

۱۳۰۲ هجری قمری

بسم الله الرحمن الرحيم

المحرر المشهور والمنتخب بکلیات فارسی حضرت علامه محمد صاحب شوق قندهاری
آقای ابو العالی حیدرآبادی طرز العاد طیفیات جدید کلام سابق صیغه و

موسم سکر زری موسم به اتم تاریخی

اشواق

تالیف مولف محمود و تصدیق و تصحیح
عبدالمجید

۱۳

۳۲

ابو الوفا علامه محمد انصاری و قفا ایدین

کتابخانه دیجیتال آیت الله العظمی بروجردی

صحیح نامہ دیوان کلیں فارسی بیضہ غلام محمد شیبانی قاری عالمی انوار عالمی

صحیح	غلط	ک	ج	صحیح	غلط	ک	ج
زر	رر	۴	۲	بد	ید	۶	۵
راہر	سکدر	۱۰	۱۰	مر	مو	۲	۴
ہمربان	ہمتر	۱۲	۱۱	مہم	منہم	۴	۶
زور	روز	۱	۲۲	ازمدتہ	صدتہ	۲	۲
راہر	نگو	۵	۲۰	پائش	پیش	۵	۱
راہر	راہ	۱	۵۰	توقیر	توینیر	۱۲	۲
راہر	برمی	۲	۵	زوست	زوست	۱۰	۱۰
راہر	پا	۲	۵۳	بود	لود	۵	۱۰
پرورش	پرورش	۶	۱۰	رزان	زبان	۱۲	۱۰
راہر	راہ	۲	۵۵	اجتاب	اجتاب	۱۰	۱۰
راہر	قی	۶	۵۰	گرہ	گرہ	۱۰	۲۰
خلیدن	خلیدن و	۱	۶۳	زاید	راہد	۶	۲۰
پرورش	پرورش	۵	۶۱	آورد	مور	۱	۲۰
راہر	با	۵	۶۲	وار	ور	۵	۲۵
راہر	ل	۲	۶۹	چو	چ	۲	۲۰
راہر	سز	۲	۸۶	دور	ورو	۵	۳۹
راہر	ار	۴	۸۸	پے	با	۳	۱۰

صحیح	غلط	شماره	نمبر	صحیح	غلط	شماره	نمبر
شوق	x	۱۱	۱۵۸	یک	اک	۱	۹۱
قام	خام	۶	۱۶۹	پادہ	پاد	۱۶	۹۵
پرید	بید	۱۶	"	از	ار	۱۱	۹۲
نام	نام	۱	۱۵۱	سنباب	سنباب	۶	۹۳
روش	با	۱۰	۱۶۶	روش	روش	۸	۹۷
زہ کنو	زہ و	۱۶	"	لشیند	دارو	۱	۹۶
ک	ل	۸	۱۶۸	جز	مر	۱	۹۶
بافتہ	پافتہ	۱	۱۸۰	جانباز	جانبار	۴	۱۰۳
کشاو	کشاوہ	۱۴	"	شوق	.	۵	۹۵
غلامی	غلامی	۹	۱۸۴	مانی و بہزاد	مانی بہزاد	۱۶	۱۰۶
نظم	نظم	۱۵	۱۸۶	بہین	بہین	۸	۱۱۶
نیدام	نیدام	۴	۱۸۸	ولے	ولے	۹	۱۲۶
ی	ی	۱۶	۱۹۵	لوازو	لوازو	۱۱	۱۳۰
تورمی	تورمی	۲	۲۱۶	نتی	نتی	۶	۱۳۶
ول	رل	۱۶	۲۲۰	کوشم	کوشم	۲	۱۵۰
ورمند	ورمند	۱۳	۲۳۶	گبرو	گبرو	۱۱	۱۵۵
خامہ	خانہ	۱۵	۲۴۰	.	مدوگا	۱۶	۱۵۶

صحیح	غلط	صفحہ	صفحہ	صحیح	غلط	صفحہ	صفحہ
زان	ازان	۱۳	۲۷۳	بخلو تگہ	بخوتگہ	۵	۲۷۲
را	زا	۵	۲۷۹	زمان	زبان	۱۳	"
زانگہ	رانگہ	۵	۲۸۱	زمین	زس	۴	۲۷۳
بالائی	بالا سے	۴	۲۸۶	گردن	گرطن	۱۷	۲۷۴
احمدی را	احمدی	۱۵	"	دہق	دہق	"	"
رہنما	راہنما	۱۴	۲۸۵	برندور	برندرمز	۲	۲۷۴
جلد	ما	۱	۲۸۹	رو	رو	۸	"
لے	بے	۱۱	۲۹۲	ذقن	ذفن	۳	۲۷۷
شور و تلخ	شور تلخ	۱۲	۲۹۴	فرشتہ	فرشتہ	۱۰	"
چشم	چشم	۱۳	۲۹۹	شدہ	ستہ	۵	۲۳۸
خدمت و وزارت	خدمت و وزارت	۱	۲۹۷	پنازیہا	پنازیہا	۱۱	"
رجا	زجا	۵	"	ماو	او	۱	۲۵۰
رو	او	۱۳	"	پناگان	پناگان	۱۰	۲۵۶
۱۳۱	۱۳۱	۱۱	۳۰۰	باشد	وکن	۳	۲۵۹
۱۳۱	۶	۱۵	"	توفیر	توفیر	۵	"
احمد علی	احمد	۱۵	۳۰۳	شان	شاہ	۹	۲۶۱
بماند	بماند	۷	۳۰۵	نام	نام	۱۵	۲۶۱

صحيح	غلط	شماره	نصفه	صحيح	غلط	شماره	نصفه
دخت	رخت	۸	۳۲۲	طرفه انبک اشاره	طرفه اشاره	۱۲	۳۰۵
۶۳۲۸	×	۱۴	"	۱۳۱۹	×	۴	۳۱۳
بنجم	مهر	۱۶	۳۲۷	ششرو	شرسو	۱۶	"
خواب دزد	خواب دزد	۱۲	۳۲۴	کشور	کشور	۳	۳۱۵
فریاد	فریاد	۵	۳۶۰	۱۳۲۳	×	۱۵	۳۱۹
غم	عم	۱۱	"	۱۳۲۳	×	۳	۳۲۳
گشتگان	گشتگان	۱۵	"	۱۳۲۷	×	۱۸	۳۲۵
گشتگان	گشتگان	۱۱	۳۶۷	شده	شده	۹	۳۲۹
دلا	وللا	۱۰	۳۶۶	پیدا	سدا	۱	۳۳۲
ورمندم	ورمندم	۱۶	۳۸۱	به خوان	بخوان	۱۰	۳۳۶
از چه رو مقابل	از چه رو	۱۱	۳۸۳	شید	شد	۲	۳۴۲
پیرنه	پیرنه	۱۳	۳۸۶	۱۳۲۸	×	۵	"

	دفعہ نمبر
	فن نمبر
	کتاب نمبر

بِسْمِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

نَحْمَدُهٗ وَنُسْتَعِیْنُهٗ وَنُصَلِّیْ عَلٰی رَسُوْلِهٖ وَاٰلِهٖ وَصَحْبِهٖ

اٰجْمَعِیْنَ

از خاک عزب تم ہم شوق چوسرہ در دیده کتم خاک بیابان عرب را

ایر مزوپاک را پاس۔ دست آمد و خورشور را در و۔ پس می سراید بنده سیه کار بزره منند و
شمر سار که از دستیش فلک را رنگ و زمین را عاریت۔ یعنی نمسی غلام محمد عرب ولد
محمد حسین خان عرب ابن محمد عدروس خان بہادر عرب ابن محمد امیر خان بہادر عرب
کہ بزرگانم از محمد و ترا و عرب سلسلہ قبیلہ سیدنا ابا عدروس قدس ائمہ تعالیٰ سرہ العزیز
متوطن شہرین ہستند جدا اعلامن بچہ دامن بہد خستہ و در کن شاہ نظام الملک آصفیجا
اول علیہ الرحمۃ وار و ملک کن شدہ بسر فراری جاگیر و خطاب خان فی بہادر سنی در
یہ بنا قلعدہ پاکٹور کنارہ رود کر شا کہ ایدوں از صدا فاقست قلعدہ عالم پور ضلع را پور

شمار کرده میشود متوطن شدند از آن رو این حقیر ننگ ندان پستی نکوار قدیم ریا ابدی پادار
 سرکار عالی بسم و از سلسله فصلی حلقه ملازمت سرکار عالی در گوش و غاشیه خدمتگزاری
 بروش کرده مختلف و فایز و محکات سرکاری در اضلاع و بلده کار گزارید و مورد تحسین و تکریم
 اعلیٰ افسران متعلقه بوده بالاخر در سال ۱۳۱۳ فصلی از خدمت صیغه داری و رجه اول
 محکم معتمدی عدالت و کوتوالی و امور عامه سرکار عالی بعد مدت ۴۴ سال بوظیفه
 حسن خدمت سرکار عالی علیحدگی گزیدیم - چونکه از بد و شعور و عجزان طبیعت و ذوق و باغ
 نائل به تماشای همین شعر و سخن بود هر آینه صرفاً از بهر استماع کلام فصاحت نظام
 شعرائے فیض انما به مجالس مشاعره صوفی زمان حضرت مولانا جناب محمد شمس الدین صبا قبله
 فیض رحمة الله علیه حاضر میشدم - عاقبت الامراز سال ۱۳۱۴ زبان فارسی باستصلاح
 جناب لوی محمد عبد العلی صاحب اسی المتخلص به (والله سر حرم و منفور مدرس مدرسه
 آغزه سرکار عالی و زبان اردو و از سید محمد سلطان صبا عاقل و بلوی سر حرم باستفاد
 اصلاح گرایم پس آنچه ذخیره جگر کاوی و دماغ پاشی بدستی و دو ساله بود مضطرباً
 بدین و اجتنابش پرواخته به پیشگاه سخوران قدر افزا و دقیقه شناسان باصفا
 پیشکش کرده التجا دارم که بجائے غلطی یا سهو و خطا در یابند بدامن اصلاح و کرم
 پوشیده بهر خاتمه باخیر امی پر معاصی و غایب فرمایند فقط

خاکسار

غلام محمد عرب شوق حید آبادی قادی آغالی ابوالاعلیٰ

نمبر
نمبر
نمبر

HYDER

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

افرو ختم بجمرد دل و افکار را
 خون در جگر ز لعل تو فصل بهار را
 تنها فریب خوردن من حسرت و اعظا
 عهدم بدان به توبه بگشتن پر گشت
 با اهل نجیب پاس تلافی نگاه دار
 ناکامیم بهین که ز نخل مراد من
 در ابتدائے عشق چہا بروم زلفت
 فریاد این ستم که برابر ہی کنند
 تکبیر اصدائے بلندیست روز عید
 ما بتلاکے درد فراق تو بودہ ایم
 آمد ز دور بر در فیض تو یا نبی

بروائے باو نیست چراغ منار را
 شکست یوزلف تو مشک تیار را
 یک نیم غمزه اش بر باید ہزار را
 سے مومیا کی است شکست خمار را
 ہرگز سوخت آتش گل نوک خار را
 فصل بہار یخت گل و برگ و بار را
 دیوانہ پیئے نبر و سہرا انجام کار را
 بار و زرتی شب انتظار را
 قربان او کنی من جان شہا
 از ما مجو تحمل و حسب و قرار را
 کن مستفیض شوق غریب الدیار را

دیگر

بغازه زیب مدہ عارض مصفا را
 علم عشق تو یوسف رخی گرفتار است
 سنج که پر تو حسنش جہاں منور کرد
 شدہ است طائر جانم ایروام از ان
 خوشست موسم گل ساقیاست گردا
 بہ جرم باد کشاں جان و دل بچیند
 ادب شناسی رندان خج اشناں میں
 ایس زلف تو کئے میشود دل زیرک
 نفییل گریہ عاشق فلک زابر بہار
 توئی کہ بادش حسن زانکہ بر در تو
 چگونہ شوق غم الفتنش بدل گنجد

کہ نیت حاجت مشاطہ روزیبارا
 کہ خواب من بنس آن زلیخا را
 فتم چو سایہ بہ پائش بہ بومش پارا
 کمند ساختہ کا گل حلیہا را
 بیایہ نرم بدور آرجام صہبہا را
 مگر بہ جو خردندوین و دنیا را
 کہ جائے تو شکستہ ہر مینا را
 کسے بدام نیاورد مرغ و انارا
 نمود خرم و سر سبز باغ و صحرا را
 فتادہ ہچو گلایاں سکند رودار
 بکوزہ کس کشیدہ است آب دیا را

ولہ

زلفت معین سلسلہ رنگ شام را
 ساقی بدور تا توبدہ منے شبوشہ
 از ما نوید تو پیشکستن بگوصبا
 ساقی بیا کہ خاطر من بس نگذارت

شمنندہ کردے تو ماہ تام را
 بگزار آن طریقہ جمشید و جام را
 بعد از سلام شیخ ذوی الاحرام را
 پیکر کن بجای صاف سؤل لافام را

قاضی حرام و پیرمناش حلال گفت
 ز آب بقا خوش است می عشق می برم
 خال بیا برب لعل تو جا گرفت
 یاید حلاوت از لب ششیر زخم دل
 گم کرده به عشق چو خود را دگر مجو

از باوه صحریت حلال و حرام را
 بدید جناب خضر علیہ السلام را
 این پایہ بلند تو داوی غلام را
 کئے بوسه می زند دهن الیام را
 لے شوق شان و عزت ناموں نام را

وله

دار و سبک لالی فراقش چنان مرا
 چوں من کرا نصیب بود صد بار
 از دشمنان شکایت آزار چوں کنم
 بشاقت خود سر منزل گزاشند
 در راه عشق نخل شردار بوده ام
 هستم شهید نازگه زان به ترم
 منت بنی و رخصت سیر چمن وہی
 ساقی بیار باوه و مطرب بساز چنگ
 امسال شیخ با تونج خسر موم
 بیکار گشت در ره الفت دل خیز
 ناصح ترا چه کار بروراه خود بگیر

در وہم خلق رفتن من شد گراں مرا
 هر روز رنج آرزو و دہ آسماں مرا
 تکلیف مید بد کرم دوستاں مرا
 یاراں چو گرد راه پس کارواں مرا
 شگے ز بند بر من ر سپرداں مرا
 آرند برگ گل ز چمن بلبلکاں مرا
 در موسم بہار دے باغبان مرا
 تا لطف وجد تازه شود ہر زمان مرا
 گردست و او رخصت پیرمناں مرا
 یارب گریہ بخش دل کارواں مرا
 در عشق خواہ سود بود یا زیار مرا

نارچیم سرود شد از گریه نائے من
 از باغ و بهر سوچ نه چیدم گل مرا
 لطفے بکن بیا کہ بہ عجب تو بے صنم
 دارم عنے نہ شوق زد دنیا و عاقبت

اکنوں کجا بر ندگو جز خباں مرا
 دست امید قطع کن دبا غبیاں مرا
 اکنوں نما نڈ طاقت تا ب تو اں مرا
 فلغ نموده عشق زہر و وجہاں مرا

ولہ

برندار نعرہ ہو سودا و صبر و تحمل را
 بہا بہ باغ می ناز و بہر مہر بر گل و سنبل
 بدایں نچسکہ نام ما بیا و آری مقصود
 ہوا ہے روز گزشت بزور زخمت گل آتش
 شنیدم عاشقان فہذا ز سرور رہا
 بہتر گفت تیغ بر تو گل زانوںے آتر
 بہ کیا ملی او در سیکدہ دورہ زورہ و پانچ
 بیا و روئے غداست خدا شاہ پور
 ورون سینیہ شری را جبے پایتے آشد

چو مٹاں شتوندار میکدہ آواز قلقل را
 دے اندر چمن آئی نمانی رو و کا گل را
 جزاک لشدی و انیم میں مشوق تعافل را
 سر مجموعہ زلفت پریشاں کر و بل را
 عجب شاخ گل دیدم تان پابلبل را
 گر از بیچہ و بہا بستہ ام پانہ تو گل را
 بگو مطرب بدہ ساتی سرود و غزل را
 بگر کہ خون کشم نالہ چو نیم خندہ گل را
 کہ از آتش بیانی شوق بیوز و جزو گل را

ولہ

اے غازہ ابرو تو خون کرو حنارا
 سپید اگر آن سبب اعجاز نارا

زلف تو ندانم چہ کند مشک خطارا
 دل خضر می داد کہے آب بقارا

انداز خرامش بہ چمن بادِ صبا را
 جز حالِ سرگوشہ ابروی نگارین
 خوانند کجا خاکِ شینانِ محبت
 فرمانِ ترا چوں نہ پذیرد عالم
 پامال کن لاشِ مرا نیز پس از قتل
 ووزم بس پر خیم سینه تا شیر
 بے حکم خداوند شنوائے دلِ نادان
 در رگزارش بادِ صبا خاکِ من انداز
 بہ پوش فتادند زیک تابِ تجلی
 زاید نہ سز و غیبت زندانِ خرابات
 در سوقِ وصال تو بشد عمرِ کر و زوے

آموخت بر قمار ہمہ ناز و اوارا
 در پہلوئے خورشید کہ دید اسہارا
 جز سایہ دیوارِ بیتانِ ظلِ ہمارا
 آن کسیت کہ تن درند بد حکمِ قضا را
 غسل و کفن و گور نشاید شہدارا
 بانالہ را اگر بچم تیر دعا را
 حاصل اثرے نیتِ دوارا و دعا را
 روزے گزرد تا کہ بوسم کفِ پارا
 اے موسیٰ عمراں کہ چہ افتاد شمارا
 اے مردِ خدا عیب کنِ خلقِ خدا را
 شاماں چہ عجب گریہ از زندگد ارا

ولہ

عار از کفر و ز اسلام نہ نگارست اینجا
 پیشِ رندانِ شکن قدر خود از بہر خدا
 مستی عشقِ بدل رو صتم پیشِ نظر
 صلح کل مشرب زندانِ خرابات بو
 حافظ انداخت مصلحتے چو بر آبِ شیراز

صلح از خویش و ز بیگانہ نہ جنگ است اینجا
 و اعطا شیشہ ناموس نہ سنگ است اینجا
 در بغل شیشہ منے دست بچنگ است اینجا
 روس از ادا نہ در قید فرنگ است اینجا
 کشتی منے بہر ساحلِ گنگ است اینجا

تو بصدنا ز سر سبز گل خوشی
 خواهری وصل کجا در دل محروم گنج
 رو خوبی نماید به تو این خود بینی
 منگن نیز نظر سوسن او شمن جان
 قیس هم نیت اگر وادی عشق آویز
 نسبت خیر به او تهمت شر بر سر من

کار ما در همه شب با سرو سنگ است اینجا
 جان خود صدمه بحر تو تنگ است اینجا
 صیقل آینه هم صوت زنگ است اینجا
 هر سر مو تنم نوک خدنگ است اینجا
 بای عشق تو بپندار که رنگ است اینجا
 شوق خاطر موش که بر قافیه تنگ است اینجا

وله

بچشم خود می بینم وقار بهر دو عالم را
 طواف روضه پاک محمد آرزو دارم
 دلم در دوزبان نام محمد خواهد رسوا
 نیما از شمیم سنبل و ریحاں پریشانم
 به قریب جمفات او همه گفتن نرسد لیکن
 بین خاک را از نقش پا چون مهر گردو
 روا سازم کی جو بیاد قد و لجهش
 سنگ آتشش باش سر تنوان دن
 به سوز و آتش بهرم عطا فرما عطا فرما
 مرا که مانگی سرایه تو فی سیر افزاید

که دارم در نظر نور محمد فجر آدم را
 بپر سو مدینه ای صبا این حاکم را
 به آب چشمه کوثر طهارت ده زبانم
 بگو عین زلفش محط کن با غم را
 گواهی که میگویی انصار ابن میرکم را
 منور کرد نعلینش سواد عرش اعظم را
 بجو شکر پیچم چو آرم چشم پر غم را
 زین بوس در احمد نخواهد بسندجم را
 ز بهر مصطفی یارب ترا آه و فغانم را
 که باشد در زمانه قدر قیمت بیشترم را

بے شوق روز و شب گات ہی شہ

بیدل کن بروز خرمی یار شب غم را

ولہ

ہر کجا از طولِ لغت و بجاں افسانہ ما
کفر و ہم اسلام را چونند یکدیگر بود
چرخ چون در کام او گردید و کجاست یار
عالمی را گردید و یک نگاہ ناز او
عجیب آید ز آثار عمارات سلف
کئے دل مارا ز تار موی کا کل بستہ
شوق از دیوانگی حاصل نہ باشد تو

چشمِ روئے تو حور و پری پروانہ ما
ہیں کہ چون ز نار گسلا سچہ ریزد روانہ ما
ساختہ از خاک ز ابد ساغر و پیمانہ ما
شد چشم مست ساقی خانہ ما میخانہ ما
گشت از زناغ و در غن آباد این ویرانہ ما
بلکہ و صبر ح و خم بگسہ صد شاہ ما
اوقاتہ صد ہزاراں دہ ہا دیوانہ ما

ولہ

از بہر ظالم چہ کشتی تیغ ستم را
از خصیف گن زبیر تیغ دم تسل
از ہم خم آبر و صنم چون بتصور
سے تیغ کند جلوہ حق بر تو تجلی
انگس کہ سبز خاک و ریاضت است
بے روئے تو مار یک جہانت چشم
سوئے سر کوئے تو چون در سبز بست

اسے ترک دے ترک کن لطف کرم
اسے یا و کن جملہ ترکانِ بسم را
بر طاق دے چند نیم طاق حرم را
از دیدہ حق ہیں تو ہیں زو صنم را
با خاک برابر کنڈ مسند جم را
باز آ کہ بدودیدہ کشم خاک قدم را
بیروں کسم از دل جوں بلغ را

قارون نه شيندري که پيلا بفتافت
نشور نويسان فلاحست و هم پير

باز از چو بدل ثبت کنی نقش و رسم را
بر نام تو اسوق شکستندم را

وله

مستی باوه کجا حالست دیوانه کجا
زاید گوشه نشین را چه خبر ازت عشق
مصلحت نیست با پند گوسه و اعط
چون نسوزد دلم از پر تو انوار خوش
موسیقی حالت بیابانی دل مسح پر
رازاد فاش نگردان که بخلا اوست
حال زارم تو بس قصه مجنون مشو
سبزه خط بر رخ طرف شکفته و آ
اسه شمع خیال تو بدل چون گنجد
قطع هرگز کند وسعت میدان کم
شوق را سله زلف چلیپا باید

گروش چشم کجا گردش پیمان کجا
در میخانه کجا نفس ز شیشه کجا
مجلس و عطف کجا صحبت زندان کجا
شعله شمع کجا مستی پروانه کجا
لمعه طوبی کجا جلوه جانانه کجا
خلوت وصل کجا بزم حرفیانه کجا
صورت حال کجا صفت آفانه کجا
چشمه مهر کجا سبزه بیگانه کجا
گوشه تنگ کجا شوکت شانانه کجا
پایه درویش کجا دست کرمیانه کجا
پایه دیوانه کجا حلقه جولان کجا

این بجز انزل شانیدل شکرتیایر حضرت زکریا علیه السلام است
که در این بیت خاسته است

کدام بود که چشمش آینه شایه

قدم مبارک میموی بود لقای شما

خوش آمدید سحرے ملکِ ماز راہ دراز
 رسیدہ امید پاران باصفا و ذکا
 کشیدہ امید بلائے ساہ و در و دراز
 شکستہ امید گلہ گوشہ بر سر گردوں
 ہمہ صفاتِ شام رنگِ حسن می ریزد
 زبے بہ روشنی طبعِ ماہی نام
 دلم چون گوگرد مات جو گردون است
 براہِ عشقِ قدم تیز تیز باید زد
 چه غزوه نوح اگر گشتی شام راند
 چه قوم قوم خوشا بزبان خود آیند
 شکفت نیست اگر قوم رو بره آرد
 امید بہت دعا کنید صبح و مسا
 چه باک صوم و صلوة از شما قضا شود
 زبستہ امید گر از بہر حج گیا حرام
 دریں رویف بہ محفل غزل سرائید
 بشوقِ مہر شامبال و پر زخم ہر دم

خدا و راز کند عمر بے بقائے شام
 کتم چو بر سر و دیدہ بجائے شام
 کرنی دیار شود دور ہم بلائے شام
 چہ ننگ از سر عریاں سر فدائے شام
 کہ گریہ خندہ بود نغمہ آئے شام
 چراغ گمراہاں بودہ است این خیمہ شام
 جفا خوش است بصد گونه از وفا شام
 سہک دویم از اں در رہ و لا شام
 خدائے ماست قوی تر از خدا شام
 کہ دل بد روی آورد بعدائے شام
 طریق نیک شناسد چونست شام
 ز بہر قوم موثر شود دعائے شام
 بود قضا کے شام بہتر از او شام
 کجا کم است احرام اس روئے شام
 سہ از غنست کہ این ہدیہ زرا شام
 زند ہائے سعادت ہم وفا شام

گر چہ سنج ز نذر بر سر تو کوہ ستم را
 ما خاک نشینان سر کوٹے بتانیم
 در سینہ ما داغ کهن تازہ بہار است
 ما ز نذر خرابات بہ یک جرعه فروشم
 امکان و حدوث از پی اظہار ارادت
 و میرانہ پسندان گرفتار محبت
 گر سوز جگر را بہ کلم ضبط دل من
 نیز نگ سیاہی و سپیدی ثبت روز
 جا واد درون حرم خاص بہ حرمت
 جا و گنجھے فتنہ گرے زلف کمنہ
 ہا یوس بر آئند گدار ازور فیض
 در نزع بیابانہ بر بالین من زار
 وقت است دیر آید شوق علم کن

اے صبر کن ترک تو دامن الم را
 پا مال کنیم آرزوئے مستحکم را
 ز بہار خواہیم کلمستان ارم را
 روم و طلب چین و ختن بہند و جہم را
 آورد بہ جو شش خم و صہبا قدم را
 خوانند بہ دل دوست صحرای عدم را
 آخر چہ علاج است بگو دیدہ ہم را
 در ساخت ہم سلسلہ شاد می غم را
 بالطف خدا نادا حق بود صنم را
 و روانہ بکنند غزالان حرم را
 ہرگز نہ منور ہمت ارباب کرم را
 در دیدہ خود تا بکنم خاک قدم را
 در معرکہ شعر و سخن تیغ قلم را

ولہ

لمخت شوبختی شیرینی زبان را
 اے چشم دیدہ حضرت جان و دل اجازت
 در فزہان ^{عاشق} از صورتش بویدا

ورنہ ز خوش بیانی سرگرد جہاں را
 میکہ ضبط تاکے این نالہ و فغاں را
 کردن بیاں چہ حا خود حالت عیاں را

کروم خوشتر را تقویین شیخ زان
 اکنون ز سینه دوش آهسته نرم خیزد
 باشیخ خانقاه و مسجد حرم مبارک
 هر چند تلخ و تند است جام اجل لیکن
 هر کس عهد و استجانت آخر بگو بجا می
 خیر استی بد لیاقتی تو او نه کردن
 خوش گفت شیخ سعدی واری نظر به شمن
 پیر معانست ریسر رعنائی شوخ و لبر
 آخر جناب موسی از کتب حقیقی
 تا که شکایت غم از در و بجز اسوت

گویند چون بزیکان بخشد خدا بدان را
 خوشتر در زگیر و این شعله آسمان را
 میخانه وقف باشد مانگ خاندان را
 می بایدش چشیدن هر کویک کلاں را
 لے مرگ ناگهانی بکس کجاں را
 پیر فلک میاموزد کج باختمن بباں را
 یارب کجا کنی تو محسروم دوستان را
 خوابیم گر بخوابیم این پیر و این جوان را
 آموختی ادبها گفتی ادب شبان را
 شب کو بر قصد طواست کن ختم داستان را

وله

از شراب عشق سرشاریم ما
 با صفات خویش هر یک متصف
 شمره خمر غم نباشد عاقبت
 رونمایی گر شبی ما را بخواب
 دین و دولت جان و ایمان جا
 ما به پای دار و طوستی در گلو

گر چه بیکاریم و با کاریم ما
 او غمخور است و گنهگاریم ما
 تخم الفت چو بدلی کاریم ما
 روزی شمر نیست بیداریم ما
 چون ترا داریم و کنی داریم ما
 در صف عشاق سر داریم ما

مَدَعَا كَثْرَتِ وَتَوْحِيدِ رَا
 زخم خندان پنبه با سخ و سفید
 غیر غرقاب خجالت شام وصل
 گرو صالش نیست ممکن غیر برگ
 شوق آزادانه باید زندگی

بینه آیات و آثار ایم ما
 چشم بکشا شک گلزار ایم ما
 اشکای بحر زختم ایم ما
 از حیات خویش بیزار ایم ما
 گوشتی چار و ناچار ایم ما

وله

افروز و خاکساری ما افتخار ما
 است برق طرد ز من استی خود
 برقی جهانست با دل تفتیده در لحد
 محفل نشین سبب که ز خونگرمی جنون
 است انساب حشر تو خون جگر محوز
 تو کس نه خوشنشین شمع بیابین بر بزم
 پوشید تا بشیر رخ خویش روز وصل
 دینت مل کل غضب که پر دبان بخت
 گستر دام زلف ز بهر تکار دل
 ساقی بر شیر و می بهر شکن
 آن بهر و ش چو برق ز پیش بهر گشت

آخر بلند تا بفلک شد غبار ما
 سخت آه است جوهر سنگ مزار ما
 آتش جبهه ز پاره سنگ مزار ما
 سر اسکت قیس ز سنگ مزار ما
 ارزش کجا به لعل زنگ مزار ما
 رزق ز داغ ز دل شده کج مزار ما
 از گوشه گلیم شب انتظار ما
 زلف خزان شکست نمود بهار ما
 امون نگاه شش فکن سوار ما
 صد توبه در شکست شکست خار ما
 اکنون صبح چیت دل بقیرار ما

اے مہر بانظا شب و عدہ باصبح
عقل و غر و تحسین و بوق و مرزوق
گو بعد مرگ وصل میر شد عاقبت
افتاده اند شوق بسے چون صبر

و اما ندہ بود دیدہ انتر شمار ما
گم کردہ کجا تو دل بقی سردار ما
اند بہ کار زندگی مستعار ما
پرساں حال نیت کسے در دیار ما

ولہ

صبح نوروزی خبر کن شام را
لطف کن ساقی ز مے یک جرعه
جام پر کن از مے یا قوت رنگ
بشکن زان آگینہ در جگر
واعظا بالائے منب ذکر مے
گر بیخا نہ بیانی محتسب
شغل رنداں بود شب در سنجی
شعلہ ریزے دود آہ گرم من
گل بہ گلشن خون شگوفہ میکند
اے ز تاثیر نگاہ سحر خیز
ہم شکر زیز تمبسم بر فرود
میکند آہونگا بہت صیکہ دل

رنگ بشکن چرخ نیلی فام را
خشک لب تشنہ دہن ناکام را
باز در گردش بیار آں جام را
کار آب و آتش آید جام را
بایدت کردن نظر انجرام را
گوشہ بشکن چادر احرام را
بادہ پر خوردن شکستہ جام را
پنجمہ کن در سوختن ہر خام را
گر بوید زلف مشکیں فام را
در جگر بندی گرہ بادام را
لذت شیرینی و شام را
بتلائے گور کن بہرام را

صید وحشی را شتابی بوج کن
 حاجت بدید نباشد بهر ما
 ز ابدان ما پس اغزاز بتان
 طفل را تعلیم سهل است آنچنان
 سو و مندا قدم را امید نیست
 عمر رفت هر باز گرد و باطل است
 می رو و نا کام شوق از کوشه قوی

تا گنجد از تپیدن و ام را
 می برود روح الامین پیغام را
 تو چه وانی خرمست اهنام را
 راست کس و ن شاخ نرم و خام را
 پند ناصح زنده سئ آشام را
 کن هر دو از سر حسیا اعلام را
 مرده باد دشمن خود کام را

وله

وای مضطرب و در پیلوئی من ای میرنجبا
 محو بود نور لامکان لکن خدای ما
 فلک صید بجزد زیر و به دلیر و احمد
 ز غار تو پر سیدن سروشان پیش را
 زینجا گوشت کن از دوا محو شا و خوبا
 فرزند شاخ سدره بود آنجا اشیا
 صدای قلمل مینا صفا عامه منجوارا
 چو آوا شکست رنگ گل اندر چمن بلبل
 ز خون کسکال صحر مقتل رنگ گلزارا

سر شوریده بر پلین آسایش سیدینجا
 ز بهر روق این بزده او را آفرید اینجا
 کشاد کار عالم را بدست افتد کلید اینجا
 کبوتر بیضا آرد غنکبوتی همه تنید اینجا
 نقد جبال متاع عشق او بوشت اینجا
 بمانی آب و فانه از عدم آخر کشید اینجا
 خموشی سکنید ایما بگوئل من مزید اینجا
 شنید و بانگ بر ز رنگ روغن اینجا
 بیابگر عجب و بهار نو و مید اینجا

زنا واری تن عریاں سر دار است آویزان
 چه یار تا کند عرض تمنا دل شب خلوت
 بشوخی همزه غیار بهر سیر گل رفتی
 بیاید بهر پامالی پس از مرون سر خاکم
 زمانه هر سحر که کوس رحلت بر سرم کوبد

کفن جزو امن تنغیش نمخواهد شهید اینجا
 نگنجد جز خموشی شورش گفت شنید اینجا
 درون سینه من خار با غم خلید اینجا
 مگر و امن بعد انداز ما بالا کشد اینجا
 که تا از خواب غفلت بر چه نوبت سید اینجا

چو گنگ افتاده باشی شوق بر خاک در آغوش
 بر آید از روی دل تمنا و امید اینجا

صد آفرین زبان لب خدنگ ترا
 هزار غنچه کشود است گو صبا به چمن
 شے زواست نگاه تو کاروان خرد
 بگردگر چه شب و روز تو سن گردون
 و وید اسپ و لم چون ز نام گبست
 سچای شوق و تمنا کے دل نمی گنجد
 خیال بست آغوش خود کشیدن دل
 تو ساقی میکده بر روی محبت کشتا
 تبرس من تو ز نایر و ود آه و دم
 و وید بر رخ آئینه اشک دیده من

فرود گرسی بازار صلح و جنگ ترا
 کجا رسید گر تا به بوی وزنگ ترا
 گزیند مع مبادا به چشم شنگ ترا
 و لے نیافت گے صورت شنگ ترا
 نکر و ور مگر بند یا لنگ ترا
 که چست و وخت عفا و اللہ بباتنگ ترا
 که چست و وخت عفا و اللہ بباتنگ ترا
 پیشه بند کنم باوہ فرنگ ترا
 که ریزه ریزه کند چرخ شیشه نگ ترا
 زامنت نه شوئید یک رنگ ترا

<p>گرہ پست ورون گلو تفنگ ترا ہوت تو چو شکست شکست نگ ترا</p>	<p>بہر میں تصرف دل تفنگان سوختہ جان بگو تو ساقیا آخہ چگونہ بر بندم</p>
<p>مکن تو شوق شکایت تیریانی بخت کے قبول کند عذر رائے لنگ ترا</p>	
<p>ہست بالاتر مقام میرزا گشت عنقا پا بدام میرزا بہتہ از صبح است شام میرزا چرخ بیگرود بہ کام میرزا مژدہ از دار السلام میرزا ہاں دو یکہ بحر عوہ تو نام میرزا چہریت شیخ است رام میرزا ہست ہر یک پختہ کام میرزا نہم کون عاقل نہ نام میرزا بیش اچو ہم کلام میرزا</p>	<p>زینہ عشق است بام میرزا شاہپاز فکر اجنا کئے پرو نور ریزہ زور و دیوارا تابع فرمان او اہل نہیں عفو عصیاں را ہی آرد صبا از منے وصت خدارا ساقیا زاید اعترہ کن بر زہد خویشیں خامکاراں را نباشد زیں جہر نطف مرون ز نسیم پیدا شد می شود جہر بل اندر بزم قدس</p>
<p>اسے صبا پر و صفا احمد ز شوق بایدت خوانی سلام میرزا</p>	
<p>فراید شاہ اصف پایہ تخت سلیمان</p>	<p>ورفتش کاویا فی سرفراز و گر چہ سیاں</p>

نظام کار عالم را کشاد و بست ز ماش
 سر مایا خدا هم و باد و سایه آصف
 سکندر خادوم ویرینه نوحا به پرستاش
 ز عدلش آنچنان معذوم باشد ظلم از عالم
 کرا ز بهره که هنگام غضب تو نظر و وزو
 گره گر شکند اندر گلو هنگام من خورون
 خابستن فشاندن دامن از خاک نمی تپا
 ز آب آتیش جوشد نه و یک خالی میاساقی
 منم از آب دیده التهاب سینه بریا
 ز تار کاکل بچان و تاب عارض تالاب
 به اندازے که فکر شایسته میکند واعظ
 از آن بانال وقت صبح مصر و بکا هم
 چه حاجت مر ترا دست چو با سوز می
 چه سود از شکوه جور بجان آخو نایه کامی
 کشاید چون کلید کم به ابرای آبسایش

بها جوید به پایوں سایه محبوب دانا را
 کز آسودگی حاصل بود گیسو مسکرا را
 فروغ از چهره انور بود شمع شبتان را
 گیسو بیندند چشم آبله خار معیال را
 جگر لرزاں بود زیر لحد ساقم نریاں را
 صدا قلقل مینا به شور آرد حریفان را
 بکن از خون من نگیس تو فاکن رشت و اما
 که بوباده آساید دماغ پنجه منقران را
 کتم شاداب صحرا را زخم آتش گلستان را
 بهم بر دوختی شام و سحر یا کفر و ایمان را
 داند یاد بر بنبر سر و در قصرستان را
 که باشد تا زگی از گریه شبنم گلستان را
 ز تار اشک باید دوخت این جان پیکر را
 سپردم با خدا غارت گران دین و جان را
 نه بند و کلفتی بجایگی دست که میان را

مشوای شوق چیر از شکن که نمی بینی
 ز باقی قسمی افتد جبین نازنیان را

در دو جهان محوے سرانجامان ما
 سیرم از کیفیت باوہ الست
 خاتون مصر قصہ یوسف چه بشنوی
 باشد چه ایہ وقت تسخیر مرا
 خاکسری لباس چه پوشم شام غم
 ریزد گلاب بر سر خاک عاشقان
 نازم خیال بوئے لبهاست یار را
 زخم جگر ز تار گنہ سوزان مرہ
 وقت بہ صوت طوطی تھارہ خاچیت
 زابد کن ز ما بخدا ذکر جو حسد
 عہد وفا بہ بندت من مگر خدا
 رقی تجنیش ہمہ جان و جگر سوخت
 خون ریختی بہ ست حافی خویشتم
 بار ز خون ز چشمہ خویش روز شتر
 شکر شدہ دکن نہ شود ہمہ یکے اوا
 آمد نہ فرق زین سر موزہ نوازشت
 سے سو فی جملہ کار بہ خدا سپار

از خویش رفتہ ایم چه پرسی نشان ما
 خیارہ قصد است ز خواب گمان ما
 و بسپ بیشتر بود این اتان ما
 از یک نگہ رہ بودہ تاب و توان ما
 رخت سید بہ تن زوہ سوزنہان ما
 رنگیں تبا و گلرخ و غنچہ و مان ما
 خواہند قدسیان بکین بان ما
 روزیہ شیخ دیدہ رسیدہ و مان ما
 و رہ بارگاہ یار چه باشد فسان ما
 تا بدگمان زمان شود بدگمان ما
 باشد درین معالہ ادہم میان ما
 باشد چہ نوع طور سے استخوان ما
 باشد ہمہ گدا بہ صدقہ بیان ما
 چہ نیک سیتیرہ بہ نخت جوان ما
 روید اگر زہرن مو صد زبان ما
 با و انشار فرق تو جان و ان ما
 گویند فکر یا بفراید زبان ما

بہ بتلائے محبت سکون تاب کجا
 فراغ خاطر و دلجمع امن جان حریف
 عیانت جلوہ معنی چو موبوز خطت
 زہر فاقہ آمد سہر نراری من
 خیرہ خیرہ نظر گوشہ نقاب بیخست
 فلک چو سرمہ کشد تا بچشم شمشیر
 شنیدہ ایم کہ سرفلاک نسیم بہار
 ہمہ تغافل و قہر و غضب بجان نکست
 کیسکہ جام دل خویش را کد پر خوں
 آب سرد گہے چوں نہ کرد تازہ زباں
 نگاہ مست تو ساقی بنا و تو بیکست
 زشت شب ہمہ در بخت حلت و حرمت
 مید ترک زنداں بسے محال بود
 بہ عقیقہ بود محتب شریک سرور
 زہر گرچه سگ خویش او بخواند
 شعاع طور ہمہ رخت ہوش موسی خست
 صلح شوق گراید بہ کین عدوایل

درون دیدہ مضطر خیال خواب کجا
 دریں زمان پر آشوب انقلاب کجا
 بان مصحف او صورت کتاب کجا
 خطا معاف کنوں شکوہ عذاب کجا
 کہ شوخ دیدہ گستاخ را حجاب کجا
 الہی خاک کف پائے بوترا بکجا
 اگرچہ در چمن آمد و لے شبا بکجا
 خوش نصیب کہ بر دشمنان عتاب کجا
 یہ بچھ سوختہ جاں لذت کباب کجا
 دلش بفرگد کاش کہن شراب کجا
 کنوں دستی این خانہ خراب کجا
 بہ آفتاب بخور بارہ اجتناب کجا
 خیال توبہ کجا عادت شرب کجا
 بہ اہل بزم بگو خوف اجتناب کجا
 منہ نخل کہ سسر او را این شرط کجا
 اندر کند بر خشت ناب آفتاب کجا
 صلاح کار کجا و زنا صواب کجا

نه کرد هیچ دل و دیده راز واری ما
 دریده حبیب و پسر خاک بتلاش الم
 نصیب است کجا دولت وصال بتا
 خلاصی گرچه نباشد ز عشق او زاهد
 خجل ز کثرت عصیان گشت دیده دل
 غبار خاست ز خاکم چنین ماهشت
 پیاده قیس و دو پیش پیش در موب
 به رقص و تکی ما ز اهدا تو خورده گیر
 بر کنج قبر پس مرگ دل گرفت آرام
 گه به بر ترم آمد نه فاتح بر خواند

یکه پدید و دگر بر فنر و زاری ما
 عدو نصیب الهی مباد و خاری ما
 و مانع بهیوده بخت است خامکاری ما
 ترا چه کار ازین فکر سنگاری ما
 نه خاست موج انابت ز اشجار می ما
 فنر و منزلت و جا به خاکاری ما
 بیا که قابل دیدن بود سوار می ما
 که هیچ فعل نبود است اختیار می ما
 شده است موجب تکین بقیاری ما
 چنین نبود سزاوار جان شاری ما

نه کرد شوق صد فسون یار در محفل
 با پس خاطر اغیار پاسدار می ما

بجهد الله که شد محبوب ببالعالمین
 عدوائی قادر مطلق بفرمود آور قرآن
 جز این و یگر نباشد آیه لولاک را معنی
 تیاں شد چون ز نور ذات مطلق جلوه
 امانت بود چون نور ظهور سرور عالم

شده هر دو سر او مالک کس و گیس پیدا
 که مثل احمد سرسل نگر دو بالیقین پیدا
 که شد از نور احمد آسمان و هم زمین پیدا
 شد از بهر تماشای نگاه دورین پیدا
 ز روز خلقت آدم سر لوح چنین پیدا

بصیرت و شادمانی و نیکوئی و میل و شکر
چند غم از شورش محشریه کاران آتیش
چدی نازی ز لیا بر جمال یوسف کنگاں
مرا و راهی جاوید باشد یگان حاصل
پے تعظیم اسان بوقت کر میاوش

شده شور مبارک باد بر عرش میں پیدا
ہزاراں شکر ایزد شد شفیع المذنبین پیدا
گرو دنا قیامت چوں مچھ ناز میں پیدا
بگرو و رولش گرفتار سلطان میں پیدا
شده در سینہ من ارزو و لبتیں پیدا

ز دل استوف بہر نعمتہ فصل علی بزواج
حبیب کبر پاشد رحمۃ للعالمین پیدا

ہمایوں شب کہ می بینم خدا و مصطفیٰ کجا
عبراق تیز ریا اور جو سبیرا میں خدا
نی خواب نا ز احمد را ملک بیدار کرد آخر
نہ تا یا نبی ارکت میں خوش ہایوں پے
مچھ زیراں اور خوش خوش تر آن روز
وزان پس سو بلا شد سیرت آسمان
بیا خوش آمدی احمد سر عرش میں شو
خوشا منظر نے ایوان نشان در ز دل
در آمد مصطفیٰ شان و ان راں خلوت کجا
بیدان دیدنی جلوہ شنید از خود شنید ہا

ز مواجش چمی پرسی کہ سجا الذی اسری
رو گیسویہ نگش چو دلیل اذانی
کبیرہ با ادب از لب بوسید رکعت بار
تتاب کنوں سو خلوت کہ خواد خالوج
بداش از حرم جولا بسوئے مسجد اقصی
گزشت از منزل رفوف ندا ای عرش پیدا
کہ ناز و عرش تا بر خود کس ثنلین یا از یا
نہ تحت فوق پیش و پس بنو ذہب
ز ناراع البصر فرجام از زمین اونی
بنوہ عکس آئینہ نہ بخت از صورت معنی

خدا را شوق ساکت ثنونه تا بزم برین بخا

چه میداند دل نادان چه بیند دیده اعمی

یا محمد خود خدا باشد شنا خوان شما
مطلع صبح سعادت و سوسه تابان شما
دیگر سے راکے بود اعین شمشان شما
شده همه از حکم خالق زیر فرمان شما
جبریل از بال و پر گشته تکران شما
کے سبکسری شود از بار احسان شما
بار بوسے خلیل اللہ مہمان شما
ہم گل مقصود چنید از گلستان شما
روز عشره مصطفیٰ جملہ غلامان شما
چاپوسی چون کتم رضوان ز دربان شما
یا محمد مصطفیٰ این خاک بوسان شما
رحمۃ للعالمین از فیض باران شما
آشیاں ساز و ہما ہم زیر ایوان شما
تا گنجی جملہ امت زیر امان شما
شوق روز و شب کے میگید بہ ہجران شما

از دل و جانند جن انس قربان شما
شام سودا دل مار لطف پیمان شما
شدرقم اول بلوح قدس نام مصطفیٰ
از ازل ارض سما حور و ملک جن پری
بر سر عرش بریں چون جلوہ موج شد
گو خمیدہ پشت باشد تا قیامت آسمان
مرحبا ہدم جبار و سعت خوان کرم
من چه خواہم از چنین کس چونکہ خود خدایان
داخل جنت شوند از حکم خالق بوجہ حق
جز در احمدنی باید مرا باغ جناس
بر سر تخت شہی کے پشت پا خود زنند
تازہ باشد گلشن اسلام تا یوم القیام
با ہزاراں آرزو از بہر اوج نجات خود
طلح رحمت این قلعہ سبوط باشد روز حشر
الاماں آخچہ نگ آرد مگر این اشک خوں

آند به مسکده بیت نازک خرام ما
 فصل بهار و غنچه شکفته است و چمن
 بخت ایم بر در میخانه قفلها
 بوسه زویم بر لب ساغر بنرم من
 پختیم گرچه دیگر جنوں در سر خیال
 وسعت کجا به گوشه جولا کج جهاں
 بر خاتمه است گرچه مشکل عدد کنوں
 قطع امید کرد ز نظاره بیتاں
 گزری به کوشه یار اگر توست خلد
 لے دل تو یاد دار کتابی و عمرتی

ز ابد بدین تو جلوه بیت الحرام ما
 ساقی بر نیز باد و گلگون بجام ما
 اینست روز عید خوشا انتظام ما
 بود این طریق شیخ ذوی الحرام ما
 پنجمه هنوز گشت ز سودا خام ما
 بس تو من خیال ربوده ز نام ما
 آساں شدامت بر در جاناں قیام ما
 آئینه عکس بر دزد حسام ما
 بعد از سلام شوق رسانی پیام ما
 فرموده رسول علیه السلام ما

پر سندرگ به شتر من شوق کیتی

خواجہ گو کہ دست کیے از غلام ما

بے حد و بیشمار بود گو گستاہ ما
 آریم پیش تو پھر و عذر غصو جرم
 ہستیم سر سبز بیہ گریباں زرد و سرم
 ہر چند اشک سرخ زو و ویدہ یکیم
 لے مر حبا وصل غلی شد ہلال بدر

رحمت فزون تر است گرد نگاہ ما
 بدتر ہم از گنہ بود عذر گناہ ما
 باید نگاہ رحم بحال تباہ ما
 لیکن مفید گشت نہ داغ سیاہ ما
 از پر تو جمال بہر نیم ماہ ما

شاه خدا رسول خدا حافظ تو باد
 بر حسن و لطف تو شیدا و و عالم است
 دارا شکوه شان سکت در فرمود
 محبوب خلق مهر گریں بندگان تو از
 از بهر باقبائے شرف خضر یافته است
 مارانہ بیم شکنہ وئے خوف محتب
 گوئید با فلک زده خصم رویا
 بر ہم زند چشم زون این بنا و چرخ
 ما تم خوش نصیب کہ از مہبت نظام

افزودہ ز لطف و کرم عز و جاہ ما
 جانہا فدا بسوئے تو روشن نگاہ ما
 جم را چه نسبت از شہ عالم پناہ ما
 فیاض ہر داد برین داد خواہ ما
 بروخت است موزن عیسی کلاہ ما
 باشد و کان مئے بدر خانقاہ ما
 ہشیار باش از شہہ انجم سپاہ ما
 بگر کہ تا کجا است رسائی آہ ما
 رہن بگرد وید و دل فرش راہ ما

اے سائق زینہا کن خوف روز حشر
 باشد رسول پاک چوشت و پناہ ما

شد زمانہ بتلائے میرزا
 گسہ بر طلب کاوس کے
 ابری بار و پوانہ گرمی ہر
 گو بر وید از بن مویم زباں
 گریہ بودے بخت ہم را و تشر
 اہل دل را لازم و واجب بود

اے خوشامہر و وفائے میرزا
 پیش روئے ہر گدائے میرزا
 ہچناں باشد جفائے میرزا
 ہم مہی گرد و شنائے میرزا
 می بہاوسے سر پہ پائے میرزا
 ولد ہی با دل رہائے میرزا

می توان نوشید با اہل صفا
 ہر بلا کز آسماں آید فرو
 سلبیل و کوثر و حور و جاناں
 با عباں بنگر کہ ہر مرغ چمن

با ڈبریا و دلائے میرزا
 دوری سازد دعائے میرزا
 اینہمہ باشد برائے میرزا
 می پروا نذر ہوائے میرزا

می کشاید عقدہ نائے کارشوق

ناخن مشک کثائے میرزا

چوں دید لب رشک عقیق بینی را
 اے ختم رسل برور پارتو جبین سا
 گو باش کہ دور است دلا شہر مدینہ
 ہنگام بلا وقت غضب صرف کن
 از مبد ریاض ہمہ گنج حقیقت
 خوش ذائقہ افز و د شکر نیز تبسم
 ساقی ز لب شیشہ خوشا ہر شکستن
 اے قیس کن شور کہ از خار مینال
 فنا و بجز کاوش دل سود نہ بخشد
 از قتل من اقرار کند قاتل منطاک
 حاصل بودا شوق ترا دولت ^{عقبت}

آمد عرق شرم گل یاسمنی را
 دیدیم گداوشہ و درویش و غنی را
 در دیدہ بود جا شہ کمی مدنی را
 صبر حسین و خوبی خلق حسنی را
 واللہ عطا گشت او پس قربی را
 بے شبہ زبان و دہن خندہ زلف ما
 پیرا بکند قوت تو بے شکنی را
 بر روز لب زخم دریدہ دہنی را
 در عشق افز و غے بنود کو کھنی را
 در شربہ میند خطہ پر خوں کھنی را
 کن وہ رنہ و ان لفت و نیادنی را

شمع روئے تو بود رونق کاشانه ما
 لے خوش بخت که از باوہ عشق احمد
 ورودل را چو طیب است مخمراں و
 بسکند ہر بر شیشہ سر اسر ساقی
 چون بیدیں جیلہ فتادیم پے ساقی
 قیس باینز ہمہ طرز جنوں آموزد
 گویت بہر خدا بادل مشاطہ بیچ
 قصہ کو کہن و قیس فراموش کنی
 مرجا لے شبہ آصف چہ فتونہا کردی
 بے تکلف ہمہ سامان ہمہ سازد

بال پروانہ ہما شد پر پروانہ ما
 شدہ لبر نیہ ہمہ ساغر و پیمانہ ما
 آمدہ حضرت عیسیٰ بہ شفاخانہ ما
 گریاید بسر محفل زندانہ ما
 بے حقیقت بنوہ لخرش ستانہ ما
 بسکہ ہشیار بود این دل یوانہ ما
 میکشاید گرہ کاکل تو شانہ ما
 بشنوی گریہ شبے غمزوہ افسانہ ما
 بر تو آشفقتہ بود این دل یوانہ ما
 بہر آسایش ما خسرو فرزانہ ما

شوق کردیم سپر سینه پیش تیغش
 آفریں باد بریں ہمت مژانہ ما

فرمان خدا بود چو سلطان عرب ا
 تار زخم کنند از ہمہ کفار و منافق
 آراستہ بیک خلوہ توحید الہی
 قربان خدا کرینے گلگشت محمد
 خواند ہمہ دم حضرت داؤد و رواد

شمیر کف و او شجاعان عرب ا
 فرس شدہ وقف شہیدان رب
 ترکان عجم ہمہ بہ خوبان عرب را
 گلزار ارم کردی با بان عرب را
 اس لحن عطا گشت حدائے خوانیاب

اے صل علی خوش اثر نام محمد
 بگر روش مستی و دیہوشی عاشق
 پوشید۔ بدامان احد مہر سچ خویش
 آں مہر کرم مطلع خورشید ہدایت
 میگرد و فرو کے دگرے غیر محمد
 خوں ناب چکاں آبلہ پادے غریبا
 نوشند ہمہ خون جگر از منے گلگون
 دست ستم و کاوش دوران زمانہ
 چون گشت فنون تیر گئی شام ضلالت
 زہار میا لاسخن ترشی و تلخی
 سو گند رسول عربی ہوزن عیسیٰ
 مارا چہ غم از گرمئی خورشید قیامت
 واللہ کہ بود روح فخر نام محمد

در رقص و طرب کرد شتر بان عرب را
 رقص جہل آموخت غزالان عرب را
 چوں دید ضیائے مہتابان عرب را
 بر کرد چرخ غرہ کوران عرب را
 اے نوح بگوئید کہ طوفان عرب را
 سیراب کند خار منیلاں عرب را
 حاجت بنو و ساغرمستان عرب را
 واللہ نگلد کہے پیمان عرب را
 بر کرد خدا شمع فروغان عرب را
 باید شکر و شہد لمیحان عرب را
 کئے ز نو کند چاک گریبان عرب را
 کردیم بسر گوشہ دامان عرب را
 باید کہ تو اں کرد فداجان عرب را

از خاک عرب ستم و ہم شوق چو ستم
 در دیدہ کنم خاک بیابان عرب را

کنوں چگونہ بود اساک سو مند مرا
 متاع ہر دو جہاں مہبت گرد ہند مرا

بسوخت آتش سحر تو چوں سپند مرا
 غنی علم نہ پزیرم خدائے را سو گند

سر و چین بدرت مووه ام شه مرسل
پسره ام دل شوریده با طبع عرب
نبشت نسخه نرگ زونه حال من پر
غبار و آس راه عشق آزاد م
نگاه تیغ و شوره تیر و دانه خال بود
پسیر حال من ننگ خاندان اهد
قسم بحق نکر نرگ راه حق گفتن
بوی بزم کرین پیش گفته ام گویم

عطا شده زبزل طالع بلند مرا
چه کار از شکر و شیر و شهد وقتند مرا
میخ چو کوزه دانست ورو مند مرا
فلک کنون نتوان کرد پابند مرا
که نیست حلقه زلفش کم از کند مرا
کمن تو یازد چون و چگون چند مرا
هزار بار سردار گر کشند مرا
شائے شه بود از جان و دل پند مرا

هر آنچه شوق بگوید دست میگوید
که هیچکس زساند عدد و گزند مرا

نقش نگین خاطر م ساز تو نام خویش را
نقد و میناع جان و دل تا بآن بزل
پرده بکش ز رو خود جلوه فلک بیه طرف
بسکه بوند خام طبع بسکه بوند پنجه تمغز
سوخن میناع جان تا به کجا به عاشقان
توسن بر شوخ و شنگ رام شو و با بنه
سیر گمده تو چشم و دل او بچمن چمن ذوال

سجده گمده انام کن بیت حراه خویش را
بر تو فدای حواله کن دار السلاخ خویش را
شک فروغ طور کن منظر و با به خویش را
بهر خدا ننگا بهار پنجه و خام خویش را
خوش به دمی که وقف برق حرام خویش را
ورود من و بپشت او زین لجام خویش را
بهر ویش صبا کمن طرز خرام خویش را

بزم سرور و ورقش و سنے باوہ کشانی جج	ساقی بیابہ دور آریا غر و جام خویش را
	چوں ز ازل بر آستان سجد کنان قتل و دام از در خویشتن مراں شوق غلام خویش را
سووائے عشق احمد را ماں شدہ است مارا گر جاں رو در تکان تو اں رود اودن یک جام باوہ ساقی با نقد جاں فرو بوسیم چوں نہ از لب نوکے بان تبغیش از دیدن لب و رخ و اندر غنچه دل ناگہ اجل بیاید جاں بر در و ز وقت پہلو بہ پہلو بودن در بزم گاہ با تو گو بوالہوس ہوس در فکر کمیاشد مہر غلامی او و اندر روز اول لے ناخداے امت بہر خدا مدکن	یارب کجا میجا در ماں شدہ است مارا جام مئے محبت ایماں شدہ است مارا شکر خدا غنیمت از ماں شدہ است مارا از بہر اشک خوئی دا ماں شدہ است مارا چوں گل ز فطر شادی خندا شدہ است مارا کارے کہ بود شکل آساں شدہ است مارا باشد نصیب دشمن حرماں شدہ است مارا اکیں خاک کوئے جاناں شدہ است مارا بر لوح سینہ و دل چپاں شدہ است مارا سیلاب موج عصیا طوفان شدہ است مارا
	بزم پاک احمد جانہا نثار کردن لے شوق نیک بشنو و سراں شدہ است مارا
کشم چوں سرمہ در دیدہ غبار کو جانان صبا صہر ہی دم خوش خویش ہوا کوئے او از	کہ تا نور بصارت ہم پیغزاید دل و جان را چگونہ در دل خود جاد ہم سیرگتاں را

برقص آرد و پشمج برین ستانه زقارش
 بشو عشرت نرائے گلبد مخروں شه خوبی
 نه کار از سجه و ز ناز نه از مشرب ملت
 پوشد و لوق گدائی پاره پاره و غم شای
 بز و باز و خود چون کشاید عقده کارم
 طلوع صبح محشر شد نه شد آخر شب قریب
 چه سو و از استخوان خورد و با واجب بر تو
 بود تا ماه را کبیا از نیت تابان

قمر ز نهره عطار و مشتری بر رخ و کیوان را
 که تا خصت کنم از خانه خود یاس و حرار را
 سلام از من رساں با و صبا تو کفر و ایمان را
 دهم سپوید از بال بها چاک گریبان را
 بصد مینت ز نغم بوسه سر دست گریبان را
 الهی تا کجا باشد درازی شام حیران را
 نوید دعوت سیر رسا نیک سلیمان را
 سلامت دار یار شایه آصف ظل سجارا

شده ثابت ز نقش نام آصف سوش و عالم
 بود سر ز نام لوج جبین نهره جبینا را

باب

خنده گل میفراید گریه بائے غنایب
 در جگر خون بسته شد از ناله غنایب
 صد هزار او جور از گل بهر روز ناله
 اطلس و دیبا کجا و عاشقان بینوا
 بر سر گن شور بر پا میکنند آس و ادب

موسم گل سرب سر آمد بلائے غنایب
 دل بدرد آورد یارب آملک غنایب
 ای صبا از ما چه پرستی ما جبر غنایب
 از قبائے برگ گلبن به جبا غنایب
 قطع کردن را سر و منقار و پا غنایب

می تو انم از گل خورشید گیرم عرق
 دی سرودے نغمہ ما امروزیاں بچن
 در میان عاشق و معشوق ربطے خوش بود
 گر بہ شوق روتے گل بلبل کشاید باں پر
 دولت رنگ بہار گل چو شد صرفت اس
 در قفس چوں میکنی صیا و بے حشر بگو
 اتحاد حسن و عشق نیست اگر در باغ و ہر
 شربے تاراج در عالم تروتازہ چمن
 آیشانش را جدا ہرگز مکن از شاخ گل

باغبان خواہد اگر بہر دوائے عندلیب
 مشت بال و پر ہی بنیم بجائے عندلیب
 لطف گل رنگے گردار و بجائے عندلیب
 بال گل ہم و ابو داندر ہو اعندلیب
 باغبان فکرے کند در خون بہا عندلیب
 شرح ثابت کر وہ آخر خطکے عندلیب
 از شکست رنگ گل خیز و صدا عندلیب
 چھذمی نالہ کنوں آنجا بجائے عندلیب
 بر محل بود است اس گلچیں بنا عندلیب

از گل و بلبل چہ کوئی شوق بیش از چند
 نے بقائے گل بینی نے بقائے عندلیب

گفتم مرا بہ بیم خود اسے دل با طلب
 گفتم علاج در دہل خود چساں کنم
 گفتم چرا بیدہ نیانی باں خواب
 گفتم بیاد چشم تو بہار گشتہ ام
 گفتم کہ دن رخ و تعب تن نمی دید
 گفتم بلک خبر ناز تو گشتہ ام

گفتا برو ز سرگ خود اسے مدعا طلب
 گفتا کہ ز سر تلخ ز جام قصا طلب
 گفتا کہ اسے سراور نخت رسا طلب
 گفتا برو ز درو کہ گفنی دوا طلب
 گفتا بلا سے جاں ز سر زلف با طلب
 گفتا کفن زوا من تیغ ادا طلب

گفتم مرا جنوں بسر کوه و دشت برد
گفتم کشیم زلف تو در پوش میکند
دست از علاج من کیش لای هر با طلب
از ورطه فنا نه رید کش تی حیات
باشیخ و بهرین همید بگرگ و رو باش
بیو دست قیس پی خضر رفتت
خجمر گزار تیغ زن و ترک تند خو
ویدار حق نجات ابد رحمت خدا

گفتا بیا بکوچه ما انزوا طلب
گفتا خموش کنیفتیش از صبا طلب
مرگ من از بکای خدا از خدا طلب
چون نوح گر هزار کنی تا خدا طلب
لیکن زهر طریق ره آشنای طلب
در راه عشق همچو منی سه نما طلب
از همچو پر جناح کند کس وفا طلب
با صدق دل نور گهر خیر الو را طلب

عمرے گزشت شوق یوسف و صفا

عمرے دگر حق طلب و یا قضا طلب

دل پر خون بر آید ز چشم آنکس بار
بیا ساقی بجایم افکن شمر خوشگوار
نارم سحر با فردوس و رضوان کا
گیم رخ دنیا فی کاه زلف تا بداد
بیا در نرم مالے ز ابد شبنم و دار
نارم از چه نوره خاطر مرا اضطراب
چه افتاد است اساقی لہر در بزم شکستی

بجائے نور صف و درو دل بہار
کہ آید با ہزاران برگ بر ز بہار
تھلے اشد کہ مشغولم بہ آن سیا گارا
عجب پوستی میہا ند بہم لیل نہار
بہیں از چشم حق ہیں قدر پر نگار
چرا کیجا نمی گیر و دل نارم قرار
سرینا دل زنداں خم صہبا غار

زود آه من تا روز محشر زنگ باشد
 جمال یوسفی افسانه خواب پریشانست
 هیا کرد شد ما ان عشرت لیک نمی تم
 شب وصلت شب سراج عاشق مکیان
 نمود خط به گرد رخ کمال حن بباشد
 رسا این مشت خاکم گزرا با من نیت
 یقینم شد به طرزان جفا هائے که می نیم

گرفته تیرگی شام قیامت مستعار مشب
 زینجا گویت بشنو که باشی هو شیار
 وفائے وعده اش خواه هم چه خواهد کرد بار
 که پایم بر فلک بوده او یارم در کنار
 شده ثابت مرا از شکل ماه که دور
 صبا در کوچه جانان گرت افتد گزرا
 که ملک مستی عاشق به گرد و تار مار

ز بند نامرادی داران این شوق مسکین
 ز بهر پوسته لعل تو ام امیدوار مشب

بخاک من گزراں نگار را در یاب
 ز طول روز قیامت تو و اعظام فرشت
 شب وصال به آرد سے بروز فراق
 چماں چماں رود و سو سو همی نگر و
 نمود چاک دل و هم جگر و و پاره نمود
 اگر بن نگرائی غمے منب دارم
 خطش و مید و صفائی بنوز با من نیست
 طیب نبض چه بینی بعینه دست بنه

عروج طالع مشب غبار را در یاب
 درازی شب و رمی یار را در یاب
 خائے گردش نیل و بهار را در یاب
 قدیے چو سرو ادا نائے یار را در یاب
 خراش سینه این جانفکار را در یاب
 ولے قباحت انجام کار را در یاب
 ز روئے آینه سانش غبار را در یاب
 تپم که هست بدل ان بخار را در یاب

بہار و باغِ دلِ و افکار را دریاپ
 ز راہِ لطفِ منِ خاکسار را دریاپ
 بیک پناہِ منِ سگسار را دریاپ
 دے بیا و دلِ بقصرِ را دریاپ

گل و چرخِ ستر بتم چہ می آری
 بہ گزار تو افتادہ ام چون نقشِ قدم
 بروز عید شکتند قفلِ منکدہ را
 بہ دلِ زہر تو درویشت لے بیجا دم

چو حاصلتِ وصالِ صنم ترا استوق

سجودِ رگہ پروردگار را دریاپ

شبِ با صبحِ خندانست امشب
 بفضلِ حقِ نمایانست امشب
 ز حسرتِ لبِ بنیادانست امشب
 کہ گردوں میرسانست امشب
 سرِ خاکِ شہیدانست امشب
 متاعِ وصلِ ارزانست امشب
 غمِ بجزاں بہ پایانست امشب
 عمارِ کار آسانست امشب
 سرتِ گروم چہ فرمانست امشب
 چہ خوابِ من پریشانست امشب
 ظہورِ رنگِ طوفانست امشب

نصیبِ وصلِ مجابانست امشب
 ہزار سالِ روزِ آئسے نیکستی
 منم در تخلصِ بیرونِ رقیبم
 بشوہِ ہالہِ من سے ماہِ خوبی
 جہہ من با چرخِ و چادرِ گل
 دہم جاں کامِ دلِ ازوے برآرم
 نمایاں گشت ہر صبحِ محشر
 بیا قافلِ کیشِ این سرکفِ را
 سوالِ بوسہ لعلِ تو وارم
 خیالِ دلِ وحشتِ نزارم
 ز امواجِ محمدیہ چشمِ خو نبار

ولم اندر زرخدانش چو یوسف
خط سبزش به چشم وحشت آگین
تا نم از رخ پاک تو بوس

بقعر چاه کفانست امشب
چرا گاه غزالانست امشب
که دو چشم قرانت امشب

بیای عشق از من تو به شکن
که عهد نقض پمانست امشب

ز نور جلوه اش کاشانه من روشن امشب
نخواهم ز بیم حور اجناس بهر خدایان
به گلزار دل من از خیال رنج خدانش
فتاوانند بدستم چون عنای تو برین صلاش
ز حیرت پدید مانده ابرویش و صلیت
مشک عین شد از ناوک نایس و الم حسرت
به فرقت تا کجا این سینه و دل خاک پاید
منیدانم چه افتاد است از تنگی سخت او

به خار سا دل یاز بگرگش امشب
مرا در راه پلوسه آن ماه سکر بود امشب
پراز گلها که رنگارنگ بود امشب
ز حسرت نعل و آتش قیاس و شمشیر امشب
ازل آورده بخت ما غنچه با من امشب
بیا بگرول مارا که هر جا روزن امشب
بیا که دوریت شرکان به چشم سوز است امشب
بلند از خانه دشمن سدا ییون امشب

به خلوت گاه او دیدن شوق را شای
که بنیای چشم ز گس نیز گویا سوس است امشب

الباب

قتلای سحر یارم سوختن کار منست
 نیک باشد گردت از من ایسک لیب
 از زمین خیزد جفا و از فلک بارو بلا
 شهره حنت بعالم گشته اسے زیبا صنم
 تیغ ابرو کش بزین گرون جامنت بنه
 زین وا وقت سخن از من مشوا آرزو و
 گل به خند از خوشی بلبل بگیرد و چین
 بدعا و دل اگر پرسی بگویم پیش تو

آتش غم شعله افکن در خرق خار منست
 من بیجا دل همیشه پیش دلدار منست
 هم زمین و آسماں و ایام و آزار منست
 قدر عاشق گردانی عاشقی کار منست
 کس سر شوریده بیکار او هم بار منست
 و اعطا آه و فغان از طرز گفتار منست
 گلستان عشق جانان جمله گلزار منست
 فاش نتوانم کنم زان کس که اسرار منست

من بگویم ز شوق دل باواز بلند
 که جهان دشمن بود لیکن خدایار منست

از صدق مرا پیش تو چون سودیاز است
 کوه نشود جز به سیر تیغ سیاست
 این جمله که برین گزرد رخ و الم تا
 روز من بسکین چو شب سحر تو تاریک
 ندارد تو فروانه بود و عیب جوانی
 در عشق نه گنج سخن از شاه و گدائی
 از لطف و کرم گریبوا زوی عجب نیست

در بند سبب مافرض همگونه نماز است
 کانهرا که به نقد دل مالد دست و راز است
 یک شمه ز جور فلک شنبه باز است
 جاناں به سیر زلف تو این قضیح و راز است
 امروز که بر حسن ترا ای سینه نماز است
 محمود که شاه است و علامے زایاز است
 من بنده مسکینم و او بنده نواز است

چیرت کہ چرا شمع بدیں سوزو گداز است

پروانه اگر سوخت شد عاشق شمع است

تجویر کند جانے ترا شوق بہ جنت

چوں اچھ مختار بہر کار مجاز است

کندہ بہ چشمے کدوروے جلوہ دیدار نیست

یا رورول جلوہ گر ہووے آوڑ بازار نیست

روز تنہائی بخروردوالم کس یار نیست

شکوہ ہا دارم ولیکن طاقت گفتار نیست

اے جنوں رحمتے کنوں دیر بہن بکتا نیست

در گلستان جہاں دیدم باخار نیست

بندگان عشق را با کفر و ایمان کار نیست

واسے بر آناں کو ہم محرم اسرار نیست

خوں شود آں دل کدوے عورت عشق یار نیست

سوئے بازار جزا بہر تماشا چون وم

سخت چیز ہم کہ یارب با کہ گویم حال یار

قصہ جوہر فلک ازین پسر آہمیش

دست و خشت شد دراز و در چین آمد بہا

عذیب ال چرا نالہ ز آزار فلک

شیخ بر اسلام نازاں بہین نازاں کبفر

گرچہ صد ہا در حریت بار خلوت یافتند

گر رضامانی بشادی نہیر خنجر سر نہند

شوق میکنی را گے از حکم تو انکار نیست

از نزاکت رنگ بوہم ببول او بارو است

غم نہا شد یار ما گر صحبت اغیار داشت

جلوہ حسن رخ او پر وہ اظہار داشت

مشتی غم بدیں کم مایگی بیار داشت

بر گلے عاشق شدم کورون گلزارو است

در چین دیدم بہر گل پہلوئے خود خارا است

عاشق اویم کہ عشقش داور و ادارو است

کائنات بہر دو عالم قیمت یک آن او است

رنگ بر زوگل شکست غنچه را دل شد بچو
طعن ز یاد بر شکست بدم ناید درست
تصه شام فراقتش مختصر گویم شنو
ریش ز رخسے ز ما سوز جگر می دایتم

ناز نیم چون تباریبتن گلزار داشت
چشم میگویش شکست باوه خار داشت
کرد آخر با اجل آن شب که این بار داشت
منش لذت کرد هر دم لب سو فار داشت

شوق کما شب دولت وصل صمیم در یافت
بخت یاور صمیم خوش دولت بیدار داشت

بیاد چشم و نیش در دلم که خانه است
خیال بوسه لعل تو جان بیضا اید
بدم زلف چه حاجت ترار روزانل
اگر چه زلف تو رنگ تم همی ریزد
به خانقاه و حرم هم به دیر و میخانه
به کفر و دین چه شاید به دیر و کعبه چکار
فلک عدو نه خستیم تویم عیس
نوائے نغمه شادی و ناله غم و درد

بالتفات نگر هر دور ایگانه است
برات نقد حیات من از خزان است
که وحشی دل ما مرغ آشیانه است
تو او چه کرد که رو تو در میان است
بهر کجا که شنیدم همه فسانه است
مقام سجده من ننگ آستانه است
ترا که خمی بد است این همه بهانه است
همه ز پرده آهنگ یک ترانه است

غریب و مفلس و سگیس فتاوه به دکن
بیخ شوق ز تقدیر آب دانه است

از توست سبکتر خاکم دو اندورفت

برق چهابه خرم جانم جهان دورفت

نازم به خلق او که سرمد فتم ز لطف
 ضلوع ز رفت مروی من آن نگار من
 نه پائے رفتنی نه مراجعے ماندنی
 گشتم غبار و سهره با و صبا شدم
 لے ہمیش چو گویت از یاس شام وصل
 وز دیده یک نگه سوئے من کردی عجب
 قابل به یک شاره ابرو عشوه زار

آمد زور سوئے اخلاص خواند و رفت
 ناچار تا بگور جنازه رساند و رفت
 ای کسی که او سر را سم نشاند و رفت
 تا چون نشینش سر و اسن کشاند و رفت
 گفتم هزار باره به منت نماند و رفت
 شوخی بگرز پهلوی من نماند و رفت
 زهر آب خنجر سے بگلویم بر اند و رفت

ہنگام رخت بستن خود شوق زینچاں
 خوش کلمہ رسالت و توحید خواند و رفت

او کہ در جفا کردن محوشا و مانیہاست
 ناصحا گویندم حتم را نگہ دارم
 ز ابدار بہ ترک خواب چہرہ زرد و سید
 حافی کہ من دارم دیدنی ہی دارم
 قاصدایم وصل از تو زان ہی شوم
 ز یکی اگر لے دل ز یاس سبک خیر
 منعم از چمی خندی بتنیستہ چالم
 خواہش دل نمان مقصد ریا کار

من کہ در وفا مروی لطف ندگانہاست
 او بسوئے من مگر و خوف بدگانہاست
 رنگ رو بہ چو را رشک از خوانہاست
 وحشت و جنوں قس قصہ ز بانہاست
 غیر تم ہی خواہد شک ہم ز بانہاست
 اختلاط این مردم موجب گرانہاست
 حادثات این عالم دور آسانہاست
 ز ابد خدا داند واقف نہانہاست

منزل عدم لے جاں پیش از آنکہ مرگ آید از چمن مرا گلچیں گوشه قفس بہتر	قطع میتوان کردن روزناتو اینہاست سو واز را کردن وقت پر فشانہاست
---	---

کافر و صحنانہ خانہ خدا زاید
شوق و کج تنہائی شکر بے نیا اینہاست

پست قبائے مرا تنگ چو در بہر گرفت بر سر باہم آمد آں رشک تم بے نقاب بایل آرایشے دوش چو شد سیمبر چوں بہ خیال کسے زار بہ گلشن شدم عاشق و بخشہ در شب فرقت ز غم تخم محبت کسے کاشت چو در کشتیل سرخ ندانم چو شد رہن بہ میخانہ دشت و شورید نم حالت او غیر کرو با گہر و عاقبت مرا ساز نیست سو و در عاقبت گریہ تر دانے رہر و ملک عدم دفتر عصیان خویش عشوہ و ناز واداعترہ ابے او شد الم رنج و غم ہم ز مصیبت را	عچچہ پشمرہ دل رنگ گل تر گرفت ماہ ز شرمندگی روئے بہ چادر گرفت قیمت گوہر شکست زینت یور گرفت دست چنار گرفت پانچونہ گرفت خار و خشک خار را بالمش و تر گرفت خزمین مستیش را شعلہ آوز گرفت خرقہ و سجادہ کرد جرعہ ز ماغر گرفت نہ شکست خور و فاق دیگر گرفت خو طہ بہ دریا نہ شعلہ سمر گرفت وانہ سہر اشک من صورت گوہر گرفت نیمہ بر ووش کرد نیمہ بر سر گرفت چو بہر شیر بہ و آب ز خنجر گرفت ہر کہہ بدور ماندگی و امن حیدر گرفت
--	--

با و بر او آفرین گفت بیسے خوب گفت
آدمیاں کم شدند ملک خدا خر گرفت

روزی سیه درنگر کز اثر بخت بد
خاک شود و کفش شوق اگر گرفت

الفنت خمیر سیکر آب و گل منت
و شوار خلق گوید و اما ز شعیض تو
گرورد و غم الم چه عجب میہماں شود
از من رہ تشبیب فر از جہاں پس
شاید بہ زعم بخت عدو بر تو آن خورم
آساں بودن سختش روز رستخیز
یارب مال کار ندانم کہ حال چیست
خواہد بہر کجا کہ برو شکوہ مرا
گر خصم حرف گیر شود بر کلام من
از بحر فکر طبع بر ارم در سخن

حرف و فاطر از تکین دل منت
آساں بہ یک نگاہ گرم شکل منت
آخر فرود گاہ بلا منزل منت
گہر بر زمین گہ بہ فلک محل منت
بی حاصلی بہ باغ جہاں حاصل منت
از من کیکہ شرم کند قابل منت
در حیرتم کہ غیر چرا بایل منت
گویا زبان حال عدو حاصل منت
نقصاں چه در کمال فن کامل منت
ایک زبان سفینہ و لب حاصل منت

اے شوق از جفا بتاں تگدل مشو
آخر بروز حشر خدا عادل منت

فدائے نام مبارک محمد عربی است
نثارہ بر در توشیح و شاب و طفل و صبی است

شفع امت و سلطان ہرلی و نبی است
توقی کفیل مہمات امت عاصی است

تو بس کریم و خدا بیدریغ بخشنده
 به نسبت تو فاضل و البتہ میگرد
 ز حال خویش چه گویم شهادت و فراق
 صدای العطش و العطش ز دل خیزد
 به یاد جلوه انوار آئینہ رویت
 منور در دل مستان باوہ عشقت
 به خصم رحمت عالم ظهور قہر خدا
 به خندہ چوں نہ در آید گل اسید و لم

خطائے مانہ بود گر ز ما فزون طلبی است
 چه مایہ اسے نشد عالم ترا علونسی است
 بام ناله سحر گاہ و آہ نیم شبی است
 ہزار خم بکشدم منور تشنہ لبی است
 شکستہ در جگر مہ بگینہ جلیبی است
 خار بوئی عبا و عمامہ عننی است
 ز شان آیتہ ثبت ید ابی لہبی است
 بنام او کہ زمین نخل باغ نبی است

صبا بدست تو افتد عبا بر کوسے نبی
 چشم شوق تو اں کرد گر چہ ابی است

کاش شیشہ دل پر ز منے عشق بجا نیست
 سو دایم محبت سیر شوریدہ کہ وارر
 بر خیز ز بالین بر لب تپ تپ فرقت
 از خشکی لب ویدہ پر آب تو اں یا
 در دم ز بند خویش بر آسے چرخ
 و اعظا بسر است ہوا سیر کوشش
 از اور قید نسبہ و مشرب دلیت

بر شگ تو اں زد گہرا زنگر ایں محبت
 کز آن شہا ہم عدنا بپیشہ ز فغان نیست
 سلسلہ پارہ گز چہاں کا کجا نیست
 در و دل ناقابل تعمیر و بیانیست
 آہ دل با نیز کہ از برق کجا نیست
 ہا یوں سیر و کاشائے جانیست
 در زہب عشاق فلاں فلاں نیست

گفتی بدم نوح که آں شوخ بیا بد
مغز و مشو یار بریں برگ و نواکے
زیر ساوگی ثابت نشود نقش صنفا

باور کنم زانکہ خیر خدایے جہاں نیست
بانے ہووانکہ در و رنگ فرا نیست
چوں رنگ و فاو رول ای بنا جہاں نیست

ہرچ است جہا کار چہ عاشوق میندیش
باشد کہ نباشد بہ تو پروا جہاں نیست

و رون سینہ دل بر وہ ام کجا خفته است
بجواب دولت بیدار وصل تو دیدم
ز خفت باد شہ نمرود با راحت
رہ بود خواب عدم ہر گدا و سلطان
بخود و ساز کشیدہ کسے بہ کج لحد
ز بوسے طرہ مشکین یا رستمانہ
بہر چرخ سلامت بود چگونہ کسے
ز یک اشارتہ چشم تو منتسم با بیدار
بخت مخربہ خست و لیک لقیہ
ز نیم باز نگاہ تو فتنہ ما خیزد
خدا تویت نگہیاں گہے نمی خستد
بجواب نیز بہر خدا کن بیدار

شہید عشق بہ میدان کر بلا خفتہ است
غنودہ بخت سیر مالش ہما خفتہ است
گر بہ شامہ وصال تو بے نوا خفتہ است
اگر بہ بخت او بہ بالا بوریا خفتہ است
چو آشنا کہ بہ پہلوئے آشنا خفتہ است
بہ فرس سبزہ درون چمن صبا خفتہ است
چو دانہ کہ تہ رنگ آسا خفتہ است
بہریر دامن شرکان تو بنا خفتہ است
تو بے خبر کہ سرج ارشاد خفتہ است
قیامت کہ در پروہ حیا خفتہ است
چہ غم بہ کشتی ما گر چہ نا خدا خفتہ است
ہزار خفتہ کہ در گوشہ خفا خفتہ است

تو نیست چنجه و بانو طبعی من است شوق

چرا بجز کرم قافیه عصا خفته است

نوح در کشتی و هم کشتی درون آن نیست

تاب ویدارت چرا در چشم شیخ و شایب

مانند پوشیم ما را حاجت بجا نیست

بوریا فخر کم از مسند دارا نیست

لایق جا گرم کردن خانه گردا نیست

بچه بطرا میں زاید ز سینه آب نیست

زاهد از پامروا میں شیوه آداب نیست

طره دستار زاهد از پر سر خاب نیست

شیخ هم در رقص آید جا استعجاب نیست

قطره اشک است ناصح گوهر نایب نیست

بے سبب اسباب عالم اسباب نیست

گر رخت لے ماہ خوبی مہر عالم نیست

قائم و دیبا و اطلس گر نباشد گویش

مسکن با کوئے او سنگ در او تکیہ گاہ

ہستی ناقش بر آب جہا آب رواں

آشائے بجز الفت راز طوفان خم ف نیست

میتوان از سر گزشتن و درہ عشق بیاں

از چہ رو خود را سیر افلاک بالائی کشد

این ز تاثیر خدا اورت وقت کرے

بر زمین ریزم منہ بر ویدہ من آسین

ہاں بیاد ریزم بشنوم بدہ واد سخن

نغمہ شوق است جانان نالہ دولایت

فرشتہ ایست کہ در چاہ بابل افتادہ است

فغان و درو کہ انجام مشکل افتادہ است

بے روشیہ پارچونہ مقابل افتادہ است

دلہ بہ سوئے ز نخواستن بابل افتادہ است

بہ ابتدا سرو سوئے عشق آساں بود

ز شوق چشمی آئینہ سخت جہرا تم

بہارِ اشکِ شررِ زلفِ قیسِ باید دید
 کہ امِ شبنمِ جگرِ کنا رب گزشت
 بیابینِ چہ تماشایِ جبرتِ ایگز است
 تعلقاتِ نیازیتِ بعدِ قطع شدن
 پلائے تازہ سہرِ بہرِ و ان منزلِ عشق
 منہم بفر کہ ز تارِ بیکرِ منہم
 بہائے سخنِ ترا نقدِ جانِ لَو او ان
 ز چاکِ سینہ و لُحنگاں چہ می بینی
 از اں ز نامِ امیدم ز دستِ می گسند

زواعظائے کہ اطرافِ محلِ افتادہ است
 کہ خشک لب ہمہ صحر او ساحلِ افتادہ است
 کہ خاکِ بر سر و بر خاکِ سبلِ افتادہ است
 سرمہ بہ پائے نگارینِ قائلِ افتادہ است
 ترا چہ یاد کہ منزل بہ منزلِ افتادہ است
 عبث کہ شیخ بہ عقدِ انازلِ افتادہ است
 مگر عیارِ زمینِ بیشِ کاملِ افتادہ است
 جگرِ پابلہ ناسورِ درولِ افتادہ است
 کہ پائے توسنِ ایامِ در گلِ افتادہ است

درین صبح ندانم چہ رفت بر سرِ شوق
 درونِ میگردہ بدست و غافلِ افتادہ است

غنچہ و گل بہ بوستانِ مستِ بو میرزا
 قبلہ راتانِ دلِ کعبہ جانِ آبِ گل
 رشتہ عمرِ جاوداں عقدہ کشائے لُحنگاں
 باوہ صد ہزار رنگِ جوشنِ ندور و خم
 زیرِ لپی تبسمے تازہ بہارِ باغِ دل
 عشوہ دلربائے اومی کشدم بسوئے خود

نورِ وضیائے مہر و ماہِ پورہ مستِ بو میرزا
 روئے و نگاہِ جملہ خلقِ جانبِ ہی امیرزا
 بستہ ز تارِ جانِ ماہرِ سرِ مو میرزا
 زند و مغال و بیعتے دستِ سبوتے میرزا
 رشکِ شمیمِ رشکِ پیرِ خالیہ مو میرزا
 برولِ خویشِ دستِ من دیدہ برہ بو میرزا

<p>چشمه فیض موجزن از لب جو میرزا بست رشته اتباع شرح و امم گلوئے میرزا بست ذوق فزا در دودل لغز میرزا بست پرزشے رضائے حق جام و جو میرزا بست</p>	<p>تشنه لبان معرفت جریه کشند و میبزم با همه محو پیجوی کام زره بروں نزد ہمت دل فسرو کاں قوت جسم ناتواں یا بکرم وفا کنذیاستم و جفا کند</p>
<p>شوق ہیں کہ نخت من میدہد چو می بند دست بدست میرزا است رو بہ جو میرزا بست</p>	
<p>در خار زار رخ و بلا ہم تپید نیست صوت ہزار عالم علوی شنید نیست از رخ اگر چه طائر رگم پرید نیست در چشم همچو سرمہ ہوئے کشید نیست عجبوں بہ عشق جامہ مستی درید نیست قاتل بیاد میں کہ تماشائے دید نیست مارا شیم گیسوئے احمد شنید نیست ریح و صعوبت شب ہجران کشید نیست با سر کشیدنی سوئے خاکش شنید نیست چوں تار عنکبوت نہ بر خود شنید نیست آہنگب طبع شوق بہ بالا پرید نیست</p>	<p>از بناغ و ہر گر گل مقصود چید نیست اندر بہار مرغ دل نفسیج را باید کہ دل بجلقہ گید و شود نہ سبب انداگر بدست صبا خاک کوئے او رمان و حبیب چاک زدن نیست کار مثر خوشر بو و تپیدن ببل بنجاک و خون رضواں بہ طاق نہ گل روی جان خلد را در انتظار روز وصال تو سالہا گردن فزا راست تو اضع نگو کہ چرخ بذل گداست مال سخیان شیر دل اکنوں بزیر چرخ چو قدر سخن نماند</p>

ابرو سنت ہلال ماہ رویت
 ہستم بہ تماش من ز تنہا
 خلوت نہ نصیب شد و حرف
 کئے و رگل بوناہ و شک باشد
 شد شک نہاں بخل طوبی
 حاجت بود بدام گیسو
 چوں سرمہ بدیدہ کا بصارت
 وار و بجز دراز روز اول
 یا شہد و نبات و قند و شکر
 زاہد سوئے کعبہ گرنشیند
 شایان شکست چیت ساقی
 صد عقدہ کشود از رگ جاں

گردنہ فلک بہ گز و کویت
 اے خلق خدا بہ جستجویت
 شد عمر بسر در آرزویت
 ایس رنگ و بہار و حسن بہریت
 رعنائی قد سر و جویت
 آفاق اسیر خلق و خویت
 افتزد و غبار خاک کویت
 رضواں ہوس ہوا شے کویت
 یا جان مس گنگویت
 روئے ہمہ عاشقاں بہ سویت
 یا تو بہ خار و یا سبوت
 بہ بستن دل بہ تار مویت

گشتی جو غلام شاہِ آغا
 اے شوقِ فزود آرویت

در چمن محو خراماں از شکستہ شادیت
 سجدہ بردن پیش بہت نار بستن بر کمر
 لذت عشق بجاں ہرگز فراموشم نشد

پیش و پس چوں سایہ افتاد و خوش افلاحت
 گوش کن اے بہرین این کہنہ ایجاد
 این ہمہ اول فیض تو تیا و دست

کے خبردارم ز حال نیک بد کہا جاں
 اے چه میدانی کہ از چشم حکید با اشک عمل
 مر جبا صدر جبا یکدم نمی گرو و جدا
 دستم لرزد و قد خنجر شود دل آلباب
 عملے کردن بود و شوار در زینداوهر
 حدیرو از فرشته تا شاخ سدر ایت
 عیب می باشد سخن بحسدہ گفتن بگیاں

خود فراموشی غلط از روی بی یاوست
 گویت بشنودل ناکام و ناشادوست
 ریخ و اکام و مصیبت درد ہمزادوست
 رحم قاتل آورد این طرفہ فریادوست
 کاندیں مہربن و وام حبس میعادوست
 عرش ہم جولانگہ خوب طمع آرادوست
 صاف میگویم چنین ارشاد اوستاوست

شوق آوارہ مشو چو غبار کارواں
 خاک رہی شیوہ کن از خاک بنیادوست

گوہنراں محترہ و زلف و تا افتادہ است
 عاشق ناکام درد ام بنا افتادہ است
 قاتل امروز در قتل چہ افتادہ است
 صدم چوں گسویے مشکیں پریشان کردہ
 اے عزیز من منزن طعنہ کہ در چاہہ بین
 گر ہنوا ہی ورون سینہ من کن تلاش
 گو مرا چوں سے گل در ہر حمن بردالیک
 ہیں قیامت سے ز فراق بیت کفر آفریں

موشکافاں بر امضایں پیش پا افتادہ است
 حلقہ حلقہ کا کلش زنجیر پا افتادہ است
 سر جدا از تن تن از سر جا بجا افتادہ است
 زلزله در کشور چین و خطا افتادہ است
 گر بیفاوہ است دل تھا بجا افتادہ است
 من چه دانم کین و ل مضطر کہا افتادہ است
 وایغ نقش پانہ بردوش صبا افتادہ است
 فتنہ با بر خاستہ محشر بجا افتادہ است

بخیبر و عیش ز اہد مست جام مے بہت
 از خیال بوسہ برکندن نشان نیلگون
 شذرواں صدقافلہ لکین دل غفلت نہ
 کشتی لنگر شکستہ چون بہ ساحل بورد
 چہ کہم از گوہر مقصود جیب و آستین
 و شکر مہ شوشہ جلیاں کہ برنگ در

از چہ در میخانہ این سر و خدا افتادہ است
 بر گل رخسار آن نازک ادا افتادہ است
 منظر در رہ بہ آواز و رافتادہ است
 یا خدا اور و بر طہ غم نا خدا افتادہ است
 دست من در دامن آل عبا افتادہ است
 دل شکستہ بے نوا بے دست پافتادہ است

رحمے شاہ کن از پشتر ہا پست شوق
 بکس و بیچارہ در ملک شما افتادہ است

قرآن پاک نوک زبان محمد است
 اللہ لا شریک لہ ذات لا یزال
 ز آوازہ جواب الست بر بگم
 برداشتی زدے احد چون نقاب بیم
 شمع تجلی گو کہ سر طور بر فروخت
 یا پد چرانہ عرش ز نعلین او شرف
 خوشتر ز آب چشمہ سینم و سلبیل
 چون رشہ حیات نہ بینی عجب مدار
 موہن بیامشاع شفاعت خرید کن

شان حق آشکار نشان محمد است
 این مختصر بیان بیان محمد است
 در اہل قدس رو بہ زبان محمد است
 در پردہ این کمال نشان محمد است
 پروانہ و لم بہ گمان محسب است
 تالاسکا طبع مکان محسب است
 بہ قطرہ لغاب و دکن محمد است
 نازک ز تار جاں کہ میان محمد است
 این جنس بے بہا بہ دکان محمد است

<p>تیر قضا بہشت کمان محمد است این نعمت لذید بہ خوان محمد است فریاد عفو عفوگان محمد است</p>	<p>ہیشیا رہاں و پاس و بیا نگاہ دار ایماں بیا و شربت دیدار حق ہوش بہر نیجات اُمت عاصی بہ پیش حق</p>
<p>یار بہ بخش جملہ گناہان شوق را این کمتر ز آفتیان محبت است</p>	
<p>فریاد کہ و زنا لہ و اہم اشے نیت اما بہ سر کوسے من اور اگر ز نیت چوں من دل صد پارہ و جگرے نیت مہ پارہ و رشک چمن و لب شکرے نیت جز صد مہ بجز تو مر اور دوسرے نیت صد حیف کہ در پہلو سے من سیمبر نیت پیدا بہ شب بچہ و لیکن سحرے نیت جز ذات خداوند کسے را خبرے نیت مثل توبہ عالم کسے دادا گرے نیت در بجز کرم چوں تو در خوش گھرے نیت</p>	<p>مایل سوئے من آن بت ترا سپر نیت گو چرخ بہ کام دل عشاق بہ گرد و اے رشک میجا نظرے لطف کہ دیگر بالائے زمین زین فلک جز توبہ آفاق مالیدن صندل نہ وہد سو کہ اجاں ز زمین کہ اے ترک بزین خنجر فولاد شد حشر با صبح قیامت بد میداست امر فد چہ گزرد سہرا حکم قضا حیت اے داوریں خلق نظام و کن آرا تو تعلق خدا سایہ نگوں بر سر عالم</p>
<p>چوں عذر و ہم حالت خود پیش من اسوق پیغام رساں قاصد و ہم نامہ نیت</p>	

خاکم بیا و داد و صبارا بهانه ساخت
 در قتلگه بخون شهیدان شبت دست
 بگذاشت نیم سیم اندر نجاک و خون
 وز دیده کرد سوئے رقیبان گل لطف
 پریدمش که چیت بر آبرو گره زدن
 وقت نظاره عارض تا باں زیر بر زلف
 گفتم ببلق تم تو مرا زنده کن مسح
 گفتم شبی بجلوت خود جان من طلب
 جاروب خواستم ز شره پرورش نم
 رسوا نمود و عاشق خود را بدار کرد

دل در ریود و جذب ادرا بهانه ساخت
 هنگام قتل رنگ خارا بهانه ساخت
 صد حیف او که ناز و ادرا بهانه ساخت
 لیکن بمن ندید و حیارا بهانه ساخت
 آوار گسی زلف و دوتا را بهانه ساخت
 پوشیده کرد و رو ببالا بهانه ساخت
 جنبش طلب ندا و دو ادرا بهانه ساخت
 رو در کشید و نجت رسا را بهانه ساخت
 سویم بدید و بال بهارا بهانه ساخت
 در پرده لیک حکم قصارا بهانه ساخت

متان شوق دست بد اما یار زود

شوخی زگر که لغزش پارا بهانه ساخت

بیایا که زمان شائے سلطان است
 خوشا نصیب کن روز جشن سالگره
 هزار شکر خداوند کاندیس محفل
 پیش عظمت و شان جلوس شاه دکن
 بیایه محفل این بزم رشک باغ جنا

اگر چه بدحت سلطان بروں مکان است
 که دزه دته بهر گوشه میرتا باں است
 و قارا صفی و شوکت سلیمان است
 نه از بال و پر خوشتن مگس ان است
 بیب چه مایه بهار گل گلستان است

بزیرا بر خجالت بسین که پنهان است
 که پر ز گوهر و گل و امن و گریبان است
 مدام سایه محبوب نخل سبحان است
 به نقد جان بخریدن طریق ایمان است
 میخ مانده گستر خلیل مہمان است
 تمام سیکردہ امروز وقف رندان است
 نوائے ابلیل شیدا سروستان است
 بدوشمنان تو شاہ نصیب ان است
 کہ آستان تو بجائے ما غریبان است

کجا متقابل رشتے تو می شود و خورشید
 صد آفرین کہ ز گلزار و کان فیضی شاه
 نصیب است سرور و طرب کہ بر سر ما
 متاع طاعت سلطان جامی اسلام
 خدائے باسط رزق است و مصطفیٰ قائم
 ہزار آفرین بر بہت تو لے ساقی
 ہم مذاوہ عشرت بسین کہ بد ہوشند
 ز بند غم ہمہ آزاد خیر خواہ اند
 کجا رویم بغیر ما کہ جزورت شاہا

بود شاوشہ و شاہنرادگان اسوئ

ہمیں دعا زول پر و تو جوانان است

دل تازگی گرفت و بد تمہا تو گرفت
 ہر شہ نظام دل ما نہاں گرفت
 بالائے فرق حضرت شاہ زمان گرفت
 شاہان عدل و داد تو رونق بہا گرفت
 چون زیر بام قصر شہی آستان گرفت
 رنگ و بہار و نور روشن ستار گرفت

نام خدا نام تو لذت زبان گرفت
 گر ہر نیم روز چہاں را عیاں گرفت
 نخل خدا و سایہ دامن مصطفیٰ
 محبوب خلق و حامی دین اللہ پناہ
 نخل ہا ہایوں ازل و بد ہر گشت
 صدر حیا زمانہ بہ عہد بہار کش

<p>در عهد تو ز بہر رفاه زمینیاں روئیں تھے۔ چو گرمی بہگام ساز کرد شکر خدا چہ بایہ فضیلت بہ عہدیت ہنگام دید حاصل نشو و نما سے ملک گر شیخ سونے باب حرم سر سجدہ برد دل وادگان عشق تو آزاد بودہ اند شوریدہ سر لوادی الفت ز اضطرار آوازہ جمال تو یوسف چو گوش کرد امروز بزم جشن چہل سالہ بودہ است اجاب شادمان وعدے تو پائمال</p>	<p>محکم بنائے عدل تو آسماں گرفت افراسیاب زیر لوایت اماں گرفت ہم محتب حساب خود از آسماں گرفت نظارہ ہم خراج زباغ جہاں گرفت ہم بہمن بہ رنگ درش تازہ جا گرفت جایز بود کہ وز دہل ز پاسبان گرفت نشاوت و آن قدم سارباں گرفت از تحت مصفاست رہ کا روا گرفت باید دوست یار مسی ارغواں گرفت از دل ہم دعاست کہ و روزباں گرفت</p>
<p>چوں قیس دید خوبی لیلانے نظم شہوت از سرگزشت رفت و سرداتاں گرفت</p>	
<p>دلہ بروعدہ فراداش شاداست مجھے راستی از اہل دنیا بیا چند آنکہ خواہی بادہ برکش بھندیکہ گر مجموع عالم براہ عشق تنہا چو لوواں رفت</p>	<p>ولے بر زندگی کئے اعتماد کہ رفتار فلک راجح بہاواست کہ ساتی میکدہ راور کشاواست چو خاک و آتش ہم آج بادا کہ صدہ سروریں وادی فناواست</p>

چرخ اظہار برنگرود جلوه او
 و فایا تقویان و دل سپرد
 ستم زاید بر مظلومان و دن
 چه پیمان تو بود اسکے دل بہ عینا
 پیدین بہ ہوا و زسنے نزارو
 خوشم با طیب خاطر قتل ہن کن
 خدا را کشتن یک نفس سرکش
 گواہ ہستی موجود مطلق
 زابیسے اگر یابی گزندے
 تو عبرت گیر از آیات قرآن
 ز بہر انہدام کا رخ مبیاد
 سرور راہ طقیان از رحمت
 علیہم ربکم سوط عذاب
 مباحث زمین در مینوا کہ ہر جا
 ہر خاک در جہان شستن

خدا خود چون بتا ترا حریف او است
 چه مایہ کاندیں سودا کساد است
 مگر کار زید پیمان زیاد است
 فرا موشش بکود می یا کہ یاد است
 کہ ذرہ ذرہ از خاکت بہ یاد است
 ہمیں از زندگی سن ترا و است
 تاقی تو اب صد جہاد است
 کہ حیوان و نبات و ہم جہاد است
 خدا را یاد کن رب العباد است
 نمی بینی کہ ذکر قوم عباد است
 اشارہ بجانب ذات العباد است
 کہ فرعون طغواند را یاد است
 پسر آخرا حلا بہ سرتا و است
 فدا و است نسا و فساد است
 ہر پسر تخت کیتب و است

بہ عالی نمودن آنا پست کن
 کہ خستہ بر دست چور اسکے تبا و است

وقوع قتل من ایراسے خونہائے منت
 کہ خمیدہ زپیری نظر پائے منت
 شہیدِ خنجر ناز کم پس از مردن
 سبا و بہر گرفتاریم و گر سامان
 شبِ فراق مرزا نظر مرگ چاک
 مریضِ عشقم و خواہم نہ انیسح علاج
 پیدہ ہر باز نہ بر پاشوہ چساں طوقاں
 ز جو چرخ و جہائے تباں چہ کویہ کنم
 پس حالِ دل مبتلا و در فراق
 چہ غم کہ خضر ہم ایاس گو کنارہ کشد
 زمین زمان و فلک انجم و مہ و خورشید
 بشر طربند گیش سچو خاک راں گن
 ترا کہ دستے نیست بر سر قلم
 مرزا خیر تو امید نیست شرمساں

ولم شہیدِ جہا سینہ کر بلائے منت
 چو اثر دما سر فر جو نیاں عصائے منت
 کفن پائے من از گوشہ قبائے منت
 کند زلف تو و البستہ بلائے منت
 کہ یادِ غمزہ اور اشو خیش قضائے منت
 کہ در دجان و جگر دول ہیں دو انست
 رواں ز دیدہ گریاں دو انست
 کہ دل بدست گروا و نم خطائے منت
 عدو نصیب سبا و انچہ ماجرائے منت
 درون کشتی من نا خدا خدائے منت
 یقین شمار کہ این جملہ از برائے منت
 سر و نہ غرہ مرا بر ہوا بنائے منت
 بدانکہ از اثر بخت نار سائے منت
 الہی خیر بود غیر آشنائے منت

بروزِ حشر حضور خدا شہِ مرسل
 خطاب کن بسو شوق کیں کدائے

حبیبِ کبریا جانِ بہا انست

مجددِ منظر کون و مکانست

محمد پیوستے قدیانت
 محمد رونق باغ جہانت
 محمد بادشاہ انس و جانست
 نہ ابرہیم تنہا میہمانست
 محمد نازنین کسب یائی
 محمد نور ذات پاک سجائی
 محمد لعلہ برق تجلی
 شب بیدار گشتے منور
 محمد اول خلق و عالم
 رش را انقدر پایہ بلنداست
 ز بہر تلیل بہت سرایش
 خدا فرماں و ہد صلوات علیہ
 نہادہ بر سرش اکلیل حیرت
 خدا را کز ازل تا روز محشر
 سیجا پیر و نقش قدمش
 چہ نازد بہ جمال خویش یوسف
 بہایوں سایہ عظیم احمد

امام سجدہ روحانیانت
 چہ رونق بلکہ او خود باغبانت
 سر عرش بریں جلوہ کنانت
 دو عالم را محمد میزبانست
 کز تازہ روان عاشقانست
 کز روشن زمین و آسمانست
 رخ روشن چراغ کاروانست
 بگو دیول ہیں نیرمانست
 محمد خاتم پیغمبرانست
 کہ جبریل انیش پاسبانست
 بشاخ نخل طوبی ایشانت
 درود پاک و رومونانست
 خدا راں روکہ او شاہ شہانت
 سر لوح و قلم حکمش روانست
 ہو کہب خضر و ہم موسی و وانست
 زینجا منعمل پیش زبانست
 بجائے تاج دولت رانست

بهر بیت غزل بلیک ز شادی
ز مضمون بهار لغت احمر

بخند و این چه شاخ زعفرانست
زمین شکر گویا گلستانست

مکن نه شوق فکر روز محشر
محمد چون شفیع عامیانت

شوق از روز ازل پیدا عوثر الا عظم است
عضو گویاں چون سگ کتر تصدیح و نیاز
خضر گوگم کردگان راز نهائی میکند
میتوان گفتن بحکم سرور کل انبیا
گر سر چرخ چهارم مکن عیسے بود
عرش می ناز و بیابوسی احمد بچیاں
سے در خار مبارک غیرت شمس و قمر
بعد نام مصطفی بر خواں بنام او سلام
لا تحف انت مریدی از ره لطف و کرم
از لب میز نمانیش می چکد آب حیات

ست و بخود جری صہبیا عوثر الا عظم است
او فتادہ بر در و الا عوثر الا عظم است
لیک اندر راه حق ہمایا عوثر الا عظم است
انتظام و در جہا بر را عوثر الا عظم است
بر سر پر عرش اعظم جا عوثر الا عظم است
ناز بند او ہم بہ نقش پائے عوثر الا عظم است
رنگ طوبیہ قامت رعنا عوثر الا عظم است
ز انکہ در قدیا اسما عوثر الا عظم است
اے غلام قادر می ایما عوثر الا عظم است
آیت بخش سر ساما عوثر الا عظم است

ذره ذره شوق باید ستن ذراع سعیت
بر سر جوش کرم دریا عوثر الا عظم است

از تہا شوق بگر شاہ خواب و بر است

از عروج نجات امشبہ تابان در بر است

قاصد از شهر سیادت بیا بلقیس میں
 از پی ویدار مارا احتیاج طوریت
 بہر اظہار جنونم دست وحشت پش آرز
 اینہمہ شور و شغب انگنخت بنگر بازل
 سخت چیر نم بہ یاد کا کل چچان او
 بہر گلشت چمن ہرگز نمیدارم ہوس
 نامہ اعمال گر خواہند از من روز حشر
 طے کنم یارب چگو نہ منزل راہ عدم

بالیقین دانم کہ فرمان سلیمان ویر است
 دل بیان برق پر دم شعله افشان است
 شوگامینہا کن تار گر گیا در بر است
 بو العجب انیت همچوں طفل ناوا در بر است
 شور سووا در سر است دل پر تیا در بر است
 از وفور داعیہا دل گلستان ویر است
 صاف بر گویم ہیں تصویر چچان اب است
 دفتر عصیا و حسرت جرم و عصیان ویر است

شوق را کافر بدانم یا کہ مومن ز رحمت
 جام منے دارو کف تفسیر قرآن ویر است

بہر کثا و کارم فضلش کلید باب است
 قربان نام پاک صل علی محمد
 بیدار بخت ہستم امشب بخوابم بیدم
 روزے سادہ بودم پیش ویر ہمایوں
 از کثرت تصور ہم از ہجوم یادش
 شاہن عمیب دارو خلو گکہ محمد
 چیر تم کہ یارب خسار ورو احمد

شوق از طغیل احمد شاد کامیاب است
 والہد خوش نصیبم آن یار حجاب است
 بر بام عرش اعظم ز شندہ آفتاب است
 اکنون کجا فادم یارب چہ انقلاب است
 آبا و اجدادے دل میں خاۃ خراب است
 رضواں سادہ بودم جبریل باراب است
 صحف است یا کہ مصحف قرآن یا کتاب است

حیران چراغ تپوس و زلف کیمیائی
 نور بصر فروده زان رو که همچو سر
 خاموش شور محشر با پس ادب نگهدار
 ساقی بیا به محفل پر کن زباوه با غر
 شاید که نهر کوثر مویجے بیکدہ زد
 غره کن تو نادان بر دم ہستی خود
 روز حساب مارا ہم حساب عیال

خاک در محمد اکسیر لاجواب است
 در ویدہ گرد خاک پائے ابو تراب است
 آن شاہ حسن و خوبی والد مستجاب است
 فصل گل و بہار است ہم موسم شایب است
 در ساغر و سبو خم جوشاں شراب است
 این بچوں موج دریا نقشے بداب است
 ہرگز بدل نباشد لطفش چو حجاب است

دشوار از تو باشد شوق ضبط گیر
 در سینہ دل تپان ہم چشم تو پر آب است

چوں مرا با کفر و ایمان کار نیست
 صاف گویم گوش کن سو و آئے عشق
 تیرگی زان رو بود پائین شمع
 گوکماں صورت بود بیشک ہلال
 با کہ گویم حالت رنج و الم
 اشک ریزاں بودہ ام زان رو
 جوش و حشت ہیں کہ بعد مرگ ہم
 ناگہاں بار و سر خاکم بلا

در گل گویم سجدہ و زمار نیست
 زینہا ماند در سیرا غیار نیست
 از رگ پروانہ انجا تار نیست
 لیک چوں ابروئے تو خمدار نیست
 و گیس جز در دل غنچا ز نیست
 تا گوئی چشم گوہر بار نیست
 از کفن اندر لحد یکتا ز نیست
 بے سبب این گزشت و قرار نیست

قصه من قابل از طهر نیست
 بنده هرگز فاعل مختار نیست
 اعتبار حبیب و دستار نیست
 تو که رای میروی هموار نیست
 و اعطای شایان حق گذار نیست

تا صورت بین عالم پیرس
 قادر مطلق خدای را بدان
 شیخ پیر امتیاز کفر و نیر
 بیخ و خار است ز ابد راه عشق
 بر سر زنبق کای است بتان

شوق دیگر شافع روز جزا
 بحر جناب احمد مختار نیست

غزل نقیبه و در حبیب مشاعر مخلصه

هر نام مبارک حیرت جانت
 زبان در وصف جگر گفتا
 بذات عالیتان چیکه شانت
 بتو زبان زمین و آسمانت
 که و اللیل النهار در جهانست
 بستم زیر لب برق جهانست
 که بجان اندمی و روز بانست
 چراغ پیش روی کاروانست
 که نقش پای تو تاج کیانست

بنام غوث قبران در جهانست
 بهار خلد بغداد آستانست
 خداوند که یا و اندمست
 تویی قطب زمان محبوب جهان
 درخت صبح سعادت شام گیسو
 پریشان گیسو تو ابر رحمت
 بر بزم قدسیان نام جانست
 تجلی صبح تو غوث اعظم
 بدیش اولیا اقدام پاکت

سرشایان عالم برود و تو
 خوشا افتادگان را دستگیری
 و سید ذات پاکت درود عالم
 نه کس محروم گشت از در گبه تو
 کنم پر از گل مقصود و اماں
 ملک حور و پری ناز و بناش
 نه ترسم از خصومت های دشمن

بهار ازیر بامت آشیانت
 غدا بر نام تو سپرد جوانت
 پئے حاجت روا یکی آنت
 ہمیں از بہر بار و آرا لانت
 بہ گلزار تو رضواں باغبانت
 شہ بغداد و فخر انس و جانست
 چو بزمن غوث اعظم مہربانت

ببین برکت سلطان بغداد
 زبان شوق ہم معجز بیانت

البشا

پاس اوب کون تو کون در کلام کتب
 بارند و مستیج سخن در میامند
 کنے شور لہن آرائی سر طور بر شکی
 گوید سلام یانہ فرستد پیام زو
 و منع سجدہ پیش تبان یواز
 عمرے گزشت دست از اوہ شب و صبا

ہرگز تو ان نکر و ز خواجہ علام کتب
 یکا ر میرو دزدہ تو ز اہد تمام کتب
 کر سے نہ گر کلیم وقت کلام کتب
 قاصد کن بہ تیج پیام سلام کتب
 باشد میان گبر و مسلک اہد ام کتب
 گوید و ز وقت سحر تا نام کتب

در تریش و خلیدن و شرکان و اش
عشق بیان شوخ حرمت یا حلا

با هم بود به ناوک تیغ و حاتم کشت
باشد پس بسکه خاص و عام کشت

منصور حق بگفت که قاصی عیال گفت
کن شوق ختم بهر خدا این نام کشت

فدا نیام تویم جا و هم جگر با عیون
به کان عظمت و شان لعل بی باقی
رفیق شاه رسل بوده شب معراج
فتاده ام بدر با نزار عجز و نیاز
کجا روم بکه گویم که بود ام صدیق
شدت گلشن امین شک و پردر
غریب بیکر و بیچاره و خستیم
ز شور بختی خود بسکه تکم کام شدیم
فتاده ام به دکن و دراندر پای
رسد چگونه به ساحل سفینه غم
ز قهر و مهر تو باشد بدشت هر دم
سرا تو را بنما شو بر راه صدق و صفا
غلام تست ز روزان این جوش و شوق او

و گر چه عرض کنم قصه مختصر با عیون
به بحر عجز و کرامت قوی گهر با عیون
بوصف تو بنود طاقبت شیر با عیون
بحال زار من خسته یک نظر با عیون
جگر بسته و گبسته بال و پیر با عیون
بکن ز آب گرم تازده بار و پیر با عیون
بیک نگاه رحمت من گری با عیون
بریزد و منم از گرم شکر با عیون
نصیب من بسوی خدا کن من با عیون
به بحر جیم شده غرق سر بسیر با عیون
که تیغ بهر عدو بهر من سپر با عیون
که تا نباشم ازین راه خیر با عیون
سرا ز در گهر خود برود گری با عیون

باب الحسیم

آه اندر بکشم سوز جگر را چه علاج
 عقل گوید که بگو فکر کمر را چه علاج
 وائے و اثر و قی تقدیر اثر را چه علاج
 بانگ پیویده زندمغ سحر را چه علاج
 زندگی تلخ کند چو شمر را چه علاج
 رخه در دل کنز این رفیق را چه علاج
 مهر محشر مگر این دامن تر را چه علاج
 باز در شست کند تیر نظر را چه علاج

نالہ گر ضبط کنم ویدہ تر را چه علاج
 ناطقہ تنگ شود گریہ حدیث دہنت
 وصل او من بدعا خواستم و یافت رقیب
 در شب وصل جز این نیت مرا فکر و ملا
 کاشتم تنم محبت کہ برو من شوم
 باب نظارہ کنی بند بوسے عاشق
 گرمی رحمت او خوشے ندامت آرد
 قطع شد این دل صد پارہ بر تیغ ابرو

می تواند که کند چارہ مجنون آسمان
 شوق تقییدہ دل و خاک بسر را چه علاج

باب الحار

گو تو ساقیا بہر خدا کہ صیت صلاح
 فدائے پر معان کرد کار من انجام
 بروے بادہ کشاں برکشو و باب صلاح

بروز عید حرامست بادہ یا کہ مباح
 مر از بادہ کشتی شیخ منع می سازد
 الہی باد فداجان من سسرتی

بیاتاب و کتاب میکند ساقی
 به بزم غیر سر و جسمه بوالهوس باشند
 تصویر رخ زخشاں زووزنگ و لم
 شکفته غنچه امید تو بود دایم
 فدائے جان رعایا به رائے تو آصف

سپر و پیرمناں چون بدست تو مفتاح
 به قتلگاه بیار زین تن بکرده سلاح
 چنانکه در شب تاریک مشعل و مفتاح
 فزود لطف تو دل را سرور آوری
 به نظم ملک خوشا کرده بگو اصلاح

همیشه این حسن آصفی بود ساداب
 دعا شوق بهین بوده آسام و صباح

باب

میس به عارض یارکے ہمیں گستاخ
 زیر خاک شهیدان ناز و خوابند
 اگر گناه بود زابہ انش جنس من
 اناس بسوز و گداز است زندگانی شمع
 چگونه فتنہ ز خیر و کد و سیاه رقیب
 ندید چون تو فلک ہم با میں جہا گروی
 غبار بہ فلک سر کشد چو افق اند
 مرا تینت عجب شوخ و سنگدل ساغر

ترا چہ تاب کہ بینی به او چنین گستاخ
 سرو بنا ز من کام بر زمین گستاخ
 بنوش با دہ ازین دست نازین گستاخ
 نظر چو کرد بہ رخسار آتش گستاخ
 نشسته است بہ ہل و لہو و لہو گستاخ
 جفا شعار و همکار و خشکس گستاخ
 ز دامن خویش آن یار جہیں گستاخ
 کہ می برد گش صبر و عقل و دین گستاخ

زبان شوق بحق سیف حیدریت باو
کمن مقابلہ اے خصم خروہ میں گتاخ

باب اللّٰہال

مٹاں نماز شام سجد قضا کنند
پیراں رہ صواب سراسر خطا کنند
آہے چور کھنڈ قیامت پیا کنند
چوں باوہ پر خوردندانم جا کنند
کز گفتن بے بہ بلا مبتلا کنند
تا امتحان موسیٰ ولہائے ما کنند
تا بریکلم حزوے ازاں اکتفا کنند
ہرگز با آشنا نہ چیں آشنا کنند
صد سالہ طاعتی کہ بر یوریا کنند
چوں دانہ روز و شبتیں آریا کنند

در روز عید چوں در مخمانہ وا کنند
بیند شوخ مہنجیگانرا چو طوف دیر
ز اہد ز شورش دل شوریدگان پیر
آناں ز بوئے باوہ کہ مستند و بچاں
روز الست زیں چه خبر داشتیم ما
بر تافتند برقی تھلی بکوہ طور
افر وختند آتش نمرود بر خلیل
بیگانہ وارا پچہ بن کردہ بتا
باساغے زیادہ خواہم بیل کم
گو آہیاست گردش افلاک و ماہرہ

اے شوق پائے بند سر زلف یار باش
باشد کہ در تصدق وقت رہا کنند

ان شہسوار بر سر خالم گذر نہ کرو

یکرہ بالقیات سوئے من نظر نہ کرو

برق تجلی از طرف طور برنجت
 اختر شناس روز شمارش کند حساب
 پیش بتاں حرام بود سجدہ شیخ را
 بے نور باد مردم چشم سعادتش
 صدرہ زمرگ زندگیش تلخ تر بود
 سرمایہ فرغ بود مفلسی کے
 صد آفرین تیزی پر داز مرغ جاں
 صد نکتہ وانود و بے عقدا کشتو
 ہر چند ترک عشق بتاں گفت لیک

شاید منور آہ دل من اثر نکرد
 شامیکہ بتائے فرات سحر نکرد
 تا آں و میکہ غسل بخون جگر نکرد
 انکس کہ خاک پائے تو کحل البصر نکرد
 با تو کیسے عسر گرامی بسم نکرد
 و چشم حرص بر شجر بے ثمر نکرد
 چوں بو گل پرید وقتی را خبر نکرد
 فکر و قیق و اگر وہ آں کس نکرد
 پس تو نا صحابہ دل من اثر نکرد

گفتم کہ شوق و ریے آں خجور مرد
 نشیند و رفت سحر گوشش اثر نکرد

ببید و سینہ پر از حسرت حواں ماند
 بکمال فن الفت چہ رسد بجنوں ماند
 حضرت پرینغاں وادرا جام سراز
 ساقیا لطف جنین شبنمیں شرح کلم
 بایکے برق تبسم ہمہ پر باد پدہ
 یار من گر لب بام بیاید امشب

باز جائے تو کجا لے دل نال ماند
 پیش من او بیکے طفل و بتاں ماند
 خانہ اثر ہمدم آباد بہ حواں ماند
 ماہ دمی مطرب ہم یار چو ہماں ماند
 حرم خندہ گل گر بگستاں ماند
 یہ بھرت قد انگشت بندان ماند

ساقیا با ده بد و در آرزو نماند عشق
 ترک ما مشغول بازی چو گاو دارد
 جلوه حسن تو از ماه فروز است تبا

تا دلم محو به رخساره جانان ماند
 کاش گوئی سر من نیز چو گاو ماند
 آینه پیش رخست شد روح جان ماند

شوق از شوق رخ یار غزلخواں است
 عندلیبان از عشق تو غزلخواں ماند

فتنه ز آفت جان چون قدر غنا کرد
 تیغ ابرو رسم خط قهر او تیر شره
 قیس میگفت سریت من گریه کنان
 چشم مخمور تو مد مپوش کند عالم را
 گل شیدا می بلبل چه کند ناز و غرور
 اشک ریزان بنجم بحر تو ای قلم حسن
 عارضی کا کل او بهر پریشانی ما
 لوح دل نقش پذیرفت ز تصویر تها
 ناز و انداز و ادان و کرشمه عشوه
 جلوه گرفتار است با لاک تو شدت طالب نام

شور محشر ز شرمی تا به شریا گردید
 بصر قلم به بادباب مهیا گردید
 حیف صد حیف که بباومی صحرا گردید
 مفت بد نام می و ساغر و مینا گردید
 چون دو عالم بگل روئی تو شیدا گردید
 من بهر جا که نشستم لب دریا گردید
 صبح حسرت و هم شام تنها گردید
 یا خدا خیر کن کعبه کلیا گردید
 بهر یک جان من آلوده جلا گردید
 عالم از شور قیامت ته و بالا گردید

شوق بگزشت بشکوه و بیابان بر
 وای بر قیس که او هم تن تنها گردید

ز لب آه و ناله غم از دل نشیند
 که سو فایر آلام بر دل نشیند
 کجا کو بشور عناد دل نشیند
 نشین تا که آن هم شکل نشیند
 که بیکار هرگز نه عاقل نشیند
 غبار سالک محفل نشیند
 ز خجالت بیک گوشه در گل نشیند
 عدو و سیکه مد مقابل نشیند
 چو دامانده پیش منزل نشیند
 که مارت در چاه بابل نشیند

شبی با من آن شمع محفل نشیند
 چه دانیم که عشق انجام کارت
 ز گل در چمن فتن با یک خیزد
 چو بر خاستی خاست دست به پهلوی
 چند نم کند پاره حاجیب اما
 چه دانست لیلی که از خاک مجنون
 چو بیند خرامان ترا سر و گلشن
 حساب از دین تو او برگرفتن
 چاه طے کند یارب او را الفت
 چنانست زیر و قن خالی شکس

پندار این شوق آشنه دل را
 که بکدم زیاد تو غافل نشیند

حشر بر خاست که آن فتنه دوران آمد
 ناصحا باش که فارتگر ایماں آمد
 شمع رو چوں بسر محفل خواباں آمد
 شکله سخت مگر بود که آساں آمد
 عیڑ طے شدن مگر داغ به دامان آمد

خسگیس پیر چسپ بر زود و اماں آمد
 عرق آلود و بازلف پیرشاں آمد
 مثل پیرانه همه گرد و رخس گر دیدند
 شب زانمونه غمت جاں بخوشی تراوم
 صوفی از ما ادب آموز که در باد کوشی

نقدِ جہاں نذرِ تباہاں کردم و بس مشرم
 لے اجل بہرِ خدازو و بیافا تل من
 من چگویم کہ چہا برسراودوش گزشت
 ابرمی بارو و گل خندہ ز بادہ سیا
 بے تو اے حور لقا و نظر م قصرِ جہاں
 الاماں بہرِ خدا دیدہ تر کن سے

کہ بجز خودم این کار نمایاں آمد
 از گراں حکایتی من سخت پریشان آمد
 شیخ متانہ چو در محل زنداں آمد
 سا قیاموسیم خوشوقتی مستان آمد
 تنگ و تار یک ترا ز خانہ زنداں آمد
 آب گزشت ز سر نوبت طوفان آمد

تا کجا وحشتِ دل شوقِ دے صبر کن
 تنگ انجامِ درسی دست گریبا آمد

چو در بستانِ عالم سایہ افکن دلبر شد
 ز کیفِ بادہ وحدت دریں خمخانہ کشت
 رسیدی در چمنِ روزی نگاہ لطف چو کرد
 ز نور پر تو ایجان رو گیتی افروز شد
 ز بہر رحمت زلف و قد و رخسار گلگون
 نئے مہنگامہ نازش کہ از شوخی زرقار شد
 برائے قتلِ عاشق ابرو و شکرگانِ آن قاتل
 غم و درد و فراقش آن چنان ز روز بونم
 براہِ عشقِ قیوم کو کون گوسعی پا کردند

سہی شد سر و شد شمشاد شد نخل صنوبر شد
 صراحی شد بسو شد جام شد مینا اختر شد
 شجر شد شاخِ گل شد غنچہ شد بگل تر شد
 تارہ شد قمر شد ماہ شد خورشید انور شد
 سیاہی شد قلم شد لوح شد قمر طاووس شد
 بلا شد فتنہ شد روزگار شد شور و جوش شد
 کماں شد تیر شد شمشیر شد دم کبوتر شد
 کہ جسم ناواں از لاغری چون تار پیر شد
 نہ این ہمیا من گشتہ نہ اویا بونق شد

بشقت سے تم ایجاو مسکین شوق
زبوں شد خوار شد آوار شد ہم خار شد

وز ناله من شاخ نیتاں گلہ دارو
وحشت زوہ از تنگی زنداں گلہ دارو
مشکل گلہ ہم دارو و آساں گلہ دارو
جاں از تنم و جسم من از جاں گلہ دارو
از گردش من گردش دورا گلہ دارو
گل شکوہ کند سنبل و ریجا گلہ دارو
اے دیدہ گہدار کہ باراں گلہ دارو
با کام و زباں سوزش پنہا گلہ دارو
از سینہ من فصل بہاراں گلہ دارو
در و عنایت از خواہش ساں گلہ دارو

از گریہ من جوشش عماں گلہ دارو
ورسینہ نگین دل دیوانہ مضطر
از سختی جاں ضعف تنم و درہم جہالت
چوں بر نفس گشت رہ آید و شد تنگ
یکجا مگر فتم تباہش توقد ارے
از خوبی رخسار و پریشانی زلفش
ایں گریہ ہم ندیدہ نصرت یکدم
تجاہ پذیر لب با کہ عیانت
ہر داغ کہن تازہ پوشد از عم الفت
کے میطلبم از مرض عشق شفائے

اے شوق خیر دار کزین موکہ عشق
ہم ستم و ہم سام و زریاں گلہ دارو

بند کنی تو باد را میشود این نمیشود
لیک ز رخ پر جفا میشود این نمیشود
خواہی کہ بت شود خدا میشود این نمیشود

مشت بزدک دست و پامی شود این نمیشود
وصل ترا پری رخا خواہش را بصدعا
لاف من تو بر من سجدہ کنی و گر شا

از قد شوخ فتنه زامیشود این نمیشود
 پیدا کند و شاخ را میشود این نمیشود
 مهر ز ماه پریا میشود این نمیشود
 مرده گر و بد صدا میشود این نمیشود
 باد به شمع آتشنا میشود این نمیشود

سر و پیش خوانده چشم نبی که بر خوری
 خیز بهزار آرزو خواهد اگر تمام سر
 گر چه شبش سبک کند شکر گریبا شود
 قول نام گفت میشود حدیث را
 گویدم سر و زویاز سوختن چنار

شوق ترا جوں بود خواسته شکر خوری

کز نئے شاخ بویا میشود این نمیشود

کار بجانت یابدل دیده شود چه میشود
 شعیه زده است تا بدلی دیده شود چه میشود
 کرده رخنه تا بدلی دیده شود چه میشود
 خواهرش نار و ابدلی دیده شود چه میشود
 ناله نار سا بدلی دیده شود چه میشود
 گشته آتشا بدلی دیده شود چه میشود
 جا و میت بیابدلی دیده شود چه میشود
 تازه کند مرا بدلی دیده شود چه میشود

مهر تو کرد جا بدلی دیده شود چه میشود
 آتش عشق گلر خاں در جگر مہا نیا
 بک تبتنگ آمدم لے غم وقت صنم
 سخت مر از بول کت بخطه بخطه سر زند
 بر چه امید سرم گشت گشتیم
 لے شب بچم جاکا ندرین رو در نیا
 لے که سرم فدائے تو دیده دل بر آه تو
 سر و هوا کوچه ات اینہر کہینت داعیا

شوق ز خویش دست شو بین کہ میکند نظر

آن بت فتنه زابدلی دیده شود چه میشود

لیل اسیر دام نغمه لیل بهار شد
 گریه نمود صبح قیامت ز شام هم
 تو بخبر به پلوی نه دشن نشسته
 تا که بدر و دوری تو خون گریستن
 تنهانه دل ز کافر و مومن بیووه
 ای دل چه غم به محفل او غیر نشسته
 آه پیکر خرابی ای خانه پیشه را
 بگر عروج طالع شت غبارین

گلن سخن ازین که چه در روزگار شد
 پیدازد روز حشر شب انتظار شد
 ما را الم بدستیت هم کنار شد
 بنگر که کوه و دشت همه لاله زار شد
 شیدا برف و رو تو لیل و نهار شد
 تقالی ز رخسار که چمن روزگار شد
 ز یاد چه دید سجد کنه شمسار شد
 تکر خدا بجا که من آن همسوار شد

حاجت بشمع نیست ببالین گوی رسوق
 داعی بدل که داشت چرخ غمزار شد

آنکس که بخت تو مسکک داشته باشد
 با ناز و ادب از نسبت چه پری را
 هرگز نشنیدم ز جوارینا بستی
 آن کسیت که هر سو و در حسن تو باشد
 وز دیده نگه میکند لوجانب اغیار
 باره به سرش ننگ بلای ملک پیر
 زیش چو شب بجز سید او سید باد

باز از خودی که خبر حسد داشته باشد
 گویش اگر بالی سپرد داشته باشد
 این عارضه زلف و کمره داشته باشد
 همچو از دیو گرد و گرسه داشته باشد
 شاید سوسه ما هم نظر سے داشته باشد
 اگر غل بر او هم شمره داشته باشد
 یارب شب خلوت سحره داشته باشد

افسوس اگر تونہ پسندی بخدا شوق
عیب است ہمہ صد ہنرے داشتہ باشد

من نمی دانم چه طوفا چشم خونبار آورد
مر ترا بر میست مین چارونا چار آورد
سر سجدہ آورد و گردن بزتار آورد
ہر سحر گاہے صبا از کوٹے دلدار آورد
گنگ چون تصریر خواب شب ظہار آورد
واعظ بیگانہ حجت ہائے بیکار آورد
پائے خورشید قیامت زیر دیوار آورد
بادہ کم کم آورد و چندا نخہ بیار آورد
شوق برانارم کہ خرقہ جبہ دستار آورد

شوش سودائے الفت بر سر دار آورد
جذبہ الفت اگر دار و اثر اے جان
حکم جاہاں را بہ عاشق نیت یار اخلاف
اے شمس روضہ رضواں نمی خواہم ترا
لذت وصل صنم از من میرا کہ ہمیش
کفر و ایمان در طریق عشق باہم یاراند
بیجا بانہ گر آید ماہ من بالائے نام
اے میدا نم چه باشد مصلحتی با
از برائے رہن بادہ برود کا میفرود

ولہ

بر سر بجز فن اسکل جا بے وارو
این طلسمات جہاں جملہ سرابے وارو
میش ازین نیت کہ افسانہ خوابے وارو
اے بیاسا قی ما کہینہ شرابے وارو
رہ نمودن رہ گم کردہ ثوابے وارو

تکیہ بر عسکرن نقشین آبے وارو
اے سر اسیمہ نیزنگ زمانہ محروش
قصہ عشق زینجا چہ مرا یاد و ہی
می خوردستی کن و لطف جوانی بگر
مختب جانب میخانہ مرارہ نامے

آدمی نیت که از کوی محبت دور است
مرحبا شان خدا کصنم زید گسل
از چه میگوئی که بی علم خدا را نشناخت
نازه و انداز و ادا جور و ستم عادت است
گر پرسند بجز سب گشتن من

صفت خواب خورش نیز و آب به وار
رخ و ابروی تو آیات کتابی وار
اے شایسا خدا علم حجابی وار
چه توان کرد تقاضای کتابی وار
فکر نیت که قابل چو چو وارو

یار از چهره خود پرده کشید اگر
از مجموع نظم شوقی تقابلی وارو

دشمن پس من خوار و زبون شده باشد
در بسته شدن کون بسوی کبره و اعط
و رقابوتی مانیست اگر این ل مغط
یک تار نماید است به امان و گریبان
از پاس اوس به چو ل ز تمیزیم و مرفح
عسے نازل نیت شنه اچو به نصیم
انجخت بلاه بیهر خاکه نشینان
می بودتیاں تا که نیت نیت رود ستم

بعد از سر من کن نیگول شده باشد
توقیع تراراه نول شده باشد
از بلوئی مایز برول شده باشد
غم نیت اگر جوش جوشد شده باشد
گر حضرت آغشته بخول شده باشد
از چاره تو دور و قزول شده باشد
په پتیر سیر خاکه نور شده باشد
اننون به دلم صبر و سکون شده باشد

و زنجیر نیت شوقی ننگنده اچو خور
سینه اگر غرق بخول شده باشد

از ازل این دل آزاد گرفتار تو بود
 عهد و پیمانہ خود زود فراموش کن
 قیمت حسن ترا عاشق مخلص فرود
 جلوه بہر دم و سروم و افلاک ملک
 ارنی گئے سوئے طور نظر کرو مگر
 از تعافل نشدی برسرخاکش آجاں
 یکسی پائے میں شام اہل نا بھر
 واسے عاشق کشتی سے راجہ علاج
 داغ و زخم تیرے ہوش و دم کشتن من
 چوں یہ بازار جہاں حسن آرزو تیری

پائے بند رہن گیسو خمدار تو بود
 یاد کن اسے تم ایجاو چہ اقرار تو بود
 این تہیستی مار و لوق بازار تو بود
 در حقیقت ہمایز پر تو انوار تو بود
 چشم ما جانب باہم و در دیوار تو بود
 دفن کشتہ نازت پس دیوار تو بود
 ہم قضا نوحہ کناں برسیر ہمایر تو بود
 سخت آویختہ زلف تمگار تو بود
 اسے جہاد دست قضایہ زندگاری تو بود
 ہم فرود شدہ تو نیز خریدار تو بود

شوق راتا کبھی آمدہ برسیر کین
 کشتن عاشق جان باز مگر کار تو بود

ز عکس آتشیں روشن لب چاہی می سوز
 بشوخی رنگہ پندہ درون گلزارش شکند
 ہم آں سوختہ جانم کہ بر خاک آین
 تاب جلوه جانادل مضطر بیابی
 کسے از سرو و ہر ہا کشدہ مذاہد لیکن

شوی ہشیار اسے ساقی خم و خمخانہ می سوز
 آب بادہ گلگون دلم ستانہ می سوز
 یقین و انہم اگر افشانی کو و ہتھاوانہ می سوز
 گہے فرزانہ می سوز و گہے دیوانہ می سوز
 کہ برگری حزن تو دل پروانہ می سوز

زبان اندر دکان من کریں افشاء میسوز
 ہمہ آبادی سوز و ہمد ویرانی سوز
 چراغ خانہ ماریخت صاحبجانہ میسوز
 سرازیں سینہ میسوز و ترازیاں شامیسوز
 کہ پیش از وقت روئیدن مگر این دامن سوز
 مسوزان آتش بجزاں ترا ستم خایسوز
 زن ہند و بزرگ شوئے خود مردانہ میسوز
 خموشی لے شوق ایک گویا شامیسوز

چہ گویم قصہ سوز و فراق او تو ہمدم
 سلامت کے بود از آتش عشق تو بے شک
 گرفتہ شعلہ اندر کفن از دوا عہد دل
 تر از لعل رسا دشمن مرا آہ رسا دشمن
 بسینہ تخم عشقتش را بچہ امید افتا نم
 و اب سکینم از روز بزل سکون ترا باشد
 براه در ستم این کشور کہ خون دل بھی جو
 بطرف دل گرفت آتش مکن آتش با اینہا

ولہ

چشم بدور سر شام چہ معنی دارد
 اتفاق بحر و شام چہ معنی دارد
 لقب شامیام چہ معنی دارد
 اہبت دشمن اسلام چہ معنی دارد
 تلخی از سکر و باد ام چہ معنی دارد
 با جگر تشنہ ناکام چہ معنی دارد
 گفتش باز دل آرام چہ معنی دارد
 شکوہ از گردش ایام چہ معنی دارد

جلوہ ماہ لب بام چہ معنی دارد
 زلف شب گیسو سر خازن و شتر او
 افعی وار در خونخوار و بلائے دورا
 طاق ابروئے ترا گفتن محراب حرم
 خشکیں چشم تو آلودہ و شام لبست
 حاصل لذت آن لعل لب نشینش
 با ہمہ شوخی و بیباکی و دل آزاری
 بہر کجا سمت برگشتہ ما ہمرہ ماست

ہوس بوسہ اصنامہ چہ معنی وارو
یافتن کارمین انجام چہ معنی وارو

مائل کفر شدی سے داننا وارو نہ
در چنین شورش ایام و جہاں آشوبی

قبل چوں شدہ سو ف بد و لغت

خواستہ راحت و آرام چہ معنی وارو

اسے ول من تدرار باید کرد
جبر اختیار باید کرد
باز چوں اعتبار باید کرد
واپسین و م شمار باید کرد
زندگی مستعار باید کرد
ترک این روزگار باید کرد
خاک ساری شمار باید کرد
بر سر نخل دار باید کرد
نالہ بے اختیار باید کرد
اسے اجل انتظار باید کرد

تا کجا اضطراب باید کرد
کار با خود پند افتاد است
زندگی با کسے وفا کنت
ہر نفس و مبدع کہ میگذرو
چوں بقائیت دور عالم را
روزگار کسے کہ چوں بنی سازو
خاک اصل ہر شے پیکر است
ہر کسے را کہ ستر تو گوید
آہ زیر پر کشیدہ قامت تو
جاں بآید و نہاید جہاں

شوق پری و عشق رعنائے

شدم از کردگار باید کرد

ولہ

شور افکند بدل حسن بیجانے چند
 رخ برافروخت گر پشتانے چند
 شعله طور گراز و اوئی امین سرزد
 و امن افشاں بگوشتی ز سرخستہ دلا
 ارزش وصل تو گزیت یکے جانیں
 کشتی عمر بر دسویں عدم با دفنا
 میزند سنگ منجاک انراں پیر فلک
 نازم از دولت افلاک بر حال خود
 بیم از رخه دل روئے ترا شام و صبح
 لے کیا ساقی ما گر چه بود محفل غیر

عشق پاشید بیک خم کد انے چند
 وود آوہ دل میں رفت بزدانے چند
 سوخت این آہ شرر زریہا بانی چند
 این بیس چاک شدہ جیت بیچانے چند
 چون ز بخشید مرار روز ازل جانے چند
 گر بود یانہ بود لنگر و سکانے چند
 تاکہ مسما رکند گور غریبانے چند
 گو کہ بگذشت شام صیف زمستانے چند
 گر چه باشند بکسے تو گویانے چند
 تا زخم جام سیر روئے حرفانے چند

شوق پر میرا زین عشق بیان پرن
 غارتند دل و دین مسلمانے چند

تن و ہم بر برگ کوئے اگر مدفن شود
 بتن شیدائے سرو قاتل زید اگر
 بہمن ز نار گسلد شیخ آرد سجدہ ما
 ناصی و ریاحون بر حال او باید گیت
 این ل شوریده راز الفیت و اشک و

شاد و برگ آگس کہ اورا چون کفن شود
 دامن شمشیر قاتل جزو پیرا من شود
 گر محفل جلوه فرما آں بت پرفن شود
 منترے و پشور ارد را ہیر زہرن شود
 من چہ دانستم الہی بود ہم دشمن شود

خواهم ای دست جنوں رنگے و گردان
جامہ عریانی جنوں نخواہد خبیب گر
یارب از تاثیر آه گرم دل تفتیدگان
در سو آہ کلامی و به شوق دیدنت
اجتماع جزو ہر شے حکم کل و اردو میں

دامنم گردو گریباں حبیب من دامن شود
لوک خار و شت بہر و وطن سوزن شود
سنگ افشاں شر حوں موم نرم کم ہن شود
در چمن چشم و زباں ز گشود سوسن شود
قطرہ قطرہ جوئے گرد و خورہ با حرم شود

شوق میخوابد دل سینه ز کبند و اعنبا
از سر نو باز یارب تازہ چون گلشن شود

تصویر زلف یار مصورا اگر کشد
طوبے چو سایہ پرور آن نخل قدرت
شانہ بکش زلف کہ دلہائے بیدار
ای ماہ من ز غیرت روئے تو آفتاب
کا فور طبع و سنگدل و صندلین رنگ
دارم امید لطف شہادت کہ اہل
آن زخم دل کہ لذت در و چشیدہ است
کالم تبرس اتا کہ سنو و بختک و تر
عافل مشور شعبدہ باز ہی چرخ پیر
از گریہ نہانی من گوہر سر شکست

افتد چہا بلا بہ سرش تا کر کشد
شمشاد راجہ پایہ کہ پیش تو سر کشد
ترسم کہ لخت لخت زہر گوشہ سر کشد
در نیمروز رخت سوئے با ختر کشد
از پایہ سوون دل مادر و سر کشد
کن صبر تا دمیک کہ آویغ از کر کشد
تکلیف منت تو چرا چارہ گر کشد
آہی کہ در دمنند بوقت سحر کشد
یک ٹہرہ گر چینی و صد ٹہرہ در کشد
ہرگز نمیتوان کہ بہ تار نظر کشد

منعم زحمت و سست سوال گد امر بخ
از بهر گرد کردن اسباب بنوی
یکساں بود تو نیک نگر بار پست خ
یار بنمان طول حیات شه دکن
شاه بکوش در خور حال تباہ ما
از بیدلی اگر چه بسه دل شکستیم

زحمت زنگ باشم بار و کش
نادان چوست بارالم اینقدر کش
باشد که ننگ دخت کشم و ز کش
چون غمیر نوع حضرت پیغام کش
بار ز فاه خلق شه تا جور کش
شاید که این شکست بفتح و طفر کش

پانگ جوهر زحمت صوفی که گفت
صد جوهری ترازوی لعل و گهر کش

کجا از ضعف بر لب ناله و آه و فغان آمد
پایه گلگشت وقت صبح آن سر حمان آمد
بسیا دوروزه رنگ بو گل ناله و آه نیا
بیدار تیغ بر کف ز عین شوق آه و فغان آمد
نفسه جذب محبت رنگا رنگ و پرف مین آمد
طواف خانه کعبه نصیب شیخ گراشد
چسب پرده بیدار ز دور محبوں محل لیلی
سجدهاں مضطر و نالان بولین جنود و میرا
اجل زحمت شد و هم نیز باد شکستیم از حشر

گر هر دم ز به صبری جگر اندر و آمد
نیم از بهر استقبالیان ترا و دوا آمد
بروں شوار چنین آبا غبات فصل آمد
ز بهر موصوفه با الحفیظ و الامان آمد
ز لیلی همچو گورد پر سپهر کار آمد
مواظم عده عشاق ننگ آستان آمد
بچش شناس خودی اندر لباس سار آمد
گر هر جا بختی جانم از ناله و آه آمد
چو بی بالین من از مهر آن ناهم بر آمد

بخت خوشتن نازم خوشامان از امر
بجست او سکت مدگر بول گراں آمد

بلند آواز هله شوق بنگام سخن
صدائے افرین سخن رسوئے آساں آمد

غزل ستارو

<p>نور از دل از پرده اسرار برآمد - وز جو خورشید شد غواص ارات چو دریا بحر عظمی - یک لحظه فرو شد هر قطره که بارید خاک عین شد صورت گویگر آن شاه شہاں اول خلق آخر دانی که کلام است آن مهر منور زره و ذر زواری - بر کرد چراغی آن شیفته میر علاء و محمد - در و ایامی شیرین به بیان عز و فخر دوستی - جوشا و خرد پیدا و نهان رونق این رسم و گزشت - رنگی در گزشت زاں خوان کرلم نیم نیت که بقیعت - جود است بنگام منفر خواک این نقد گراں قدر - باید که داد آن کهنه نیکه که حسن کف خود و این - حضرت داود آقا لقب و نام مبارک شد داود - از بهر بدایت شد شوق برادر زیکه خانیقنا صد که بار</p>	<p>زاں فیض نظر حسیه اطهار برآمد - در بار و آید بالائے فلک بر گه بار برآمد - هم قطره عین شد را نخل گه بر یک شہوار برآمد - شرح شہاں شد خویش صفت احمد مختار برآمد - در جمل برآمد آن شمع عبید اللہ احرار برآمد - و چون چو آید مستانه سو قاضی ہوشیار برآمد - بر آید از دشت گاہ ز کسار برآمد - پیدا و نہاں شد قاسم شد و بانمیت بسیار برآمد - فیاض برآمد بر خور و از انجمل سکار برآمد - را ہی بگاشد چون حسن لائق این کار برآمد - بسپرو رو پر خورد و از امیکد شر برآمد - آقا جان در راه خدا آقا فله ساکا برآمد - یک ہمت آید دیرینہ تمنا دل زار برآمد - تکسین برآمد</p>
---	--

پنداری تو دیوانه گر فرزانه می قصد
 چه مایه عشوه جاوید نگار است تا شیر
 نظر بر شوخی بنت العنب ضعف من میکنی
 به بنم میگساران از پیای پاهای پیون
 سداک سینه کو بهیاست با هم عشق که فراید
 و هم آرایش گیسو نهانیش تا شاکن
 پریشان دیده باشد و گلستان چو سنبل را
 نزاکت نازنیم را بود گر مانع گشتن
 تپیدن ناول از سینه از در و فراق او
 عروج طالع ما خاکساران میں امنم

بصوت قلقل بنیادل مستانه می قصد
 که بخود مردم دیده درون خانه می قصد
 سرم بالا زانو او سرمانه می قصد
 پیاله برکت ساقی چگتا خانه می قصد
 که از فطر دست بر او هم میگانه می قصد
 که بار آتین مردم شاخ شانه می قصد
 کز آن ملبس شاخ گل هوا خوانده می قصد
 باو از شکستن بائے دل مروانده می قصد
 نظر کن بچون و ارفقه که درویرانده می قصد
 که ناهید فلک هرز به با هم خانه می قصد

چونش بنویسند اسب و روزانزل
 کز آن سینه نزارم سو و پروانه می قصد

گلوی تشنه لب گز آب چشمه ز خاک اید شد
 مشو پرول ز بینی گرو روش طاهرین زیاد
 کشیدن جام ز بهر آلوده آسائید فغان
 بازادی بی سگ کشید گوهر دور گلشن
 بان از نیساجون بگیریم در غم گرفت

سرم سر با که سگین دل مفضل خواهد شد
 که بر آینه خانه قصر سکند نخواهد شد
 مرا چون شربت صلت میسر که نخواهد شد
 و میکن با قدر بانما تو هم نخواهد شد
 بگریم قطره اسکم چرا گوهر نخواهد شد

گر آید پیش داور با هجوم گشتگان قاتل
 بگیرد از سر شوخی گریبان آستین دامن
 بنور رخ سیر موم نشد تار کئی گیسو
 کس در دم خم و خمخانه آن تشنه جگر مسموم
 میسر از دوا عطا خوردفته راه میگذراید
 ایسان قفس را حیات حاصل از پها گل
 کسے بر عکس قفسے آینه رواندین عالم
 کسے کو از ره احسانے کس نہی بخشید

بیا چوں محشرے دیگر محشر نخواهد شد
 خدایا طفل اشک من چرا التبر نخواهد شد
 اگر مسلم نخواهد شد بهر کافر نخواهد شد
 مرا تسکین ساکتی از دو یک ساغر نخواهد شد
 که هرگز بهر ما این صلح هزل بهر نخواهد شد
 که تا محشر کشادند بال پر نخواهد شد
 ترا بهر نخواهد شد مراد لبر نخواهد شد
 سزاوار عطا خالق را کبر نخواهد شد

محمد را غلام و کفش بردار علی ہستم
 چگونه شوق حاضر بر لب کبوتر نخواهد شد

گر آید آن سہی قامت سر محشر بلا افتد
 صبا بر داشتند با گل و غنچه چو پیازی
 منہ و دست نگیں بر جگر از بہر سکیم
 میانزدیک سہل قاتل و وقت پید نہا
 چو کردی قتل نہاں کن بزیر حمایت
 سر گروم تا باں میری سخن نہی
 خداراے مسموم گر بر عالم مسموم کن

قیامت بہر یابوسی بہر دم شری با افتد
 ترا کسے ناخن تدبیر بر بند قبا افتد
 نباشد تا کہ در دل آتش رنگ خا افتد
 مبادا قطرہائے خون سبانا قبا افتد
 نینخواہم کہ این قضیہ سرور الفضا افتد
 کسے از نا تو اینہا کجا ماند کجا افتد
 کہ تا شکستہ بتو آسمان پر خبا افتد

گو اراچوں نمی اری قیام من بکویے او
 بہ بند کارِ خاکِ فنا و گلاب کویے حراشو
 خبر کئے ہو و این منصور را یارب دین عالم
 ترا آساں بود آجاں سہرام آمدن رفتن
 پیشاں ساخت از آوار گردیہا چارہ
 خدا بخشاد اے شوق خرم بر زمین جا

عدو بر جان تو از آساں قہر خدا افتد
 کہ شاید مر ترا با خاکساراں کار با افتد
 کہ خیر رفتہ تا اگر معنی حق بر ملا افتد
 نیدانی کہ در عالم چہا خیر و چہا افتد
 سز زلفت نمی خواہم کہ در دست افتد
 نیدانم کہ این برق تبسم تا کجا افتد

میرین عشق سو دوا دگر اکون بس دوا د
 میجا از علاج درد الفت کے خبر دوا د
 نباشد و دل این گلز جابے و فابہ گز
 بخندہ زخم دل خند و تبہہا شکر ریزد
 نہ در و ہم دگماں آید نہ در تقر می خند
 تماشا میں کہ از من بخت خوابیدہ ہی پر
 بست مفور و بے پروا جہان منقوشید
 پشیاں قابل از کشتن پیا و ز جو من

بیا رخصت مکن جان خرم غم سفر دوا د
 دوا دے چنین بیمار رخ بیشتر دوا د
 خطے میکند زینہا کے امید گروا د
 دمن کان تک وار و لبش تنگ شکر دوا د
 چساں باور کہم کاں بت و ہر دوا د
 بگو اے روز محشر شام وقت ہم سحر دوا د
 کجا آں بخیر یارب زجاں من خبر دوا د
 بجزت سوا و دید تماشاے دگر دوا د

نگر و دسوز آبِ اشک یارب آتشِ ہجران
 کہ شوق سوختہ دل در جگر صد شردان

چہ فائدہ کہ درون صدف گہر نبود

ستم بود بدلتش مہر من اگر نبود

ز کج قبر زیادہ سیاہ و تاریکست
 چه لطف ذاک شب مہتاب تیرہ تجانرا
 شب وصال ازاں بُت چه کام و آرام
 بخواں توقصہ در در فراق پیش و آن
 بقصہ سر کہ سرا برداں کمن آئے شوخ
 تیرن ستم ایجاو از ستم زدو کا
 ہونقدر برکد انچه در مقدر باکت
 رواں بود بہ غمت جو خون ز دیدن
 گماں مبر کہ سر حرج و ہم بیاکے ہیں
 چہ ایہ حیرت و حیرت و است حالت
 ز بہر آن از ک آوردگان بخت یسا
 بزیر خاک مرا خشن است گو اکنون
 خیال سخت کلامی بُت دلم شکنند

شبِ عروس کہ آں ماہ جلوہ گر نبود
 قمر کج بود غیرتِ قمر نبود
 خدا نخواستہ اورا دہن گم نبود
 مگر یہ طول چنان نیز مختصر نبود
 چرا کہ تلخ چنیں سحر لب شکر نبود
 کہ آہ بکیں و مظلوم بے اثر نبود
 نہ کم بود ہم ازین سحر بیشتر نبود
 تلاش کن کہ درین پارہ جگر نبود
 ناہ و اشکِ دل و چشمین خاطر نبود
 بدرد و بجز تو میرم ترا خبر نبود
 دعائے وقت کج نہی کارگر نبود
 خوشم کہ پارہ نشسته بزیر سر نبود
 حدیث سگر لالہ عالی از ضربہ بود

کمال عیب ہفتن مگر نداری نشو

خداے را بچہا چوں تو بے ہنر نبود

روئے گل غنچہ دہن قد چو نہالے وارو
 پار ما بکہ دل آوز جہالے وارو
 آرزو ما کہ بدل خیر گالے وارو
 دور فرخ چقدر عہد ہمایوں بود است
 جاں شماران ترا مشرودہ دہ خلوت از

روش سبیل و ریجاں خط و جواد
 ابو و لو و شک و جہین پر نہ ہا سہ
 ہر کس از جانب تو نیک خیالے وارو
 ساعت و ہفتہ مبارکہ و سالے وارو
 غیر یاد خاطر چہ امکان چہ مجاہد

چوں نیار و سیر خلق گہرائے کرم
 آن کریم است کہ بخشد بگدا غیر سوال
 استعارہ بہ مہر و تو عار است زہر
 آن زنجش کشد ویں ز اوارندہ کند
 مشرودہ باد تر لے شب سیراں تا صبح
 لے ترا حاسد بدخواہ بگویم نشو
 سرکہ مالیدہ برابر و رو از پیش حرف

او کہ در دست یم و نبل تو الے وارو
 آن فقیر است کہ غیرت ز سوالے وارو
 پیش چشم و دل من ذرہ مثالے وارو
 چشم و ابرو اثرے سحر حلالے وارو
 زیتن عاشق ناکام محالے وارو
 رخ بہبودہ بجان تو و بالے وارو
 شاید از صحبت ما غیر طالے وارو

تسوی بر پیر کزاں فتنہ دزدیدہ نظر
 بہر ول برون ولدادہ کمالے وارو

لے گل رویت بجا را گلستان میکند
 عدل و احسانش علاج درد پناہ میکند
 جشن میلاد است از صواں بیاینگر بہا
 سایہ تو بر سر اہل جہاں مہر و باد
 نیست نسبت ماہ را با حاضر تانیدہ آت
 برق میخندد سر طور از تبسم تائے تو
 جنبش ابروئے قہر آلود تو با خصم تو
 شانہ کش زلف عروس ملک با شدل تو

خندہ زیمبلے کارنایاں میکند
 دل و عاشا شاہ محبوب علیجاں میکند
 شاہ آصف جلوہ تخت سلیمان میکند
 چتر برفرق بہایوں نطل سجاں میکند
 مہر خود کسب ضیا از روتا باں میکند
 از لب خون در جگر لعل بدخشا میکند
 میکند انجیکہ شمشیر صفااں میکند
 صرصر بیداد گردوں کے پریشان میکند

مرحبا فضل و کرم ثانی تو ای شاه کن
 بوالعجب تاثیر فیض صحبت پیر مغان
 چیت کائنات بکار شتاب واضطرار
 غفلت آرو تاشائے گلستانِ جہاں
 گو کہ در پرده ز راه خشک مغزها خود
 تا بیاید حضرت واعظ درین محفل زمنی

مشکلات بندگاں را سہل و آسان میکند
 شیخ در وجہ است نادر قصر مغان میکند
 بہر قتل من قصا از دیر ساماں میکند
 سبزہ بیدار ہم خواب پریشاں میکند
 طعن بیجا بر من آلودہ و اماں میکند
 بینمش توبہ کنذیا نقض پیمان میکند

گر خطائے کردہ باشد شوق اورا کہ بے
 صاحب لطف و کرم عفو گناہاں میکند

عیان از ہر بن مویم زباں شد
 بیامریغ چمن خوش نمش سر کن
 خوشا آراستہ شد بزم عشرت
 مبارک جشن میلاد شہناست
 چه شیرینست نام شاہ محبوب
 ہلال ابرو گل و خورشید رویت
 بہ یوسف بود عاشق یک ز لیلجا
 پردہ مرغ خیالم تا بہ افلاک
 چه آرام جز دل و جاں از پئے نذر

زباں از وصف شہ معجز بیاشد
 کہ آمد فصل گل آخر خنداں شد
 کہ رضواں ہم درینجا میہماں شد
 ز شادی شادماں پیرو جواں شد
 ز شربت ہم فنزوں آب دماں شد
 بتوقراب دل اہل جہاں شد
 مگر شیدائے تو خلق جہاں شد
 زمین شعر آخر آسماں شد
 کنوں بوسیدہ ہر یک استخواں شد

نہ چوں بر دولتِ افلاس نازم
 کسے کو فارغ از اسلام و کفر است
 نیار دور حرم او سر بسجده
 چنانم از تعافل بگئے یاراں
 گنہگارم ولیکن بے دبارم

کلاہ نمودا تلج کیاں شد
 کجا پابند رسم این و آن شد
 کسے را میل دل سوئے تباں شد
 کہ دشمن نیز برین مہرباں شد
 کہ میز انم سر خشر گراں شد

پس از قصد شوق دل افکار
 بہ شہرت رفتہ رفتہ داستاں شد

نغمہ زن مرغ چمن سوز گشتہ آں
 میدہ شدہ جاں بخش صدائے کنش
 مے بدہ بہر خدا ساقی ماز و دکہ بر
 محاسب بخیر از خویش بفرط شاد
 بوالعجب حالت شیخ است تماشاکار
 روئے تابندہ تو لے شہ خوبی و
 پیش ہر دل بچھا گرچہ گرامی چاہند
 زانکہ او حائمی دین عاشق شاہ ہستی
 جنبش ہر مژدہ شوخ رنگاں کر
 بہر نظارہ این بزم زبا کا فلکست

ساقیا خیز کنوں فصل بہاراں آمد
 غنچہ شگفت مراد دل متاں آمد
 قطرہ افشاں سوئے کوہ و بیاباں آمد
 باد و چنگ سر محفل رنداں آمد
 جام مے برکت پانغز مش متاں آمد
 رون و روشنی شمع شبستاں آمد
 لے فدانا م تو محبوب دل جان آمد
 آفت شاہ دکن داخل ایماں آمد
 سوزن خبیگہ چاک گریباں آمد
 مشتری شمس و قمر زہرہ و کیواں آمد

<p>بیکه آراستہ شد کوچہ و بازار امروز بہر تخیل پر پرویاں و جادو نگہاں اندیسیں بزم ہر یک طرف جوش و جوشی شکر شد کہ بہر حال و بوقت ہر کار</p>	<p>رشکِ فروس ہر ایک گوشہ ایوان آمد نامِ آصف نہ کم از نقش سلیمان آمد شادمان آمد و شاد آمد و خداں آمد بہر تائید شہ ماسہ مرواں آمد</p>
<p>دائماً با خدا جلسہ این شاد و کلب ہر وقت ہم جرم و دشا و غزلخواں آمد</p>	
<p>رگ نزن تاکہ خون دست گریبانہ شود از درت جمع عشاق پریشاں نہ شود سبزہ خط رخس تازہ بہار نظر است مصحف پاک تو صد بار بہ پیش رویش پیچ و پریح رہ زلف شب تار رود راست گویم بشنو تا بقیامت واللہ دلبر اور چین دہر تو افسردہ مباش روز عید است مگر از پئے جان دادہ تو ترسم اے سوز و درد تاکہ پس درن ہم میر و از تشنہ جگر غیرت عاشق بنگر آہ زین معصیت و اشکِ ندامت ایسوا</p>	<p>فکر سامان من بے سرو سامان نہ شود آستین شکر آلود گس راں نہ شود چشم بد و در چرا گاہ غزالاں نہ شود گرنجوانی مگر این گبر مسلمان نہ شود این دل کفر طلب یابل امان نہ شود ہمہ قامت اوسر و گلستاں نہ شود ہیچ گل پیش گل رسوئے تو خداں نہ شود عید قبرباں نہ شود تا بمو قبراں نہ شود نخل تابوت مگر سر و پراغان نہ شود با و پمایہ ہر بزم حریفان نہ شود خشکے دامن تر دیدہ گریاں نہ شود</p>

پیش چشم در پلها بجز از خاک لحد
گرچه تا شش تری دست کریان نه شود

شوق روزی ز غم خیر بیا بی تو نجات
سخ مشکل به چنان نیت که آسان نشود

<p>بخانه یافت کسے را که سبجومی کرد سپای طوق سلاسل که در گلو می کرد بست پیرمیاں بعیت سبجومی کرد بہتی پیالہ و خم ساغر و سبجومی کرد اشارہ باز سوئے ساغر و سبجومی کرد فدائے آمیساتی کہ غم فرو می کرد گہے بسینہ کہ گاہ تا گلو می کرد صبا گوئے کہ بلبل چہ گفتگو می کرد حوالہ این دل صد پارہ را بومی کرد حکایت از سیرت لطف تو موبومی کرد بچاک دامن زخم جگر فرو می کرد شکایت تم مرغ تندخوی کرد چرا ببادہ گلگون بگو و صنومی کرد کلیم گو کہ تقاضا دو و بدومی کرد</p>	<p>بد شوق مژدہ کہ تا عمر آرزومی کرد مرغ در دل خود تو آراں جنوں زدہ عجب بہ میکرہ دیدیم دوش و اعطرا درون میکدہ ہر یک ز بادہ پر خورد خدا نخواستہ ہوشیار گرشے و اعط صدائے قتل مینا صلاکے تو بہ شکن ز فرط شوق ہر یک ز مذبح بادہ نا سحر کنار چمن از حدیث سنبلی و زلف ادائے دل بر بون نگاہ و زویدن زمن مپرس پریشا یم نشانہ بہ پریں تارا شک بنوک و شرہ و ماعہم قیس ز خاک کوہن و قیس گرد باد کہ نجات نبود سجدہ بہر شیخ را اگر مقصود بہ یک تجلی ذلتش نماند ہوش بجائے</p>
--	--

<p>بہر کجا کہ بر فتم آبرو می کرد نوازش کردم و لطف بر عدوی کرد</p>	<p>کسے کرد بہ افلاس پاس ما بضرع نزار جان و دل من خدا خلق نہی</p>
<p>برنج و درو مصیبت نشوق صبر چنانکہ حضرت ایوب نیکو می کرد</p>	
<p>لطف پیدن بسمل ندارد آساں ندارد و مشکل ندارد کارے بہ پیش مشکل ندارد یا انجہ لیلان سمل ندارد خامست سووا عاقبل ندارد بر لب کہ وارد در دل نہ واک انساں بہ پہلو دو دل ندارد وادعی الفت منزل ندارد بے یار رونق محفل ندارد تاب نظر ما و کامل ندارد تاب خموشی سائل ندارد قاتل ندارد بسمل ندارد پایاں ندارد و ساحل ندارد</p>	<p>گردوق دیدن قاتل ندارد بر جان عاشق با غمسم تو از تیغ ابرو گشتن بہ عاشق خالی نباشد محسن لیلان پنجن ہوشکھوران جنت پر دل ز غصہ لب باشکفتہ کیدل کہ بودست کردم شارت در روز و شب چون چرخ گرد گو شمع دیشیتہ بود است لیکن بے پردہ بر رو تو محیر تاباں گرتا گریباں گو بہر بہ بار و لطف و رحم صبر و تحمل دریائے الفت بھر شناور</p>

از باغ حسنش حاصل ندارد

کجاست عاشق جز یاس و حواں

پر سید از شوق جز فکر خواباں

یا و خدا از چه غافل ندارد

در دماغے روز افزون صبر بقیاب

لیک پابند تعلق عالم اسباب کرد

خضم بار شکوہ ما از چه استعجاب کرد

ابله زیب تن قبائے اطلس و سحاب کرد

آب بر آتش بگرد و آتش اندراب کرد

آن حیاد شمن محفل ننگ اجاب کرد

چشم ساقی از دل مانیز استصواب کرد

یا الہی اپں چه طوفان دیدہ پر آب کرد

چشم خواب آلود ما را دیدہ کم خواب کرد

یک بیک ابر کرامت تازہ و شاد اگر کرد

ہفت صد رزاق مطلق افتتاح باب کرد

واعظ آداب اں کے ترک ابر او اگر کرد

ہر چه باو ابا و کشتی نا خدا در آب کرد

خجیر اوتابہ نیزہ بر سر من آب کرد

تیرہ بجی شب بجاں حوا تم خوا کرد

اند میں باغ جیاں آزاد بود ستم دلے

بے سبب ہرگز کسے با کس نیاز و بدہر

قوت و انانیت دل پر انہش با شند

ساز باز سر و مہری گرمی حسنش ہم

بود و شاد و ش با اغیار ستانہ ولے

جام مئے بہا و پیش شیخ و در بزم طر

کشتی عمر رواں افتاد در سبیل شکر

نیت مکن خفتہ ترا خفتہ کند بیدار کئے

بود خشکیدہ ہمہ کشت امید اگر

یک در رزق ترا اگر بندہ طاہر بند کرد

بے وضو بالائے غیر نامے ہرگز نہ بر

یا سکندر غرق یا دارا بافتد بر کنار

غرقتی بچہ نیا چوں دستے پا بر ہم زند

سخت حیرانم که با این نارسانیاها جان
شوق جانے خویش درد لہای شیخ و شاب

اے مرگ شرورہ باد کہ عیسے نمیرسد
افسوس تا بگوش مسیحا نمیرسد
لیکن شب فراق بہ فرودا نمیرسد
ترسم کزین طریق کعبہ نمیرسد
سو دے بروز گار ز سو دا نمیرسد
خار خلیدہ زیر کف پا نمیرسد
آواز من کہ تالپا پردا نمیرسد
دا غم برنگ زلف چلیسا نمیرسد
لبہائے تشنه بر لب بیا نمیرسد
زادہ خلاف مستی مہربا نمیرسد

بہر علاج درود دل ما نمیرسد
گرچہ صدائے ناله بہ چرخ ہم گزشت
در انتظار بسکہ شمر ویم روز ما
زادہ کہ روشناس بنودہ از صبا
زین حشت و جنون تو معلوم گشت نیست
بے نیچے کش ز بہر لب کورنش کہ باز
دیوار گرچہ گوش بدار دہرا چہ غم
عالم سیاہ کرد شب تار غم مگر
جانم لب رسید ز سوز جگر وے
دستت بہ پائیوسی خدام میگدہ

دیوانہ شوق بہر تلاشش کجا کجا

کعبہ نمیرسد کہ کلیسا نمیرسد

زور دیکہ پہلو بہ پہلو نشینند
چہنم بود گر بہ عینو نشینند
بجز با او نہ بخیر گمید نشینند

کجا شوق در بزم کیسو نشینند
کسے کو بہ جایکہ بے تو نشینند
چہ خواہی کہ دیوانہ پا در سلاسل

شود لایم لائون کن بے تامل
 خدا را کہ بر گوشہ خاطر ما
 نخواہد سرا و نخل بال ہما را
 بہ حالش جہاں دیا وریا گرید
 تبا بد چو خورشید ارفیض نورش
 عرب گر بیاراست روئے عجم را
 فرزندہ آتش کہ بودہ است درد
 خدا را پیش کہیں ایستادوں
 بگردم سرش را کہ آن رند میکش
 کہینہ عدو زشت خوزشت طینت
 دلاتا توانی کہ دوست افشاں

کہ خالش چو نقطہ بہ گیسو نہ دارد
 نہ ہرگز خیال من و تو نشیند
 کہ در سایہ قد و لچو نشیند
 جگر تشہ بلب جو نشیند
 اگر ذرہ پیش مہر و نشیند
 کجا ترک غافل زمیند و نشیند
 کے اناب دیدہ سر مون نشیند
 ازاں بہ کہ تیرے بہ پہلو نشیند
 بکف جام پیش پریر و نشیند
 تملق کناں گر بہ باز و نشیند
 پندار غافل زقا بو نشیند

ہر یک مصرعہ شوق از طبع موزوں

چو شامین فرق تراز و نشیند

راست گویم بدل اہل صفای باشد
 دل کجا صبر کجا یار کجا می باشد
 دل با مال بزیر کف پامی باشد
 منتظر حجت حق بہر دعا می باشد

اے چہ می پرسی کہ دلدار کجا می باشد
 خود فراموش چہ مانند بچہ ل یارب
 پیش و پس است و چہ صبح نیابی ہرگز
 آہ مظلوم پندار نذار و اثر سے

غیر ممکن که درین دهر بانی تا دیده
 ره و منزل مقصود نه خستید غافل
 بر خطا نائسه بزرگان نتوان گرفت
 بهره آن شه خوبی پئے دل برودن خلون
 شکر آمیز لعاب دهن شیرینش
 آشیان مرغها کرد بزیرباشش

مجر به یک شب نه مسافر سبر ایما شد
 همه تن گوش بر آواز در ایما شد
 باش هشیار که این سخت خطا میا شد
 سکر غمزه و انداز و ادا میا شد
 خوشتر از دایقه آب بقا میا شد
 ز آنکه سلطان دکن نخل خدا میا شد

نگیبه بر فضل خدا شوق بکن و در هر گام
 می شود آنچیکه منظور خدا میا شد

قیس را دیدم ز غیر و آشنا بیگانه بود
 بود یارب دوش لطف زندگی در سیکده
 پایه ام افزوده تا چرخ چهارم مقدس
 چون نباشد این دل بخت یه و کسکش
 مرغ دل چون دید حال و کاکش آمد آسیر
 با خدنگ نوک مرگان هم ز شمشیر ادا
 بالیقین تو فنیق نیکور منهنش بووه است
 شیخ از گتانی شب هر حق مغدور دار
 شب درون میکرده دیدم تا شایع غریب

پیش لیلی بو شیار و پیش ما دیوانه بود
 رقص ستاں بود و در ساغر و پانه بود
 از مرفوع غایب دوش تا باں رونق کاشانه بود
 زلف دل آویز بود و نیز و ککش شانه بود
 دام برگسترده بود و بر فشانده دانبر بود
 بهر دل برودن سرین حلقه بر کانه بود
 دوش دیدم ز لعلی را بر در میخانه بود
 صحبت آزادگان محفل زندان بود
 باوه ناپمپوده خالی خم تپی پمانه بود

بعدِ مردن سے فلک خاک و کلخ و سنگ و خشت	برسرِ بار بختن کے ششیوہ سردانہ بود
شوقِ رادیدم بزندانِ غمِ عشقِ بتاں خاکِ برسرِ سرِ بزانو پائے ورجولانہ بود	
یاد است آں زمانہ کہ این خاکداں نبود طوفانِ نوحِ کشتی و ہم بادباں نبود ذوقِ شرابِ خواہش وصلِ بتاں نہ بود تلخیِ مرگ و دہلِ کہن نہاں نبود گلچینِ دوامِ دوازہ و ہم باغبان نبود کالائے عشق و تقدیرِ غم و جہاں نبود مدحِ عزیز و عجزِ عدو برزباں نبود شکستِ مہرِ لہذا رعبِ حزنِ بت از قریبِ شوقِ سرتہِ خنجرِ نہادہ ایم زاندم اسیرِ کاکلِ شبنگِ بودہ ایم و اللہ چہ خوش زمانہ طفلی گزشت حیف استیغِ نازِ کردہ در دم تو فیصلہ اصفا کرد بود فقط حزنِ مدعا ما برسوال وصلِ جوابے نیاستیم	آمادہٴ جفا و ستم آسماں نبود خوانِ خلیل بود و کسے میسماں نبود خمِ گردنے ز منتِ پیرِ میناں نبود واقفِ دہنِ ز لذتِ شیرِ زباں نبود صیادِ مرغ و شاخ و گل و آتیاں نبود بیمِ درجا شرب و ہم و گماں نبود حاصلِ ہمیں کہ ہستی این بود و آن عاشقِ شب وصالِ کر و ہم زباں نبود قائلِ ترا اگر چہ رہِ مہرِ مہتاں نبود این تار و پودِ کشکشِ کہکشاں نبود فکرے رُک و شکوہِ پیر و جواں نبود بارابہ سخت جانی خود این گماں نبود قصدِ دراز و طول و کہن و اتاں نبود اورادِ دہنِ نبود کہ این چہ پستاں نبود

شکر خدا به خلوت جانان رسیده ایم
سوائے وصلِ حسن فروش بتان شوخ

در باں بود شب بدش پاسبان نبود
بافتد جان عاشق مشید اگران نبود

شاید که شوق در غم حیران جان گز
اشب صدائے ناله و آه و فغان نبود

ندانی کیت کان گل در چین بود
ہماں یک پر تو برقی تجسلی
بگلبا گلبا است روزی می شاق
پس از سوختگان شمع رویش
بیا و گیسو آں سر و قامت
مرا اندر خیال زلف و عارض
بدریائے محبت غوطہ خوردن
ز انوار جمال عکس رویش
ولاد در حلقہ شوریدگان نش
عبث در جستجو بودم شب وصل
سکندر را گدایا ز پس مرگ
گر مار از فیض لطف ساقی
زیسم و در چه حاصل سرترا شوق

حسن بود و حسن بود و حسن بود
فروغ طور و شمع انجمن بود
بلے گویاں ہیں گلن پیرمنا بود
پراز پرائے پروانہ لگن بود
بہر دم پیش من دار و رسن بود
کہ حاصل روز و شب سیر چین بود
دو عالم را ہیں چاہِ ذقن بود
بہ حیرت آئینہ در انجمن بود
گریباں چاک قیس و کوکرن بود
ولم در بند زلف پر شکن بود
ہتی دو دست بیرون از کفن بود
مئے جاں بخش در کام و دہن بود
ہر قربان فرق ستمن بود

<p> بیا که عمر من خاکسار می گذرد خوش نصیب گرد و غبار می گذرد صبا اگر چه شهر و دیار می گذرد خزاں همی گذرد هم پیار می گذرد به اوج چرخ سرفرخسار می گذرد ترار قیب چرانا گوار می گذرد همین خیال بدان بار بار می گذرد که روز و شب همه در اضطرار می گذرد کشیده ست بدو شر مسارجی گذرد هزار حیف که لسیل و نهاری گذرد </p>	<p> مپرس حال که در انتظار می گذرد ز خاک من اگر آن شهبسوار می گذرد به سوئے یار پیامی گه زمین زبده تو عند لیب کیش ناله یا ترانه بسج جبین عجز به خاک در بهماں سود اگر چه بوسه دهد او مرا که یاد شتام ز وصل بر خورم و یا که جاں از شام ز حال و درد فراقش تو چاره ساز می پاست قاتل من کوز پیش مدفن من و لازم عمر گزشته چه مایه یاد کنی </p>
---	---

هزار شکر که در عهد شاه آصف

به اطمینان همه کار و بار می گذرد

و در چو از سر گذشت جانت نامند
 رو بوی آینه دیده حیران نامند
 مرغ چمن را بوس از گل خندان نامند
 بے خلش خار هم پائے گلستان نامند
 دلوت گدا هم نامند افسر شایان نامند

تشنه گلو در خور خنجر بران نامند
 عکس فلک چون نشد زلف و زلف خال نامند
 بر رخ گلگون قبا چون بقنادش نظر
 عیش و طرب رخ و غم دست و گریه با هم
 دیده بهرست کشا گردش دور انگر

ہست سرکش جہاں رہگزیرہ رواں
 قول تو تم تا گناہ شرم کن از خدا
 صبر و خود ہوش بقتل نذر بتا شد کنو
 بے خبر او زمین من بے بلا مبتلا
 گرچہ من از نجات بد روزیہ دیدم
 از کف آں باد کشت ساغری در بون
 دست جنوں بہ حیا کار با ساں گرفت

رستم و اسقندیار سام و نریاں نماند
 لے بت پیاں شکن وقت پیمانماند
 سحر متاع من بے سرو ساماں کا ند
 تنگ زجاں آدم کار بجاناں کا ند
 لیک ہم از خوشے بد خوبی خواہاں کا ند
 ز اپنا اہل راپاں حسرتیفاں کا ند
 دامن ہم آتیں حبیب گریباں کا ند

بویہم گفت گو گو کن و قیس را
 شوق چو آرا گشت رونق زنداں کا ند

شمع رویت طوہ بر خورشید عالم تابند
 گر خیال شام نہرت کرد روز میں ساہ
 بر سوادِ حالِ نساہش ز حیرت موصول
 از شکستِ مہر تو بے مہی اثبات خود
 زندگی شد تلخ از حسرت بہ فریادِ جزیب
 صبح شد لیکن نیاد صرف مطلب بزبا
 از جہوس خواہم بے تابی دل را علاج
 ناخدا از جوشِ طوفان سرشک چشمہ ما

لعلِ سُرختِ خندہ بر برگ گل شاہد
 یاد زلفِ ترک ہم غارتشِ متاعِ خوابند
 مردم چشمِ تم تیر نظر پر تاب زو
 ہر کہ او سنگِ نفی بریشہ اسباب زو
 بوسلک شیریں دمن چوبِ لبِ غنابند
 گو جانہ جوشِ حلوت سخن اطنابند
 او سر بر پارہ دل پارہ سیاب کرد
 خود دصد پا عوش سرور حلقہ گرا کبند

<p>عاشق ولدادہ شبے یا وای گلگون قبا کاتب تقدیر پیر انکشاف حال من</p>	<p>اشک نگین بر زمین از دیدہ خوناب زد از دید قدرت بہ لفظ کلک ہم اعراب زد</p>
<p>سر تاشید و گر لفظ جز لفظ معارف شوق چون ست طلب درد امن اجبار کرد</p>	
<p>عشق آفت با بچامت و ہوشیار آورد کن نظر بر شان را با جنیل باوصبا از زبان سنگدل امید بر خوردن مد انقدر سرکش مشورہ بر بلند بیائے خود نیت جگم زدن کس را بفرمان قضا نا خدا بر کشتی عمر رواں غزہ کن ناخن پائے محمد را نیز در دو جہاں بہر فخر و شان عظمت کا خود روح الہا ہیں کہ رضواں روز و شب و ملک جن دام گیسوئے محمد و مہدم در ہر شکن</p>	<p>سر کشاں را ہم نگوں سر بر سر دار آورد خاک ز پیرائے مجنوں را یکبار آورد غچہ برگ و گل کجا خشکیدہ اشجار آورد ہیں کہ آخر سر و در گل پائے پندار آورد سیت تازہ سوئے ہر گور بہار آورد سخت گرداب بلا این چرخ دوار آورد گر زلیخا ہچوں یوسف صد خریدار آورد ظہر از نعلین احمد زیب ستار آورد در حضور روضہ احمد پرستار آورد صد ہزاراں طائر دل لا گرفتار آورد</p>
<p>شوق بہ نام محمد کے عجب باشد شنو مردہ صد سالہ خود را اگر گرفتار آورد</p>	
<p>بالائے سر عرش بود جائے محمد</p>	<p>رخشدہ چو خورشید سر پائے محمد</p>

صد حصہ فروخت بہ انوار و تجلی
 حور و ملک جن و پری آدم و حوا
 نخل و شتر و برگ و گل و غنچه و گلبل
 طر زروش عاشق و لداوہ چہ پرسی
 رنگِ دگر آورد سیر بزمِ دو عالم
 منصور خورشید سہر وار بہ مستی
 زاد بجرم سجدہ کناں روئے کعبہ
 غم نیت اگر نیت چراغ سہ تربت
 در دادی امین سہر طور چہ جوئے

از چہ خورشید کف پائے محمد
 قربان ہمہ بر رخ زیبائے محمد
 مست از نگہ زگر شہلاکے محمد
 از خویش رسید است شائے محمد
 در چشم زون گردش بینائے محمد
 پر جوش بود نشت صہبائے محمد
 افتادہ منہم بر در والائے محمد
 شمعیت بدل و باغ تولائے محمد
 موسیٰ ہمہ جاہت تجلائے محمد

بسنو تو ز لیا سخن شوق کہ یوسف
 ہم بود بدل عاشق شیلے محمد

کیست در وصف محمد خامہ فرسائی کند
 جلوہ روئے محمد نوز و ات کبریاست
 از رموز و اوقات کاں شب معراج رفت
 دم مرن از معجزات عیسوی کا نیجا بیا
 بوسہ گاہ قدیاں است آستانِ مصطفیٰ
 اے مشو گلین دل آزا سی ظلم عدو

در کتاب خود خدایش چہرہ آرائی کند
 زان سبب روح الامیں پیش چہرہ آرائی کند
 عقل ناقص سا چہ پیرا کوشا سائی کند
 ہر کیے نام خدا کار سبجائی کند
 خاک بوس در گہت در دیہ آرائی کند
 رحمہ للعالمین ہر دم دلا سائی کند

پیش رنگین عارضت لعل لب معجز نما
 می نہ زید اسے فلک با اینہم دماغ کسوا
 بر لب کوثر زہر ششکنا مان اُمم
 مرجبا کشتی بہ غمزہ عاشق جانبارا
 جاوہ فرمایا محمد جاں لب آ مد بہ بحر

کے گل گلزار حبت لاف رخمانی کند
 مہر و مہ پیش رخش و عوائے زیبائی کند
 کیت غیر حیدر کرار سقائی کند
 رقص سہل ہم تماشا کن تماشائی کند
 تاکے با دل مضطر شکیبائی کند

ولہ

چوں محو با بخلوت اتفاق افتادہ بود
 بوسہ می زد و در شب معراج جبریل آیا
 بر سر عرش بریں بہنا و چون احمد قدم
 نشہ الٹا کبر شد بلند از چار سو
 زان سنے عشق محمد تا ابدستی کنند
 یہ محمد صبر عہد ال آب حیواں بھراں
 عدی کاہین جو عین غلط ثابت شد
 تیواں خوردن کباب از ران ابو جرم
 این دو غفار بختہ عاصیاں را بحیاب
 سر خم رنگار کے آرد الہی التیام
 شب بد و فرقت آن دلبر ارم جاں

مقنع انوار بر نیلی رواق افتادہ بود
 ہر کجا نقش کف پا براق افتادہ بود
 پایہ جلد رسل بالاطلاق افتادہ بود
 الاماں نافوس را ہم اختناق افتادہ بود
 قطرہ در ساغر اہل مذاق افتادہ بود
 خضر عمرے بردت در انخلاق افتادہ بود
 از من دیوانہ چوں بنی طلاق افتادہ بود
 زان لگاہ شوخ بر سیمینہ ساق افتادہ بود
 محتجبے سو در بند سیاق افتادہ بود
 بر سیر زخم جگر خط شقاق افتادہ بود
 شوق اندر زخمست مالایطاق افتادہ بود

وله

چوں جو کشتند از من عرفان محمد	رقصند بهر میکده مستان محمد
منازه مشتابند به تن جامه دریده	ولداده سحرے بزیم حریفان محمد
از عرش بیایند ملک بھرستون	در انجمن بیخ سدرایان محمد
یابند ز رضوان صلحه بیخ سمرانی	در گلشن فرودس ثناخوان محمد
دل می تپد لے خضر بے سحرے تپنده	از بهر قدم بوسی در بان محمد
جبرئیل امین گر چه پروتا سرسدره	کم نیست ازین پایه در بان محمد
ابواب سعادت سر عشاق کشاید	و لبگی کاکل پیمان محمد
لے چرخ چه نازی به علویا گیتی خویش	دست زسد تا سر ایوان محمد
بالائے فلک حکم چو شد پس کامل	شوق گشت در آمد زگریبان محمد
هر سج فرود رخ خود بهر جهان آستان	از روشنی شمع مشبتان محمد
اور پس وسیله آن وصفی علی موسی	پابند همه بهرزه از خوان محمد
قتولیش چه از لغزش پاروز قیامت	والله من و دست بدانان محمد

اگر ز مرا بھر محمد تو خدایا
شوق است غلامی ز غلامان محمد

لے جان من سلام که حافظ خدا بود
یک تار مو شے ز لعل نبی خون به بود

این ناز و این کرشمه اگر این او بود
ما کشتگان خنجر عشق محمدیم

اسے دل زخستہ حالی خود نالہ ماکن
 گوجاں رود بہ عشقِ نبی بیخ غم غم
 نعلین پاک تاج سر پر کسکند
 بیشک کلید عقدہ احوال بندگا
 ہر کس کہ جام الفتا چہ چشیدہ است
 آتش زدیہ و نسوہ اکیر سو ختم
 جز مصطفیٰ اکسرم بخدا بہرِ خاصیاں
 اینست شان و عظمت سلطان انبیا

نام نبی روانے ہمہ در و ما بود
 ہرگز چنین نہ شیوہ اہل و قابو
 اور ایگے نہ خواہش نعل ہا بود
 و اللہ جنش لب معجز نما بود
 او بیخیز ز خویش و ماسوا بود
 زان رو پاک خاک و شش کیمیا بود
 دیگر کداح حامسی روزِ حسین بود
 شاہ و گدا بہ بار گیت جہہ سا بود

یا مصطفیٰ بہ عشقِ خیر یک نظر
 تاکے بدو درخ و بلا مبتلا بود

سز و زخست سپاس مبارک عباد
 ظہور کون و مکان شد ز نور ختم
 ہوں تجلی ذاتت ظاہر و باطن
 طہیل احمد و زہرا علی حسین
 ز نور و شے نبی زترہ و ترہ می تاب
 از آنکہ مثل تجر و گریہ صورت بست
 شجرہ تکوین جہاں جہاں آمد

سپس ز رود بنواں بر روی پاک عباد
 برو سلام بر اصحاب و آنکہ اللہ بجا
 سیرت پروردگار سے کوہِ طور فدا
 ز نور کرد صورتی شے عالم ایجا
 چنانکہ صبر و خشند در ہمہ خورداد
 خجل چہ پایینہ شد روح بانی بہراد
 گواہی داد بر اعجاز ریزہ شے عباد

شدہ است بر ہمہ روشن چون نور شمع
 کنوں زمانہ بچو رہو تم کمر بستہ است
 نگاہِ رحم محمد بر امتِ عالمی
 بحق پختن پاک اسے خدا کے کریم
 دکن بہشت و چورضواں شد دکن بلوچ
 شہزاد سیرئی دام ولایت شاہ کن
 نشان نداد کسے جز در تو ماوائے
 شہا بہ خستہ دل بندگانِ بخش بہ
 قسم بنام خدا زیر طاقِ چرخ بریں
 بہ نصیب تو ہمہ آسائے کہ بہت امر و
 خدا دراز کند عمر شاہ و شہزادہ

چہ غم نذیرا اگر دیدہ ہائے کور سواد
 کجا رویم کسے نشو و دگر نسیا
 کہ مبتلا نشو و در بلا چہ قوم عاوا
 نگاہ دار بملک و کن ز شہ و ستاد
 الہی تابہ ابد کشور نظام آباد
 جہاں و اہل جہاں پر ہمہ ز غم آزاد
 کلیدِ لطف تو در ما برے خلق کشاد
 بلطف بر ہم تازہ کہ کردہ ایجاد
 شدہ بہ عہد تو محکم بنائے عدل و داد
 بود بہ گوشہ دل تا بروز فردا یاد
 بہ سالہا فیروزانہ شمار و از تعداد

سر و شہ داد بشارت بد و جہانائے شوق
 نوید صحت شاہ دکن مبارکباد

خون چکاں تیشہ بکف باز چو فرماو آمد
 ناگہاں از طرف گوشہ واوی خموش
 دانہ از خرمن او بیچ نجدم کہ عنونہ
 کرد پرواز چو چاں صید و امیر شد

داغ بر دامن دل از غم اوستا و آمد
 شور بر خاست کہ آمد ستم ایجاد آمد
 بہ سرمہ دام غضب بہر زہد دنیا و آمد
 اسے خوشا وقت کہ از وقت ترا یاد آمد

<p>لیک از ضعف نہ بر لب گزیر یاد آمد فیس از راه گرم بر سر امداد آمد پائے گویان چو سر بنم پر نیر آمد عین کنفل سست سبک خنجر نیر آمد بہر گلگشت چو آن غیرت شمشاد آمد نہر بر لب سر محفل بت کیا و آمد</p>	<p>بخی بر دیم ہمہ عسر زور و فرقت مایل جامہ دری چوں شدم از چوین چینی بچپکس را نہ بجا ماند بر پوش و خرد اے اجل تا بجا بارگراں جانی من شد خجل پائے بگل سر و بگلزار بجا بت امید کشا و در توبہ زاید</p>
---	---

سوسا در محفل اربع اغیار چو دید
باز میں گریہ کناں بادل ناشاد آمد

<p>یا و ایابے کہ در میخانہ نوشا نوش بود محتسب بیرون و بصیرت زردہ خاموش بود شمع اندر پرودہ فانوس ہم خاموش بود در شب تالیقی چوں چراغ خاموش بود اے سپید باشد سر کسے بر جا خود خاموش بود بہر کالیاں بہ خرد ز رخ مہرین خاموش بود بہر چراغ گور و دیم مردہ و خاموش بود دید چوں از شور قتل باوم نے خاموش بود بود با ساقی مگر دیوار را ہم گوش بود</p>	<p>جام بر کف آن بت بست مرا غمخوش بود بود بر پاشتب وین میکدہ ہنگامہ چوں بخت آداں چشم و چراغ عاشقان حیرتم با وصف شوخی و شرارتان خیر یاد ایںکہ شب بزم بند و میفرود باغبان ناگہ خیر چوں ز آمد صیاد واد از کہ می حتم نشان جاوہ راہ علم یک بیک خجاست ساقی مہرینا برکت بہر سیریشی سرگوشیہا جام مے</p>
--	--

اینقدر زود و سبک فتنه بگوش تا اول
انقلاب هر رنگ نظم دیگر نخت
زاهد نادیده کردی منع از عشق بتا

یا که او دوش صبا بود و صبا بگوش بود
شیر بیشه در کبکس آهوی خرویش بود
دید چون رو بباں گم کرده عقل و چون

شوق را دیدیم در هر کار بعد از امتحان
خود غرض خود کام و خود مطلب همه خود شوق

چه دانی چیت آن از سینه تفسیر و بشود
رقیب آمد بجلو نگاه دید او را کنار من
ز راه سحر پر زاری نگاه شوخ قنانش
بهر اراں آفرین بر شوخی شوق نگاه
شبه آن شکل در محفل و لدا گاه
با نید وصالش بگوشش روح و قان
شعله ت سبب آن کانی پها گسل
نه زب میر ک اندر بزم ما چون محتسب

ولم شد خون خون آفتاب دید بیره بشود
فغان بردا از حسر خود سجده بشود
در آمد صاف در سینه ولم در دیده بشود
که شسته گلزار جالش چیده بشود
بمیزان نظر و لها ما سجیده بشود
شدا خریه عاقبت رنجیده بشود
ساکت من نشاں هم زیر آفتاب دیده بشود
لبی پائے خم دست سبوی بیدیر بشود

چما یه بود حسرت در دل شوق خیر
خدا بخشاد جان من ترا نادیده بشود

نگرس همه تن چشم و همه گوش من شد
بمصحف ویش چون خط سبز میداست

چون نغمه سر اشوق سیر بزم سخن بشود
واند که این حاشیه تفسیر من شد

چوں بر سر کویش زده دور رسیدیم
 حاجت بشهیداں تو باسل کفن نیست
 از عرض تناسل معصود نه چیدیم
 ای شیخ گناه من بیچاره چه بود است
 منصوب بجا گفت اگر گفت انا الحق
 در دیده و دلها سے دو عالم بکند جائے
 ہر ذرہ زلفین نظر حضرت آصف

بے شبہ زول دور ہم رخ و سخن شد
 غرقند بہ خون دامن شمشیر کفن شد
 صد حیف کہ دل تنگ گر غنچه دامن شد
 این قلقل مینا سبب بشکن شد
 این نیز بجا شد کہ سردار و رسن شد
 آنکس کہ فدائے شہ محبوب کن شد
 تا بندہ خورشید سر چرخ کہن شد

از بسکی شوق ستمدیده چه پرہی
 در آرزو سے وصل تو اوارہ وطن شد

گر وصل ز نقد جاں گراں شد
 اے نام خدا کہ نام پاکت
 کن مسکن خویش بے تامل
 در شام وصال ذکر ہجر اں
 صد حیف کہ شد بہار آخر
 تا چرخ رسید دو و آہم
 از خوف نگاہ قہر آلود
 دلہاست ایسر و امم کا کل

عاشق بہ ستم نمی تو اں شد
 نقش دل ما و جز جاں شد
 مسکین دل من ترا مکان شد
 آنسو سے کہ طول ایتساں شد
 آغاز چو موسم خنداں شد
 خاموش چو شمع بنیم جاں شد
 لرزندہ زمین و آسماں شد
 شیدا سے جمال تو جہاں شد

سوسن باغیر ہمزبان شد	سنبل چیدو دید نہ گس
ہمزنگ نہیں چو آسماں شد	برباو زدیم کتسم امید
افسوس قیب پاسبان شد	آئیسیم چگونہ بدور تو
بر برگ عدو چراگماں شد	بر مرون من یقین نہ کرو
این ثمرہ نخت باغبان شد	صد خار بنا گل خلیدہ
از ضعف چو پست من کہاں شد	باتیر نگہ کنوں چہ حاصل
خود تو سن عمر مارواں شد	بے سو و منن تو تا زمانہ
از طرز بیان تو عیاں شد	اے شیخ خصوصت نہانی
امروز خلیل مہیساں شد	ایں جان عزیز باو قرباں
دیگر نہ شفیع عاصیاں شد	جز ختم رسل بروی بخشہ

کن رحم جاں شوق اکو

از صد نہ عمر نیجاں شد

کلام الہی زبان محمد	گو اہی نہ قرآن شان محمد
سرم بہر آستان محمد	جسیں بجدہ یزدور شاہ عالم
نہے ذوق ایمان ز خوان محمد	ہمہ را بداندہ مقدار قسمت
برو چوں مرا پاسبان محمد	فدایش کم جسم و جاں گر خجرت
بود عرش اعظم مکان محمد	پہ پسی زیشان شرف منزلان

<p>کہ باشد چہیں شانِ آنِ محمد خدا ہو چون مہربانِ محمد خریدار شد از دوکانِ محمد بر آیم کے دل زکانِ محمد بود عفو عفو سگانِ محمد</p>	<p>بہ سراجِ نگر داشت نعلین از پا نہ ہرگز ز اعدا مضرت رسید متاعِ شفاعتِ خدائے دو عالم در خشاں بسے لعلِ مقصود و دوا نویدِ نجاتِ اُمم روزِ محشر</p>
<p>بود شوق بے شبکلیل اپا کلامِ محمد - بیانِ محمد</p>	
<p>روزم از تیرگی بخت چو شہا ماند روزم از تیرگی بخت چو شہا ماند گو کے در حرم و کعب کلیا ماند خوچکاں آبلہ بر جسم سراپا ماند خوں من ریز چو یک قطرہ صہبا ماند او بیکیا نہ ہو گو کہ بہر جا ماند تا کجا قطرہ وعدہ فرودا ماند جلوہ اش ہیں کہ اگر ہوش خدارا ماند باقیہا بہر خدا ساغر و مینا ماند لیک پہلو سے من یاروں آرا ماند</p>	<p>عارضش گر بہ زلفِ حلیمیا ماند روزِ غم گرنہ مبدل شود از شاہدِ مینا ماند بسے تر و ذوقاں یافتِ اعترافِ ہرگز پاشکتہ چو بود در رہِ عشقتِ غلطان ساقیا ہیں کہ اگر در خم و مینا ساغر بر مہنِ تیغ بہر ویر و جوش کسے یا بند چوں نہ بر پا کند امر و زقیامت عاشق مژدہ باد بہ مو سے ارنی گوئے ز ما بر سب طاق منہ تا کہ بزیر نظر م ماندویا کہ نماند دلِ عمدیدہ من</p>

مع پروا نبود گرنه بود جان و جگر
شوق مع باید که سلامت سر و سودا ماند

<p>جا بجا واغ سر پیوده محل افتاد گرم دی چو سر کوچه قاتل افتاد بلکه باروت و لم در چه با بل افتاد کشتی عمر کنوں بر لب ساحل افتاد چه توان کرد دلا کار ز جا بل افتاد ایس تن آسانی سن باعث شکل افتاد بے خبر این دل من دور ز منزل افتاد شیخ بے سود پیے عقد انا مل افتاد حلقه حلقه پس پیش چو سلسل افتاد مختب از چه پیے خارج و داخل افتاد نظم چون به رخ زبهره شمایل افتاد در چین از همه سو شور و عنادل افتاد</p>	<p>قیس چون بانگه گرم مقابل افتاد رقص سبل همه سوئے تماشا کردم نیست آن خال سید زیر رخداں بینی بعد طوفاں به کنار لحد آسوده شدم باش خاموش گویم ز ناح مستینر جاں لب آید و بیرون نشد از سختی نزع فاصله داشت ز خرد کشتن نفس عدم گره نخت کجا ناخن تدبیر کثود پائے کوباں شده دیوانه ز جوش طرب زاهد و زورین میکرده آید و روند مطلع صبح کو نختی عالم دیدم صبحدم از پیے گلگشت چو آمد گلر و</p>
--	--

شوق تا خسر بر خویش نخواهد برداشت

چون به نقش قدم رهبر کابل افتاد

مهر بر سوخت که آتش به جها نم داوند

چون فلک شرا ز آه و فغانم دانند

رنگ تاریخی اعدا می رسد بجای
 شور بختی ازل آنچه بن کرد نصیب
 باغبان رو که چه پرسی ز گل و غنچه شتر
 ز آنچه برستی خود و هم یقینی دارم
 زندگی ریخت بے ریخ و بار بر سر من
 قائم ترا که شود تا پرفیروز
 در هر چسپندان و نقد دل جان او
 می شود بند و مان و لب شیرین و نما
 پرنگدان رنگ بکده طبعان و کن

رونق از آه پراز دور و دغانم داوند
 خبر از حال علم شور و فغانم داوند
 عوض با و صبا با و خزانم داوند
 شد یقین روز ازل و هم و گمانم داوند
 زیر دامن اجل لیک اما نم داوند
 از پهل کشتی خم به کمانم داوند
 یوسف از زان بز لیا و گمانم داوند
 لذت شهید شکر چون به بیانم داوند
 بهر پاشیدن به خیم نهانم داوند

می توان برق سخن هم بسر طور زان
 شوق چون طبع و زبان شعرا نشانم

نور ابدی جلوه دیدار محمد
 جز در حق حدیثه زبان ترش برآ
 ایمان متابعت بیزار از عادت
 چیدم گل مقصود با طایر انما
 و الله بجز شربت دیدار میجا
 بود استمد و حکم و خورشید و خشا

دام دل من کاش خمار محمد
 قرآن و لیلان است با نقار محمد
 بود است خدا نیز حریدار محمد
 هر دم بدسم صبح ز غزل محمد
 محبت نه پذیرد و نه بیچار محمد
 ازیر تو نوز و رخ و رخسار محمد

<p>حور و ملک و جن و پری حضور نخواستند بیرون نشود یک سر بر سر کر عالم تا حشر تر و تازہ و شاداب و مطرا آن بخت بلندیم کہ بار غم محشر</p>	<p>باشند بیل جلد پرستار محمد از دایره خط کیش پر کار محمد گلزار خلیل است ز گلزار محمد بروش گرفته است علمدار محمد</p>
--	--

اے شوق سر و دم بدید شدہ کہ با
 آزاد زواریں گرفتار محمد

<p>در بند غم و دروم اظهار نمیکند از جنبش لبهایش صد شور و فغان خیر منصور نگه داری پاس ادب حق را گو و عده فردا شد لیکن بدل مضطر بر چند لب شیریں گو تنگ شکر باشد اے رخنہ زن زاهد از ریشہ و واینها در دست بود تبیح بروش مصلائے گو جمع اغیار است در محفل اولیکن این است ناکثرت چون عین قبا باشد جز رحمت عام او در عضو گناہ ما اے شوق چه امی نازی بر لب رسا</p>	<p>بر گزید لب زخم سوفا نمیکند در تن چو شیش گفت از نمیکند این شور با الحق ہم بردار نمیکند اقرار نمیکند انکار نمیکند لیکن بے پے بوسہ تکرار نمیکند در وانه تبیحت ز نار نمیکند این طرز ریاکاراں در کار نمیکند دیگر بدل عاشق جز یار نمیکند در ویدہ وحدت بین نہار نمیکند طاعات نمیکند کردار نمیکند در تنگی طمع تو اشعار نمیکند</p>
---	--

اورنگ نشیں چوں شہ عثمان کن شد
 آن تاب توای یافت چو از فر دست
 گلچین پی طره شامانہ بہ چیند
 از جوشش و لبگئی تا وہ کشائی
 روم و حلب بند بعد صدق و صفا
 از روشنی شمع شبستان بشارت
 چوں خلق بنام شہ عثمان بازو
 اے تاج سلاطین ہماں عرفی شاد
 خورشید چل پائی بگل سرو و عنوبر
 این کافر و مومن ہمہ قربان نوشتن
 اے شوق زنا شیر خیزد بر مضمون

لوز پے شام غریبان وطن شد
 ہم سر وہ یکپائے خدایان چمن شد
 پراز گل مقصود چو دایان چمن شد
 صحرائے دکن رشک سیایان چمن شد
 قربان دکن شد ہمہ قربان دکن شد
 پر نوز ہر یک گوشہ ایوان دکن شد
 زان رو بخدا افسر شامان نہیں شد
 و اللہ ہمہ گوہر سلطان عدل شد
 از رشک قد و عارض خوبان کن شد
 و اللہ قوی رکن زایان دکن شد
 خوں بسہ بگول بیچ نشان میں شد

ولہ

بسوئے تنگہ قائل بعد ناز و ادا آمد
 ز پافتا وہ بود از لہرش ستانہ در را
 ہر دم از تپ سوز فراق و دور بجزاش
 پس سبزی یاد ہا کر دم سردار اشفا گرم
 خدارا آبت کافر ستم افروز کن برن

سر عشاق گویا بترش تیغ قضا آمد
 پے آمد او میکیش عبت سر و خدا آمد
 میجا بہ سر بالین من آخر کجا آمد
 نہ آخر سود مند دن عا آمد و اآمد
 کہ ہر دم بر جفا تو سرا یاد خدا آمد

بہیں از ویدہ بنیا حقیقت کفر و ایمان
شبِ خلوت بیاد بے تکلف و کنگار
نہے شانِ خدا شانِ محمد از انزل باشد
نگشہ سچکس ما یوں زینجا از امید خود
فداے گیسوئے احمد و ان بجائے پیدا

بہ باطن یکدگر با ہم بظاہر گو جدا آمد
بزور شوخیش نازم کہ غالب بر جیا آمد
بہر محتاج ذاتِ احمدی حاجت و آمد
کہ از آستانِ مصطفیٰ شاہ و گدا آمد
کہ بہر نفع تاریکی چو الشمس الضحیٰ آمد

بے در کو فتم دید و حرم را شوق جہانم

نہ ہم زان سو صدا آئند ہم زین سوخ نذا آمد

بہیں نامِ خدا نیکو طریق بندگان باشد
الہی تاجہاں باشند شاہکراں باشد
پے شادانی این تازہ گلزار شہنشاہی
زہے شانِ جلاان شوکتِ غرور و قار
شہنامست بوی بقرش گمین خاطر عالم
سر شہزادگانِ طرب ہمایوں و انما بادا
مبارک باد یارب تا جوشی شہ آصف
بہ میں فیض ہیں زینا ہمایوں تخت لہائی
بفضلِ خالقِ سبحان درین عالم بصد شوکت
زیر خستہ دل آوارگانِ کلاوشتِ محرومی

زبان در وصفِ سلطانِ دکن گوستان
طفیلِ مصطفیٰ خورسند و خرم شاہ و بابا
محمد آبیار و خضر و رضا باغبان باشد
الہی بر در آصف سلیمان پاسبان
جہاں زیر نگین باشند نگینِ جہاں
بچشمِ خاک راں ہم غبار آستان
زیر حکمِ سلطانِ دکن جملہ جہاں باشد
بہیں ہر گوشہ ملک و کن شکر خندان
تو باش اسے شاہِ آصف تازین سمان
یقین ہر گوشہ ملک و کن آراں ماں

همیشه یار تو باشد ششها عشر و طریقت
زهر جا قافلہ و رقافلہ سود کن آید
ز خوف محبت عم س اندیشه و اعظم
چه بیم از مهر محشر با گنہگار است

غم و رخ و لقب و ایم نصیب دشمنان باشد
زینجا یوسف مصری امیر کاروان باشد
بگفت ساغر و دون بزوم با پر مغابا
سراسر سایه گستر چون چرخ غاصب باشد

بختد عاشقان را جانانه شوق چون دردم
بوقت نزع هم نام محمد زبان باشد

خاک گروم بسیر را گذار بغداد
چون مرتب شده فہرست بلا و اعظم
واجب است اول دیا بعد رسید آنجا
سے بیاد و چپتاں و میں بہر دعا
و بیابان حرم از چه بود صید حرام
گر مئی حرم تو با غوث گہے کم نہ شود
آس عرش شتابد ہمہ ہما براق
سے بیان خضر کن نوش ہمہ آجیات
صح از آتش و وزخ نبود خوف مرا
بر سر چرخ بہیں شام و سحر شمس و قمر
نیت و غیر بجز این بلدہ زیبا بجایا

مرد در دیدہ من با و غبار بغداد
شد پس کہ مدینہ چو شمار بغداد
از سواد حرمین است و یار بغداد
دست بکشو وہ بود شاخ چنار بغداد
گشت آہوٹ حرم نیز شکار بغداد
مہر محشر بہ تپد ہم ز بخار بغداد
توسن تیز قدم شاہ سوار بغداد
میند جوش چنین بحر کنار بغداد
سرد شد نار سے قعر آب انار بغداد
فخر دارند ہم از لیل و نہار بغداد
شوق جان و دل من با و نہار بغداد

وله

دولت پابوسی جانان اگر حاصل شود
 نغمه با بلبل سر آید یاغبان شدل شود
 سزگوں آویخته اندر چه با بل شود
 تاز بهر کار روان غم همین منزل شود
 سرخویم روز محشر خنجر قاتل شود
 کئے ببنم حضرت پیر مغان داخل شود
 نا خدا بهر خدا کئے بر سر ساحل شود
 آبر کار تو هم فضل خدا شامل شود
 بر سرش از آسماں قهر خدا نازل شود
 یا علی گز آب کوثر جبرئیل حاصل شود

شوق ہم در محفل اہل دول شامل شود
 گردین نانو ادا آن گل بیاید در
 صورت ہاروت میں نا اشنائے عشق
 از ازل یاس و تنازان فرود آمد بد
 از صفائی بر سر عشاق گر در رواں
 تاز از غسل از آب شراب شایب شیخ
 کشتی طوفان روزه فرما کہ غیر از فضل
 تا توانی چارہ کار غریبان کن تلاش
 چر کہ بر منظر ہم بکسیر گرداوار تم
 بیوان شستن زواں در چشم دروغ

شوق بر نام محمد و مہدیم بر خواں درود
 کہ از فضل خدا آساں ہمہ شکل شود

از ماتم ظہیر جگر لاله زار شد
 از ماتم ظہیر جگر لاله زار شد
 بر خاک میں اگر گزرے نئے سوار شد
 در داکہ فاش ساز دل بہار شد

صرف خزاں نصیب چوں بہار شد
 با د خزاں در آمد و زخمت بہار شد
 مشت غبار تا بسر آساں رود
 بیوقت رنجیت دیدہ خونبار اشک خوں

سرسبز شد ز کشت امیدصال یار
 غم نیت گزشت به پهلوی او رقیب
 فصل بهار رنگین گل اگر شکست
 امشب شاد و مرگی من بچ غم مخور
 قربان شوم بنام محمد ز جان و دل
 محبوب حق حبیب خدا شافع اُمم

گو صبح و شام دیده من اشکبار شد
 بین دو چمن که پہلو گل نیز خار شد
 شکر خدا اگر ز شکست خار شد
 آن ماهر و زلف کرم بکنار شد
 جبریل هم به جلد ملایک نثار شد
 دانشدین رحمت پروردگار شد

شوق حزیں به عشق تو ای شوخ و ناز
 بسوا نیز از حیف بشهر و دیار شد

باب الذال

کردم چو رقم هزار کاغذ
 گردونه صبا نشس کدر
 پیک است مرا صبا و ستم
 کن نام نگار من نوشسته
 فتوحی بجلال من نویسم
 ای کامیاب نامه اعمال
 کز آتش سینه و دل من

یک هم نصرت یار کاغذ
 کن صاف تو از غبار کاغذ
 بهر سمت و بهر دیار کاغذ
 چپال بسر مزار کاغذ
 زاهد تو بیا بیار کاغذ
 دانش نگاه دار کاغذ
 شد بنوخته به شمار کاغذ

بر کف روی و خطِ عارض
گر دید زجاں نثار کاغذ

از شہرِ دینہ شوق بگر
اور دشتِ سوار کاغذ

باب الرّاء

<p>دل خواستے خواہشِ دلبر نشدے گر طغیانِ آبِ دمِ خجرت شدے گر پر تو فلکِ آں چہرہ اوزر نشدے گر گلِ غازہ ابروئے سگر نشدے گر سودانے سر زلفِ معبر نشدے گر با کہنہ جنائے تو خور نشدے گر چوں مسکنِ اینِ دل مضطر نشدے گر ہاں پائے بگلِ سرو صنوبر نشدے گر</p>	<p>جاں بلختے عشقِ میسر نشدے گر ز بہارِ شہادتِ طلباں میسر نشدے تاریخی شہبہ عدمِ دور گشتے خوں ریختی کئے تیغِ جبارِ سرِ عالم گشتہ منی بود صبا در حبِ آفاق ایجاد گشتے ستم نو کہ دلِ ما آرام گرفتے نہ دے دردِ محبت پہرہ نشدے گلِ برخت پیشِ قدر تو</p>
---	--

بروے نہ صبا خاکِ ترا شوقِ ہرچ
با خاکِ دریا برابر نشدے گر

خو ازہ محبوبِ خود نہر کہ خدائے دیگر
بعدتِ مصطفیٰ شاید ثنائے دیگر

خون بہا رید از شفق ز گیسو تپائے و سگر
 نیت اندر دو جہا بشنو فدائے و سگر
 مسد آرائے ولایت جا نشین مصطفیٰ
 اور رفیق مصطفیٰ چوں در شب معراج بود
 مطربان بزم قدسی نغمے توحید را
 ہیں کہ جلد اولیا وقت کردند از خوشی
 میں علوشانش کہ افتادہ ہر شاہان ہر
 نام پاکش صیقل آئینہ دلہائے است
 بوسمش از لب جبین سایم عالم دیدہ ما
 گردش گردون دو ہر ہم بلا گردا او
 سروہ صد سالہ راحقا کہ با یک جہتے
 بر سر آغا صیبا لے آفتاب روز حشر
 لے صبا بگر مہر شد شام جہا خلق

دل ربوہ از عاشقان ناز و ادائے و سگر
 و سگر سبکیاں دیگر سوائے و سگر
 کئے نشیند دیگرے اے دل بجا و سگر
 واجب آید ما علماں را اولاد و سگر
 می سرائید نذر ہر دم در سرا و سگر
 دو شہائے خوشین را زیر پا و سگر
 بہر روزیونہ سر کوئے گدائے و سگر
 سرمہ چشم بصیرت خاکپائے و سگر
 بہر کجا افتد نظر بر نقش پائے و سگر
 میکند رو پلاہا مبتلائے و سگر
 زندہ می کردے لب معجز نائے و سگر
 می تو اں پوشید و اماں روا و سگر
 از شہیم گسیوان شگ سائے و سگر

تازہ گرد و دل پریشاں و ز تار یک بھر
 شوق بر حواں قصہ زلف و دوا و سگر

باب الزا

بے بہ ننگ ورت سودہ ام حسن نیل ز
 نکلے کن و با خلق جاں نوازی کن
 تو یعنی ز غم دیگران چہ غم داری
 دوروزہ عمر غنیمت شمار و خوش گزار
 گو ز قصہ محمود شاہ کشور بود
 از اں عیار ز حاکم سوئے فلک بود
 ز دل بہ خلق مرا واجبیت رسوائے
 بآب سے ہرہ این دماغ معصیت تم
 بے گزشت تعافل ز حال خستہ دل
 یقین کہ دل بر بانی ز زاید و واعظ
 بیابہ میکدہ جائے بکش کہ می بودہ است
 ہزار رحمت ایزد بر او کہ خوش گفتہ است

و سے بحالت زارم نگاہ کن بنواز
 کہ میچکد ز لبان تو عیسوی اعجاز
 یکہ شد بشود و مقلباتے سوز و گداز
 بہ چنگ و مطرب ساقی مسی و پیالہ با
 شنو تو نیز کہ آخر چہ شد لبشوق ایاز
 کہ دعوتیت سرا با سپہر شفیقہ باز
 عدوئے سخت خدا باشد است محرم
 بیابہ دامن ما زاید اگر از نماز
 و سے بہ مصلحت کار عاشقان پرواز
 گر آئی بر سر محفل بدیں کرشمہ ناز
 مہوز شیخ بہر و سے تو باب توبہ بان
 زمانہ با تو سازد تو بازمانہ ساز

شکایت غم جہاں وصل کردم گفت
 شب اندک است بگو شوق قصہ ہادرا

غیر ہم آشنا خوانی مہوز
 باز چوں قائل پشمانی مہوز
 توبہ نقض عہد و پمانی مہوز

دوست از دشمن منبیدانی مہوز
 بود قتل من سزائے جرم من
 من بجاں نزع اندر جا کنی

مرجبلے درو آفت مرحبا
 حترائے اشک طعناں خیز من
 باز سوئے زلف از زاہ خطا
 مرغ رنگ روئے گل پرواز کرد
 لے کہ ہر جا جلوہ تو آشکار
 صورت خود خلق کردی ایہ نہ
 عمر اندر بت پرستی صرف شد

جان برون آمد تو پہانی ہنوز
 مبتلا ہے حیب و دامانی ہنوز
 میری اول تو نادانی ہنوز
 حیف بلبل برگلستانی ہنوز
 من ترانی بر زبان رانی ہنوز
 باز کیانی ولاتانی ہنوز
 لے دل کافر سلمانی ہنوز

تا گریباں شوق غرق مئے شری
 شرم باوا پاکد امانی ہنوز

باب السین

از فرغ عروئے تاباں است و چپ شری
 خضر و الیاس و میجا یوسف و موسی کلیم
 یابنی بوکر و عثمان و علی حضرت عمر
 مجمع اصحاب رضار و مهاجر کالبخوم
 یا مچر بود از فیض قدم تو رواں
 قدرت حق را تا شاگرد جبریل امین

مصطفیٰ را بود یکاں را چپ شری
 جملہ برود تو قمر بار است و چپ شری
 سر ترا بود ندیار آراست و چپ شری
 گرد تو اسے ماہ تاباں را چپ شری
 بر ہوا تحت سلیمان است و چپ شری
 در شب معراج حیراں را چپ شری

اے طبیعت دل و دھڑکے تو شدراہ تنگ
چوں پریشاں کردگی سوتر با و صبا
روزِ عشرِ شریف حق فی شفع المذنبین
روزِ میداں بود بر اعدا و زحشا سچو بوق

از ہجوم درو منداں ستا چپ شریف
شد بہارِ سنبلتاں ست چپ شریف
با گروہ اہل عیساں ست چپ شریف
ذوالفقار شاہ سرواں ست چپ شریف

شوقِ صحرایہ یا فضا کے جنت است
خوش درختاں میں سناں ست چپ شریف

باب الثین

برنگندہ عکس اور جستجوسے اصل خویش
چوں ولم ائینہ مثال سے او بود
نازبرہستی خود اور امرار بنیستی
شعلہ سوسے آسماں زیرِ یہ آب و ااں
ہم صبا اندر چمن عاشق سرنگ و درش
شانہ بازلف معنوں بہ تار و و آہ
سرسد او با جفا من پانگل اندر وفا
شیخ نازاں بر اصول خویش بہر منع
چوں نبار و اشک نگین از خونِ علم

باوریں آئینہ میں ہم سے اصل خویش
لطف فراد چو باشد و ہر و اصل خویش
می سز و باشد کہ ہر گل خوشی اصل خویش
می و و آخر میں کب سے اصل خویش
و فتاوہ ہر کبے اندر کوا اصل خویش
اے خوشا اے نیچتہ باید بہ مو اصل خویش
ہر کسے مجبور باشد اں بہ خوا اصل خویش
مست تر و صبا بردارے خوا اصل خویش
منغیر یا جیمہ یا از کجوائے اصل خویش

خواہم این سازم ساز و ضار جان و دم
عرض کردم یا محمد آرزوی اصل خویش

کرده انداگر تصرف در کلام ال کمال
شوق قایم بر طریق گفتگوئے اصل خویش

ندانم بوالهوس هرگز طریق عشق آدابش
چو غم گرز و باشد رنگ و عیش و عیش
چو گویم باعث افکار خلوت با تو اہم
نیابد اندکے تسکین ز سبب گلشن جنت
بہیجانہ اگر صقل ز ناپدید زند ساقی
پر دگر مرغ جاں از خانہ تن غم میدار
چہ پیرہ از تصور بائے روزانہ دل و انا
جد برق تجلی ہم بیار و بارش رحمت
روان از جو شرک یہ شد چو طوفان دریا
گر آرد سجدہ در طاق حرم چو عابدوزان

کہ ظاہر میشود از آرزو و محوز و خواہش
بہ عارض چو عازہ سنج ساز و آسک
بجز کم طالع می گیر نباشد شرح اسبابش
برض عشق را وہ شربت لبہا عتابش
رعائے میکشاں آرزو و مفاح ابوابش
ولے دارم گرفتار کند زلف تبارش
کہ یک شب ہم زرقی از غفلت در خواہش
قسم با جان ہوسے خوش نشینم زیر میزانش
عبور آساں نبی باشد کنوں انبیا کبارش
بود از بہر عاشق چشم و ابرو کعبہ محرابش

صلوٰۃ و ہم سلام آسوق بر خواہد روز و ہر
بہ روح احمد میل بر آل پاک اصحابش

باب القضا

محبت است ز نام نبی خدا را خاص
 چه پایه پایه بلند است پیش حق به نبی
 چه دانی شان محمد خدا که در قرآن
 حبیب است خدا را و خلق را محبوب
 چهار چیز بهر چایه یار کرد عطا
 از آن به عام شد حکم برگزیدن عشق
 نجاست شور بلی در جواب حکم است
 چرا بیال و پریش نامه ران بر بندم
 از آن پر است ز باد غور کاشه سر
 بر آستان مبارک فکده ایم بنی

که حکم بهر سلامش بود صبارا خاص
 که تکیه گاه شده عرش مصطفی را خاص
 ز لطف خویش بخواند آیت تبارا خاص
 شه دو عالم و سلطان انبیا را خاص
 که صدق عدل و شجاعت گرجار اخاص
 که عشق پیدا کند در دو هم بلار اخاص
 که است عز و شرف محبین صد اخاص
 گزیده ام پی پی پیام چوں اخاص
 خلاصیت چو که خود بود اخاص
 نگه کنی به ترحم تو حال ما را خاص

قرار و جبر و تحمل قناعت و تسکین
 عطا بکن ز کرم شوق بنیوار اخاص

باب الطاء

گر در رخ تو هست مگر لاله وار خط
 مردم بچه امید نویم به یار خط
 معلوم شد هنوز که درت ز دل رفت

کئی میوان بنو شکست غبار خط
 آمد نزدیک جواب ز شسته زار خط
 تحریر کرده است به خط غبار خط

انگشت نمائے خلق شوم در جہاں کہ او
 اور وہ ام مہربان کہ چہ لیلے نوشتہ است
 بہر تماش قاتل من حاکم قضا
 بارے زراہ لطف جوابے عطا کند
 تازہ نگاہ پار ترانیت دستری

آخر پین نوشتہ برگ چنار خط
 افتادہ بود قیس سررگزار خط
 تحریر کردہ است بشہر و دیار خط
 باید نوشتہ یار مرا بار بار خط
 قاصد تو ان سپرد بہ شتر سوار خط

خسپیدہ اند شوق الف قاتل
 کہ میتوان کشید بلوح نزار خط

باب العین

ستادہ پیش خدا من ہے سجود و کوع
 الہی صبح ہووے است بر تو پوشیدہ
 تراست دوست محمد تو امت اورا
 زخوان لغت فضل و کرم کنی سیرا
 سوئے طریق شریعت مرادہ توفیق
 ولائے آل نبی واجب است بر مومن
 بہر عدد کہ نویسی پسش زنی نقطہ
 بزہد خویش کن عترت زار با نہا

بصد ہزار خشوع و بصد ہزار خضوع
 زواقعات کہ بر شد درین زمانہ وقوع
 چہاں مقابل اعدا او کنی مرجوع
 الہی تا کجا شور العطش الجوع ^{یعنی مندوب}
 نگاہداران مسلکے کہ شد ممنوع
 کہ حکم خاص بہ سلام میں شدہ ایسوع ^{ست}
 بدانکہ ذات احدی ہمیں بود مجموع
 بگویمت سرگوش و ہوش کن مسموع

براه سنت پاک نبی و اصحابش
الهی شوق خیز باد تابع و متبوع
دیوید

العین

غزل تهنیت شبنم لک کت علات نطن سجانا ^{ملکه} کت خدایند
مبارک حضرت نطن سجانا در سادون

رسیدی گل و کف نهاده ایام
مرگفت که بر خیز و رو بگش کن
به جشن سالگره منعقد شد آبخن
نظر کن در دیوار و فرش این محل
شده رفیق تجلی جشن سالگره
صفائی دل اهل صفا بیا بسگر
زیر شکر تاین زده شک خلد برین
ز شاخ تاک چند باوه طرب بگیر
چنان ز باوه عشرت جهانیا مستند
چو آفتاب شربت و گل مه ساغر

پراز شکر که تازه کن روان و دماغ
نیم صبح خرامان شد است باغ باغ
چمن چمن شده با هو و کوچه و دشت و باغ
مگر کام مصنع شده بعد اصباغ
چه دشت وادی امین چه طور سر باغ
که هست صاف چو آئینه سر بر سر باغ
رسید حضرت رضوان بعد تلاش و سراج
شمر بصورت میناست گل بز گل باغ
که گوئی از جهان جمله یافتند فرغ
هیب بچغل زندان بودند چشم و چراغ

بے خوار گستن بے زستے خوردن
 از آنکه عام سرور است جلد موشند
 چه تیره بخت بوند حاسدان شرم
 شد کن بدت هر که جبهه می کرد
 ز عدل تو همه بر جان خود لیر بوند
 سرودوش سر و شرم ب لطف و مهر کرم

کند شگوفه مگر بار بار استضرانغ
 برقص و نغمه چه طاووس کبک بلبلانغ
 برود مهر زیند هم بشام چسبانغ
 باوج چرخ رسانید فخر و عز و مانغ
 کند مقابله با باز مرغ صعوه و مانغ
 اگر چه هست کلام تو بس طبع و بلاغ

مگر نیام خداوند این غزل بک شوق
 که برو عا شنه نامور سینه واس سباع
 تمام کردن

الفبا

اے خوشامخصل که مطرب نواز و خفا
 آمدی جانم خداور کلبه اختران من
 بر جسمین ماه این داغ غلامی کئے بود
 با خرام ناز آئی تا به پستی یک نظر
 جان لب آید گراز در دفتر شرم محوز
 میرود خیر کف قاتل بسوئے تشنگاه
 چه باید کرد بر او پاک حال نفس خود

هم بود ساقی صراحی در بغل ساع کف
 شمع غلط کردی همی رخ و الم شد بر طرف
 صاف میگویی که باشد اینهمه داغ کلف
 غنچه و رره ستاره عاشقانت کلف
 بر زمین در وصل جانان خاک کن تلف
 می روضه نهم دو پیشش نهاده کف
 ناکشاید بر تو باب معنی با من عرف

عزیزت سادگان

یا محمد جہ عالم پرورت شد جہیسا
آرزو دارم الہی تا کنم صد جاں فدا
بے جگر کاوی براری کئے تو دریا سخن

ایں بود شاہ و گداز با عشت عروشن
گر رسم از فضل تو بر روضہ شاہ بخت
اے میدانے کہ جز گوہر نباشد در صد

شوق گر خوانی عزل یا اینچنین طرز واد
چوں نہ بر چیز و صد اسر حیا از ہر طرف

بالقاف

شد ہیا شکر حق روز ازل سا مان عشق
حکم رند و درکش باشد کہ شریکے کنم
گر بود عصیان بالا کوہ بے ستوں
یک چہ باشد کہ ہزاراں جاں جان بدو
عہد کروم تا کنم نذر بتاں ل بہر وصل
کے بغیر حکم او کروم ز وصلش کامیاب
مرحبا صد مرحبا کے سئل اشک شہین
بے تر و دور حیریم خلوتش و اخلاش سوم
عاجز آمد از علاج من سیجایا بنو
شمعہائے طور روشن از ہم چو ہم

از قلوب بندگاں باشد خدا خواہ عشق
چیت اکنوں صاف و ساقیا قرآن عشق
بتیواں پوشید زیر گوشہ و اماں عشق
بے تامل بتیواں سازم دلاور با عشق
تا قیامت میں ہی گد خدا ہما عشق
ایں ہی باشد بدست قدر و امر کار عشق
کر وہ تازہ بہار گلشن و بتاں عشق
مہرباں کرواگر بر حال میں و با عشق
از کہ جویم جز شاما اکنوں شہادت عشق
با واد شب بہت یارب غوث بہا عشق

گر شود و فرماں کنند بر تبار پانچ جان
شوق چون باشد غلام حضرت خاتون عشق

باب الکاف

بر خیز و باد و ریزه پیائے سبز رنگ
هرگز بود مصلحت وقت این وزنگ
می گستر و بساط مسرت ربان چنگ
زاده خانقاه ناز و بهر نفس رنگ
را و بدون شدن ز چمن بر نیم رنگ
شان عرب سیه هم شوکت و رنگ
اجازت نفس هر که همگشتر صلح جنگ
بر صوت پائے کوهی امثال شایخ و رنگ
هم آه است و امت شمن بر بر رنگ
تا که ز صفت و ز کهنه و پاز لب رنگ

ساقی شتاب کن که نشاید کنون وزنگ
بر خاست هر یک ابر ز اطراف با ختر
شد انبساط همچو صبا و در جهان بسیط
مل و در پیاله و گل و بلبل به نغمه مست
یار ب ز جوش کثرت فصل بهار شد
ناز و زیب و زینت این حشر خسروی
هم دوست و دشمن است در نیم بهر فریب
نغمش نصیب شیخ دل خود ز دوست دار
بیرون شدن نخواست که زین هم و کفر
آراستند بر لب زوم حکم چهره مست

ساقی شتاب کن که نشاید کنون وزنگ
بر خاست هر یک ابر ز اطراف با ختر

باب اللام

در جلال و ہم جمال و ہم جلیل
 وحی چون آوردی از حق جبریل
 شمع موسیٰ رونق بزم جلیل
 سر سفاک درش در چشم نیل
 از رش یوسف به جنش بے خیل
 چون رخت فلکات و لغت بلیل
 میکند توصیف تورت جلیل
 رویت حق را بود روشن دلیل
 بضعتی دارم میں قدر قلیل
 کیت پیش حق پے امت کفیل

شان احمدت پیش و عدیل
 می نشسته در حضورش با ادب
 از جلالش شد منور و در جہاں
 لمعہ طور تجلی تاب رخ
 دیدہ یعقوب بنیاشد از و
 عاشقت خواهد نہ تسنیم و پشت
 لے حبیب کبریا محبوب حق
 جلوہ رویاے دیدار نبی
 گر قبول افتد کمز جاں رانشاد
 جز مصلحتی در روز حشر

یا حسد رحم کن بر جان شوق
 ہست آواز دو عمیاں ہن جلیل

والحمد لله
 رب العالمین

غزل دقہیت تہمتا لکرت بیا علیا علیا بونفوسہ
 غزل دقہیت تہمتا لکرت بیا علیا علیا بونفوسہ

پیا بہ بنیم کہ ساغر پیر از شراب کینیم
 شد است منقاد مرد و ز حشمت سبک لگرو
 خوشا بہ بزم پایے ز گرد و پیش ساغر
 صدائے توبہ شکستن چنان کسبیم بلند
 از آنخیز روزانزل نیکو بد مقدمات
 کن و ننگ تو ساقی بہ بادہ پیوون
 وزید باد بہاری ز چار سوئے چین
 صلایے عام چو رسد و ساقی گلغام
 بہار جمیع و گل و بار شغل بادہ کشی
 کف پیار شبہ ماہ و ماہر و دربر
 گئے کینیم تماشائے سبز و بیدار
 اگر بچفل سندان نوجواں آئند
 عروج نیر اقبال شاہ را نازیم
 چو آفتاب ضیا بخش عدل سلطنت
 عس پس رہ میں انتظام تانت
 بغیض پیر مغان ز اہداز بہر نماز
 پئے دعائے و رازی عمر شاہ کن

دل عدو بسر سنج چوں کبا کینیم
 ز بہر رفتن میخانہ پاتراب کینیم
 بجان حاسدنا خیر ہیں عذاب کینیم
 کہ مہر بر دہن اہل احتساب کینیم
 چاہے فاضل و باقی بگو حساب کینیم
 کہ ابر حاست ز مغرب چوں شتاب کینیم
 بہ سوئے میکدہ آیم فتح باب کینیم
 گنہ بودا گراں بادہ اجتناب کینیم
 گناہ نیت کہ در پردہ سحاب کینیم
 کہ آفتاب مقابل بہ آفتاب کینیم
 گئے بہ زگرں بیمار نیخواب کینیم
 بریش حضرت داعظ مگر خصا کینیم
 باوج چرخ بریں موج بادہ نایم کینیم
 نظارہ رخ مقصود بے نقاب کینیم
 کہ ربط و ضبط بقانون و باراب کینیم
 عجب مدار مصلحتے برو آب کینیم
 بس التماس باراب مستجاب کینیم

سپس سبب همه حاضران بزم طرب زبیر گفتن آئین با خطاب کینم

سرودن نعل شوق با او اغریب

حریف را همه خاموش و لا جواب کینم

عشق را پای به طرح دیگر انداخته ایم
 همچون صد خانه بیک با انداخته ایم
 خویش را را بر رگزار انداخته ایم
 کئے دین معرکه ما هم سپر انداخته ایم
 اتحواں خاک شد و مشت پر انداخته ایم
 پروه شام سبب سحر انداخته ایم
 چشم ما کور بود گر نظر انداخته ایم
 خاک اندر دامن او اگر انداخته ایم
 تو نمک ریز می ما هم شکر انداخته ایم
 بود هر آنچه بنامه بدر انداخته ایم
 چونکه در دامن صحرای گهر انداخته ایم
 عصبه در رشته آه و آثر انداخته ایم

مخت دل خون جگر تا کمر انداختیم
 کئے کهن طاق فلک تاب مقابل وارو
 با تمنائے که پامال کند تو سن ناز
 او اگر تیغ علم کرد بدف سینہ مات
 غیر از بی رح تو صیاد نه بینی قبض
 فاش احوال شب وصل گرد و بجا
 از ره پاس ادب سبب قاتل دم نجات
 ما که در کام عدو نیز بخیر شهید و شکر
 بد مزه ناشوی و دهن زخم جگر
 و در دل سوز جگر ناله و فریاد و فغان
 آتیش از چه سیر و دیده گریاں بنیم
 آتاز ما نشود از دم تاثیر جدا

ز آتش رشک و چون نه سراپا سوز
 شوق در خمن جانن شر انداخته ایم

دولت عشق مهرخان دارم
 سروصل تو مومیاں دارم
 نگرایم به جنت و رخصواں
 سینه از داغهاست ویرینه
 طعنہ بروشمنان روا بنود
 خواہش قتل من اگر واری
 مژدہ وصل بارقیب گو
 شعلہ از زخم به خشک و بہ تر
 شب عدہ نیامدی لے جاں
 دسترس نیت تا سر نہ مش
 چکنم شرح التہاب جگر
 خان خرم جگر چسہ می پرسی
 باہن آ ویز یازمین بگر یز
 بادہ خوردن صنم پرستین
 پند پیراں بدل انگینجہ
 دل شویدہ ام کند رسوا
 شوق از نام من چو میپر سی

سر عزت بر آسماں دارم
 دل دریں فکر ناتواں دارم
 بخدا الفت مہتاں دارم
 میں چہ خوش بلغ بخیراں دارم
 شکوہ جور دوستاں دارم
 خوش بیلنتے بجاں دارم
 من بیدل نہ بختاں دارم
 آتش در جگر نہاں دارم
 خواہش مرگ ناگہاں دارم
 چشم بر رویہ پاسبان دارم
 آبلہ بر لب و زباں دارم
 چشم تر میں کہ خونفشان دارم
 من ارادت تو ہماں دارم
 خوش بود مشرب مغان دارم
 ناصحا عشق نوجواں دارم
 دشمن سخت راز داں دارم
 ننگ ناموس خاندان دارم

وَلَعَلَّ

بارک اللہم من چشم تنگ گشتم
 گاہ بر جلوہ خود محو تماشا گشتم
 آدم صورت انساں چو پویدا گشتم
 دم اعجاز ز دم جان سیجا گشتم
 سر بر سودا شدم و با بصرا گشتم
 مے شدم نمز شدم تنقل مینا گشتم
 قطره و موج و جابک کف و دریا گشتم
 دود گشتم برخت ز کف چیا گشتم
 شکل گلزار خود از داغ سراپا گشتم
 من سجدوش ازین بار تقاضا گشتم

بلبل آسا به گل سے نوشید گشتم
 گاہ آئینہ کے عکس و گہ صورت یاد
 چند بودم بلباس ملکوتی مستور
 من ہمانم کہ سروا کشیدند مرا
 در سر زلف تو کم کرد دل و جان و جگر
 ز گہا ریختہ شد تازہ چو در زہم طرب
 با ہمہ حال جدا نیستم از بحر محیط
 شد زو آتش حق تو بجان دل من
 یگر گشت نشایمین دل سوخته را
 شور و پیاست سیرت من ز این غزا

مخلصی یافتم از بند عم کون و مکان
 شوق زاندم کہ غلامم در آغا گشتم

سلطان جهانست غلام شدہ قاسم
 قربان شدہ قاسم و نام شدہ قاسم
 بالاتر ازینست مقام شدہ قاسم
 آیات البیت کلام شدہ قاسم

سرتاج ہما پر تو بام شدہ قاسم
 تبیح بنام تو ملک میکند و من
 تا کنگرہ عرش پر و خائر قدسی
 ہر حرف کہ زد نام خدا از سر توحید

از روزی تصدیق بابت رقم ما
خواهی که اگر مست شوی از منی و حد
صد حیلہ و انائے زمانہ کند صید
حقا کہ کند قطع سیر شرک و دوی را
چوں عکس و آئینه کند جلوه به چشم
اے حضرت داؤد بپر بر شفاعت

تمام ازل کرد بنام شه قاسم
اے شیخ بیابوش ز جام شه قاسم
عناقے دل ماست بدام شه قاسم
شمشیر تو حد ز نیام شه قاسم
اے سایہ پر نور خرام شه قاسم
با نامہ ما نینر پیام شه قاسم

چوں حضرت آفاست درین مکیده قی
اے شوق بخور بادہ ز جام شه قاسم

ایں لب نصیبت با در مینه پنهان کنم
دل چہ دل اندر و غم باشد نیرا پارہ
چشم را گر باز دارم از تاشائے خورش
خواستم از انکساری سر بندارم ز خاک
جسم عریاں چشم گریاں زور و خفوف
وم بخور و در بزم تو چه دانه خاموش است
حسرت و اندوه و غم را تا کجا پایان بود
روز فر و او عده دیدار جانا بود است
بر نفس گفتم تبیب زین ما جبر و العجب

مشعلے سوزنده یارب زیر و اما چون کنم
ہست در سیر پارہ گداز حراماں کنم
باز دل را جمع از زلف پریشاں کنم
شک می بار و فلک سرور گریاں کنم
باز آمد فصل گل عہد زنتاں کنم
من ادب با پر دارم رقصاں کنم
در نفس من بودہ آم آمد بہاراں کنم
طے نیگر و و گرا میں شام حراں کنم
سوئے خود دل بکشد چاہ ز نغذاں کنم

راہ تا ہموار و منزل دور و تنہا رفت
شوق بر سر نیز باشد بار عیسا چون کفر

بہ سوسش رو کفر ہم صورتش اپنی واسطہ
بقا اندر فنا سازم فنا را ہم بقا سازم
بلاں عید شد پید از غم دل را را بساز
بسر شد روزگار سے اسپہر سفلہ رو پر
ہمہ دور ندی و شوخی فبہ کر دم نمی زید
خوشا قاست نہ ہے تا اگر ارات ^{مستل} حقیقت
سرت من وفا باشد جدا سازی ^{ازین}
مرا با خمر بود ربطے چه گویم غمہ شادی
اگر خوانی دگر رانی اگر گیری دگر بخشی
نیا ہم گزیر شاخ طیبے بہے بہت در ^{حسنت}

بمخرب نیم بر و نماز خود او سازم
شوم از خوش بیگانہ چو خود را آسازم
بیا ساقی بدہ رخصت دہی جانہ واسطہ
مے با من عیسانی بہ تو من کا کجا سازم
کہ اکون خوشترن را در لب پار سازم
دلہ بے ساختہ خواهد کہ جا بر تو سازم
قسم با عہد و پیمانہ اگر چو و چہ سازم
کہ نالہ در گوشہ کند اگر آہنگ تو سازم
نفس بہیم خواہم زدہ تسلیم و رضا سازم
پہل گوشہ و اماں احمد از تو سازم

بپیری چون نرسید شوق از بندہ ہون
سزور سچو منگامے بفتہ بوریادام

آنقدر از نا توانی خوار و زار افتادہ ام
خاک ہم گشتم مگر افسوس از چشم بتا
لے بہ خوبی بیایر منظرے کن ^{سلا نظر}

پیش چشم برگ ہم بہ اعتبار افتادہ ام
دور سچوں سرمد نبالہ دار افتادہ ام
زیر دیوار تو جانان ساہو ^{و زوار} ام

چوں دعائے وصل اور کرم شد شاہینا
 ایوم اورا کہ باشد یا نباشد عجز وصل
 همچو بلبل کئے نشینم بے ادب شاخ گل
 در گرز از من چو گزلی بر سرم مختب
 اے غم جاناں شو یارم درین دامن
 پرده محفل نمی برد ایلی ز اناں سبب
 ترسناکم آتش گل و زنگیر و باغ را
 کفر کافر اسنو اسلام زید شیخ را

طلالع ناساز را من سازگار افتاده ام
 من شب و عیب و عیب و راتن افسا و ام
 عاشق سر و قدانم زیر و دار افتاده ام
 مستی و موشم گریب اختیار افتاده ام
 از وطن گشته جدا و دراز دیا افتاده ام
 خوب میدانست من بچوں غبار افتاده ام
 بر کنار گوشه گلشن چو خار افتاده ام
 من براه عشق ساقی ہوشیا افتاده ام

یا محمد کن بہ حال شوق مسکین یک
 برود والا تو اسیدوار افتاده ام

چوں بہار آمد و من غم بیایا کرم
 باز بروست منقا بیعت ایام کرم
 شعلہ ہرق تجلی جلی طور بہ سوخت
 از دود و دکار کے نیز بجائے ز رسید
 آتش عشق اگر ہستی عالم سوزد
 عمر طے شد کہ گدایانہ قادم بہ دات
 ابر باریدہ من ہوا کہ ہمچشم شود

حیف در موسم گل ترک گلستاں کرم
 دل کافر شدہ را باز مسلمان کرم
 من ازاں شعلہ بدل داغ فرور کرم
 آنکہ از مشورہ این ل ناواں کرم
 دل من نیز بلائیت کہ پنہا کرم
 من کجا آرزوئے تحت سلیمان کرم
 یختم آبرویش سخت پشیمان کرم

من شب بجز صد افسوس که در ماتم مرگ
بسر از بند سستی و موه دلتنگ شدم
جان من بے اجل از در دفتر اسرارم

دست بر سینہ زخم چاک گریباں کردم
عاقبت سد بہ سو محفل رنزاں کردم
آفرین باد کہ من بر اجل اجساں کردم

من کجا یار کجا وصل کجا بشوق کجا
یا دشایہ غلط ایں خواب پریشاں کردم

یار انجیارند یار کیستم
حسرتا از پانہی مالو کے
بر سر گردوں نہ گردین شست
کافر و ہم نمون از من درگیر
از کفن پوشیدن لاشرا
کس نہی پرس کجائی کیستی
از دو گیتی گر نذارم مہیکار
خاک من ہر کس بیدہ ہی
پر دہ رازم ہر اسے چشم تر
صنتران نشکست رنگ عشق
گر نازم جان خود بر تو فدا
گشتہ ام از ہر دو عالم بجز

دل عدو شد دوستدار کیستم
سبزہ خاک نزار کیستم
خاک کوٹے افتخار کیستم
عاقبت اندر شمار کیستم
شرم دارم شرمسار کیستم
یا الہی در دیار کیستم
آخر میں سے دل بکار کیستم
من نمیدانم غبار کیستم
توجہ دانی پر وہ دار کیستم
رنگ سونے گلزار کیستم
جان جان من جانناں کیستم
مست و بخودانہ خار کیستم

<p>بلبلِ فضلِ بهارِ کیستم حسرتاً در انتظارِ کیستم</p>	<p>قدسیاں از نغمہ امِ تسبیحِ حواری چشم و اماندہ است بعدِ مرگ ہم</p>
<p>شوق از خود چوں نمی بسیم زجا من بدستِ اختیارِ کیستم</p>	
<p>اینست ثنا کہ کفِ پا تو بوسم اے کاش کینک و درو آلا تو بوسم در آرزوی زگرگیں سپید تو بوسم من سایہ آں قامتِ بالا تو بوسم بر یادِ رخ و عارضِ زیبا تو بوسم گردستِ بہر وصلِ سراپا تو بوسم اے غمخوارِ صہبائے تو بوسم ہر دمِ خیالِ قدرِ عنائے تو بوسم</p>	<p>قسمت ز چنین است کہ لبها تو بوسم آن بخت کجا خاکِ قدمها تو بوسم غریبم کہ میںم بہ چین نیم گفتم چوں دسترسے نیت گرا فی بسیرا ہر آیت و ہر صفہ مصحف من ایماں چشم و لب و رخسار و دہن و جبین سر در بزمِ منی و صحبتِ ساقی و حریفان من پائے سہی سر و صنوبر گلستان</p>
<p>چوں شوقِ بزل و رخ و آب و تو بوسم پیشانی و چشم و سر شینائے تو بوسم</p>	
<p>ناز و بہ چرخِ منضم در باشا و قاسم باشد حدیثِ دایت فرمانِ قاسم</p>	<p>ناوائے مالکدایاں ایوانِ شاہِ قاسم مشور سر بلندی احکامِ نیکی</p>

گلزار دہر صدہا اور درنگ لیکن
 در قریب کبریائی آنت پانگاہش
 این جڑ عہ جڑ عہ بادہ کیفیتے چہ آرد
 ایندوشے بخلوت کس را کہ خواندہ باشد
 ترسم نہ مہر محشر از تو کہ بر سر من
 مار پزہ چیں گدایاں تو منم کرامت

دار و بہار دیگر بتان شاہ قاسم
 حسرت بر بند خوباں بر شان شاہ قاسم
 خمہا ز نند ساقی متان شاہ قاسم
 جز او گر نباشد سلطان شاہ قاسم
 سایہ طراز باشد و اماں شاہ قاسم
 آغا پنجش حسرتے از خوان شاہ قاسم

یک جان اشوق یار کے لایق شامی

سازم ہزار جانا قربان شاہ قاسم

روز نے از حلقہ زنجیر سدا کردہ ام
 وقت بسمل بہر غلطید و رو خاک و جو
 بر سر گردوں عبا میں سانی میکند
 طاقت پروا از نا طاقتیہا یم ہیں
 از خیال غمزہ و ابرو و شرکانت بد
 بے تر و قتل کن لے قائل خنجر گدا
 در سواد دل ز داغ سر و مہر ہی او
 شمع رو خواهد اگر پوشد رخ خود را بقا
 ناید پنجت کے ساید جسیں بر پابت
 این متاع ہر دو عالم کے سزاوارست

این رہبر و دیدت تدبیر سدا کردہ ام
 توتے از بازو پنجیر سدا کردہ ام
 خاک چوں گشم چنین تو قیر سدا کردہ ام
 بال و پرا از طایر تصویر سدا کردہ ام
 دشنہ و خنجر کماں و تیر سدا کردہ ام
 من کفن از دامن شمشیر سدا کردہ ام
 خوش بہار خط کشمیر سدا کردہ ام
 پردہ نا دیدہ گلگیر سدا کردہ ام
 آفرین بر من چنین تقدیر سدا کردہ ام
 دولت عشق است بے پیر سدا کردہ ام

شوق می نازم بہ خود تازہ بیابانی و گر
از مضافات جنوں جاگیر پیدا کرواؤں

بدست سچہ و زنا رہ میاں دارم
درون سینہ سوزاں دل تپاں دارم
لباس زندگی خود من از کتاں دارم
بیاں چگونہ کتم ہر پرواں دارم
کہ آسماں را گر زید آسماں دارم
چو آسماں بے خویش آسماں دارم
بہ دل بہ پہلوئے خود بگا آسماں دارم
ہنوز داغ غم از گرد کارواں دارم
زینت آرزوئے مرگ ناگہاں دارم
ز بہاں عزیز تو بگر کہ میجاں دارم

زباں بہ ذکر خدا عشق بست بہا دارم
بلا سبب نہ من این نالہ و فغان دارم
قبائے ناز بزید ترا مہہ کاہل
شد است بند لبانم ز لذت بوسہ
نہ شامیانہ کشید است بر سر تربت
چرا نہ سو و شود استخوان من یارب
خجائے او کہ بیک حالتی نہی وارو
زیاد قافلہ ز فغان راہ عدم
بہ شوق وصل تو بر باد رفت عمر کتو
گوشہ دل خود بس ہجوم حرمیاں را

ز قہر دشمن بدینت کے ہزارم شوق
خدا رسول خدا را چہ ہر باں دارم

از حیات خویش بہزارم نثر کیستم
ملے چو میدانی خدا را من سکا کیستم
بلبل گلزار حسن گلزار کیستم

سینہ عزبال است یارب زنگار کیستم
دام خود بر چیں تو صیاد اجل از پیش
باغبان اول بدو آور و شورنا دارم

چوں ورون دل بود یار عزیزم جلوه گ
 روح بیزاد است حیران بسکون صبر
 نشسته مستی او کرد از دو عالم بیخبر
 زخمها دارم ندانم تا کجا جنبم
 هر دم دیده لباس خود چو اندیزیل نو
 همسیر شمس و قمر باشد غبار خاک من
 چوں کفن از تار و پودریش تا ناک

باز آواره پریشان دل بکار کیستم
 نقش دیوار سرتاق نگار کیستم
 ساقیا آخر بگوست خمار کیستم
 تنه بر گلزار گشته داغدار کیستم
 ای غم مرگ تنها سوگواری کیستم
 کای عروج بخت گرد شهر سواری کیستم
 کشتن شیخ ادا ای باره خوار کیستم

کهنه داغ سینه من از سر نو بنرشد
 شوق گلچین گل تازه بهار کیستم

یاد است مناف روز ولادت بریدم
 بیل بجای نهد کشد ناله در چمن
 دار زنگی بگوشه بیاں می کشد
 دو پیا و رنگ تن بست بر فلک
 تا در حضور بودم و او بیقرار بود
 آشوب نمته تا سر ایلیاں بر نیت
 در شام غم ز کسکش وحشت و جوی
 قاتل بیابین چو تاشه خوشتر است

ای تمنع عشق لذت زخمی چشیدم
 بیند اگر چو شاخ گل تاں دیدم
 ای دل تو باش همه من تا رسیدم
 زان آه و ناله آسرا سر کشیدم
 شرح خاطرش ز پریشان دویدم
 چوں خار چشم بر فلک برانگیدم
 بیهوده بود جامه مستی دیدم
 بے سرخاک و خون تن بیل چیدم

لذات نفس کرد مقید بپام حرص
افسوس کاں جوانی کم کردہ راہ را

چوں تار عنکبوت سرا پاتنیہ نم
درہ کند تلاش بر پیری خنیدم

خوفاک سخن معی ہرگز نمی شود
اے طبع شوق مانع بالا پریدم

بہ تربت چادر گل کین کیلک و چینم
اداکے دلگدازہ می شمع محفل از من آموزم
دل از سر و ہر بہا شوخ شمع و سوزد
دل پر خون شد از آخر بوزلف پیش
شگفتے نیست خاکم چو روید لاله لگیں
پریشاں روزگار را چو لطف از عمر صد
سیر قد بیار و در زہر فاتحہ تنہا
نشست از حکم شیرین تر شرف را و بر کو
غلام از شمیم زلف حوراں ریخ پروا
کس و کار عالم جنبش لبہا شیرینش

در بیامن کجا در آرزو کفن مرگ
کہ از تاب رخ آن زیبائی بجز منم
کز اں مانند پروانہ تپان بر لکنم
ہم از دل شور می خیزد کہ من شیرینم
کہ از تیغ اداکے آن بہت گلہ منم
نظر بر حال من یارب بجز زین منم
بغیرت از تقافلہا کے یار اوطن منم
بجانم آفرین بار از لکنی سخن منم
کہ نازم بر دماغ خود ہوئے یا منم
منم بالکامی باز تنگی و منم

نہ کہ دو چوں مرا کے شوق عمر جاودا حال

کہ در عشق محمدیم ملاکے چختن مردم

شعر و بہر زیارت سیر پروانہ روم

یابریا و شب کیسوئے تو دیوانہ روم

تا کجا در شب تاریک بهر آنغنی
 ای خوش بخت رسام کن درین صیغرا
 نورِ عکس رخ او تا که نه بینم به شراب
 خار خار است جگر شاخ شاخ است علم
 گوشه قبر الهی چقدر تاریک است
 رونق اورشک چمن خانه بر انداز نظر
 نیست امید که سر سبز شود کشت مراد
 مصلحت حیت و لاپیش حضور جانان
 گریز و بند و حبش گیسو و خالش منجم
 محبت گریز و باد و بار و معذرت
 میفروش است جوان زه و کاباده
 ترک سودا گریز لب زبان و شوار است
 هیرا سینه زنا قائل من تیغ بکف

شمع بکف بتلاش پر پروانه روم
 دامن آلوده به خون آیم و پاکانه روم
 وائے بر من که ره ساغر و پیانه روم
 چرخ و پیرج ره زلف تو چون شاندروم
 من چیاں بکس و تنها چنین خار روم
 سیر گلزار کفر یا سوئے ویرانه روم
 تا بوقتی که ته خاک نه چون دانه روم
 شکل دیوانه روم صورت فرزانه روم
 بر سر معرکه با حمله ترکانه روم
 کس نه پرسد بکنم مستی و مستانه روم
 من بکف جامه سر زیم حرفیانه روم
 بر دم اندر سر خود اندر سر سووانه روم
 سوئے مقفل چنین شوکت مانه روم

تا تو ای بسکه شدم عشق ز پیری لکن

در ره عشق جوان باشم و مردانه روم

جگر و کار و دل و اغدار میدارم

عدو و نصیب جان رار میدارم

زمانه از تو همی یادگار میدارم

بجوں تمپیده دل بقرار میدارم

تپ و الم غم و رنج و قلق مصیبت درو
 چگویم از سر و سامان خویشتن بنوس
 چنان سبک زوم زنجیاں بسوعدم
 ز تن ازاں نبل آید به نزع جان جنین
 پرف بکن بختگ نگاه و تیر مژده
 گماں مبر که پس مرگ یافتم راحت
 پے نظاره یک وزه تجلی او
 قیام اطلر و قیام مرا منی شاید
 بسر خیال و عیالت بسینه در روز
 کجا کجا به نهم نیبه و کجا سر هم

بسینه از تو چهار روزگار میدارم
 بهر کس زندگی مستقار میدارم
 که با رخویش بدوش چهار میدارم
 بوعده نابسه اعتبار میدارم
 ورون سینه جگر خار میدارم
 هزار و عدد غم زیر هزار میدارم
 دو چشم خود بره انتظار میدارم
 کلاه فقر سیر افتخار میدارم
 دماغ پنجه اول خامکار میدارم
 که دماغ و زخم هزاراں هزار میدارم

اگر چه مصیبت آلوده ام ولیکن شوق
 امید مغفرت از کروگار میدارم

عاشقش را چو سحر چاک گریبا دیدیم
 بخت خوابیده ما زود بگرو و بیدار
 خداینگ درو سایه و یوار ترا
 پر شده دامن مقصود و نگهبان ترا
 قصه حضرت محمود بنحوال پیش ایاز

نور محمود و بنور شید و در خشا دیدیم
 صبحدم چون رخ محمود نمایان دیدیم
 خوشتر از ظل سما تحت سیلماں دیدیم
 کوچه یار به از روضه رضوان دیدیم
 این خزاں و دیده در قبا گلت دیدیم

روزگار سے شدہ تاریک یاو کا گل
 ہر کسے رنجیاں شرہ و زلف بتا
 دروہ اہل دول نیست سر لطف کیم
 چقدر لطف تو عامست کہ ایر حمت
 رنج و آلام غم و درد و مصیبت آفت

شب غم تا بہ سحر خواب پریشان دیدم
 بخت برگشتہ و با حال پریشان دیدم
 از درد و سیم ہی دست کرمیاں دیدم
 سایہ انگن بسیر گور غریباں دیدم
 ہر جہ دیدم نہ تو سے دل نادران دیدم

شوق بر زندہ مزن لاف کہ صد بار ترا

بادہ پیما بہ سر زیم حریفیاں دیدم

منم در کنج مرقہ گوئی چوں شمع خاموش
 خیال ہی عالم مراد سر سنی گنجد
 مرا بخت مساعد از طفیل بر کمال
 امیدم نیست کاہد و کنا تم از چو
 ز سوز آتش الفت بفرط گریہ وقت
 اسیر نو گرفتارم تعین بدوش صداست
 شبہ خنجر نازم کہ پیش از مرگ جانم
 نشد از گلشن عالم مرارگ و نوا حال
 نگاہ نیم بانا و کہ تسکین است یا جا
 چناں پر زور کن بادہ پیام من کوئی ساقی

گر ہر خطہ می آید صدائے فتنہ در گوشم
 خدایا چوں کنم باو تباں خود را فرا
 ہدایت کرو بہر سجدہ پیرینا و دشمن
 کہ خود سرینند برنگ ساحل بوج اغوشم
 خروشائے مثل بعد و برق چو دریا چو
 نشان آشیانم را چہ پر ہی خانہ بردم
 ز بار تیغ احسان تو احوال سبکدوشم
 خورم یا رب چہ در صیف چہ در لیل ساقی
 رجو و یکبارگی تا ب تو ان صبر و خردوشم
 کہ تا محشر نہ خیزم جبرغہ من چنان نوشم

میرا عشق بشیرت شایسته است
 منتظر واجب آید راز سلطان را بجا گویم

حدیثی از لب لعلش شنیدم
 بگلزار اول زارم رسیدم
 بیدیده همچو سرمد در کشیدن آرزو دارم
 شمیم گسیخته احمد شنیدم آرزو دارم
 بهر صورت که باشد من رسیدم آرزو دارم
 ز خویشم هم زیگانه رسیدم آرزو دارم
 که زخمی تازه بر زخمی رسیدم آرزو دارم
 که همچو طلسم بر سمل رسیدم آرزو دارم
 که عشق احمد بر سل خریدم آرزو دارم
 ز دست ساقی کو شمشیر رسیدم آرزو دارم

جمال مصطفی در خواب دیدم آرزو دارم
 نهال قامت آن سرو با رسالت را
 گرفت خاک تعلیم محمد نور ایمان است
 صبا هرگز نینوا هم گلاب عطر و عنبر را
 و او افتان و خیزان حضور رو آید
 چه مایه جذب عشق مصطفی دارم آرزو دارم
 نمک پاش تبسم طرفه لذتها بیفراید
 جرات خوروه در ذوق مصطفی دارم
 مساع وین ایمان در دهم تقدیر و جان
 از آن باده که بخورد کرد جامی نظامی را

به نظر عشق یار و یارین صبر و تحمل را
 به صحرای دینه خوش دیدم آرزو دارم

بایه کلاه عدم را اعتراف کنده ام
 قسمت و قدر و قضا را نیز قاف کنده ام
 گنج مخفی را کلید انکشاف کنده ام

ابتدای فرق کن راجح کاف کنده ام
 قرة العین قلم بر قل هو الله احد
 که چو بودم راز سر بسته گزنا آغاز نمودم

خذه گل تازه زخمی شمره نیک آورد
 در میان واعظان بی نمازه بحیث
 قطع می باید نظر ز آلودگی رنگ رنگ
 تازه رویان بجا گرد و ولم اندر طواف
 در تپه بجز بیاں لرزه براند ام قناد
 زنده در گورم ز شر و شمنان تیره بخت
 واعظها اشک بر جسم عیار آلود من

از سیرت امانت قطع ناف کهنه ام
 با وجود مختلف اندر خلاف کهنه ام
 همچو شیر اصیل اندر خلاف کهنه ام
 کویا همچو صنم خانه مطا کهنه ام
 بادل صد پاره چو چاک لجا کهنه ام
 غم مخور خاک لحد وقف شگاف کهنه ام
 میکند ثابت که من هم دلوق باف کهنه ام

شوق پا خورده رنگ لاشکته سر شو
 لاله بر مسکلاف و گزاف کهنه ام

مصیبت آلوده سرتا سر منم
 سرت عشق ساقی کوش منم
 آن غلام حضرت حیدر منم
 مصطفی گفنا کتابی عتیقی
 سر حیا صلی علی صلی علی
 گردنام فاطمه همچو صدق
 هم ابا بکر و عمر عثمان را
 جمله اصحاب بنی مثل نجوم

منفعل لاله شایع منم
 باوه دخم و سوسا غر منم
 کلب دربان شه نصیر منم
 بر طریق قول پیغمبر منم
 جان نثار آل پیغمبر منم
 لب کشایم ارزش گوهر منم
 خاکپا و بنده کمتر منم
 رہنما باشد ره روگر منم

وزعم شیر و شیر روز و شب
 از لطافت تا کہولت جدا
 خاکِ خوں آلود و شست کر بلا
 لے شہ جیلا و غوثِ پامن
 اوقتا وہ بہر یا پوسی تو
 یا معین الدین چشتی کن نظر
 شہ نظام الدین محبوب الہ
 لے چراغ و بلوی گرد و رخت
 بو العلاء یا بو العلاء یا بو العلاء
 عزت شہ محمد دوست را
 شاہ برکان شرف و در
 شاہ قاسم یا شیخ محترم
 بر تو قرباں جان دل شاہ حسن
 حضرت آغا بہ نخل عاطفت

لے شہادت سرتیغِ منم
 مبتلاک اصغر و اکبر منم
 چوں شہیدم نافر از فر منم
 ز آتش دل بوختہ اخگر منم
 آتانت را چونک در منم
 سخت آوارہ بہ کرب و بر منم
 قطب میں بنگر کہ میں مضطر منم
 پچناں پر و اُسبے پر منم
 تو شہنشاہ و گداکے در منم
 پیشوا وارم کہ بہرہ ور منم
 ناسے از روزہ کمتر منم
 بے نوابے یار و بے یاور منم
 رحم کن پشت نگینہ سر منم
 اوقتا وہ چوں سگاور منم

کن نظر از لطف بر شوقِ خیر

چشم تر وارم کہ دامن تر منم

نالہ کئے چند موزوں میکنم

چشم تر لا اشکاب جیوں میکنم

لئے ندامت گریہ فزون میکنم
 از درد ویدہ بیروں میکنم
 اجتناب از نام مجنوں میکنم
 تالہ سرا کے پنج گردوں میکنم
 من بیاد چشم میگوں میکنم
 کار خود تقویٰ بیچوں میکنم
 لرزہ محوں بید مجنوں میکنم
 کار از اندازہ بیروں میکنم
 من ایام چشم پر خون میکنم

من ندامت چوں شود انجام کار
 کارا بتر کرد این طفل شرک
 از خیال بدگمانیہائے او
 گویت ہشیار یا شو ہوشیار
 رقص ستانہ بہ بزیم اہل دل
 تا کجا در چند و چونی و چگون
 سر دہری تا کجا لیلک من
 می کشم بر لوح دل تصویر یار
 با وہ خوردں گر بود زاید حرام

شوق تاکے فکر کار دیگر اں

ختم کار خویش اکنوں میکنم

خام بر جام چہ پیمانہ بہ پیمانہ زویم
 خشت از کب شکستیم وہ تجمانہ زویم
 آخرش بر سر او حملہ ترکانہ زویم
 دست اسید بہ و اماں کریمانہ زویم
 زور بانہ و سہما با پر پر و انہ زویم
 اے صنم شکستم بر دل تو یوانہ زویم

رنگ تہی چو سر زیم حریفانہ زویم
 وحشت دل چو فزون دے فلک تفرقہ
 شد پریشاں نہ زرخ کا کل منور شب
 تا بہ جنم گلے چند ز گلزار جہاں
 شب بہ آنظارہ روئے تو نظر را گویا
 مہر شکستی بہ محفل ز سر شیشہ کہ ما

بہشتیں و شبِ عم کر اثر سوزِ فراق
خواست شوریدہ سری تا بسویں درویم
دستِ بہت زو حال تم خواہم بپید
تا برویم خس و خاک تعصبِ دل

آتش از آہ شرر ریزد بکاشانہ زویم
پا فشردیم بگلشن دم فرزادہ زویم
گام در مکر کہ عشق دلیرانہ زویم
تا کہ جاروب بہ شرکال بہ صحنہا زویم

شوقِ چوں میخ نمدیم گل از گلشنِ خویش
تا کجا پایہ سربلندیگانہ زویم

براستان محو سر و جبین دارم
نہ خوبی عمل و طاقت گزین دارم
ز اہلیت و ز اصحاب اللہ درو
نگاہدار الہی ز کسب نفس مرا
گناہگارم و در شرکے شفیع اُمم
عدو نصیب بلا مانہ چار سو بار و
ز تلخ و ترش زمانہ میں کشمیریں
رہا مبادی سے نزع دل نہ عشقِ نبوی
سراچہ خوف زرقنا ز حیرت ناہموار
چہ فتنہ ہا بہ جہاز قدرت نہ بر خیزد
پس شوق کہ چو لب لب ہی چید

خطا نمودہ اعم و خستیم آفرین دارم
ز گریہ نا نظامت تراستیں دارم
تا با بعین ہم از تبع تا بعین دارم
عدو سخت ہیں روز و شب دارم
ز فاتح پاک تو امید با یقین دارم
ہزار رنج و الم یکدل حزین دارم
ورودن شیشہ دل سرکہ انگبین دارم
ایسر سادہ زلفِ عنبریں دارم
کہ سرخاک و زخم مرسلین دارم
قیاسِ صحیح قیامتک ز رخ ویریں دارم
خیال بعین لہا شکریں دارم

شب اور اکوش برافسانہ دیدیم
 خرابی چوں نیار چشم مستش
 خارا لود چشم منت زارا
 دم آرایش آل آئینہ رو
 بہ عشق شیفہ والد و شیدا
 چہ تحت و فوق پیش و راست چہ
 منال لے سرغ دل از خالق کاکل
 بہ ویر و کعبہ چوں شیخ و بہمن
 درون میگرد و شب بزابد
 گدائے حضرت آغا حسن را
 ہجوم عاشقان در بزم او شوق
 مصطفیٰ است چو آقائے نظام
 جہہ ساقیصر و کسر اب و رش
 ساقیانام خدا ساغر دل
 از سر فخر بہ بود ہر دم
 ماں نہ پوید رہ باطل بہرگز
 از رہ شوق ہمگیوید خلق

پریشان حال زلف و شانہ دیدم
 کز و بر باد صدیخا نہ دیدم
 بطرز گردش پیمانہ دیدم
 کشش باہم بہ زلف و شانہ دیدم
 بہر دیوانہ و فرزانہ دیدم
 بہر سو جلوہ حب لاناہ دیدم
 قضا آورد دام و دانہ دیدم
 نیچویم ترا در خسانہ دیدم
 برقص و حالت مستانہ دیدم
 نشان و شوکت شانہ دیدم
 گرد و شمع چوں پروانہ دیدم
 فرض عین است تو لائے نظام
 بہر جبارتہ اعلائے نظام
 پر تو اں کرد ز صہبائے نظام
 قیصر روم کف بائے نظام
 حق شناس است شناسا نظام
 بر سر و چشم بود جائے نظام

ہمہ از بادۃ الطائف و کرم
جامہ ننگ بر یوسف پوشید
صد زبیاں گر ز بن مور وید
میں کہ خورشید بود وقت سحر
یکند روئے دو عالم روشن
عالمے را کہ معطر کرد است
عقل و ادراک و ذکا فہم و خرد
و اکند عقدہ مالا یخسل

پر بود ساغر و مینائے نظام
جلوہ حسن دل آرائے نظام
نہ شود وصف سراپائے نظام
مفصل از رخ زیبائے نظام
پر تو اختر سیمائے نظام
نگہت زلف سخن سائے نظام
شد فدای بر سر دانائے نظام
حسن تدبیر و نکوئیے نظام

شوق تا خسر مباد و اخالی
سر شوریدہ ز سودائے نظام

بجز سر میناں یاسے ندارم
ز عریاقتی بدل یاسے ندارم
ز حیب و آتیش و امن گریباں
مشخت چون مرا اسے شیخ زید
بہ زنجیر جنوں پابند گشتم
بہر دم شکنند بر من جفا
پاس حق کہ من چون حضرت شیخ

من از ما و شما کار سے ندارم
بجز جامہ درسی کار سے ندارم
نیابی هیچ از من تار سے ندارم
عامہ جیبہ دستار سے ندارم
ز سودا سر بی بازار سے ندارم
کہ غیر از دل تم کار سے ندارم
عز و کبر و پندار سے ندارم

بنازلے بختِ من بر ضبطِ آہم
 بنا جزا و عیشِ شامِ خلوت
 ز گلزارِ سخن چند آنکہ خواہی
 منم لے شوق در ہر کارِ شکل

بنا نذاو کہ آزار سے نذارم
 و گر و اللہ غمخوار سے نذارم
 بیا گلہا پہ چین خار سے نذارم
 بجز آغاز و کار و کار سے نذارم

ولہ

قرن ایزد غفار گشتم
 جمالِ مصطفیٰ در خواب دیدم
 ہمہ شب بود در خواب آئینہ
 بکردم سجدہ پیش طاقِ ابرو
 صبا باندم بہر در کوئے جانان
 نینچو اہم رہائی تا قیامت
 دل مضطرب نمی گیر و قرار سے
 الہی تا کجاورد و فراقش
 منم اندر تلاشِ قیس و کعبکن
 بشتق آن بت رسوا کنِ خلق

فدا کے احمدِ مختار گشتم
 خدا را طالع بیدار گشتم
 شدم حیراں کہ چون ہمار گشتم
 مسلمان گشتم و دیندار گشتم
 جدا از گردش و دوار گشتم
 اسیر کا کل خسدا گشتم
 شدم مجبور و ہم ناچار گشتم
 کنوں از جان خود ہزار گشتم
 بیاباں رفتہ و کہسار گشتم
 بہر محفل ذلیل و خوار گشتم

نینچو اہم چہ یوسف شوق شاہی
 غلامِ قافلہ سالار گشتم

آرزوی دلم ہیں کہ پختہ زاروم
 شیخ بہ کعبہ رہنمائی سوت گشت بہین
 چون زنگان و بارہ کس صاف اگر تو
 گشت مباح خون بہن بر سر وارکن
 ملک تو شاہ نیم روز گہ بہن گداو بند
 از زہ لطف کن خبر خون بر و بہر
 وحشت دل کشاں کشاں شست بدی
 آتش عشق گلر خان چل متاع جا بہ خست
 شیخ زمیکدہ مرا می طلبد بہ خانقاہ
 راہ غلط نمی روم حرف غلط نمی زخم

شوق بگوز سر روم یا کہ پیادہ پاروم
 ساکب با خبر گو بہر خدا کجا روم
 شیخ ز تو جدا شوم راہ دگر جدا روم
 پیش مسیح وقت گرد طلب دواروم
 بر سر تخت پازنم جانب پوریا روم
 تاکہ بکوئے آن صنم ہمرہ تو صباروم
 جوش جو بہ سر کہ من در دہلہ باروم
 باتن وا خدار خود نالہ کنان کجا روم
 من بخلاف میکشاں کجہ رونا روم
 من بہ نشان نقش پار سپور نہاروم

شوق براہ جستجو باش رفیق حال من
 تاکہ بہ پیش آشنایم و اشاروم

منم در عالم رویا جمال مصطفیٰ بینم
 منور و وجہاں از نور تو آل عبا بینم
 زمین سوزاں فلک گریانی مصطفیٰ علی
 بہ زنج واقعات کربلا ماتم کنان یارب
 پے پنجائیش این امت عاصی جد خود

خدا را راست میگویم خدا بینم خدا بینم
 میا جلوہ حسین نور مصطفیٰ بینم
 بیابنگامہ محشر بدشت کربلا بینم
 مقدس جگر روح اولیاء و انبیاء بینم
 الہی رحم کن مصطفیٰ شاہ کربلا بینم

بنام مصطفیٰ جانِ دلِ خود را فدا کرد
 شهیدِ خنجرِ عشقِ محمد را همی نازم
 بجائے بنجیہ حظِ شوق بہ نوکِ میشر با
 شب و یجور چون بہر تلاشِ عارضِ تاباں
 ہمہ آفاق گر دیدم پیے ویدار آن دلبر

ہیں اندر طرقتِ شیوہ اہلِ وفا میں
 کہ بر خستہ تنِ اوسایہ بالِ تلخ میں
 ز بہر زخمِ دلِ دیگر علا جس تلخ روا میں
 پریشاں شد اگر زلفِ منبر ہے خطا میں
 نہ شد حاصل کنوں یاز کجا جو ہم کجا میں

بہ باش کے شوقِ روز و شبیں برورد
 مرضِ دردِ عصبیہ را سینہ را شفا میں

جلوہ روئے نبی صبح و سامی میں
 پایہ عشقِ محمد سجا بہت بلند
 ہوس گلشنِ فردوس و انیت کیمین
 بسکہ طول است و ناسلک عشقِ نبی
 خندہ زیر لبی صاعیہ طور فگند
 بوہ شب ہمہ بر عارضِ تاباں علما
 اشکِ خونِ گریہ نہانی عشاقِ نبی
 نسر خرویشِ خدا کشتہ ناز تو شدند
 ہر سحر برد را محمد کبند جاروبی
 شد یقین شاہِ امم بہر شفا بر خاست

مرحبا صل علیٰ نوزِ خدا می میں
 عاشقانِ را بسیر عرشِ علما می میں
 دلکش روضہ محبوبِ خدا می میں
 بہر کرا شیفہ زلفِ دو تاملی میں
 در لعابِ سہش آبِ بقا می میں
 بختِ بیدار تر از زلفِ رسا می میں
 من امانت بہر گبرگِ حنا می میں
 شوخی رنگ بہ خونِ شہدای می میں
 عطرِ آلودہ و امانِ صبا می میں
 حشرِ دیگر بسر حشرِ بیا می میں

شوقی بہتر چہ ازین سخن صدمی غامی
شامل محفل حسان ترامی بینم

نور فیضانِ معال در ہمہ جامی بینم
ساقیا از دل و جان بر تو فدای بینم
بر کشودہ لب ساغر بدعامی بینم
رقصِ مشابہد انداز و ادای بینم
زادہ باش ترا لغزش پامی بینم
نقش بر آب ہمہ پایہ ہوامی بینم
راست گویم کہ ز تو جوہر و جامی بینم
مبتلا خلق خدا را بہ بلا می بینم
کسر شیدہ بہ فلک آہ رسامی بینم
بیسر وار سیرال و قامی بینم
زنگ و طرز سخن شوق جدای بینم

من چہ گویم کہ بہ بیخانیہ چہ جامی بینم
مست و میکش خم وینا و سبوسنا غرا
سجدہ ریاست صراحی باویش منعا
رند و میکش ہمہ سرخوش لبدا قفل
سزودہ تا بد میکندہ موج شے ناب
نا صحایف کہ چند تو پیش رنداں
تا کجا تا اے غم لے فلک کہ جہ فار
الاماں الحذر از دست جہایت ظالم
چوں نگرود بہ زمین شور ویا بر پای
جاں نشان زردہ عشق تو پیا نشو
کا ندیب بزم سخن از سخن آرا زماں

ولہ

در غمت پاک لولوی لایہ بر آورم
سوز بہان زجان مسیحا بر آورم
خابردہ مدینہ زانہا بر آورم

کان سخن بہ کاوت دریا بر آورم
خوانم بنام پاک بنی نعمت در آورم
جاہم چو پویش گل بود از تمہ ولہ

من مہرین صبح از شب پیدا بر آورم
 و در سیاہ از لب دریا بر آورم
 کعبہ بزم اگر ز کلیسا بر آورم
 طوفان ز چشم رلب دریا بر آورم
 کیس پیح و تاب زلف چلیپا بر آورم
 از دست شیخ ساغر صہبا بر آورم
 اگر مشت خاک از در آغا بر آورم

تو گر نقاب از رخ انور بر آورم
 سکتے کشم بہ فرقت احمد ز سونہ دل
 از راہ اتحا و خدا را کہ خشت خشت
 آتش ز نم کبہ و بیابان ز سوز عشق
 چس بر چسب مشک کہ مرانج روئے رکتا
 آن مت و پاک رند بلانوش لہ و نام
 لے بواہوسن من ہوس کیا کہم

بشنو تو شوق از اثر جو شش چو
 شور و فغان ز محل لیلے بر آورم

آئینہ بشکستہ ورقصاں شدم
 خوش نصیم بے سرو ساماں شدم
 بر خیال خویش خود خنداں شدم
 دست و اماں با تو کے دریا شدم
 من کجا منت کش رضوا شدم
 کے ز عیسیٰ طالب درماں شدم
 بتلائے حسرت و حراں شدم
 من امیر گسیونے پچاں شدم

لئے خوبت دیدم و حیراں شدم
 رخت مہتی سو ختم شاداں شدم
 آرزو کردم ترا بیستم بخواب
 سالہا افتادہ ماندم بردر شش
 از عقوبت تائے دوزخ کم بگیر
 بے اجل گو مردم از درد فراق
 او بہ آغوش عدو و من غنم
 مژدہ باد کے ہمصیراں چمن

بزولی چون شیوہ نسواں بود
 مرجا در ساحت بازی گہش
 من نیگویم چه بودم در ازل
 لے اجل در کارنامے شکست
 تو من طبعم نباشد ست پے
 حضرت آغاز فیض چشمرات

من غلامِ محبت سرواں شدم
 گردگان و گوی و ہم چو گان شدم
 گرچه پیدا صورت انساں شدم
 از بک روحی خود آساں شدم
 بہ خان قدسی و سبحاں شدم
 اثنائے بحر بے پایاں شدم

شوق گرچه سوختم از سوزِ عشق
 بچو خورشید جاں تاباں شدم

منت کش در دیم و دارا نشایم
 انسا خبر غم و یگانہ تو اں جبت
 و اندر بحر گردش دوراں خاجو
 مانیم فقط کشتہ آں شوخ نگاہ
 افسوس کہ از طرز اشارات تجاہل
 از سرِ سرِ آلام و ریں گلشن دوراں
 گہہ اثر و گہہ سنبل و زنجیر خوایم
 بر دولتِ افلاس قناعت بگزیدیم
 لے حضرت و اعطایاں سید باگر

از کثرتِ آفات بلارا نشایم
 خود را نشناسیم و خدا را نشایم
 دیگر تم و جو و جارا نشایم
 جز غمخیز و انداز قضا را نشایم
 اقرار ندانیم و ابارا نشایم
 جز با و خراں بلا و صبارا نشایم
 ز آشفہ سری زلف و و مارا نشایم
 سرایگی شاہ و گدارا نشایم
 و اللہ کہ مایز شمارا نشایم

<p>دشت زده گانیم بتن جامه دریند</p>	<p>ماجته و دستار و قبارا شناسیم</p>
<p>لے شوق بخواسیم ز بهر تو دعانا گو صورت تاثیر دعارا شناسیم</p>	
<p>خدا خود نزم آرا بود شب جائیکه من بودم ز عکس رخ منور بود تحت و فوق و پیش ستاره باد بصبوا پیش سرور عالم بجو شرم حمت نیرواں طفیل احمد مرسل تغاب نور افکنده بعارض حق روغلا معنی مطرب مینامی و جامه و سبوع چنانچه دید شیدائی بران پور خنجر پس در مان در و دل بک چتر از در ندیدم و امتی و عذر اندیدم کو کن سیر ز شیخ و عابد و زاهد تر سا برین مسلم</p>	<p>مخمر جلوه فرما بود شب جائیکه من بودم فروع طور موسی بود شب جائیکه من بودم فدایش پست بالا بود شب جائیکه من بودم بجائے قطره دریا بود شب جائیکه من بودم دل محو تا شا بود شب جائیکه من بودم همه ساماں همیا بود شب جائیکه من بودم بجو دجیراں ز لجا بود شب جائیکه من بودم گراں جان یجا بود شب جائیکه من بودم نه تنیوں بود و لیل بود شب جائیکه من بودم نه هم کعبه کلیا بود شب جائیکه من بودم</p>
<p>چکو شوق لطف من بلورین جام پر باد بدست شاه آغا بود شب جائیکه من بودم</p>	
<p>غلط گفتم که عکس او به مرآه چها دیدم فدا جان و دل عالم بنام احمد مرسل</p>	<p>بهر جا چشم و اگر دم حال حق عیا دیدم مرصیف در و عصیا را شفا جا و ایدیم</p>

برید و گفت یعنی سوز من و ضمه احمد
 فداه و الطافش نسیم و غنچه و طبل
 نشان یابان و اع عشق و مهر حسین
 پس محفل پریشان حال و میمقر الیکون
 پستی منزل شد آرم ز معات رخ تابان
 بر جانار سیم تا جبین آستان سیم
 چگویم برش تیغ نگاه نینبارش را
 نظر بر من بنیداری ندارم سحر غم منم

نشان عرش اعظم هم زیر آسمان دیدم
 بدل آشفته هر گل تراله با عباد دیدم
 بعارض غازه زگیس غبار کار و ایدم
 جهاننا و لیلی بدست سار با دیدم
 پاس او سر را، چراغ کاروان دیدم
 سر خود کوفتم بر در عدو را با دیدم
 هزاران نیجاں سبل سر کوشش تان دیدم
 بحال سکین و مسکین خدای را دیدم

بقا اندر قنای شک نفس عین البقر و انم
 بسبب اشوق مستی را بهر هم و گمان دیدم

ز به آن و اوای غوث اعظم
 بود رشک چنان طور موسی
 دگر در وقت شکل و تکیه
 کجا از لطف حق محروم ماند
 سیر زابد بود گر سوخته تبه
 نباشد در سرم سوزان و یگر
 نباشد در زبان زبهار سیرا

دل عالم فدای غوث اعظم
 تجلی لقا غوث اعظم
 نیباشد سوائ غوث اعظم
 غلام جاں فدای غوث اعظم
 سرم باشد پائ غوث اعظم
 بجز زلف و وقت غوث اعظم
 که تا سازم تان غوث اعظم

<p> بہر شام و بحر جبریل آرد ہمایوں سوزن عینے سرخ مرض درد عصیا رکفایت ادا کردم جوابات نکرین بروز حشر بنگر گرد آئند توں پوشید سرور روز حشر ذرا سازم دل جو ہم و جگر را دل مجنوں اسیر زلف لیلی نگہ کن از او بے ضواں حیات دہاؤں شفاعت بعد احمد دلا پروا کے شان زمانہ </p>	<p> سلام حق برائے غوثِ اعظم ہی دوز و قبائے غوثِ اعظم کند دار الشفائے غوثِ اعظم بتائید و لائے غوثِ اعظم ہمہ زیر لوائے غوثِ اعظم بداماں روئے غوثِ اعظم بنام و لقا غوثِ اعظم دل من بتلائے غوثِ اعظم نشیند کے بجائے غوثِ اعظم بہ غوثِ ما خدا غوثِ اعظم منیدار و گدائے غوثِ اعظم </p>
--	--

کشا و کار را کافی بود شوق

در دولت سرا کے غوثِ اعظم

<p> مابکدہ قصہ سر و سودا نوشتہ ایم بلوچ عرش نقش سراپا نوشتہ ایم رواد نخت و شب پید نوشتہ ایم اورا بصد ہزار تمنا نوشتہ ایم </p>	<p> کئے شکوہ ہائے زلف چلیپا نوشتہ ایم وصفِ جمال و حسن دل آرا نوشتہ ایم اے صبح عید بعد سلام باورساں ہنگام نزع مضطر بانہ پیام وصل </p>
--	---

لسکے شیخ بے وضو نہ کنی یاد نام مئے
 از بہر ترک شوخی و پابندی ادب
 جو رفلاک جنائے عدو طعنہ رقیب
 فراد و قیر ابرساں اک صبا خیر
 جز شکر و دستا حقیقت شمار دل
 نقش بر آب صورت مستی ما بود
 ز اہر عجیب مدار بہ توبہ شکستہ
 بانائے عرش ز رفلاک بر سر زمین
 بر اعتقاد نرستی اعمال خوشتن
 و اندکے بغیر شائے مشہد کن

فرما کجا نصیحت بجا نوشتہ ایم
 نامہ بنام حضرت موسیٰ نوشتہ ایم
 بر پشت خطیاری ہمہ را نوشتہ ایم
 قانون باغبانی صحرا نوشتہ ایم
 حقا کجا سگایت اعدا نوشتہ ایم
 راں چوں جناب بر سر دریا نوشتہ ایم
 اسنا و صاف بر سر مینا نوشتہ ایم
 ماد اتان عشق بہر جا نوشتہ ایم
 امر و ز حال صورت فراد نوشتہ ایم
 اف ز سکندر و دارا نوشتہ ایم

مکن بود نہ شوق کہ جا دار و دیکھ
 خط غلامی در آغا نوشتہ ایم

پشت رتھر زمیں ہر سو تنگ دم
 چونکہ بے پایہ بود قصر بنا کے عالم
 وحشت از درمہ و دیر و حرم گشت نرود
 رنگ رو گل بشگفت و جگر جو ایفند
 مسجد مہ بانگ بسجد چو ہوو بر زو

رستہ بروست چو در معرکہ جنگ دم
 خاک بر سر زدم و پایہ او رنگ دم
 قدمے چند سوئے میکدہ رنگ دم
 شکر اللہ کہ نشیب رود مہ بک رنگ دم
 من سر زدم طرب بر لب و ہم جنگ دم

آداں بت بعد انداز لب چنے غسل
 تو پندار شفق ارشدر شعله دل
 گزیدہ بخشید مرا جرعہ ز مئے غم نہ بود
 ارزش لعل و گہر را سر میزان نظر
 چوں نہ بر خاست ز رخا نہ صدا قلقل

آشنا یافتہ و بوسہ لب گنگ زوم
 بر سر سرفک آتش گلزنگ زوم
 عاقبت پیش مناسن قوج بنگ زوم
 پیش دندان و لب یار بہ بانگ زوم
 شیت شکستہ و ساغر بہ سرنگ زوم

گرچہ لغزید مرا پایے کوش مستی
 لیک بروا من او شوق کجا چنگ دم

باب النون

بہ شرم پرده برآر مذکر ز روئے حسن
 بیان مہر ہمہ وزدہ و زہ می رخشد
 ہوس چرا کم از بہر سیر باغ ارم
 قبائے ہستی خود نیز پارہ پارہ بکن
 شنیدہ اظہوریش بہ حسن تقویم
 بغیر حضرت داؤد کس نہ صورت بست
 نیم گمت سنبل مرا نمی شاید
 طمع مدار کہ تا یک نظر بیند از ند

ہمہ ز بہر لقائش ووند سوئے حسن
 فر گرفتہ بعالم ضیاء روئے حسن
 ہیں ہیں است مرا گوشہ ز کوئے حسن
 چو خواستی کہ بدوزی نظر روئے حسن
 فلک بہ مشعل خورشید بہ جستونے حسن
 رنگ و روئے حسن ہم بہ خلق و جوئے حسن
 گر شمیم از آن زلف مشک بوئے حسن
 بر استخوان ہما بہ سگان کوئے حسن

فتد زیا پیر خاک آں سفی خراب
 بان فوج اگر عمر من دراز کند
 بجاں غریز کہ یعقوب و آ یوسف را
 ہمیشہ نعمت و صفتش روان من گوید
 بہ حریقہ محمد شفیع عالم ہست

تکثر چشم حقارت کند بہ سوئے حسن
 تمام عمر گزارم بہ آرزوئے حسن
 مگر ز پیر مینش می شید بوئے حسن
 گرہ زدوم بہ رگ جباں ز تار بوئے حسن
 خدا بہ شوق بہل بہ آرزوئے حسن

ولہ

دل برد و قسم خورد و زو چاں آہیں
 آئینہ بند قصر تو جلوہ عکس جا بجا
 کوکب برج برتوی مطلع صہر دلبری
 نام تو لے نگارین کندہ شدہ بلج و دل
 خاک مرا فرو بہوشک بلا فلک زند
 حسرت دید بید و وانشہ ز ضعف چشم
 سوائے تو رشک صاعقہ خو تو جو رو ہم چا
 در نظرم عیاں نہ و زول من جدانہ
 وعدہ وصل صد ہزار کردہ خو شکستہ

خاموش شمس بلا جباں شوخ چنا مینش
 من ہمہ تن تاجیر تم خانہ چناں کہیں
 قدرت حق تا شاکن شفقہ چنا مینش
 آفریں بر نوشت من نقش چناں نگین
 زایت باں بجاشدہ چرخ چنا مینش
 چیت علاج نا صواحر چناں خیرین
 تن شکرت چون و ہم حسن چنا حسین
 بیفتہ است لہا بخت رخا فرین چنیں
 وائے کے وفایت عہد چنا مینش

گفتہ گزشتہ دست کن ز زول شکستہ
 سوچتہ آفت است این ہم چنا مینش

صبا بیا بر ساں مژده پیام حسن
 ز نام نامی او جان و دل شود تازه
 نشاط تازه دید لطفها بیفزاید
 عجب مدار تو ز ابد اگر سبق بروند
 بیک اشاره تو چید راه پیوند
 دلم پسینه تپد چو مرغ قبله نما
 خوش است جریه کشیدن درین خرابا
 ز فیض پر تو آغا جهان منور شد

که جان خویش کنم تازه از کلام حسن
 هزار جان عزیزم فدا بنام حسن
 ز خنده ناک سحر گریه ناک شام حسن
 به پشمگان جهان خستگان غلام حسن
 به قرب خاص خاندانگان غلام حسن
 کنم ایسر بگیسو شک غلام حسن
 بدست حضرت داود هم ز جام حسن
 چو آفتاب بر اور و سر زبام حسن

بس است شوق بهینک نام و غرضش
 که خوانده اند ترا در جهان غلام حسن

زلف جانان شمشید که من
 همه دل که تو بارود گفتم
 کیت گفتم بر و شمار شود
 گفت شهیدیم که می پوشد
 خون چه گرد خنار دست بتا
 گفتش سوخته طور برق که یافت
 زلف کشاد و گفت بند که بود

مهر رویش سپهر دید که من
 خون از دیده ام چکید که من
 جان از قابلم و دید که من
 جان عاشق بلب رسید که من
 آخوش گشت او شهید که من
 پرده از رخ بدر کشید که من
 رنگ از روئے من بدید که من

شب وعده قصار سید که من	از ره طر از من پرسد
تغیر طایفه بتن درید که من	فکر کردم غزلے من که کند
سوئے من یک نظر دید که من	گفتش دای بدف که خواهد کرد

کشتی کیت چون ندا آمد
شوق از نابدر و دید که من

از مقام عرشیاں باشد گرامی جا	درست احمد فراید رتبہ اعلیٰ من
بازوے جبریل بتن کاغذات من	نعت احمد حریر جان قدیا باشد نرد
راستہ کسوت مداحیش بالامن	عرضہ شد روز انزل تشریف بیح مصطفیٰ
سرحب اصل علی اصل علی غوغا من	دل نبرد از قدیا ہم جاودہ در عرشیاں
نقد ایمانش بود زود کسے کالا من	زایا گرانمایہ متاعے کیام پر پود است
آسماں باہم سزاوار است بسدیا من	لے چہ میدانی وقار و اصف ختم میل
عاقبت سوداے غافل دریں من	از حیون من گماں سوزیاں بر گزیر
آبلہ گرد ستارہ گر شود ہمیا من	طوفی شرب نقد خواہم کہ بر پافلاک
من تبوشیداشدم شد عالمی شیدا	یا محمد حالتے وارم چکویم بوالعجب
فتنہ نازاید بہ عشر شور و جشترائے من	یا رسول اللہ یہ یاد قامت ہے کسے شمر
تا بہ آں روزیکہ از ہم بکشد اجزا من	یا محمد خاطر مرا از حوادث جمع وار
زانکہ از خمخانہ آغا ست این صہبیا من	و ہمدارند از کلام مستب من سہویا

من ہیں نام کہ باشد گشتن با من
 حیرت آئے و امن او امن او امن

گر کسے ناز و بجاک مولد نشانے خود
 دوران فخر چنان افتادہ اماندرد کن

شوق وقت نزع زیر لب چیں گفت و مرد
 فضل از خود خوش بود را سرود وی فوجاے

گویت نعل الہ شاہ دکن و آرا من
 میخوب علی شاہ از ازل مولد من
 حیدر آباد است بشو مولد و نشان من
 زانکہ من چون زین یارکم بود پروا
 بے نیم لطف تو سپردہ شد گلہا من
 بچو خون غیر فاسد در میان من
 بہت ایں کرد از سبکوست آبا من
 کہے عجب با اگر شود گچ غوغا من
 روزگار افتادہ است اندر آید امن
 گر شود رخشاں قسمت انتر سیا من
 نیست خود بچو منظر نختن زیبا من
 بادہ پر زور است اندر ساغ وینا
 آفریں صد آفریں بہت و آرا من

کیست پسی اندرین محنت سر آما و امن
 زیب نہرت شہا باشد مبارک نام او
 باز چوے گرز من از مولد و مسکن نشان
 وقت لعل و گہر و بھر و کاں کتر بود
 گو بے آراستہ از تازہ گل باغ سخن
 اے شہ فخر زمان جار قیض نعمت
 واجب آبدطاعت شاہ دکن از آرزو
 شاہ ماچوں نغمہ عرشی گرامی گوش کرو
 دستگیر شو توئی افتادگان را و سگر
 آرزو دارم کہ سایم سر سا آتاں
 آرزو نام بے خون کرد گو چرخ گین
 توبہ صد شکست و شکست یک رنگ
 سرفرو دارم نہ جز و رگاہ تو جائے گر

می و مدیح سعادت از شب یکدامن
می نویسد قیصر و خاقان که منظر من
خسرو اور بزعم زیبا تو باشد جا من

چوں به توصیف تو شد آراسته زلف سخن
نخراک دارم ز مداحی تو شام مرا
تا سرگروں فرارم پائے عز و اقتدار

شوق تاکے مبتلائے غم درین پر خراب
وائے بخت از نو در گردید خلق بز قهر و اکمن

کردی قیامت بر پا دل من
تاکے نداری پر و اول من
زیرک دل من وانا اول من
محرورم باشی و ز اول من
مشکل تمناکے بیجا دل من
مرد و گذشته بر جا دل من
غارت زدوی جمله کال اول من
جنب و جنون است سود اول من
آتش دل من دید اول من
عیسے دل من موسی اول من

ایں شور و شیون غوغا دل من
من با تو سازم با من ساز می
از عشق خواباں پیسیر پیسیر
امروز خواہی گردی صل جانان
سہل است وادان جان گرامی
مطمعون عالم مستوجب جان
عقل و خرد و ہوش و عبر و کھل
با و لفسریاں الفت گردین
از لب فشا ندوز چشم بارو
با خود و بدجاں ہم خود بسوزد

سوئے نازد در بزعم جانان
پے شوق رفتن تنہا دل من

شوقے میر منزل پر اثر کیا لیا
 امید نغمہ رنگین دل را با عجا از من
 نوائے بنوائے چون سازم را نغمی ناز و
 دلے کلفت زده دارم بہ آہ فالجی سازم
 مبارک گوش ہم دیوار بنوائے دل نال
 چساں از کور باطن چشم شکلی و آشنی
 گزر کرد زین راوی ہزاراں جہاں
 ز سوز دل سراپا موم گشتم شمع کاشانہ
 سفر در پیش و راہ پر خطر تنہا من رہن
 قوی تر کار ساز من خدا مہربان من

بل دار و کدورت ہا غبار کار و لہا از من
 کہ ہستم طبل نالیاں نیاید جز نوا از من
 بزرگ نالہ سرگردن نوا بلہاں از من
 خدا رنج بہبودہ شاید دوست لہا از من
 و رون خلوت جانا نباشی ہنر با از من
 نظر ز دیدہ می باز و ہمیشہ پار لہا از من
 خبر کیا تو لیلے چہ پر سیاں از من
 شب غم و ام میگیر و گذار استخوان از من
 سر منزل جدا گشتند یارب ہمرا از من
 چہ باشد گر نیازی ل نامہر با از من

بہ پیری جز بہ کسے سرزد دیگر بیچ می آید
 جونی شوق اکنون گسسی طبع جوا از من

بدین فعل بار اسرو این کہ ناز کردن
 بہ سرودن و رود بگزیدن سجود می
 چہ مبارک است نامہ کہ ز تار جا پا کاں
 ہمہ راز ذات پاکت بہ طراو اسرودن
 چہ نکوست در شب غم سر جمع پریشان

بجدا پاس گفتن بہ نئی نیاز کردن
 چہ خوش است خاک کیاں اسر حرج ناز کردن
 سیر استیں یا اسروش طراز کردن
 اگر این نہ حکم بونے بہ ہفتہ تر از کردن
 بہ حدیث لقا احمد سخنے دواز کردن

تسکنت بند کردن برینج تو بازه کردن
 بخندانه سود بخشید به حرم نماز کردن
 دل من گرنه تا بدیدم سوز و ساز کرد

به تصویر جالت دل دیده از دو عالم
 نه کی که سوده باشد بد درت سر ابروت
 به بنی که ابر بریزد به مشرد که شغل بار

به فتاده شوق رحمتی بخدای تو اند
 که ز قسط بار عیسا سر خود فر از کرد

شاه من سلطان من خاقان من
 چشم دار و دیده گریان من
 بنه سوسا ما نیم سامان من
 شعله ریز آه شرافشان من
 حق ترا بخشد دل نالان من
 در درانا زم که شد دریا من
 دامن اوای من حرمان من
 عشق چون یسا او هم کجا من
 که نباشد نفع از نقصان من
 تدر بر طاعت کند عیسا من

ای بیانا کلبه احزان من
 بچو سر در کشیدن خجایات
 خوش نصیب گشت از روز ازل
 آتشی زدیم به خشک و هم به تیر
 بتکای در دالفت حال حیت
 از سیجا کئی شو منست پذیر
 شامه و عدو صبح شد در استقامت
 نرو من کفر است ترک مهر و
 از بران وصل و گریه و زاری
 حمت و چون حق بر دین

شوق از رخ بیویم اگر
 ترک کردی نیستی دوران من

غزل شرح بیباک لکڑه مہار

<p>بیابا ہیں رخ شاہ و کن کہ ہست ہیں فروغ دولت جاوید طاہرین حسین کہ باختندول و جاں ہم کہین ہمیں زوند صید بہ شیراں چو یافتند کہیں تندر بہ حالت حیرت ہمہ مکان کہیں چنانکہ نور فشانست خور عبید و قرین بوند گو ہمہ گوہر مگر تو در تیش سادہ است آغاز روز چرخ برین یا فرید خدا تحت نیز تاج و نگین کہین شراب بتازہ رو و ماہ حسین قدم ز سر کن و اندک نظر بہ پیش و پس عجب مدار کہ لرزد تیش بزیر زمین اگر گرہ سرا بر وقت شکن چسبین</p>	<p>اگر تو دیدہ نباشی قمر بہ سوئے زمین ضیائے چہرہ انور شعاع جاہ و جلال ہے تصرف حسن و کمال جلوہ گرمی بہ صید گاہ چہا آہوان شوخ نگاہ اگر بہ آئینہ خانہ شوی تو جلوہ فلکن فر اگر تہ پہر ذرہ نور فیض تو شاہ بسروری نواقص ارتاج مداراں را بخدمت تو دو تا کردہ پشت خود بہ ادب ز بہر فرق و قدم نقش نام نامی تو مدام باو خدایا بزم حشرن و طرب نگاہ ارادہ بزم حشرن شامی مست نگاہ تند کند شاہ ماسوئے رستم بلال بدر شود بدر در خسوف آید</p>
---	---

زبان جان دل شوق بسکہ صرد عا
 بجز دعا چہ رسد از گدائے گوشہ نشین

نگویہ نالہ و آہ و فغاں کن
 دل میں آنچہ آسانت آن کن

<p> خدا را بعد ازین تسلیم جان کن پیشش مختصر قصه بیان کن ہر آن حکیم کہ او گوید ہماں کن شہنشاہی بزیر آسماں کن بجایش شکر لطف دوستاں کن بہ جام اندر شرابِ رغواں کن دل نالشا و ماں نالشا و ماں کن کنوں فکر دیگر سے سارباں کن بیدیدہ سرمہ گرد کارواں کن تہ و بالا زمین و آسماں کن اگر خواہی عدد و را پاسبان کن گرم رہیں تو آپر مغاں کن ولا معلوم از جذب شاہ کن کہاں راز و دزدہ را کہاں کن اگر باور نداری امتحاں کن </p>	<p> دل و پایاں دو میں نذر بتا کن ولا ہرگز نہ طول و اتاں کن عنائے کار بر سر آئے مفاں کن یہ خلق نیک تسبیح ہماں کن نہ شکوہ از جاکے دشماں کن بیاساقی کہ فصل گل در آمد سر تگر دم بہ نطق روح پرورد صبا از مجلس برداشت پرودہ عزیز من چہبت و جو یوسف با بر بام و گاہے در گلستاں بروئے دوستاں در بند کردن ز طفلی خادم میخانہ ہستم رموز عاشقی مانستد موسے بیابوں تیر گر تو راست ہستی سرے دارم کہ آرم زیر تیغیت </p>
---	---

اگر داری سر عشق بتاں شوں
 خدا را نہ و ترک خانماں کن

زخو شخونی جهانے را مسخر میتوان کرد
 تراول صاف پیمان محبت گرد و محکم
 به اثبات دم مهر و وفا مهر غلامی را
 خوشایان جبین سجده فرساید جانان
 کجا داند مگر آن برق و شش شوخ و جفا
 ز بهر قتل من گر چرخ نازک کنی زگیر
 چرا بر سینه خود کیمیا گر ناز میدارد
 حیات خضر و الیاس و سجا گر مرا بخشی
 فرام اندرین محنت سراسر آعشت
 ز بهر ذکر نام جانفرواے احمد مرسل

درین مقصد خود مفت کشور میتوان کرد
 شکست آینه پیش کند میتوان کرد
 سریشانی نفع و روقیصر میتوان کرد
 مقابل با فروغ مهر انور میتوان کرد
 که تسکین دل عشاق مضطر میتوان کرد
 بجان منیت گلو سم زین خنجر میتوان کرد
 ز خاک کوه جانان کجا برابر میتوان کرد
 تا نام خدمت بنده پرور میتوان کرد
 تو اں کردن مگر پی بار کتر میتوان کرد
 دهن را پاک صدر زان کج تر میتوان کرد

تخل گر کنی اے شوق بر جور تبا کن
 آفتاب پیش افروز روز محشر میتوان کرد

کدامی نام باریب و در میدان روز با من
 نجات از غم دید و در دل مست با بیقرار
 دلم مجروح چوں از غمزه آهون گاشد
 تعافل تا کجا در انتظارت سبابت
 مسلماناں غبار کوه اواز رومن

بهم سپیده می گردند از لذت لباس
 فدای نام پاک تو بود محمود جان من
 کز انم بوی مسک آیدند خم خوشکام
 بکش خنجر کن سبل بنده منت کجا من
 چه کاشتر با جگر هست خاک کاشتر با من

کہ از ناخواندہ ہمانی شد آبا و این کجا من
 نہ یابی غنچہ را دلگشا و گلشن بیان من
 کسے کو در خیال آید نہ در وہم و گمان
 زمین شو خاتہ سزیر آسمان من
 عزیز و مشفق و مخلص مشفق و مہربان

زور و لغت جانان چہ اولت شود
 نہ بینی سحر گل را نہ چمن چون ہر جا
 چنان باور گنم ناپید کہ او در بزم می آید
 عجب تا شیر و ار و سینہ سوزیہا کہ می گردود
 خدارا گویت نامح زمین تیر نصیحت کن

چو سایہ زیر دیوارت نما و از نا تو اینہا
 بہ شوق پیر رحمت کن خدارا نو جوان

رشتہ توحید با کیماری باید شدن
 زینہما آرا و آخر کاری باید شدن
 رُو بہ میخانہ اگر شہیاری باید شدن
 ہر سر شوزیدہ برداری باید شدن
 تا کجا زید فلک مساری باید شدن
 نقد جاں بر کف سہراری باید شدن
 مبتلائے گیسوئے خداری باید شدن
 مے پرستی کردن و میخواری باید شدن
 سینہ پر دماغ من گلزاری باید شدن
 لے دل من و ایما یاری باید شدن

سجود الارض و زنیاری باید شدن
 پائے بندت و تدبیر بعد آواز عشق
 غفلت سخت است رفتن بجای روح جم
 پنجمہ منقراں را نہفتن ستر تو و اجنب
 رحمتے یارب ہر گور غریبار جنتے
 آفرین بر خود فرستہ چہ حشر و لفریب
 اگر مالکے سہر خود ما بلا آور دوست
 چوں خیال چشم مخمور تو مستی آرد
 بہر گل چیدن ہوں ار و اگر آن سہر و نا
 انہائے شربت غلاب سبب نون

تا کجا در پرده هستی بر پوشی روزی خویش
شوق کردی با اجل دو چارمی باید شد

مشقها هرگز منده بر دیده تراستین
گل همه اندر گریبان پرز گوهر آستین
پائے اندر گوشه دامن بر سر آستین
زر کعبه دارد و لیکن مار اندر آستین
دیده ام خواب پریشان مار اندر آستین
تا بود بادست کوتا همش بر آستین
زیر خنجر آستین بالاسے خنجر آستین
جبه و دستار الوده به منے تراستین
ساقی ما از کرم پوشد سیاغز آستین
روز محشر کے بشویم ز آب کج تراستین
بهر کافر هم بگتر و کسے پیر آستین
قافیه چشم بزور طبع کتر آستین

اشک نائے گرم شعله منزند در آستین
دارم از وایع جنود و زقطره نائے اشک غم
خوش بود وادن نهان باند تقاضاے جن
اے مده دست طلب غافل بد بهر لطم
می سوز تعبیر رسید ز زلف او که شب
پنجه ظالم ز ساعد قطع می باید نمود
قائل سفاک ما بنگام خونریزی بند
چیت و اعظ حال کو کامروز می نیم ترا
بهر رنج چشم بد بگر که بنگام عطل
چوں ابدست کرده ام دامان مصطفی
اے خدا جانم چه مایه بود خلق مصطفی
تنگ آمد چوں زمین شعر بر اهل سخن

تو چه دانی شوق شان و عظمت ایشان
دانش نو شایه می بود سکندر آستین

بالا طور شعله زری برقی آه من

سپیل شرک نشدے سدر اہ من

لے آفتابِ حینِ گلیم شبِ فراق
 تدبیرِ سحرِ راست نیاید ز بختِ بد
 زاپہ پے طوافِ سو کعبہ می رود
 زان رو کہ بر تو خیرہ شود چشمِ آفتاب
 شبِ درگشتِ چاک بزودا من سحر
 بہر ثبوتِ قتلِ من بگین ز خو
 آن سوخته دلم کہ پس از مرگ بر فرار
 لے داویرِ کریم بہ بخشائے بیاب
 یا مصطفیٰ منم کہ بے تبتائے غم
 شاہانِ دہرِ ناصیہ فرسائے بر در
 با خدا بے بجاں شاد و کامیاب

تقدیرِ یافتہ است ز بختِ سیاہِ من
 کج باختہ است باز ز من کج گلاہِ من
 سنگِ در تو باد و بتا سجدہ گاہِ من
 بہرِ نظارہِ سحرِ تباہِ نگاہِ من
 لیکن بمن رسید نہ بیمِ ہر ماہِ من
 آن دماغِ آستینِ تو باشد گواہِ من
 ز آبِ حیاتِ نیز زوید گیاہِ من
 اندر شمارِ سحرِ نیار و گناہِ من
 بگر ز چشمِ رحمِ بجال تباہِ من
 و رویدہ خاکِ پاٹے تو افزودہ
 فجرِ زمینِ نظامِ دکن بادشاہِ من

باشند شوقِ جاوگرا ندیں جہا
 جز آستانِ حضرتِ آغا پناہِ من

کشاوہ بتہ کاراں رابد آمد کلید از من
 بد فرخِ رخ و غم از من جنتِ نوین
 نمود رنگِ روز و شب از من بیضدین
 کہ خبرِ حشمتِ دیوانگرا چو خرید از من

ثبوتِ رنگِ مہتی شد بجا لہ جو دیدار من
 منم آن شعلہ سوزاں منم آن چشمہ حیوا
 ز تاثیرِ سیمیہی مگر از نورِ غفاری
 ازاں شد روز افزونِ وقتِ باناد مجبور

بیدار زو و شاید جامه مستی درید نه
 و دیدم بهر پایوشی قاتل لیک پیش از
 چساں گویم به تو سبب بخد گیش
 سحر گاهان سر گلشن لب جوان گل غنا
 بوقت تنج چون آمد سر بالینم از غصه
 هزاراں سر حباتا بود فصل گل درین گلشن

فلک آموخت آخر طرز این قطع و بریدن
 سر شکستم گریانم سپر پایش ویدار من
 نیدانم خطا دید گایه یا نیدار من
 فتانده از خمیر افشاکن رنگ رخ پریدن
 گره بر چین ابرو زو و سر من کشدار من
 سپاس باغبان بهر گل معصوم از من

چه گویم شوق حیرانم ز احوال خلوت
 نه خود پر سیدل من نه چو لکشم شنیدار من

زمین با کاشوف بر زمین آسمان من
 بدل دار و بهار و اغها سوز نهان من
 بود در خانه دل جلوه فرما نوجوان من
 شگفته در تصور کار ویت حد هزارا گل
 خوشا بنحی که با این نایسایمها درین عالم
 مشو یکدم جدا ای در وقت از و لم
 مرا کرده اسوزیده سر اندر چهار سوا
 بسوزش می جدیدت با با باغبان
 الهی ریختن بال و پر من رنگه و گروار و

جدا گانه بو وزین دو جهان دیگر جهان من
 چو گلزار خلیل الله خند و بو تار من
 کزان معیسه ز ندیر فلک آستان من
 به باغ دل که چون فرودس ماند بو تار من
 خطابش منسرت یافته آه و فغان من
 شفیق و مشفق و الطاف گستر نهان من
 بکش خنجر نزل بر سر نه منت کجا من
 بگو با ابر رحمت ماں میں است آیتا من
 بهار اندر چین آرو بدین بی خزان من

صبار قسم به سیر گل بهر برگ شجر دیدم
ز چشم گل به بار و اشک گل به قطرہ شبنم
نہ پاید چیز بیک عالمستی جناب آسا
بغیر این گمان خاک جهان نیری اگر بدم
بخواب اندر چو سرگرم حکایتها بیتابی

گفت افسوس می‌مالد بهم را یگان من
بنالد گرچه طبل به انداز نغان من
بسیلاب فنا افتاد این طرح مگان من
تیبانی بالیقین هرگز تو ذره ارزش من
بوصف لطف تو باشد تمام آخرت من

سیر گل در جهان نام محمد چون بلبل آرم
بوسد جو خست شوق از حسرت زبان من

ستم چو رو چنانچه اندک خواهی بر سر ما کن
نگفتم هم گویم متراترک جناب ما کن
بخوابی در جهان بهر عزیز و شاد ما بود
معین کرده اند اوقات بهر کار ما کرد
بیای آینه روی چابانه سر محفل
به نقد جان خریدن ضرب عشق اور و ابدا
بطرف ز فتنه خیزها بیا در عوضه محشر
گره از غنچه کشاید صبا بلبل همگیوید
بت سنگین دان بهر از سنگ جناب نگر
تصدق زندی بخواران بلا گرد آستانه

ولیکن اجتناب از صحبت بخت عدا
بکن تا حد امکان یک بیم روز و ما کن
تلطف با محبا کن بدین هم مدارا کن
وگر فرزانه ز امروز فکر کار فردا کن
بروئے خود همه را شدد و حیر او شد کن
گر هرگز نه چون مجنون سر بازار سودا کن
قیامت در قیامت حشر اندر حشر ما کن
بیای شوق تو هم در چین بند قبا و ان
نه هرگز ریزه ریزه شیشه دلها ما را کن
سراسر ساقی گل و عطا یک جام صبر ما کن

کن

کلوح انداز طغلاں پیرو برادر گزیزان
 نمیداریم غیر از نقد جان دیگر بها وصل
 بیزم مابیت کافر بی بهر خدا بنشین
 شنوا ز من بود و ارفنا عزت که عالم

نه زینسان عاشق خود را سیر بازار رسوا کن
 مناسب گوی میدانی برینهم زرخ بالا کن
 دل مارا شکیبیا کن تن مارا تو انا کن
 نظر بقصد اسکت در جیشد و وارا کن

برو ابو الهیوسان بگه پیش او سر عقل
 رایزانه جگر دل بچو شوق اول تو پیدا کن

گر ز خلوت صبحدم آن مست خوا آید برو
 جان ز قالب گریه و عشق تو از دل که رو
 مردم دیده فرو شد و رسم پایان غم
 سخت دشوار است عقد جدا آید بدست
 بهر ایسگ خوں بود لازم به دیده التماس
 صد زبیاں از هرین بویم برودید بهر شکر
 در گلو بندوده خون جگر هم سخت سخت
 می خروشد با ده اندر خم که بینم تا کجا
 پائے خورده بر درین خانه افتد سزنگول
 حشر بر خیز و نباشد هر و هم به با و آوار
 صد نه ایام سال گریخ کهن گریخ زلف

بر زده چاک گریبا آفتاب آید برو
 بوئے گل و شیشه ماند گو گلاب آید برو
 نیت امید که اکنون عشق آب آید برو
 خوں به نا اندر بندد مشکنا آب آید برو
 تانه سوز و خم با آتش که سزا آید برو
 لفظاں گرازدمان لاجوا آید برو
 تاز سینه این اخلا نه خراب آید برو
 محبت و حساب از احباب آید برو
 شیخ و ناپد گز ساه ناصواب آید برو
 آسمان زور زور انقلاب آید برو
 مثل تو که فرود کمال اتحاب آید برو

بهر که از باغ و لائے پور تا یکید برول

شعله نار جهنم در دوش با خود کشد

دشمن بکسخت را در دل خلد خار حسد

شوق تا کام از زینت کامیابی برول

کشید تا کجا سر در از دستی من

به اوج رتبه اعلیٰ رسیدستی من

گمزه جائے ز جنید فاقه مستی من

ولے بهر معنی بالاپدیدستی من

کنار دامن هستی تست هستی من

اگر چه گرد بر آنگیختی زمیستی من

بروز سوخت گرد و آغ تنگدستی من

مرا به قرب خدا بر دست پرستی من

به غارتید گر چهل گنج هستی من

بتنگ آمد جان از فراخ دستی من

شکست رنگ منامے پرستی من

صبا بهر وز خاکم غبار در کویش

کشود میگرد ساقی صلا عام بدار

بسی زود است پر وبال طایر تدبیر

صبا چونکه پراند غبار خاک مرا

نشان و آغ علامتی سر جبین باقیست

کسی به گور غریباں بشی چراغ زخمت

به زعم شیخ شدم در طواف کعبه دل

اجل به تاخت الهی چونیک بیکتیر

تمام عمر بشد به شغل جامه درمی

تمام شوق بود در خیال با خود

بود به حالت بیسای خوار و ذلتی من

به ساز چنگ بر بطریق مستان کردی

خود و خندان ساقی زلف ندا میداد

سرو آغاز اندر نرم رندان میتوان کرد

سرت گرم خدارا کار آسان میتوان کرد

نہال و نخل را سر و چراغان میتوان کرد
 فاسم جمع زہرہ جنبیا میتوان کرد
 گل افشانی صباہ صبحگاہا میتوان کرد
 چهل سالہ بود این جشن عہد سال سلطان
 تو اس آراستہ بزم سے مگر از آتش حسرت
 چہ خوش باشد بہ یک غرول خلق عالم
 جزاک شد زاید سخودانہ اندرین محل
 دریں بزم نشا و آواز کہ شکب باغ رضوان
 بجلی با برق طور اگر آرزو داری
 اگر خواہی ترا نور بصارت با سیفزاید
 بہ لحظہ زما تیر تک ریز تبسم با
 نباشد چو امید ستگاری زین عالم
 بہ اخلاق و مدارا ہم چسب خوش کلان
 بہ امید انکہ ز آب چشمہ کوش تو اس شستن
 گرانی آور و جا خیز و قدر و قیمت ما
 زینجا با تو میگویم ہزاراں بوسفت
 ترا اسوق می باید کہ نقد جا و ایارا

ز نور بادہ روشن با ہم دایوان میتوان کرد
 چہا بہر عشرت جلد سامان میتوان کرد
 ہمہ ملک کن را چون گلستان میتوان کرد
 بریں محفل متاع جان و سر با میتوان کرد
 دل دشمن درون سینہ بریا میتوان کرد
 رہین منت و نیکو احسان میتوان کرد
 بہ شغل بادہ جور و عہد و پیمان میتوان کرد
 گل مقصود و حسیبے پیمان میتوان کرد
 شے اس ماہ را در خانہ جمعا میتوان کرد
 چشم اندر غبار کوئے جانا میتوان کرد
 لب ہر زخم را چون غنچہ خندان میتوان کرد
 چرا این کشمکش با زلف پیمان میتوان کرد
 جہاں اہل جہار ازین فرما میتوان کرد
 ہمہ با داغ سے آغوشہ دامان میتوان کرد
 بہ سودا و صالحش ہی چندا میتوان کرد
 مقید اندرین حلہ زخداں میتوان کرد
 تصدق بر فقیر شاہ خوبا میتوان کرد

ولہ

آب اندر آتیش بدامان ریختن
 ابرو ابویسا چشم گریاں ریختن
 مشک و عنبر بر زلف پریشا ریختن
 با عبا زید مرا گل در گریا ریختن
 قطرہ قطرہ سے درد کامت ریختن
 کے دروغ آید بصر او گلتا ریختن
 کئے بود شایان شمع شستاں ریختن
 بادہ در جام و صراحی میں ندر ریختن
 می سزد بر بستر م خار مغیلاں ریختن
 تاکجا در گوشہ دامان حرا ریختن
 گوہر اشک ندامت فرق عصیا ریختن
 خشت و خاک سنگ گور غریبا ریختن
 جیف باشد کین بلبل بر جانایاں ریختن
 بر سر شاہ دکن رشک سلیمان ریختن

چشم دل را روز و شب شغل پر ریختن
 می تواند از توجہائے اشک لزلگی
 از شمیم روضات کم نیت صواب ریختن
 در خیال بوئے رخسار گلزنگ صنم
 می نشاید مرا لے ساقی ابر کرم
 چشم پر خون مرا چون ابر در فصل بہار
 بے ادب پروانہ این بال پر ناسوختہ
 ساقیا خون آب میگرد و محبت در جگر
 تانیا دیدم پہلو در شب بچراں قرار
 یا الہی و انہ اشک سلسل از غم
 مرجا در جانم از بہر ایشا رنجات
 نیستاں مردانگی آہنج کرد بعد مرگ
 لے دل نادان عشق کا کل چا پیچ
 گوہر نسمن باید دریں جشن سعید

شوق اور پیری زبے برگی خود ہرگز نہ
 خوش بود اندر خزاں برگ و نغان ریختن

بیس هر دم ز بهر روی به زخم دل نگارین
 ز گلهاست جراحت جسم بسمل شک گلزار است
 شب چون شمع افروزی سحر جوهر بر تار
 بنجاک آب انداز و بنگ انگن آتشین
 طلوع صبح محشر شده شد آخر شب فرقت
 عروج لوح لازم شد طریق خاک ری
 به دل نقش است نام پاک احمد بعد مردم
 بدین حیله فراید ز راه خشک برو خویش
 کنندش اهل دل چون سراسر اندر دیده عمر
 بهر کنج لحد از داغ دل روشن چراغ
 جگر تقیده دل سوزان سر شوریده ام
 گے لرز و گے جنبد گے سوز و گے نالد
 بخند و غنچه دل از نسیم لطف آغائی
 من و ایماں تو آید خاکبوسی در آغائی

گردان سست ز بهار از دو چشم اشکبارین
 بیا بهر تاشا خوش بستی تاز به بهارین
 چه میدانی که میگزی و چای لیل و نهدین
 دل تا خیره و تا کاره کنون تلید بکارین
 الهی تا کجا طول زمان در انتظارین
 رود بالا چرخ بفتی آرز غبارین
 خدا را کنده باید کرد بر لوح مزارین
 بشوید ز آب دیده نقش شمع یزد مزارین
 کمن بر باد لے باد صبا خاک مزارین
 مسورا شمع کافوزی مجاور به مزارین
 مینگن برق خنده آسگر بر مزارین
 فلک محشر کند بر پا ز آثار مزارین
 نیباشد خزاں را دخل هرگز و بهارین
 وقار و فخر و غرور شان و شو افتخارین

مشواند تراش آیت از شوق سرگردان

مقدرا پنجه باشدی و بهر پروردگارین

فغان زو بلیل شیدا که بر و از دل تو

بیا بهر گلکشت چمن چون گلزارین

بہ مقتل بیدہ دامن پیامد شریک پاشد
 خنامبتن نشاید چہ رنگین قاتل را
 سعتین روز و روا لاتین مدت فرقت
 یہ گرد کا کلتش نہ ہاگر دیدن نیدارم
 رنگ غنچہ دل خندا چو شبنم دیدہ گریا
 خوشابز سے کہ باشد پہلو ساقی خم و مینا
 بنجاک اندر شدم لیکن کدو تہا نشید
 سر خاک بجائے گل بیجاں قطرہ شبنم
 بہ شکل زلزلہ لرزہ بر اندام زمیں افتد
 زیان و سود ہر جہت در عشق بتاوانم
 غمے دارم نہ ایدل گر چہ غرق بحر عصیانم

جوان جنگجو ناوک فلک خنجر گزار من
 کشاید چوں گد جاہم جنون نگار من
 چہ نسبت صبح محشر را بہ شام انتظار من
 اگر بودے دل آوارہ ام در اختیار من
 بہار من خزان من خزان من بہار من
 کبف جام بلوریں ہم بہت من بد کنار من
 بیہوا من کشاں گزر و ز خاک شہسوار من
 کہ تابا لائے گردوں سر نہ بنخیز و غبار من
 فلک را در و سر آر و پیش ما بنجار من
 مدہ تو مشورہ ہرگز دل ناواں بکار من
 پیامزد طفیل مصطفیٰ امر زگار من

کر اما کا تبیر را عشق از فرط حسیت ما

کہ شرم آید ز تحریر گناہ بے شمار من

دلبر شیر خدا پیشوائے السن و ارجاں
 نیربج شرف شمع شبستان حرم
 سالک راہ طریقت رہبر شمع متین
 ماحی کفر و ضلالت حامی اسلام و دین

شاہ جیلاں غوث اعظم و شکر علیا
 پیش طاووق ابروش مجدد کناں کر و بیجا
 کاشف رفر خفی و واقف از نہاں
 عبد قادر جبار فخر سلاطین زماں

چشمہ بجز حقیقت گوہر گمان کرم
 بر جم خلق خدا و مع جود و عطف
 حاملان عرش را قوت ز نام پاک تو
 ز آب حیوان تو حد زنده کردی کرم
 چشم نمورت فراید مستی اہل مذاق
 لے علامان محی لدیں تا شائش کنید

سور کل اولیا و مقتدائے قدسیاں
 روز محشر پیش حق باشد شفیع حاصل
 از جلال شان تو لرزوز زمین آسماں
 لے محی لدیں لقب مجیب سبحا بیگماں
 خاک نعلین تو باشد سر نہ دیدہ و در
 وقف شد بز نام غوث پاک گلزار جاناں

یا شہ جیلاں مدوکن تا گرد و کامیاب
 بردت افتادہ است از دیر شوق ناواں

گویا کہ بود چشمہ کوثر دہن من
 مینا و مئی و مطرب و پیانہ و ساغر
 ہستیم ہمہ بادہ کشاں چشم بر امت
 لے رونق گلزار چہاں سیل و گن
 کردی چو ہل قتل تو از خنج ہر ابرو
 پاشید مگر بادہ گلگون عوین عطر
 سر دم چو عشق بت آں موکرے با
 از قتل من ہانکار مکن قائل سفاک
 در پردہ ببا فد فلک پیر ہمہ شب

پراز منے فیض است سبوتے سخن من
 موجود و ہیا ہمہ در انجسمن من
 ساقی تو کرم کن بسر انجسمن من
 شاداب بود تا بقیامت چمن من
 ہم و امن شمشیر بیاید کفن من
 زان رو ہمہ ستند بہ بو کفن من
 شد بارگراں بر تن زارم کفن من
 ثابت بود از سرخی رنگ کفن من
 این چادر عقیاب ز تار کفن من

کردی به گلو باز تو بالا کشیدی

خیز و نه چراغش ز دار روشن من

نابید بقصد چو سرخچ بیستی
دل تازه کند شوق شرب کهن من

مطلع مهر غیر شترستان دکن
صبح نوروزی ددناز و فلک بزخوشن
ای چه می نازی برف عارض جورا خلد
ربع مسکون شد الهی رشک گلزار جانا
می فراید دیده و دل را رضا نور و سرور
که بکاید ای فلک ز سر و مهر بیا تو
نیت فکر خوردن و پوشیدن صیف
با بدو جام و صراحی سا قیاسا غریب
از مئے عشق شاه آصف چاکشند
حرمت و حلت نمیدانند چون از بخوی
خرد و میخانه هرگز برود ویر و جسم
آفرین بدست و بانو در افشان
راست گویم خلق بلا باشد ز جا محبوب تر
از سر چرخ چهارم میکنند علی ندا

قلب ماروشن ز نور عین سلطان دکن
از فروغ پر تو شمع شبستان دکن
خوش بیارنواں بس ز بهر جینا و
از بهار و رنگ گلها گلستان دکن
رونق و رنگ بهار سبکتا و
گرم بازاری حن و لضر بیان دکن
خلق می نازد بفضل خوش نیتان دکن
میتوان مشغول بود با حرفیا و کن
بر و بر مسکیده رقصندستان دکن
محبش پیر با شاز با ده خوارا و کن
پشت که سازند ختم این با و پیمان دکن
از در مقصود پر شد حبیب و یاران دکن
شاه آصف میر محبوب علیجان دکن
بهفت کشور با دیارب زیر فرمان دکن

شوق میخواهد که ز آب چشمه فیض نظام
بارود باد الهی نونسا لان کن

گرد و بستر کتبتان گر گرز من
آمیخته شد ز هر بهر شکر من
صدقه فزول عیب بود هر من
بر بود من آن بت ترسایر من
پرسد اگر آن عیب من خبر من
این پند تو با صبح نشده کارگر من
ثابت بود از جیش زنجیر من
دلبر چو دگر به نشیند به بر من
آمیخته شد سرخی خون جگر من
شمس کف آمد نازک کمر من
از حسرت شادانی شاخ و شجر من
از لطف همه کرده پیش نظر من
از راه عداوت بسیر بگریز من
آگاه مرا کرد ز سود و ضرر من
بر کوفت بے پیکان اجل گر چه دوزخ

افزوده شود چو شش سودا سر من
بے شب یقینم بود از تلخی ایام
هر غیب هنر بت پندی تو و گرنه
افسوس متاع خرد و دانش و ایمان
از حال من اگر کن او را تو صبا نیر
گفتی که ز خود ترک کنم عشق بتان را
دردی بشب آمدی ز زویدین و لها
تسکین به پیر و دل مضطر ز همه سو
بوده است از آن شوخی رنگ می گلگون
از بهر سبکدوشی عشاق به مقتل
شد خشک نهال دل اعدای نگویند
هر نقش که شب بسته پس پرده اسکان
گسترده و این همه خار و خس و خاشاک
قرابان خداوند که در روز تختین
زنها زینا زد و زو، هیچ صد

حیران به علاج دل من چاره گر من

بزرگ کنوں چاره بود آ که بود است

اے شوق مخور غم کہ دریں راه طریقت

آغا ست بہ من راہ ہمارا پیر من

رقص سہل نتواں گفتم بہ رقصید

گریہ خند و بچپن صورت خندید من

گشتہ تگرےں ہر تن چشم پے دیدن من

باز پریدن او باعث رنجیدن من

جان وایاں سر بازار فروشد من

ویدہ بر دوختن و روبرا دیدن من

سچ پوائے نداری ز پرستیدن من

بر سر خاک تیاں بود و غلطیدن من

میکند زور بلا گو تو گو دیدن من

جاں و درد تن شیریں چو سکر خندہ تو

چشم بدو و پر چو کردی ہن خستہ نظر

حیف بر طین عدو تیز سٹے من دیدن

اے خوشا بخت من و در عوض عشق تیاں

کرو شور آرنی باز سر طور بیا

بے نیازی ز ہمہ منظر ہر جملہ عالم

کرو مضطر بہ ہمہ دہر سر چرخ بریا

منظر بردر میخانہ ہمہ تشنہ لبان

شوق با بیخانہ بود بادہ فروشدین من

شائے آصف سہل بود و روز با من

فدا نامہ ہا پونش الہی با و جان من

گیر و واقعہ کام و زباں لندروان من

کہ حد و صف تو شانہ گنجد و رگمان من

بود تا ورتن خاکی رونا و روح و جان من

شہ عثمان کہ باشد عاشق و لدا وہ احمد

بلب نامہ ہا پون نامہ بار شاہ عثمان را

ہزاراں غور کروم با حساب لندرجا و بریا

ہیں خواہم ہر روز سے بشر فائز ہو
 خواہم طول قصہ بکلا از بس مختصر و اہم
 بکن رحمتے چال من زاعد ساخت حیرانم
 ز فیض از رش جو ہر شناسی لواء
 چو باشد پر نعمتہا تو صیف شہ عیال
 بہ پیری چوں مئے کہنہ فراید در سخن مستی
 گرفتہ شد باور و غم عشق تو سرتاسر
 بجز بشکند گنج گل شور افزاید
 بخوبی کلام من نہ گزاید نظر و وزو
 رسیدم بالیقین اکنون قیر محل لہلی

بسازی سزیدم ہم ہی منت بجان من
 کہ تا اصفا کنی از لطف شاداد اتان من
 کہ باشد سہل پیش تو سہ کار گران من
 برو ہر کس جو اہر بارہ نامفت و کا من
 بہ چند ریزہ ما عشی گرامی ہم ز خوان من
 بہارتازہ مے آرد درین گلشن خزان من
 دل و جا و جگر حسیم تن از سوز بہان من
 بیا موز و اگر مرغ چین طرز فغان من
 گرہ اندر گلابگست سنا تو ان اذان من
 پس نا تو غزل خواند ز شاد می ربان من

محمد را غلام و شوق مشہور و عزیز اہم
 ہمیں باشد دریں ملک کن نام و نشان

خوش بود در از رو وصل جانان زین
 زندہ در گورم چہ دانی گو بظاہر زندام
 الاما لے آتش حیراں بہ سہا دراز
 کئے بخواہد مبتلا درو حیراں و فرا
 کفر و ایمانست باہم چو رفیق یکدگر

عشق من خواہد کہ با این ساز و سا ازین
 نیست آسان رجھا باور و پہا زین
 سوختن تا صبح چو شمع شبستان زین
 خاک بر سر خشک لب چہ تم گریاں زین
 لائیم آمد در پہناہ کفر و ایمان زین

وعدہ فریاد است لیکن سخت در شکل بود
 در خیال وصل لیلے باہر جوش جنوں
 رحم کن یارب بہ عالم در غم عشق بتا
 خوش بود مردوں بہ خاک آستان مصطفیٰ
 خیر بادے مرگ کے ترسم ز بار مصیبت

تا قیامت بر امید وصل جانان زیتن
 قسیر ساحل است و رکوب و بیابان زیتن
 تا کجا دل خستہ با جا پریشا زیتن
 من نہ خواہم سیر تحت سلیمان زیتن
 عاقبت بر رحمت غفار زدا زیتن

شوق در افلاس گوشتوار باشد زندگی
 ایک بر تقدیر زاق گدایاں زیتن

باب الواد

گر میروی برو سخن من شنیدہ رو
 سرافتا وہ پیش تو دلہا پیت روا
 با این شتاب آگول وحشی کجا روی
 عشاق جوق جوق برامت کشیدہ سر
 پرواز کرد طائر جان در ہوائے صل
 اب سر و سر فراز در آمد بہ سیر گل
 اہل نظارہ چشم بر امت مستادہ اند

لے جان زارتا در جان رسیدہ رو
 لے محو خوشخام پس پیش دیدہ رو
 بنشین مے بہ پہلوئے من آرمیدہ رو
 قاتل تو نیز خنجر بر آں کشیدہ رو
 در خون تو نیز لے دل سہل تمیدہ رو
 شمشاد را بگو کہ پیشش خمیدہ رو
 آہستہ رو خرام کناں رو چمیدہ رو

گر راہ عشق باشد و گر راہ دین بود
 و بنال ہر بہار خزانیت بے سخن
 ایناے روزگار ہمہ گرگ سیرتند
 می آید او بسوئے چمن باخسارم باز
 لے دل اینظار ہمہ آب دیدہ شو

راہے کہ میروی ہمدانستہ دیدہ رو
 ماں زود زین چمن تو گلے چند چیدر
 خواہی اگر نجات ازینہا رسیدہ رو
 لے دل نیز بہر تاشا دیدہ رو
 انگاہ قطرہ قطرہ ز ترگاں چکیدہ رو

چندیں ز جو دست جنون ننگدل
 لے سوز پیش یار گریباں دیدہ رو

لے شکستہ رکن بادہ جمہ جام تو
 نصرت حق قرین تو ختم رسل معین تو
 خسر و غرنوی کہ او دست گرفت یازدا
 گوہر بحر سلطنت ہر سہ چہ در آہیت
 در رہ داو گتری گوئے ز شمس و آبروی
 جنبش لہ پہ یکدھے تازو کاندہ شایان
 لے کہ تو طلس ایندوی مہر و فضل ہر سہ
 بار گہت زہاں نغز بر نگہ تو و لکشا
 نیز شرح آصفی پشت پناہ عالمے
 لے کہ رہی بداد خلق از رہ تندر
 شوق کینہ بند و استازتہ دل عالمے

گردش چرخ روز و شب باد ہمہ بجام تو
 چرخ بریں گین تو فواج ملک نام تو
 دست گتہ چوں ایاز او تیکے غلام تو
 ز رفت سوتے حکمت نظر جان نظام تو
 ترغہ ذل سرور سہ چرخ زوہ بنام تو
 حجرہ ایستہ نصیر نام خدا کلام تو
 جامی دین احمدی سیف علی حسام تو
 زہرہ بود وجود او ارقص کنیاں بیام تو
 شاہ بلند طاعت بار ہما بیام تو
 ماں بکشا کہ بہر و شہرہ سہام تو
 تا بیاہ تہہ ہر تہہ ہر تہہ ہر تہہ ہر تہہ

دیدہ اہل نظر را سرسہ خاک پائے تو
 حشر بر خیزد تو عظیم قدر بالائے تو
 رونق گلزار رضوان چہرہ زیبا تو
 رنگہائے کفر و ایما صورت اسماے تو
 از کسے پرواندار و شان بے پروا تو
 مست گشم از خار زگر سسہلا تو
 سجدہ گاہ عاشقا بودہ انقرس پائے تو
 اینہمہ ریزد بلا از زلف اشونفا تو
 عالمے را کرد مغنوں چشم جادورا تو
 قرۃ العینی بیا باشد بچشم جائے تو

نخل طوبے پایہ گل پیش قدر عنائے تو
 چشم قنات خرابیا بیار و در جہاں
 رشک طوبے قامت غنچہ دین زسار گل
 دیر از تو ہم حرم ہم خیر و شر باشد تو
 اینہمہ باشد نباشد مر ترا یکاں بود
 گردش ساغر بہ بزم من نباشد گویا
 برہمن پیش صنم سجدہ کند در کعبہ شیخ
 کئے فلک بار و ستمہا زین جادو کند
 چند حیراں چند مخنوں چند خود بخیر
 آتشے افروختہ استا ندو لم بجوریت

یا محمد مصطفیٰ منکام جاں دادن بود
 بر زبان شوق محزون نام جا اساتو

جہانے کاسکے بودے مر اور پانہ دور
 بہتر نفس سجدو لم چوں شائے دور پہلو
 عدو ہم آمدو نشست آستا خانہ دور پہلو
 تو باشی بہ سیر البیت ہم جانانہ دور پہلو
 پیش چندین کن ایدل تو بیتا با دور پہلو

ز بہر آنکہ می باشد دل دیوانہ دور پہلو
 مزن شانہ سر گیسو میں حال چو شام
 بہ ہرمت تمیز دوستانہ دشمن بود کل
 تمنا دارم اے پیک اجل منکام جادو
 بہ میں قاصدکے می دید نوید وصل دور پہلو

چه خوش بوی ز بهر تو به سپهرم اگر زاید
 ندانم چیت حال میگرد کارم در می نیم
 با ما نیکی آئی خوشاد و زبدم میخواران
 چه نیکو ساعتی باشد که یاربت شایسته
 ز راه منظر چشم بیا اندر دلم جانان
 ز تابش شع رخسارت به یکدم سوختی یاز
 بدین امید شغولم به شغل باوه پمانی

بنائے خالق است بدی میخانه در پہلو
 نہادہ بر سر کاسبو پیانہ در پہلو
 سبوبر سر صراحی در بغل پیانہ در پہلو
 نہادہ باوہ پیش و بود جانانہ در پہلو
 کہ کردم بہر تو تعمیر خلوت خانہ در پہلو
 بجائے دل اگر بوی مرا پروانہ در پہلو
 نگارم نہ نشیند شبے ستانہ در پہلو

درون میگردہ افتادہ دیدم شوق را بنجوم
 سبوشکت باوہ ریختہ پیانہ در پہلو

اے نظر کائنات مہدی بے تو
 شانِ ظہور جلوہ تو منظر اتم
 بر تر ز وہم و عقل بود منزلت ترا
 بر خویش عرش در شب معراج ناز کرد
 در دشت چہ بندہ زباں آوری کند
 امید بہت آفتیاں را بر وز حشر
 روز نشور از پیش آفتاب حشر
 معراج خاص و عام بیض در تو لند

بر تر ز چرخ پایہ دولت سرائے تو
 ذاتِ خداست ایندہ رونائے تو
 انجار سیدہ نرسد کس بجای تو
 چون تاج فرق او شدہ فعلین پای تو
 ناطق بود کلام خدا در شائے تو
 آرد بسوئے خوار شفاعت صلا تو
 آیم جلد جمع بزیر لوائے تو
 اے شاہ دو جہاں ہمہ عالم گدا تو

بیگانگان کجا بسوی حق شتافتند بود است آشنای خدا شائے تو

یا مصطفیٰ کشوده شود عقد اشوق
وربکیسی بناخن مشککشائے تو

<p>آزاد باو از دو جهان تبتلایے تو راحت رسا و روح فراقه العیون بر فرق فقره دانه بند پاز فخر و ناز این کائنات را که نبیاں بود در علم ایست عطا کن گدایان کوه زلف پیروزان بیاوریز تا کمر ترک بند کن عیب کافران اندر بهر ظهور سکون است و افتخار بهر نبوت رخسار خون بهینه شادیم عیش یار ساقی سیرت ان شوقی بضع کلیل عشق شایان رب سگتن مرشدان اشکمند مے بود سبیل بادیه سیرت موجزن مغرب خود شترانم پس پیش پایست چو</p>	<p>پروانے تخت و تاج نذار و گدایے تو جانم نثار نام و دلمن فدایے تو ای سنگ استا صحن چهره سا تو پر نور کرد عکس رخ پر ضیا تو افزون کند متاع ترا ما خردا تو شادیم که چوں اید و بسیر من غلام تو تا خوش نام و خردا مری بهم خردا تو شاهد بودی در این منم چو خفا تو کافی بودی در این منم چو خفا تو گنجه بودی که چو خفا تو بار بودی در این منم چو خفا تو تا سواد ما هست ای خفا تو بودیم که به سکاره ساقی بجا تو مینی همی رسا نظر از رتقنا تو</p>
---	--

یا مصطفیٰ ز لطف خود آرد میدشوق

باشم بروز حشر بزیر لوائے تو

تو توح حق درید و بازوئے تو
شان تو سیرت و فی البروئے تو
پر تو انوار نیر و ان روئے تو
اے مہ کفعاں چہبت و جوئے تو
شاک و عنبر گل ز رنگ بوئے تو
بستہ احسان تار موئے تو
گلشن فردوس باشد کوئے تو
قیصر و خاقان گدائے کوئے تو
رحمۃ للعالمین شد خوئے تو
عاصیا روز قیامت سوئے تو
خال دانه دام شد گسوئے تو
عطر نیراں شد صبا از بوئے تو
یا محمد مصطفیٰ و رکوئے تو
ہر دو عالم ہستہ رقابوئے تو
ہستہ دل آئینہ در پہلوئے تو

ریشک طوبے قامت بوئے تو
جلوہ برق تجلی عکس رخ
از جمالت شد ظہور کائنات
دیدہ یعقوب بہر روشنی
گردیدارنگ بوئے جانفزا
صورت عقد ثریا ماہمہ
ہست رضواں آب پاش و آریجا
ریزہ چین از خوان لطف و جہا
ذات پاکت باعث تکوین خلق
رو بیارند از ہمہ رواقہ
بہر صید مرغ جان عاشقان
اے شمیم زلف احمد مر حبا
جلوہ فرما منتظر استاد ایم
مانیدانیم شاہ این و آن
شوق بگر صورت جانان خود

ولہ

در شوقِ صال او وقفِ غمِ حیران شو
 در قدرتِ نیرویش و شوارخی گنجد
 بیار غمِ فرقت خواهد نہ دم عیسی
 بے برگ و فواہتم دارم نہ گل و غنچه
 خواہی کہ ضعیفان را تافع رسد ارتو
 محرابِ نیم ابرو خنجر بود چشمش
 بر خاک غلطیدن تاکہ زاو بسجل
 گرجاں بر بایدا و پرواے نمیدارم
 بر قتل من سکین افسوس چرا شیون
 من گریہ سرت گروم تو تاج بنہ بر سر

اے دل ہمہ اشکِ خون روید گریاشو
 مشکل تو بہر کارم آسا شو و آسا شو
 درو دل عاشق را اے یار تو دریا شو
 در بے سرو سامانم یارب و ساما شو
 یاد ست کرمیاں شو یا یاد ایا شو
 در کعبہ قامت کن در میگردہ ہوا شو
 آلودہ بخوں و اماں ہم چاک گیا شو
 از لطف و کرم یارب کج حافط ایاں شو
 من بر تو غذا گروم ہرگز نہ پشیاں شو
 اے آصف نخل ارشد بر تخت سلیمان شو

سردارِ ہمہ عالم محنتار دل و جانم
 بر نامِ محمد شوقِ قربان شو و قربان شو

خویش و بیگانہ ہم یگانہ تو
 و ہر آشوب شد زمانہ تو
 جہے نیت مرترا مردم
 بخدا گوش کن چہ میگوشند

ہمہ حیراں و بکار خزانہ تو
 ہر کرا گوش بر فسانہ تو
 اے چہ گویند غائبانہ تو
 دشمنان تو غائبانہ تو

<p> عندليبِ دلم ترانه تو باقفانِ دلم ترانه تو کس نشود مگر بهیسانه تو خون بخوردم کزین بهانه تو موشگانی نکردشانه تو سایه قامت سپیانه تو شامیان زیرشامیانه تو میکنند از خممارخانه تو اندین محفل شهبانه تو دوستای حق دوستانه تو کامیابند در زمانه تو بهرین جمع درخشانه تو خوش برات من از خزانه تو بر زمانم روان فسانه تو مع بلبلان آشیانه تو نه شود غرق آشیانه تو سرافاک آستانه تو </p>	<p> می سزاید بهر چمن خوش خوش باش مرغ چمن نه شد موزول شکوه بجز با که باید گفت عذر پابندی حنا شب وصل دل بهتر از زلف بود کز آن فتنه ناپرورد بجان عدو هر سر شام شمع افروزند میکشان باده جام اندر جام باریابد کجا گدای چون آقیامت زمین ادا نشود جز زمین بخت بد به مردم نقد ایمان و گوهر معنی یوزق من بيشاء شتره خیر قصه غنیمت قیس میخواهد کس بفصل خندان اوشان موج گریه بلند شد بلبل گل مبارک جبین گلشن را </p>
---	---

<p>ذره خاک آستانہ تو عاقبت لطف آبے دانہ تو بر غلط کے زند نشانہ تو</p>	<p>نور درویدہ ام بقیہ نیراید اے فلک شربت اجل بخشید دل لہضم شکار کرو نگاہ</p>
<p>بہ عرب چوں رومی کہ تا باسد در و کن شوق آبے دانہ تو</p>	
<p>بود است در سر سہ عالم ہوائے تو ہم آشنائے خود نبود آشنائے تو روشن ہمہ یار ز نور ضیائے تو بیچارہ حور و قصر خیاں شد بہائے تو دلہار بین منت مہر و وفائے تو انداز و عشوہ ناز و کرشمائے تو مخرب پاکند نگہہ فتنہ زائے تو فتح و ظفر قفا وہ بود پیش پائے تو حبیب جملہ خلق بود پادشائے تو سر مہ چشم اہل نظر خاک پائے تو راہ صواب نیک نماید خدائے تو گر سایہ افکند سر ما ہم ہائے تو</p>	<p>ملک کن خوش است نہ جنت فضا کے تو از ہر بلا بدست دل مبتلائے تو فرخندہ پائے تخت شہ نامور توی انروختی بھل گیتی چو شمع رخ آں دلفریب شاہ طماز بود وہ دل ہی برد ز شیخ و بہمن جو او پیر قائم شود بہر قیامت ز قیامت بیدار باہ بخت تو اقبال بکھنار زاں رو تراست ناز سہر حج ہفتہ نور نظامت و محبوب آصفی الحق بہر ہر جان رہ عدل و داورا را سز و بد دولت جمید ہمہ سری</p>

شاہ ہمایوں بخت و فرزند و ذمی ختم
 جشن مبارک است بر تخت جلایہ کن
 اس روز گرجن چہل سالہ بود است
 بادابہ شکر شوکت و شان سکندریا
 پیش سریر خیم تسلیم کردہ ایم
 دم راست زیر سایہ طوبیٰ گزاردہ ایم
 از بہر قتل غیبی چہ جاہ تیغ و تیر
 واللہ زندہ مردہ صد سالہ میکند
 ہر میر بربح سخا و کرم توئی
 شاہا قسم بنام خدا از رہ غنا
 نہاد بہ بزم جشن طرب باوہ خورد
 زنداں بہ جام باوہ ہمہ رہن کردہ اند
 بگر تو چرخ شاہ کریم است وہم وزیر
 گردیدنت بہ گرد سرم نفع کے رسد

اے مستفیض روح فلاطوں زندا تو
 مشتاق ہر وہ ماہ زہر لقا کے تو
 تا صد چہل ہزار بہ باد ابقا کے تو
 پائیت سر سریر و سرم زیر پا کے تو
 راضی بیاں تمام کہ ہر چہ رضا کے تو
 دلستانِ حلقہ زلف و ونا کے تو
 کافی بود ترا نگہ سرمہ سائے تو
 تاثیر جنش لب معجز ناکے تو
 ہر ذرہ ذرہ ناز کند بر عطا کے تو
 بیند نہ سوئے لعل و گہر ہم گدا کے تو
 معلوم کردہ ایم ز داغ روئے تو
 اے شیخ خرقہ جتہ عامہ عصا کے تو
 شکوہ برم بہ پیش کریم از جفا کے تو
 از من ہوس مدار نخواہم ہوا کے تو

خواہد کہ شوق در حرم ختم مرسلین

شاہا دعا مدام کند از برائے تو

نقشہ بنشست ز دیدہ نظر دیدن تو

خبر برخواست بپیم خرامیدن تو

<p>سرو از محبت رفتار تو شد پائے بگل شیخ وز ابد سر بازار بستنی از صفا چه کنم شکوه ز بر گشتگی قسمت خویش حال پر سیدی و شد تازه روانم کن جرم و نسیا و خطا گو بپرستم باشد کرد شرمندہ بخورشید قیامت یارب جان و دل کرد فدای مرغ چمن نوحه کنان</p>	<p>خندہ بر گل بنزد غنچه ز خندیدن تو عین ایمان بود این بادہ فروزیدن تو دو جہاں گشت زمین سے و از گردیدن تو گشت بیمار عدو از غم پر سیدن تو کئے فراموش کنم آید بخشیدن تو دامن جہر سر عاصیاں پوشیدن تو بر بدین ناز خواہم سید گل چیدن تو</p>
--	--

لقد الحمد شب وصل ز فطرہ شادی
 سنگ شد جامہ بہ تن شوق ز بالید تو

<p>گل بچند و از نسیم کوئے تو روز و شب رخسندہ باشد ہر ما لے سرت گرم پئے مسجود خلق ہر دو عالم را معطی ساختہ این ل شوریہ گاہ را سر سبر جان زار عاشقان بے نوا ہم فلک خورد پری جن و بشر کارواں و کارواں دلدادگان</p>	<p>سرو قریباں بر قد و لچوئے تو یا محمد از ضیائے روئے تو ہست محراب حرم ابروئے تو مشک پیزاں زلف عنبر بوئے تو می تو ایں بستن بہ تار موئے تو با و آثارہ جبت و جوئے تو جان فدای حسن و خلق و خوئے تو مید و ندیکراہ جملہ سوئے تو</p>
--	--

<p>ہست بر دلہائے آقا بوسے کو یا نبی ہر دو سیہ گیونے تو</p>	<p>کن مصفا از خیالی ما سوا رونق و رنگ شب یلدا فرو</p>
	<p>شورِ محشر شد بیا در سیکدہ شوق از ستانہ آگے دیہو تو</p>
<p>ایں جملہ کائنات ز لوزِ آفتابے تو موسے پر بود بوش ز نظر زاوا تو بحرنِ بی مثال تو ناز و خدا شے تو راضی بود خدا سے تو ہم پر نما تو وجہ سکونِ عرش بود نقشِ پانے تو گشتند با ہزار ارسل و جافدا تو ہر گہ چو دید لعلہ برقِ آفتابے تو قرآن پاک صمد مدح و ثنائے تو بخشد شفانہ پیچ مسیحا دوا تو آید و سے بجوش محیطِ عطائے تو</p>	<p>شد مصطفیٰ بنائے دو عالم برائے تو لمعاتِ برقِ طور بود جلوہ نما تو محبوب حق توئی و حبیبِ خدا توئی خوشنودی تو عینِ خوشی خدا بود پیش تو سر فگندہ ہمہ حاملانِ عرش خورشید و ماہ و انجم و جن و ملک بیوش گشت حضرت موسیٰ کبیرہ طور گنجد نہ حد و صف تو در وہم بندگان بہر نضر عشق محمد کبیر و صلا غرقاب جملہ رفت عصیانِ ماشو</p>
	<p>اے شوق میں کہ در صدمہ گفت گسری رضواں کس شود بابِ جباں از برا تو</p>

باب

<p>دوش با من گفتاں پرخرد آموزه شرک کن این را بدگاہ قعش روی راه بسیار است لیکن بطریق بوالعلا نعمتی افزوده بر هر که با مارا یافت دولت جاوید حاصل کن ز فیض لایزال نام پاکش را گرامی دار چون طاب غزیر</p>	<p>رو بدگاہ شه قاسم پی در یوزہ ہست این دنیا عجیب گاہ اعجزہ فرق باید کرد چون مشک در انگوزہ پمچاں رنگ و روخ بوزہ باخروزہ چند مغزوی بریں دنیا یک دورہ ہست نام شاہ قاسم جان و دل افزورہ</p>
--	--

مرشدی آقائے مانی بانہرار اصدق
 شد ذات شوق نگین دلخیز جانسورہ

<p>شوق وصل آفت جاں را تما کردہ جرم باخیز بگینا ہی عاقبت دیگر نبود اینقدر شکستن پیاں نبیاشد دست بے تو خون دل ہی نوشم مگر تو باعدو واداریں تیر نگاہ فریاد انان کو مشرہ در جرم خلوت صوت و صدرا بارہ کئے روا باشد شکستن شیشہ دلہا ما</p>	<p>اے جزاکل شد حکیم طرفہ سودا کردہ لیک بہر شہرت خود مفت سوا کردہ اے سرت گردم چرا دل را چو خارا کردہ محفلے آراستہ با جام و مینا کردہ رخسارے بے عدد و رینہ نا کردہ این عجب نرست دلہا پر ز غوغا کردہ کاندیں آئینہ عکس خود تماشا کردہ</p>
--	---

من نیک مفتون چشم سحر انگیز تو ام
عالمی را با نگاه نازشیدا کرده

شکوه از خود ز فکلی شوق سنجید خطا
چون چنین دیوانه را با خود شناسا کرده

ز خاک من گذری شهسوار آهسته آهسته به پرسید همی آید نگار آهسته آهسته غور چین دوروزه نمی زید بر اگل به آغاز محبت در دودل انزوی شو لیکن نه تا تیر حسن گل که از گرمی مینگام نصیحت در گرفتن سخت شوارا که صحیح بیدار و رگشم با ده به مستی غصوباید کرد تیاں غلط از آن ستم که شاید در روز عید	تا شاکن که می جنبید نزار آهسته آهسته بروں شوار تنم که جاز آهسته آهسته که در گلشن خزان کرد بهار آهسته آهسته قرار آید ترالے بقیر آهسته آهسته شرافشانند از دست چار آهسته آهسته که بیرون شد ولم از لطیاری آهسته آهسته که آخربشکنند ساقی خدار آهسته آهسته رساند تالب گور انتظار آهسته آهسته
---	---

در نیاشوق از غفلت نه قدر وقت دانستم
نزاران ختم شد لیل و نهار آهسته آهسته

چه خوش است آن گدا که به انزوا نشسته سراں گدا بگردم کف پا او بوسم بخدا تو آن نه شستن بسبیل و کوثر چه مبارک است آنکس در آن جا فدا شد	ببریدین تعلق ز همه جدا نشسته که بقبر بادشاهی سرور بیانشته که غبار خاک پایشین چین نشسته ره حق مرا نماید بره خدا نشسته
---	---

پہ چاہے زخیر و سرفست قیامت
 توبہ تحت جلوہ فرما ہمہ گرد تو ستاؤ
 دل من تخت تنہا سیر تیغ ابرو او
 توبہ خلوت رقیبا من دل و نور جا
 بشکفت غنچہ دل چہ ہوں مران ز گرد
 میسے صاف گرناشد تو بدل مرغ
 نو پیر عالی کس کہ کبھی شکستہ
 ز جہاں عنائ گسٹ پی کوچ قافلہ

کہ پیش قامت از ادب بیانشہ
 خبرے ترا نباشد کہ کسے کجا نشہ
 خلش خدنگ شرگاں بہ جگر جدا
 بامید کامیابی پے التجانشہ
 گل و عنذیب باہم برہ صباشہ
 کہ مرا بس است رویت شیشہ
 ز حیات دست شستہ پینا خدا نشہ
 بہر قطر صد اجر من درانشہ

بخدا جناب آغا نظرے شیون سلیم
 چو گدائے ناشکیا بدت شہانشہ

بیزان خرد باید سخن سجیدہ سجیدہ
 سخن لعل گراں از دست گر قاریہ
 سخن با قدر حد عقد الش میو گفتن
 سخنور را شعار صاف گفتن نیک تر با
 سخن شیریں بگو یا گر حلاوت بہا مضمون
 بہ میدان سخن اولیٰ ناسا از زندگو
 خلاف شان ادابت در راہ سخن ز غفلت

نہ بیند تا خنور سوسے تو خندیدہ خندیدہ
 کہ آرد شاعر از کان جگر کندیدہ کندیدہ
 نہ وسعت کا قدر یہ ایقدر گنجیدہ گنجیدہ
 کہ ورت ردال از نرید سخن سجیدہ سجیدہ
 لب نر او ہم گرد و ہم سجیدہ سجیدہ
 مگر ازیدہ لرزیدہ بخود رسیدہ رسیدہ
 قدم افسریدہ لغزیدہ گمہ وزویدہ وزویدہ

<p>سخن را صد پنداران راه اندر پرده باشد گزتم کرده پر برگه از آب گل لیکن بحال خسته ای ساقی رسیدم سوختن نصیحت گویت به راه رفتن نماند کلام نغز و خوش سحر است با اعجاز یا جاود</p>	<p>بهرامیکه خواهی بود مگر نصیب ده نمید فتدیک باهی مرده شود گنبدیده گنبد لب تشنه دل پر جو جگر نصیب تصب مشواز گفته من جان من بکشد بچند که گویا بلب شیرین کپاشیده باشد</p>
--	---

کلام شوق را شانه بود با جان او گویا
 که میگویی ز راست ما ازل پرید پرید

<p>ای که بر خویش مبتلا شده قلمه پرواز وقت نزار شده همه عالم پیوسته تو شیدا خود غرض خود پسند و بی پروا خود به تسبیح خویش بختا در سوال در جواب روز ازل میگردد خائفان و دیر و حرم ای ز بیدار نه تو فریاد زلف کج کج نگاه و کج کلمهی سر حیا حینا چراک الله</p>	<p>اینقدر خوب و چرا شده آفت زنده و پارسان شده هم به بیگانه آشنا شده شوخ و میهر و میوفاشده خود پرستار و خود خدای شده گره است از گره بگشته شده جلو و افروز جناحها شده دشمن غفلت مدیران شده دست گویند کج او شده چشم بدو در با شده</p>
--	---

باجنیں قامت قیامت خیز ورودل او اثر نہ کرش سحر	بہر چاہناکے ما بلا شدہ آہ من آہ نارسا شدہ
--	--

سد بسوختے خدا منی آری

شوق پابند ما سوا شدہ

شوق جاں راندر جان کسود تیغ ابرو تیر شرکاں کرد زیر برقع روئے تاباں کردہ سرد مہری وائے باولدا و گال کن تاشائے دل صدوا عذار اے شہ خوبی بہ خلق و جو خود آب تغیش کنے شراب ناب بود گرد آورم نہ من خود را ہنوز الاماں اے چشم گریاں الانا اے سرت گروم کہ بعد مرگ من قمیس میدانم مراد فاطرت سوز الفت از سراپا و اغما رانده از در مرا بر گفتم اش	خوب کرومی کار سرواں کردہ بہر قلم خوب ساماں کردہ بر غلط خورشید پناہاں کردہ گرم بازار حریفان کردہ اے چرا قصد گلستاں کردہ عالمے رازیر سنراں کردہ از چہ سبل رقص مستاں کردہ باز کا کل را پریشاں کردہ دو چہارا غرق طوفاں کردہ شاد شاداں جشن شاداں کردہ وضع خود چوں سار باناں کردہ نخل تن سرو چاغاں کردہ پاسداریہا در باں کردہ
--	---

طاق ابرو فخر محمد ابراهیم
قبله گبر و مسلمان کرده

شوق با پیرمغان در سیکه
مرجا تجریدایان کرده

غزل مشاعر لعلیه

<p>بازم دل و جان تا پیرمیدان مدینه جبریل بداند شرف شان مدینه رضوان گلستان تو زندان مدینه قربان مدینه همه قربان مدینه ما یم گدای و سلطان مدینه کافی پی در دست چو در ماید پشمرده دلاں را گل خندان مدینه در دل خلش خار میدان مدینه بر روئے و قدر قامت جان مدینه از روشنی شمع شبستان مدینه رقصند به محشر همه ستان مدینه بس تا چه قدر دست علوشان مدینه گویند ترا نیز شاخون مدینه</p>	<p>گوئی سیر من باد به چو گان مدینه زان فخر که دارد سگ و دربان مدینه خوشتر بود آشفته سران را بهیچ دم حور و ملک شمس و قمر انجم و پرو پروای نداریم ز حبشید و سکنه حاجت به میجا نبود بهر علائش شادابی و هم فرحت جاوید به منت سجد او الیقه در دفراید قربان همه و خورشید و فدا و صنوبر تا حشر فروزنده بود در دو عالم آیند بنی پیش خدا بهر شفقت از بوسه نعلین نبی عرش بنبار بخوان غزل لغت که استخوان مدینه</p>
---	---

ولہ

گلگوں آباچوں زگلستان آبدہ	بلبل فجاں بندو کہ زتن بجا برآمدہ
گشتہ عیا ز جلوہ اعیان ثابتہ	آں بھگیوں ز پردہ پنہا برآمدہ
در عالم و جوہ سر و بند نغمہ ما	زیبا گلے ز گلشن امکاں برآمدہ
لالہ ز شکر رنگ بد و چین	زنگ لیش چو لعل بدخشاں برآمدہ
عاشق بنیم غمہ جانان بد و جان	دشوار بود کار بہ آساں برآمدہ
پامال شد سوختی رفتار او چنان	ایں نو نہال فتنہ دوران آبدہ
اندر چہ وقتن دل بجا رہے عوق شد	وا حسرتا ز زلف پریشاں برآمدہ
عاشق پئے وصال تو بجا رہے از وطن	رحمے مکن کہ بے سر و ساماں برآمدہ
بگداختہ بہ ہجر سبیل شکر خوں	لخت جگر ز دیدہ گریاں برآمدہ
در کشمش فتا و دہلائے برگرفت	آخر دلم ز کاکل بجاں برآمدہ
واشد ہر شکوہ زخم دل و جگر	گویا زباں بصورت پیکار آمدہ
جام تہی بدستہ و ندامت کہ شیب	آخر چہ شد ز مفضل زنداں برآمدہ

اے شوقِ خوشنہال مفضل سرودہ

تسین تائے از لب بجاں برآمدہ

بل فزوں تار کیمی شام عریباں کردہ
طاہر دل بلا اسیر زلف چاں کردہ

کئے بیز زلف پنہاں سے تانا بان کردہ
حسرتا کنوں رہائی سخت مشکل ہو

مشورہ تاویرازچہ بارقیباں کردہ
خیر بادا عاقبت پاس حریفان کردہ
گوہرا نذر آنتیم گل بداماں کردہ
پس چہا مسارا میں گویہ غریباں کردہ
ازچہ رودر مسکدہ شب رقص تان کردہ
سارگو و شوارو مشکل بود آساں کردہ
کلبہ ام را چہا رشک گل تان کردہ
اے شہ عثمان چہا رازیر فرما کردہ

قاغلا گر قصد قتل من نمداری بگو
بے سبب بختیہ برگشت اعدا زمین
نازم اے واع جگرے اشک شرم خون نشانی
گر نمداری کدورت سے افلاک خال کیا
گر نباشد حاصلت فوق منو گلر گنج
کردہ لیل دو عالم را بیک نیمہ نظر
اے سرت گرم پھین مقدم خود از کرا
با کمال عدل و داد و خلق نیکو خوش

جملہ نقد وین وایماں ہم متاع جاوید
آفرین اشوق بر تو نذر جاناں کردہ

باب

الہی بر سر من جو را آساں تاکہ
چنانکہ موسم گل رفت و ہر جزاں کے
رواں بسیرے کے عدم سیر و لوجو آساں کے
وہی تمام گیتے من گراں تاکہ

بہ ہجر صبح و مسانالہ و فغان تاکہ
بان غنچہ مشو تنگدل ز صرصر غم
سیرے قافلہ ہر دم جبرس ہی نالہ
سبک رواں بسیر منزل تودہ بردہ

وریں معاملہ یارب سرازیاں تاکے
چو گر و راہ پس پشت کارواں تاکے
بہارِ خندہ گل و غنچہ غزہ بیخروست
ز قصہ بائے کہ بگذشت داستان تاکے

بمشق سودہ بخیثہ فکر جاں وادون
بہ جستجوئے کسے خاکِ ناہر منزل
برنگ و بوئے گل و غنچہ غزہ بیخروست
شب وصال نشاید سخن دراز شود

کمالِ شوقِ بخواہد کہ با تو پیوندم
برید و نامہ و پیغام در میاں تاکے

راحم بست قبلہ دلہائے ما توئی
در ماں توئی و در توئی ہم دو توئی
گلشن توئی بہار توئی ہم صبا توئی
دریا توئی سفینہ توئی ناخدا توئی
اندر لباسِ شاہ و بدلق گدا توئی
یوسف توئی عزیز توئی دلربا توئی
در دیر بر بہمن جسم پارسی توئی
یعنی صنم بدیر و کعبہ خدا توئی
در مہر و ذرہ جوہر نور و ضیا توئی
مست مئے الست و خارِ بلے توئی
صورت نمائے آئینہ رہنما توئی

رہبر توئی رفیق توئی رہنما توئی
در بیخ و راحم چہ بود شکر و شکو ما
بے تو ہوائے سیرِ حمن خارِ غم دید
ما فارغیم از غم طوفانِ روزگار
کہ تاج بر سر است و گے خرقہ در بر است
در عسرتین رونق بازارِ دئے است
تبدیل ذات نیست ناسائے مختلف
چوں در شد حجابِ ولی یک جمعیت
از پر تو جمال تو عالم سورا است
بشودہ ایم ز مزمہ روزِ اولیں
نفسِ رخ تو نقش جہانِ انکار است

<p>نقشہ برآب باشد والا بقا توئی قاتل توئی گواہ توئی خون بہا توئی در وہم کس نیائی مگر بہر کجا توئی</p>	<p>ایں جلوہ نائے صورت الوان مختلف اے کیست بھر دعوتے خونم کہ دم زند اے موجد ظہور توئی بحسب صفا</p>
<p>شوق سیاہ کارچہ گوید ثنائے تو حالی توئی غفور توئی کسب سیا توئی</p>	
<p>بر من خستہ جگر رحمت یزداں مدد سرخ برآں مددے خنجر و پیکان مدد مژہ بر ہم نہ زخم دیدہ حیراں مدد پائے مرواں مدد دست کریاں مدد اے شمیم سیر گپیوئے پریشاں مدد سرگرم گریہ خون گوشتہ دامان مدد اے فصائے ہوسر خلع نہ زنداں مدد کار آساں بکن اے لغزش مشا مدد صبح خنداں مددے شام غمباں مدد فکر عالی مددے طبع سخنداں مدد</p>	<p>یا رسول عربی شاہ گدایاں مدد جانم از یک دو جراحت پنزیر و دین دم نظارہ رویش منم از غایت شوق من تہیدست و رہ عشق بسے دور و راہ بوسے ایں ہنرہ و گل کے بد ما غم گنجد استینم ہمہ آلودہ شدازیل شکر دشتم وسعت ایں باویہ رانگ گنت تا بدیں حیلہ فستہم بر سر پاسبانی بخیال رخ و زلفش گذر روز و شوم شاد آباد کہ آراست خوشا بزیم سخن</p>
<p>شوق بر یاد صنم بادہ کشیدن خواہد صحبت پیر میناں فصل زیتاں مدد</p>	

چه باشد اگر تیر و خنجر شکستی
 به یکسانی حزن دیگر چه خواهی
 چه بندم ای بی ایفاے وعده
 خوشایان حزن تو سر سبز باد
 دل عاشقان بس که بر باد آید
 منم با تو عهد و نما روز اول
 زیند تو اول خسته گشت و اعظ
 تفاوت بهی و وجود است با
 بفرمانه ساقی به زیم حسرتین
 هزاران سر سر بلندان گیتی

ستم باد او ای که دیگر شکستی
 که آینه پیش سکندر شکستی
 بے عهد و پیمان تو یک سری شکستی
 کله گوشه بر چرخ اخضر شکستی
 گروه چوں بزلف معبر شکستی
 بستم مگر تو به آخر شکستی
 نگفتی سخن بنده نشتر شکستی
 خمی شستم تو منم بر شکستی
 خرابی چه دید ای که سانه شکستی
 چه افتاد چرخ شکر شکستی

تشریح اشعار و تفسیر

تا چند ضیاع عشق تیر و خنجر شکستی
 شکر کجا نبرد پذیر و تیر و خنجر
 هرگز زخمی پذیر و تیر و خنجر
 بنده زخمی که تیر و خنجر
 بقدر زخمی که تیر و خنجر
 چوں خنده بر جرا سودا کند که
 چوں خنده بر جرا سودا کند که

<p> کز بہر وصل و عدہ فردا کند کے دایر بہ پہلوئے تو اگر جا کند کے خود را بخواب مرگ شکیبا کند کے جز عکس تو بجزین تو دعوت کند کے بز خاک آستان تو ماوا کند کے سازش بچنگ ساقی و مینا کند کے سو گند گو جان سیا کند کے چون شعلہ دست حرمت بالالذ کز پردہ خیال تماشا کند کے تعمیر خانہ بر سر دریا کند کے جز گوش گل خبر نہ صبارا کند کے </p>	<p> تا خسر قیواں بایں امید بستن مارا خدنگ رشک شگاف دل و جگر خواہی بیا و یا کہ میا لیک شام غم آئینہ رو بروئے سکندر تو اسکت پائے دلش ز بیہودہ گردی قرار یا عیش بدام کرد و سر چرخ خاک زو ہرگز تو اں نکرو یقین بر حیات خویش آتش ہمیر نذب متاع وقار خویش اثبات و نحو عالم ہستی شود عیاں سیل فہاست تکیہ بچہ رواں کن نازک فادہ است صد اسکت </p>
<p> تا چرخ شورا لحد و الاماں شو لے شوق اگر ادائے تم ناکند کے </p>	
<p> فرودس مکان بوالعلائی پنیامبران بوالعلائی این راہ روان بوالعلائی از نعمت خواں بوالعلائی </p>	<p> رضواں دربان بوالعلائی آرنہ نوید وصل جاناں سالک بوطن مسافر اند ہاگر سوز ریزہ چیں گدا ایم </p>

<p>لعل و در کان بو العلامی آغا بہ نشان بو العلامی سو گند بیان بو العلامی خون غائے سگان بو العلامی ہر تیر کمان بو العلامی ایست بیان بو العلامی</p>	<p>آغا حسن و جناب قاسم ماواع غلامی تو داریم جز خاکِ درت و گر نخواہم بے شبہ خطائے ما کند عفو پتہ تاب کند بہ مرغ مقصود از یاد خدا مشو تو غافل</p>
<p>کے شوقِ دولت قرار پاید جسز دار امان بو العلامی</p>	
<p>توزیر سیرانی بعباد کنی نگاہ ہے چہ عجب اگر نشینم سر گوشہ کلا ہے تو تیسری کنوں ز خاکم ندم مگر گیا ہے نہ ز دوست رسم دارم نہ ز دشمنی است نفلط نظر نہ دوزم سوئے ترک کجکلا ہے نہ ناسے گر بہ ہفت نہا باں و با ہے من و دست و جیب و امان لک زود ہے بخدا بجز در تو نبود مرا پنا ہے کہ کنی نظر بہ سولیش ز کرم تو گاہ گل ہے</p>	<p>سر رہ گزر فتاوم با سید آخہ گاہ ہے بہوئے اوج دولت ہمہ من غبارم منم آن نہاں تازہ کہ بفصل گل ہمہ چیز تم کہ یارب بچہ رسم رہا د رہ عشق ز استبارے رضائے دل گزیر داں من ایسر زلفت رخ تو مرد و ہفتہ گل و عنذیب و باں تو بخل و رقیبا شہ جن و انس بر من بکشا تو باب رحمت با سید شوق محزون سر رہ گزیر فتا د</p>

دل

ندامت سونے مقفل تیغ را چو اختی رفتی	ز راه کسیند توری کاربانا ساختی رفتی
بوقت تیغ صد افسوس از بالین سہارا	دل از ہر وفا لطف و کرم تراختی رفتی
ترازید ترا شاید باین خسار و این قافا	جہاں افر وختی رفتی علم افر وختی رفتی
مگر تو صید با فتراک لب تنگ میداری	مرا کشتی و تن در خاک خون انداختی رفتی
بشت نازنین کردی دل صد پارہ مارا	مگر از باد خاطر جا بجا انداختی رفتی
رسیدی با کلاہ کج بزلف کج اوج کج	بکار عاشق بیدل ہمہ کج باختی رفتی
زہے سر گرمی حسن گلو سوز قومی نانگا	کہ دل از دیدہ می زود چنان بگرداختی رفتی
تظن ز دیدہ کردی سوئے من و بختل ستم	غلط انداز تیرے بر غلط انداختی رفتی
ز نور و سایہ رخسار و کامل اہل علم را	مسلمان ساختی رفتی و کافر ساختی رفتی
بجیل عشوہ با تیر نگاہ شوخ و ستانہ	بے دل و دختی رفتی بسر ما تختی رفتی

بے گفتم سرواے شوق راہ منزل آفت
مگر از اہلی سود و زیاں نشناختی رفتی

شبصال سخن زیر لب با گفتی	بشوختی کہ سبق بود بر حیا گفتی
خوشاشی کہ سخن بر سخن ہی را ندی	ز قصہ ما بشنیدی ما حسبہ گفتی
ہزار حیف سخن مانے چند بر سر ما	دفع بافتی و با قیب وا گفتی
پس از گذشتن عمر سے شبے بجلوت گاہ	آرزو سے کہ گفتم تو ناروا گفتی

غیبت است که عمرت خداور از کند
 گویند و ترا که غرور دولت حسن
 بگردان از بی اختیار مرغ چمن
 بوقت نخل من این گفتگیا آمد
 چه رفت بر سر تو محو پیر تم لے بت
 سوال بوسه لعل لب تو چون لرم
 بتافتی رخ خورا سلام چون خواند
 بمانے جلوه حسن ترا پیر سیم
 نگاه دار لب و اعطای منبر
 به بزم غیر سخاوی هر آنچه میگوئی
 جفا و جور کنی تند و سخت میگوئی
 گر ترا ز خدا شرم باد شکوه ما

نما و عاشقیدی و ناسزا گفتی
 مرا کینه فرومایه بی نوا گفتی
 بگوش گل نشیندم چه اصبا گفتی
 من از رضا تو گفتم تو از قضا گفتی
 بیرون آینه دیدی خدا خدا گفتی
 بمن ز عفت با شفتی و گدا گفتی
 بیائے بوسه زوم سجده ریا گفتی
 تو نقد جان دو عالم بیکدا گفتی
 سخن ز سائو و می گفتی او خطا گفتی
 بجائے خویش بدانی همه بجا گفتی
 منور با تو گفتم چینی چرا گفتی
 نیک بر رفته و دی و جا بجا گفتی

شکر و شکوه بر آینه کار دل
 تو خیر با در لب نابکار را گفتی

بهر العالی سکنی امصطفائی
 لے بهانه جوئے در پرده خدائی
 خود ستائی سکنی یا خود نمائی

تو بخلو نگاه مستان سانی
 سیکشی زنده کنی از جنین برووب
 دعویٰ بکنائی و هم جلوه کردن هر کجا

سوخے عاشق می نگری بانگاہِ نیمباز
 شوخی رنگِ شہادتِ غازیہ رو بس
 باغ و رحمن گاہے برکشی از رخ نقاب
 سجدہ کردن در حرمش صنم گفتم حرام
 اجتناب از باوہ خور و لیک سو میگد
 در برت و لوق طمع نیت بر سر تاج زر
 مدعاے من نباشد پیش تو محتاج سخن

لے فدا جانم چرا بجا عتقائی میکنی
 تازہ خوں آلودہ چون دستِ خالی میکنی
 کبیرائی میکنی مشکل کشائی میکنی
 راست میگویم خدارا کج اوائی میکنی
 محبت نازد بو خوشی ستمائی میکنی
 لیک بر اقلیم دل زما زوائی میکنی
 تو کہ بے اظہار ما حاجت دوائی میکنی

روزیت روزی رساں در روز و روز

شوق بر سر در چرا شبها گدائی میکنی

شوق گزشتہ بہ صحرایِ روی
 صد ہزاراں دل بود ہمہ سیراہ تو
 چرخ بر ہم زد جہانے را کہ تو
 لے گل رنگیں گلستانِ بہار
 ایوئے جاناں بو و طاقِ حرم
 کردہ آساں رہ اسلام و کفر
 عقل و موش و صبر و ایماں دین و دل
 دل بدام تو نیستد باز چون

دل گسستہ خار در پایِ روی
 تو مشو حیراں کہ تنہا می روی
 بر زدہ زلف پللیا می روی
 بر ہوا چون بو کہ انما می روی
 زایدہ از چہ بہ کعبا می روی
 کعبہ روئے کعبیسا می روی
 غارتیدی جملہ کالا می روی
 از ہزارے ہمید غنقا می روی

<p>راست میگویم که بیجا میروی پویه پویه گلشن آرا میروی غرق در نور سیرا پامیروی بر نهاده جام صهبامیروی</p>	<p>تو نرم غنیر پوشیده مرو بهر گلشت نیابان چسمن لے شه خواباں که تو خورشید و چشم دشمن کور مستانه بکف</p>
<p>سخت دشوار است قطع راه عشق شوق بشو بے سرو پامیروی</p>	
<p>قربت گشت کمالِ علوی لاجواب است سوالِ علوی عرش پر و از خیالِ علوی عکس عارض خط و خیالِ علوی با کمال است جمالِ علوی عظمت و شان جمالِ علوی این بود صورت حالِ علوی هست سر سبز نهالِ علوی لے چگویم سن و سالِ علوی حشر خیز و زلالِ علوی واقعم خوب حالِ علوی</p>	<p>جناب اوج کمالِ علوی گفت بنده ز خدایت جدا میرسد تا به نهالِ طوبی حسن آئینه رخاں را افزود منتفعی به ز روئے مابا لے فلک از تو غراتر باشد رقص ارشد بهشت حوراں فضل ایند به گشت زبانِ ارم زنده دل راست به ماتلابدی مرساں رخ به روح پاکش گوش کن شوق صفاش از</p>

وله

باو کمذجان و دل زلف و دانا مصطفی
 پاک بنی ظهور ظلمت کفر و دور کرد
 گشت ظهور دو جهان مهر و مهرین
 با و بهار و خشک و تر غنچه گل شجر شتر
 بدر کمال حسن را رنگ حنا شفق بوی
 راستی نو که صبحدم تا به نهال سدیم
 منزل رحمت خدا فخر زمین و آسمان
 بر سر عرش قدسیاں زیر سایه نیل
 بسکه فرود شوکتش خواند شبے خلوش
 خسرو کعباد و جم قیصر و شاه نیمروز
 رضوان بخلدی بر و گرشود اشارت
 غره کن بز بد خود زاید ناشناس بود
 نام خدا و او او جمع شوند روز
 سجده کنان بر و شش بر شفا امم

شام وصال عاشقان رتوبلا مصطفی
 گرد جهان فرا گرفت نور و ضیا مصطفی
 شام و سحر سید چله برائے مصطفی
 حور و پری تلک بشر جلا فدای مصطفی
 خوبتر از بلال عید ناخن پای مصطفی
 روح الامین نمی پر و جز به هوا مصطفی
 کعبه بنا خلیل کرد عرش بنا مصطفی
 صبح و ساهمیکند مدح و ثنا مصطفی
 چون خدا پند بود آن وادای مصطفی
 دست او ب سینه زدیش گدا مصطفی
 راضی بود خدا با خود به رضا مصطفی
 کافی بود به عاصیا مهر و دلا مصطفی
 اطمینان مصطفی زیر لوای مصطفی
 پیش خدا نیشد دست دعا مصطفی

سوئے بهشت جوق جوق تا به روزه بود
 بهر خدا بگو تو شوق کیمت سوا مصطفی

با تو گویم چه نشانِ علوی
 می شنیدیم و ملک می گفتند
 راست گویم فلک سفله نواز
 ناکان رخ نمیدانستند
 نکته بر العجب از من بشنو
 مذنب رند و قلندر مشرب
 عشق گر کوه الم به شکند
 در سر شوریده سووا افزود
 گیشته بهر گرسنگان
 استخوانها سر روی هما
 ز چند شربت آب زوا
 جمله آیات و حدیث الفت
 این کهن قلعه قیس و فرهاد
 غیر امداد علی ز اهل بیها

دیگرے بہت جہانِ علوی
 بامِ عرش است مکانِ علوی
 بیخبر بہت ز شانِ علوی
 ہمہ دانندگانِ علوی
 عشق بزخاست ز آن علوی
 بے بہا گوہر کانِ علوی
 تن تو اں و ادبجانِ علوی
 پر نیک بود چو جانِ علوی
 مرجا و سبتِ خوانِ علوی
 کئے بخوردند سگانِ علوی
 دہن زخم نہانِ علوی
 بود بر نوکِ زبانِ علوی
 تازہ میگرد بیانِ علوی
 کس نمیداد نشانِ علوی

بر بودند دل مایه شوق

غیرت جور بان علوی

فی

پیش روی زلفش و الضحی اللیلین

بشان مصطفی نازل بود آیات قرآ

جیب کبریا ختم رحمت معشوق ربانی
 سرورندے شب موج اہل بزم روحانی
 ظہور نور احمد خلقت خوا و آدم را
 بہ توصیف سراپت و لم عاجز باقا
 دہن غنچہ زباں سوسن ^{نگہ} از گس خطش ^{سجا}
 نائے روئے انور مبتلائے درد و حیران
 خدا سازم نہ یکجاں بلکہ صدجاں ہزاراں
 محمد ہر یاراں پیش حق سینہ سپر باش
 دل فرما دو ہم محبوں بود آبا و ازو ^{حشت}

شہ کون و مکان واقعات حین انسانی
 وصلی اللہ علی روح البنی محبوبیروانی
 قدم اندر حدوث و ہم حد و اندر قدم
 بہ قدر طوبی بہ عارض گل بصورت ماہ کنجانی
 بود سلک گہر و نداں لبش لعل بہشتانی
 خدا را یا محمد تا کجا سرخ و پریشانی
 کتم ام و اب و فرزند و دختر بر تو فریادی
 بحق دشمنان شمشیر برآں تیغ عربی
 کزین ویرانہ ما پر داشتیم گنج فراوانی

مشونادان شنوئے **شنوئے** گویم سخت شوارا

خیالات سبک و حتی بہ این سبک گراں جانی

شنو از من صفت و شان رسول عربی
 مختصر وقت بگویم کہ شنو بعد خدا
 عجب اینست کہ نادیدہ بخوابش یوسف
 از رہ حسن طلب موسی عمراں بر طو
 طایران چمن قدس ہمہ گرد تو اند
 و انما بوالہی ز نسیم لطفست

خود خداست شنا خواں رسول عربی
 بہ تراز جلد بود شان رسول عربی
 از دل دجاں شدہ قربان رسول عربی
 دید آخر رخ تابان رسول عربی
 ہر جبار لطف پریشان رسول عربی
 خرد و تازہ گلستان رسول عربی

ظاہر پیمبر نبی بود سر سامانی
 شتر اعدا از سائیدگی صحر
 بود صدیق و عمر حیدر و عثمان غنی
 گویت نام خدا شکوہ اعدا نکتند
 لے بزینی کہ دی صاعقه بر طور نکتند
 شوکت قیصر و فقور و سکن در جمرا

گشت آخر همه سامان رسول عربی
 چون خدا بود نگهبان رسول عربی
 از انزل تابع فرمان رسول عربی
 از خدا نیز محبان رسول عربی
 پر تو شمع شبان رسول عربی
 کئے بہ سنجند غلامان رسول عربی

شوق در حشر بود بر سر اسایہ فلکن
 دلکش گوشہ و اماں رسول عربی

روان و جان رسالت محمد عربی
 خار بادہ وحدت محمد عربی
 بہار گلشن قدرت محمد عربی
 ظہیر مذہب و ملت محمد عربی
 چراغ راہ ہدایت محمد عربی
 محیط قلم رحمت محمد عربی
 بحسن کان ملاحات محمد عربی
 بود فدائے قویوسف زلیخا قربانت
 سخا و بذل عطا لطف وجود و ہر

ضیاع چشم نبوت محمد عربی
 فروغ محفل کثرت محمد عربی
 نیم صبح سعادت محمد عربی
 مجاز حجت و حرمت محمد عربی
 کساد کفر و فسقات محمد عربی
 مدیتر شہر رافت محمد عربی
 بہ بذل بپر سخاوت محمد عربی
 خدا خوش است ز نامت محمد عربی
 تراست بہ ہمہ قدرت محمد عربی

<p>توسایہ کن سیر امت محمد عربی کبریا کے شفاعت محمد عربی شفیع روز قیامت محمد عربی بدست امت امانت محمد عربی سراں تو ازورد دولت محمد عربی</p>	<p>بروز حشر خدا را ز گوشه دامن نوید باد که بسته است از ریشه شفقت زہر عفو گناہان است عاصی نگاہ دار تو ایماں و جان امت را راستان تجھ افتادہ ام زہر خدا</p>
<p>غلام تست بدل شوق کن بحال او نگاہ لطف و عنایت محمد عربی</p>	
<p>دل آرا روح پرور جانفزا خبر از آشنایا آشنائے بندم با پر وبال ہائے چہ داند در دل نا آشنائے تیرس از دو و آہ بیوائے کہ ہستم در بلا و مبتلائے کنڈاں تند خوئیخ آرنائے خداوندایت کا فرادائے جہا از تو بود از من وفائے خواہم از تو قاتل خون بہائے</p>	<p>توئی دلدار و دلبر و لربائے نیما جز تو کے دیگر رسائے نویسم نامتہ شوق وصالش عدو خندد بر آہ و نالائے میفکن بر سر من برقی خندہ میرس احوال این غمیدہ دل نگاہ رحم کے بر نیم بسمل رہو داز من متاع دین ایوائے ہمیں دارم تمنا تا دم برگ بیا از خون من کن دستگیر</p>

<p>نہی یا بد بجز مردن شفا کے اگر باشد کہے اندر سرائے نکبن ثابت اگر دیدی خطا اگر باشد کیے ہم ناسزائے</p>	<p>مرض عشق کے عیسے یقین کن صدا آید زویر و ہم ز کعب یقین بر شکوہ دشمن نشاید ہمہ بے لطف سازد عیشِ محلب</p>
<p>دگر بینی نہ غیر شوق محزون ستم دیدہ بہ آفت مبتلائے</p>	
<p>رقم بود کشف و کراماتِ علوی شنو ہمچنین بود حالاتِ علوی نقبر علوشان و درجاتِ علوی بحکم نبی اہل خدماتِ علوی مگر بود موجود و رذاتِ علوی خدا را چنین بود عاداتِ علوی بہر صبح دردِ مناجاتِ علوی بسے بود نحر و مباحاتِ علوی ہمیں ارغوان بود و سوغاتِ علوی منہرِ جرعی نوشِ خراباتِ علوی سوئے سوغاتِ باشد اشاراتِ علوی</p>	<p>سر لوحِ قدسی مقالاتِ علوی بہ زبانش ہمہ شورشِ خرموشے فلک با ہمہ سر بلندی بناز و نویسند مشورہِ عفو گناہاں صفت در ربودن دل از پہلوئے ما غم یا خوردن سر خاکِ خفتن بگفتی نوید نجاستِ گناہاں جبیں سو دنش بر در مسیرائی ز مئے جرعی میداد بعد از سلامی چوئے زمینِ مسیحِ جز خودی ما پئے مئے کشیدن ز راہِ لطف</p>

دل

خدا را نظر کن تو بر شانِ علوی	بلند از فلک است ایوا علوی
که هست تمام روز چهار علوی	ملک جن دانس و پری حور و علوی
بود تازه یارب گلستانِ علوی	بحق نبی و علی تا قیامت
چو خورشید شمع شبستانِ علوی	فرود به عالم چراغ هدایت
همه ریزه چند از خوانِ علوی	چه کافر سلمان و هم رند و زاید
بسیار دارم ز و اما این علوی	نه ترسم ز خورشید و نه قیامت
تو بیار باشی زمستانِ علوی	بشوکت کند به شرب قلند
من بے نوا دست و اما این علوی	کز ارم نه ز نهار تا روز محشر
بهر تار گیسوی چهار علوی	بیا و نیز دلهای اشقنگارا
نہے بنجر و تنغ و پیکانِ علوی	بدوز و دل و هم جگر باره سازد

گوشتی من هم کی از غلام
بپزند گراز تو یارانِ علوی

مستوفیات

و تشریح

قصای و قطعات تاریخاً به نیت و تکریم و تکریم و جمع بند با عیال

نظم نقدی مناجاتی با طهارت علیها صلوات الله علیها و علی آله و صحبه
حضرت مصطفیٰ احمد محمد صلی الله علیه و آله و سلم

بعد حمد و ثنائی رب و دو	بر محمد نخواست سلام و درود
ذات او منظم صفات صمد	اوست محمد مصطفیٰ احمد
عاشق کبریا جیب خدا	رحمت حق شفیع روز جزا
اشرف الانبیا و خیر انام	بانی دین و مذهب اسلام
نام اقدس چو شد بترسیم	بر فرود افتخار عرش عظیم
و میدم در گروه کز و بیان	نام احمد شد است و روزبان
برستودش خدایت کریم	هم به قرآن و هم بصحیف قدیم
هم به توریست و هم زبور انجیل	خوش خبر داده شد زریل
نور او تحت و فوق او پیشوایین	ابتدا انتهای محمد بس
ماه تابنده شب مسراج	مهر صبح سعادت منهلج

<p> باعث فخر عیسی و موسی نازش نوح و یونس و ادریس گوهر یوسف زینجا بود خدا جبرئیل امین در بانسش صاف گفته است خالق یکتا فاضله گفت با دلیل قوی فخر کونین و صاحب لولاک چرخ گردون به گردگرونده قد و الالمسیانه بود مگر زلف لولئی نسیم تازه چمن سگری بود چشم عالم بین لعل لب و ایما شکر خنده بود عارض چو گل دهن غنچه بسکه شرکان دراز بود هم راست بینی و گردنش هموار ریش اندک سیه سرور بود سینہ صاف و کتاف دهن کینه </p>	<p> موجب ناز آدم و حوا هم سلیمان فدای بر و بلقیس شد و عالم بنام او شیدا هم ملک جن و انس تقریبش کند مثل او دیگر پیدا یعنی بعد از خدا بزرگ توفی نقش نعلین او سر افلاک پیش رخ مهر بود شمرنده بیچکس و نبود بالارتر آب حیوان لعاب پاک دهن نقش تقدیر حق بلوح جبین ساکت مذاں چو برق تابنده ابرو باریک هر دو پیوسته صنف کشیده چو فوج ترک عجم چهره بدر کمال و خوش رخسار دانه عرق چو گوهر بود بود ساعد قوی و سیمین </p>
--	---

بود باریک خط زبوتے باف
 جانب است قدر چند انگشت
 ثبت پاکیزه ازید قدرت
 بود پر گوشت و طول و تر بالا
 همچوں خضر نرم بود جان من
 سایه اش بر زمین بیفتاے
 نگزیده ز بہر خویش نگین
 آمدے بوئے مشک تا آریوم
 کن شفاعت ز این دو سماں
 مبتلا ہست اے شفیع اعم
 تا شود زین بلائے سخت را

از سر سیت تا بہ عقد ناف
 در میان و دو بازو او بر پشت
 بود مہر نبوت حضرت
 ہر دوست مبارک والا
 کف دستش وسیع و نیرین
 ہم زہمیش خیر و اوسے
 ہچماں نقش پائے او زمین
 چون شدے ہر کجا بنی قوم
 یا محمد برائے امتیاں
 شوق عاصی بہ در و درخ الم
 کن برویک نظر ز لطف و عطا

یا الہی طہنیل آل رسول
 کن دعا من غریب قبول

خمسہ نقیبہ بر غزل حضرت مولانا قدسی علیہ الرحمہ

نہ شدہ ہم نشود چون تو گے صبح بنی
 مر جبا سید کی مدنی العسری

اے کہ در مجمع خواباں جہاں تنجی
 باو بر نام تو سراں سہری جانی

دل و جاں باو فدائیت چہ عجیب شوقی

لے ز نور تو منور شدہ ہر دو عالم

وے ز حسن تو عیاں شان خدا اگر

جلوہ حسن ترا در پردہ جا می بینم

من بیدل بہ جمال تو عجب حیرانم

انشاء چہ جاالت بدیں بو العجبی

از وجود تو مہابت بنی ہاشم را

شروہ عصمت و عصمت ز لبت یرم را

از در پایہ عالی فلک اعظم را

نسبتے نیست بذات تو بنی آدم را

برتر از عالم و آدم تو چہ عالی نبی

چست و چالاک براق شدہ لولاک گزشت

جانب چرخ بعد شوخی و بیباک گزشت

شہسوار یکہ سہر عرش طربناک گزشت

شب سراج عروج تو ز افلاک گزشت

بہ مقامے کہ رسیدی ز سد مسیح نبی

ہست شاداب ز گلشن دین اسلام

با ادب آوہ رضواں بدت بہر سلام

تو بہر جا کہ گزیدی پئے آرام مقام

تخل بستان مدینہ ز تو سر سبز دام

اں شدہ شہرہ آفاق بشیر رحیمی

در رہہ جہل فشر دم بستہ پائے ثبات

ظلمت عشق ز ما دور کند نور خات

حضر را دیشوئے شہ پاکیزہ صفات

ماہہ تشنہ لبانیم توئی آب حیات

رحم فرما کہ ز حد میگزود تشنہ لبی

عمر صد حیف کہ در خواب و خور گزشت

من کردم ز مکافات عمل بیخ حیا

روسیہ آمدہ ام حال تباہم بگر چشمِ حمت بکشا سوئے من انداز نظر

لے قریشی لقب و ماشی و مطلبی

گفتہ با شہد شہاگر چہ سگت و رازلم در خورد چو خطاب است کجا آب و گلم

ایں خجالت زود تا بقیامت و لم نسبت خود بہ سگت کر دم و سب منفعلم

زانکہ نسبت بہ سگت کوئے تو شد بے ادبی

منفلا نیم کوئے تو گرفتیم پناہ بیکسا نیم فادہ بہ بہت خوار و تباہ

عاجز ایم بکن از کریم خویش بگاہ عاصیا نیم زمانیکسی اعمال مخواہ

سوئے ماروئے شفاعت بکن از بے سہی

گوئشکل شدہ توریت و ہم انجیل و زبور کتب پاک الہی بزبان مشہور

آخرش گشت چنین خواہش زین دان جھوٹ ذات پاک تو دریں ملک کر و ظہور

زال سبب آمدہ قرآن بزبان عربی

مرشدی تشریحی شفق و مستندی منع لطف و کرم مایہ شادی و خوشی

میکند عرض تو شد و بعد خستولی سیدی انت خدیجی طیب قلبی

سوئے تو آمدہ قلینے در ماہی

تخمیس بر غزل حضرت مولانا جامی رحمہ اللہ علیہ

نیت از ضعف کنوں طاق ز قاروشی

در غم بگری تا بجا نالہ کشتی

لی حبیب عربی مدنی قریشی

صبر کن بہ رضا کے دل دیوانہ و شی

کہ بود و در و عیش مایہ شادی و خوشی

اونک در تہ و من پست زین مایہ کی
از خجالت ہمہ در چشم نبود آئینی

بج او دایے زمین با ہمہ کوتہ قلمی
فہم رازش نکتم او عربی من عجبی

لاف ہر شہ چه زخم او قشیشی جشی

گر چه صدر پودہ انداز و او است میا
چوں منور شدہ از عکس رخ جلد جہا

نیست ممکن کہ بود حسن خدا و او نہاں

وزہ وار ہم بہ ہواداری اور قص کنا

تا شاد شہرہ آفاق بہ خورشیدوشی

رہ رو عشق نبود است گے سست قلم

روشن از دہر جہالت عرب ہند و عجم

وجہہ فی نظری کل غداۃ عشی

صورت محفل زنداں زمین مست پیر

حالی این خانہ خراباں زمین پیر

ذوق این مئے نشاسی بخدا تانہ جشی

پیش چشم من دل سوختہ مہیا مہیا

سایا حیف پشیاں نہ شوم بعدفات

صناعف اللہ لنا کل زمانہ عطشی

پائے بندان محبت ہمہ آزاد بوند

زاہد کئے ز فسو نہاے تو آوارہ شوند

از سر عشق همه جانب کوشش بدوند
جامی ارباب فاجره عشقش زدوند

سر سبوت گرازیں راه قدیم باز کشتی

خمسه بر غزل جامی علیه الرحمه

خیال گدائی سر کقیبادی
اگر رخ و غم هست و گریه و شادی

همه از تو دیدم همه را تو دادی
مرید تو ام زانچه جانرا مرادی

الیک استناد علیک اعتقاد

سپیدیه از تو یابند روزی
سوسه برودیکان نظر را بدوزی

نه زین مهر و زنی نه زان کینه توری
عجب لفر و زنی عجب خانه سوزی

که صد خانان را در آتش نهادی

کنم سر بر پایت فدا گر بگوئی
خوشم گرزخونم کف پا بشوئی

گر در ره همه دره نه پوئی
عجب جنگجویی عجب تندخوی

که جان وادم از عشق و دادم ندادی

نه من پاکبازم نه من نهیکم
همه بر صفت آنم که بر خویش لرزم

چنان با تو سازم بیک جو نیزم
بدا و تو نمازم و داد و تو ورزم

که سلطان دادی و شاه و دادی

بے ذاکر و پارسا رند و شاعلی
که اندر حریم تو گشتند و اخل

گر پرده دل شده حد فاضلی
چو در کعبه رویت نه بینم چه حال

زطے منازل و قطع بوادی

اقاصی ادا فی و مشہو و عامی
ہمہ از تو وارند داغ غلامی
توشہ گویند شبلی زطامی
جمال تو ناویدہ جان داوجا

نہے نا امید ہے نا مرادی

توضیح خیر مقدم مراجعات شد و امانی حضرت شاہ غا و او و صاحب ابوالعلا از زیار حرمین
در شہ سحری تالیخ ششم محرم

بیا بختی چو طمع بیت نوجواں
بیا قوت جان خستہ دلاں
بیا داروئے درد سودائیاں
بیا پنبہ داغ سوزنہاں
بیا شادئی خاطر خستہ جاں
بیا باعث عشرت جاوداں
بیا رونق روز شتایاں
بیا نور ایمان جبرو کشاں
بیا سچو احوال دلبتگاں
بیا باقدے چو سرورواں

بیا لے کہن سال پیر مناں
بیا راحت روح افسردہ دل
بیا دافع بچھاٹے دروں
بیا سر ہم زخم خستہ جگر
بیا غم تراش دل غمگزیں
بیا چارہ خاطر در مسند
بیا روشنی شب تار من
بیا لے چراغ شبستان دل
بیا برز وہ حلقہ بر حلقہ زلف
بیا بر سیر زلف شانہ زوہ

<p> بیابان زوہ دامنی بر میاں بیابانے کو باں و دشت زباں بیامحل آرائے لیلی و شاں بیاختدہ ناز شیریں لبیاں بیایوسف کاروان نشاں بیامچھو دودے زمر و دیباں بیاقاطع حجت صوفیاں بیاباعت مشرب ہو دیباں بیازینت بزم جمشیدیاں بیاکعب مئے پرستد گان بیابرتراز من من ہر ہاں بیارہبر راہ گم کرد گان بیازازل خواجہ بند گان بہار آمد و رفت فصل خزاں بدور آچوں گردش آساں ندام خبر من زاین و زان کہ خون گریہ از شکست یا و کان شرابیکہ صنواں کشد ورجناں </p>	<p> بیاپہیں برابر و عرق جریباں بیابا ادا نامے زاہد فریب بیادشت افراٹے محبوب نراج بیاکریم چشم سدر با طبع بیاقصد خواب خاقون مصر بیامچھو گلزار تازہ نخل بیابکن سخ اسلام و کفر بیاموجبت زرد و مشکت بیایاے بیاتت فریدیوں غلام بیاتبدین و ایمان بیامونس و ہدم و غمگسار بیامشوا دل و دین من بیاساقی مست جام الت بیابریخاست از باختر بیاجام رنگیں نہادہ بکف بہہ مئے مرصاف با کہ و ر بہہ جام زان آب یاقوت رنگ شرابیکہ چون شیر بادور حلال </p>
---	---

بیارو بہ محفل بر منم کنان برقصند بر عرش کرویاں نخوانت تہ تیغ سبوجیاں شرابیکہ ماطق کلامش بران کزاں داد جانے بہ پیغمبران کہ بیگانہ گردم من از جسم و جان	شرابیکہ حوران فردوس را شرابیکہ از مستی و بخودی شرابیکہ بر حلت و پاکیش شرابیکہ ز دانش گوید ظہور شرابیکہ ساتی بہ آغاز روز چنان بخودم کن از انجمنے
--	--

دراں بخودم حاس دومی
نخوانم چو ارباب مستی کناں

مطلع ثانی

کجائی توئے مرغ عرش آشیان کجائی توئے گنج سہر نہاں کجائی توئے ساکن بلکاں کجائی توئے خستہ سنج تباں کجائی توئے نظیر کار جہاں کجائی توئے شکل آب رواں کجائی توئے آبروئے زباں	کجائی توئے طبع گوہر نشاں کجائی توئے بلبل باغ کن کجائی توئے جان فخر سرو کجائی توئے رمز ان سخن کجائی توئے تیغ برآں لا کجائی توئے نقش برآں کجائی توئے آتش افروز دل
--	---

کجائی تو اسے رونق بخور کجا	کجائی تو اسے جو بچان بطق
کہ پیشیت وود کلک سجدہ کنان	کجائی تو اسے داور کلک من
توئی کاندیں باغ سرور و	ز تو بہت شادانچیم سخن
تو را قسم نامہ خسرواں	توئی نامدار و توئی نامور
کہ نامت بدامت و روزاں	توئی آشنائے زباں و قلم
مرا با تو پیوند چون جسم و جا	مرا از تو تو قیر و عز و شرف
مرا از تو باقیست نام و نشان	ترانیت با من اگر تنگ خار
توئی مونس و ہمدم بکیاں	مرا جز تو دیگر نباشد کسے
میں باش تا باشم اندر جہاں	توئی یار و یاور توئی کار ساز
کہ یا بد تو تو کام کام دنیاں	ہمیشہ میں باش ہم مشورہ
اگر تو نباشی چہ لطف از جہاں	مرا میں توئی مایہ زندگی
جہاں تا باند تو باقی باں	کلک سخن بادشاہی تراست
امیدم تو در ہنساں عیاں	تا خامو و ہم تراستندہ ام
کہم صدف خاک را در نشان	اگر دستگیر شوئی از گرم
نسیم سحر چو آب زوار	روانت از لطف تو انام
بلکہ شود تازہ کلک زباں	گزار چشمہ فیض آبم و ہی
توئی کام بخش و توئی کامرا	مرا چ گزار نا کا میاں

<p>گر بے تو نایدیکے برزباں بوشید از مهرش مہرباں اگر پاسداری منم پاسبان نیاز ترا ہم پریم بجاں نخواہ آنچه خواہی دہم بیگان</p>	<p>بے نغز گفتار دارم بسر چو بشنید این التجا طبع من نرا داد اینک کہ اتا وہ ام بجاں در کشتی گر تو ناز مرا مشوار کر مہاشے من نا امید</p>
<p>خدا را بروں کن ز دل درد و غم تو خوش مطلع سوی را بنجواں</p>	
<p>مطلع ثالث</p>	
<p>بہ بحر سخن کشیم کن پروا بدست خود آرم در آسائیکاں بپاشم بنیرم سخن رایگاں کہ بودم من از طبع خود مہرباں نزول ملک چو شد و آسائیکاں شگفتہ حسین و تبسم کنان ز تاب مفرخوٹ بر رخ عیاں جو بلوچ ہمیں خط زعفران</p>	<p>خدا یا توئی خالق بحر و کاں بنواص فکر و ہم غوطہ ما چہ در ماتے معنی پر از مہشت دریں ساعت سعد و وقت بیادیکے قاصد خوشخبر نہ قاصد مگر شاہد دلربا گرہ در گرہ زلف از گرد راہ نشستہ غبار زره بر جبین</p>

بمن گفت پر خیز لے بخیر
 بود با ادب پائے اقدس بود
 چه حاجی که ہم کعبہ ناز و بود
 حیم دلش جلوہ گاہ الہ
 نگنجد بجز نگد خاطرشش
 چه دانی کہ آن حیت نور خدا
 ہمیت آن گنج اسرار حق
 سر از بادہ عشق احمد بپوش
 جبین لوح مشق خط کبریا
 لبش چشمہ خضر را آبدہ
 برخار گر چشم مہر او فتد
 نہ بینی بر بینی بخیر راستی
 کہ است با این صفات جمیل
 غلامان خود را چو آقا است او
 شنیدم چو این مژدہ جانفرا
 کشیدم غبار کف پائے او
 بخوانم و گر مطلع چارمی

اگر پائے داری شواز سروا
 کہ آمد سر حلقہ حاجیاں
 چه کعبہ کہ خود قبلہ و وہجاں
 ہمہ سینہ اش پر ز گنج نہاں
 بجز نور ایزد و گر این و آن
 ہمیں عشق احمد شہ مرسلان
 کہ وار و گنجینہ دل نہاں
 ز چشمان محمود مستی عیاں
 کشیدہ دو سطرین کج از ابرو
 دہاں مہر برب ہمہ عازفا
 ز حبلت شود سوئے موزب و
 نیاید بجز حق سخن بر زباں
 بجز شاہ داؤد قطب باں
 بہ آفاق معروف آغا میاں
 دویدم سوئے قبلہ راستاں
 بدو دیدہ چوں سرمہ اصغیاں
 کہم ختم این خیر مقدم براں

مطلع ربع

کہ ساید جسیں پرورش آسمان
 بخوبی گل و غنچہ بوستان
 درخشندہ چوں نیر آسمان
 بہین است وارا لامان بگمان
 ندیدہ چنین گلشن اندر جہان
 بروئے زمین است باغ جہان
 برحمت نظر کن سوئے عاصیان
 بہ ایماں روم چوروم زین جہان
 ندامت بر مہ یا شوم شادمان
 بحق نبی آل و اصحاب شان
 کہ تانیزہ خورشید گرد و عیان
 لوائے محمد بود سائبان

نیسے بارگاہ رفیع المکان
 ہمہ خار و خاشاک این ستریا
 ہمہ ذرہ خاک این بارگاہ
 پناہ زمین و فلک پایہ
 فلک باد و چشمہ و آفتاب
 خوشا خوابگاہ جناب حق
 خدایا بحق محمد شفیع
 بحق شہ قاسم و بوالعلاء
 ندانم دران روز امید و ہم
 کہ یا بہ بخشائے از فضل پیش
 امیدو گر نیت جز فضل تو
 دران روز بر فرق فلک و جہان

قضیہ تہنیت حسین سالگرہ مبارک حضرت بزرگوار عالی متعالی مدظلہ العالی
 جو بروز جلوسہ فاتر علاؤ المعتمدی عداو کو توالی و امور عا سر کار عالی منعقدہ
 ۸ شعبان ۱۳۱۲ ہذری کے ساتھ پیشگاہ اقدس میں گزارا گیا

بوی گل مشک ختن چو اندر سرور
 مستی عشق و جوانی را که هر مرغ چمن
 کاشتم تخم بن تا از تناب بر خورم
 محو که گرد و دلا نقش محبت آب فکر
 شاه ما در عدل بود و بخشش جو دو سخا
 شاخ باله بار و رگ و در ترا نخل سرو
 منفعل مشی تو گرد و چو نه ماه چارو
 او نگهدار و ترا از چشم زخم بر شقی
 توشه عالی و قار و من گداک بیوا
 در دسر آرد ترا گر شاه شور بیوا
 چون کف جو تو مصرف گهر پاشید
 اب سرت گروم سر مباح تو کردن
 چون سپید سوخته تخم امل ضایع شو
 دشمنت زلت نصیب و هم به بدخواه ترا
 بهر دفع چشم بد حاجت نباشد باسپند
 آنکه آیین جهان بانی گزیدی تا بجز
 هر که او گردان نیار و زیر فرمانت شها

مهر رخ افروخته باشو خوی رنگ شفق
 باب نجم از گلستان یادی آرد سبق
 با هزاران سینه کاوی در زمین دو
 از ازل رنگ فنا میخشد در علق
 گوئی سبقت در بود از خسر و اما سبق
 خلق را از بار احسانت فرو گشته عینق
 از کلف بر رو خود دارد همه داع عینق
 خامه را از هدایت نام کس شد سینه شوق
 اطلس و قاقم نخواهم دلون بایداز شوق
 سر که با منفر سر دشمن کجااں کردن
 در گهر حیدر بفرما کیت غیر من احق
 می سر و لعل و گهر ریاز طبقها و طبق
 گردون سینه کار و دشمنت تخم خنق
 باب خورسندی بود در دو جهان از خلق
 سینه ما جاں سپاران میوا کردن
 انتظام خلق باشد هم بر نظم و سبق
 با و از دام بلا اندر گلوکے او و سبق

<p>باد و زبست خلیل و علی و موسیٰ تلمیذ این غزل گفتم ز بہر نذر با طرز اوق کن عطا شایا تصدق تا بود سدید</p>	<p>تا ہزاراں سال باشد جشن عقید طبع والا سے تو کثاف و قایق مضموی بندہ مراح تو گشتہ ضعیف و ناوا</p>
<p>باد فرخندہ الہی تا ابد جشن نظام تا شود از روئے دشمن شو ہم رنگ</p>	
<h3>قصیدہ دیگر</h3>	
<p>بلبل طبع سرا طرز بیانی دیگر است مدح سلطان و کن ہم قدر و گانی دیگر است میر محبوب علی را میں کہ شافے دیگر است این گرانمایہ گہر بنگر ز کانے دیگر است یوسفش خوانند مردم آن جو ادیگر است سائیاں دیگر زیر سائیاں دیگر است حیدر ابغ دکن را با خانے دیگر است جبہ ساتانت رامکانے دیگر است بہر خطان شہ ما پانے دیگر است میہمان دکن رامیر بانے دیگر است مرترا از غیب گنج شایگانے دیگر است</p>	<p>اے صبا بد و سخن بردستانی دیگر است حمد خالق را سز و نعمت محمد و لیدیر گرچہ شان سلف بودند با شان و شکوہ تا جداران جہا را شاہ ما افسر بود بوداں فرزندیک پیرے زینجا انچید بر سر ماے فلک ظل شہ و شہزادہ رشک گلزار جاناں باشد نہ چو شاخ بر مناز لہائے خود ناز و اگر شمشیر نیست ممکن غیر را باشد رسانی مادر میر سامان عوت اورا بود حضرت خلیل ناچہل خانہ اگرچہ در قاروں گہنا</p>

پایے مایگاں از لطف تو گر وہ بند
 جلوہ گاہت فیض بخش بندگاں خام و عام
 سایہ پروردان راحت را نباشد درود ^{عشق}
 منت مجنوں کشیں نیت کار بجز روی
 کشتی مار از طوفان حوادث با ک نیت
 بر کنار سفره خود گر نہ مارا جادوی
 بیخاطر بول نشیندے شہناو گلن
 ز ابدار و پیش رو طاق حرم طاق
 عالم ولدادگان مہر و الفت را پس
 نسخہ آ تو کیا گر سود کے بخشہ مرا
 گر مراد شمن تو باشی باش آپیز فلک
 گزیش چرخ کہن با من نہا ز گوسا
 گو سفر از ہفت منزل کردہ با پوزا

اوج بام منزلت را ز وہانے دیگر است
 گو ہمہ فرماں بر بند سروانے دیگر است
 بر تو جاں قرباں کنداں جانفشا دیگر است
 بہر لیلانے تناسار بانے دیگر است
 تا خدای بچے مہر ماں با وہانے دیگر است
 روزی مائیز لے منعم ز خواند دیگر است
 ایں خدنگ ناز و نام از کمانے دیگر است
 سجدہ گاہ عاشقاں ابر و کما دیگر است
 ہم زمیں دیگر بود ہم آسمانے دیگر است
 در و مندان فلاکت را و کا دیگر است
 سچ پیدا اندازم مہر بانے دیگر است
 ایں پریشاں روزگار را جا دیگر است
 رستم راہ سخن را ہفت خوا دیگر است

کے کے دیگر سر ایدینے دلکش چشموں
 بنو اسغ حین شیریں زبا دیگر است

قصیدہ تہنیت خیر مقدم شریفی و سی شاہ حجاہ فرید و صولت دار اشوکت
 اعلیٰ حضرت بندگان عالی تعالیٰ تطلیٰ العالی نوران و او کن خلدان ملک و سلطنت از ہفت

بخدا زمانه نومی شده تو بر قهر چرخ کبریا
 تو بهار گلشن آرزو دل نخلبند اسیر تو
 به نگاه ناز خرد در باب او اغنزه دل نوا
 نه چمن تو مرغ چمن مروی گویت سخن
 رخ صاف آئینه در نظر در عکس زلف رستا
 همه تن فدای تو جانها همه را در دیا نه
 تو مراد خاطر جزو گل بود از تور رونق جام
 قد و قامت تو در بدختر تو شاخ و سهرابی
 بود از تور رونق ملک دین باو فضل خدای
 تو خجسته گوهر آدمی بجمال گو چو فرشته
 تو ضیائے محفل خسروی تو مرغ فرخ کجند
 ز سفر گرفته طفر شکوای همه دشمنان تو سپر گو
 بخدا که طلق خدا توئی همه ساز و بر و نوا
 طفر و طرب برنگا کن تو بنا خصم کین
 تو شد شهباز خدا عطا چو کند و پائے دعا
 همه زیر حکم جهانی که شده انام تو نقش جان
 پئے پوسه با قدم تو چه قدم فیض از نوم تو

بنوائے مطرب خوشنوا سیر ز بیم قی دریا
 به بیم کاکل مشکبو بغضا سخن چمن دریا
 بخار ز گس فتنه زاب شکست و فن دریا
 بخوشی ز جامه بر و مشو بر و آبر گل سمن دریا
 ز خطائے اهل حلق گنبد سواد ملک سخن
 تو بان جان و روانها بد کن دریا کوریا
 چو نسیم صبح بهار گل چمن دریا چمن دریا
 بسری ملک نکو اثر بطراز شمع لکن دریا
 تو بکامیابی و نشین بیامان کن دریا
 نسر و جفا تو گفتنی که پرا پر ابون دریا
 بسز ترا همه سروری نه خسر و او کندر
 ز تو جلوه با بر و در و ز شکوه جسم بوطن دریا
 بجایوس گاه شهنشاهی چو پارسای فکن دریا
 بکشا و کارتاب کن چو علی تیلو شکن دریا
 بمصا کن تو سمندر الکل و خصم کندر دریا
 سرتاج و خاتم خسروا چو کین امین دریا
 همه جمع گرد قدم تو بصفا و سعدن دریا

<p>تو طفیل حضرت بو العلاء بدعا شاه حسن در آ عجب از تو نشو گفتی سبکت قفل در آ سر زبم اهل سخن سر آ سخن را سخن در آ</p>	<p>همه بر مقدم تو شمای پیش تو ویدار کرده گهر سخن ز تو چینی همه نظر بر شنیدنی نزد سکوت و خموشی چو عطا شد از زبان</p>
<p>سپرد ز زبان صفت ده که شد جمع بیکده بخدانمانه نوی سده تو بر قص چرخ کهن در آ</p>	
<p style="text-align: center;">قصیده</p>	
<p>عیای چون آینه بر تو بهره حوال پنهانی درختان از نگاه مهر تو نجم سلطانی خداوند از لطف تو بهره از حق ارزانی در آن ساعت کهن جمله مانند مسح تو مانی بر ایش کرد خوش خوش بجای تمییل قسری بے گو غرق شد عالم در آب انجوش طغیانی باوج چرخ از مهرش شده تحت سلیمانی زواع بندگی او عهد و خور را فروغانی تاده در چمن ساکت بحیرت سر و نشانی برینهم ستیش را گردانی سخت تاوانی کز آن اوقات محمد شد سر نور زیرانی</p>	<p>ترا زینده یکانی تر الاقیم همه دانی شب بچرمی پنی سویداش دل کا فر اگر کافر بود مومن و گریز اید بود فاسق ز حکم کن بیک لحظه همه را کرده پیدا خلیل از بے نیاریها او بز جوشن نازد ر سر ساحل جود ز جودش نوح را کشتی سفینه غرق قارون با بجز قهر قهر او صریر خامه در لگنت ز نامش نامم را نیت ز سمیت مهر لرزنده بکمش چرخ گردنده همه اسما و همه اشیا و گواه هستی خالق ز اسم ذات اسما و صفاتی را اثر باشد</p>

ستون آن ستوده را بزمین چو گشت جب
 محمد منظر اول ظهور آخر و در آن
 جلسی خلوت معراج شمع جلوه آمد
 محمد را سر زیدن کرا اما مکان بود آخر

پس از حزن شاید محمد را مانا خوانی
 قوام هستی عالم قیام نوع انسانی
 پیامش دعوت حق بود و نطقش وحی
 علمش شان او ثابت شده از نظر آنی

که چون وصف محمد را نباشد نفس پایا
 کنوں بر خوان بوصف شاه آصف مطلع ثانی

مطلع ثانی

ولانا کے بدر و رنج و غم نامتلا مانی
 اگر پرسی کہ امت آن شاه عالی هم ازین
 سکن در بخت و در امانت و هم ز فریب
 فلک منت ملک سیر جهان در و رہی پرو
 چه قوت قوت بازو چه خوبی خوبی صورت
 صبا پر صبح دم بر آتش رسک خود باله
 بدیده در کشیدن مهر و مہ را آرزو باد
 ہمایوں عہد عہد تو خوشا محمود وقت تو
 نشہ با ادب پیش تو شان جهان جا با

گجو پیش شاه آصف ہمہ حال پریشانی
 گجو ہم ہمہ محبوب عیاشاں ظل سبحانی
 بیدار رہم در عالم با ایوان شمع با مانی
 بہ قوت بازو ہمہ حیدر خوبی یوسف ثانی
 چه سیرت سیرت بیکو چه جفت جفت ثانی
 کہ باشد بارگاہش مورد و الطاف جوانی
 بود خاک در باء سر و چشم صفائی
 سیرت کرد من این تہائی و خاتمانی
 ہمہ از تو یا مہرند آیین جہان مانی

بگو اورا کہ یا مارا سز و چاک گریہ بانی
سخن کوتاه باید تا کجا لے سس و طولانی
کئی بالا و دست خود بزیر لب فرو جانی

تہید ستم او گل بہشت خویش زردا
کنوں وقت دعا باشد مکن ختم کلام خود
دعاے گاں زول آید اجابت را تو سز

الہی تا قیام ہر دمہ شام و سحر باشد
بود در عمر و اقبال شہ آصف فراوانی

قصیدہ

مریض درد الفتن بہ گریہ زار زار
زویدہ اسگِ خوں رواں سا جو بیار
غموہ مرگ ناگہاں بہ پہلو مزار
ولے کرو او گزر گزشت روزگار
گر با خستگان شکتہ صد خار
ہم اندرون آبلہ خلیدہ نوک خار
نشستہ ویرہ عدم لہجہ و انکار
سیاہ روز چو شب بفرط انتظار
بہ دل جگر تہ قابوئے زمرگ کار
نہ ویریدہ نے حرم نہ دشت کو سار
بگرہ مشکلہ ریز شد بہشت زو شرار

بلاکشان تا تشکشیدہ سر بردار
بہ سینہ سوز غم بہا چہرہ رنگِ غمخوار
خیالِ کاکل تباں پریشان کو خواہاں
سوائے کوئے او بس درام سوائے او نظر
بدل تصور تباں نظر سوائے گلزار
دواں بسوائے قافلہ ہمہ پائے آبلہ
زیار غم بہر قدم شکستہ دل گستہ دم
دست خوگر توب جگر بہشتہ خشک لب
تہادہ سر زانوئے کشادہ رگ بہ بار
چنین بہ بتلائے غم خجائے رفت بشویم
بہ ویر سجدہ ریز شد کعبہ در ستر شد

بید حال من چنین یکے بگفت نشین
 کدام شد شد کن نظام ملک تیغ زن
 به عدل پیرو عمر به بدل شاه نامور
 سخن شناس و قدر دان روی از و بهر پان
 پناه ظلم دیدگان ملاذ دل شکستگان
 ز آب لطف و آفتاب ز رو خاکیان
 مرا قسم بجان تو چو بشود فغان تو
 بگفتمش کنده را کجا شد و کجا گدا
 به گرد بارگاه شه بلا وسیله از چه راه
 اگر بزور قسم گزین بود وسیلتم
 بگفت وائے بی ہنر کہ نیت ترا خیر
 گزین ای میر خوش سیر علم و عقل بہرود
 بلند گشت زمرہ با وج چرخ تابہ مہ
 زہے مین سلطنتہ خجے یار مملکت
 درون دیدہ نور ما بہ سینہ ما سرور ما
 تمکب شعور ما تا خرد عینور ما
 بہ زرم بگ و ساز ما بہ زرم ترکمان ما

برو پیش شاہ دیو خوششت روزگار ما
 کہ مدح او بہر حین سر و چنگ تار ما
 بہاورد چو شیر ز وقت کارزار ما
 فدائے نام او بجاں صفار ما کبار ما
 کشا و کار بندگان کلید بستہ کار ما
 چہ رویا چہ شامیا بشست ما و عبار ما
 علاج دروجان تو کند چو عمار ما
 کجاست نجات من رسا رسم بدین وقار ما
 رسم چپاں کنم گلہ ز ظلم روزگار ما
 ہیں ہیں است حیلتم ز بہر کار کار ما
 شنو کہ شاہ داد اگر نظر طاعتار ما
 گزین شاہ بخور فرودش استخار ما
 سپرد شاہ را ہمہ نظام نظم کل ما
 ہمے سپہ مکننت بگردا دستار ما
 شکیب نا صبور ما قرار بقیہ ار ما
 بجل کن تصور ما بہ جہر اجنتیار ما
 بخلق از تو نماز ما کفیل ز نق خوار ما

خوشا زمانِ خوبتر خوشد صاحبِ بزم
 بخدمت رسیده ام ز منورنی و لم
 تو منعم کرم فرا و منعم گدای بی نوا
 و لے قدیم بنده ام چو تا زوگل بچند
 و دایک و در دول کن علاج آب گل کن
 بیه گزشت عمر من کو خلاف جان کن
 کنوں وزیر نیکو گوید ایام آرزو
 خانی را ما کتم سپاس ^{مصطفی کتم}
 الهی تا بود جهان زمین و آسمان
 به خاک تا بودشان ز قیامت ایام و
 بین و عدل روا و داد زین جو نهار

کنوں پوونہ طوق زربہ گردن چار ما
 مرا تو وار ماں زغم تراست اختیار ما
 چو من اگر چه بنده ماتراست صد هزار
 بدین تو زنده ام ز دل بارخار ما
 حصورا خجل کن بید شرمسار ما
 نہ گمان شکست ز من گزشت گو بهار ما
 کہ بہت نعل ایسلف تو و اولو کار ما
 ش و وزیر اکتم و طاع خیم بار ما
 بوونہ ہم حکمراں بہ کشور و دیار ما
 شایر اوگان مابے بو و قمار ما
 نگاہ دار شاورا بہ نخل شہ پار ما

بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر
 بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر

بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر
 بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر

بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر
 بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر

بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر
 بید زبیر امور بدنامی کن یکے نظر

تباڑہ نقش و نگار است کوچہ و بانہار

بیدہ باز گرود نگاہ از دیوار

صبا برفت ز صحن چمن ہمہ خوش خار

صفاست گوشہ گلشن چو عارفین لدا

شده است از پیے نظارہ پانال پنا

بیدہ باز گرود نگاہ از دیوار

فر از خاک چہ تازہ گلستان فی ہست

فدا بصورتِ این بزم روح مانی ہست

چہ نقش بست بزرگ گرسر گلزار

بیدہ باز گرود نگاہ از دیوار

جہاں چہ پایہ طرب خیز زبہ است امرو

شب برات شبے روز بہتر از نور

فتد بجائے نہ خیسند چو مردیم ہمار

بیدہ باز گرود نگاہ از دیوار

دواں دواں بوشی بہ طرف تاشانی

نہ پاس نام کسے را نہ خوف رسوائی

بفرش سبزہ بخت سپد چو سبزہ بیدار

بیدیه باز نگردد نگاه از دیوار
 تدر و کبک به صحن چمن خرام کن
 غزل سراسر بر شاخ مرغ خوش الحان
 یا بجن مهربان سخن سخن سخنان
 بلند گشته صدای آفرین گویان

شده چو طائر وحشی اسیر دام شکار
 بیدیه باز نگردد نگاه از دیوار

ستم شکار بتانے سخن خود مغرور
 بدستبردول عاشقان حیاں مشهور
 ملک فریب که ولد او قیصر و فقیر
 قسم بیایکسی زیواں همه سر ایاں لوز
 ز جلوه ما در دیوار گشته پیر انوار

بیدیه باز نگردد نگاه از دیوار

به خانقاه و حرم دید مسجد و بنر
 چه شیخ و بر مین وز ابدان نیک نظر
 بر زبیر دعائے شکر دکن یکسر
 سر نیاز نگون پیش خالق کعبه
 بکام شاه بگرد سپهر خوش رفتار

بیدیه باز نگردد نگاه از دیوار

کلام خویش توای شکر ختم کن
 چو عمر خضر بود طول عمر خرد و ما
 شهباسپاه فنون از ستاره با و ترا
 شود به حسن و جمال تو مهر و ماه فدا
 چنان به جلوه گه شاه محوشد یکبار

بیدیه باز نگردد نگاه از دیوار

توجیع بند در تهنیت سرفروزی وزارت چهارجا کشتن پرشاد بهادرین السلطنه
وزیر اعظم سلطنت آصفیه خدا شد ملک و سلطنته

یارب کنون چنان ز بر آید سواد ملک از شرق تا مغرب فزاید سواد ملک
شاه و وزیر راست توجه بداد ملک معدوم شد ز ملک نشان فساد ملک

شاه نظام مالک فرسخ نهاد ملک
بخشید شاد را همه بست و کشاد ملک

کشور گشا و دادگر خصم بفرسنگ انجم سپاه و مهر گزین طلای المین
ناگاه گز غصه بر جبین شکن تافرق غرق خون بشود آه و حن

شاه نظام مالک فرسخ نهاد ملک
بخشید شاد را همه بست و کشاد ملک

گردون پناه نغمه ز من شاه نامدار اسلام راست از تو شها عز و اقتدار
زیب پیش کرد گرچه ستم چرخ بدشمار اکنون رسد بداد و دل خود امیدوار

شاه نظام مالک فرسخ نهاد ملک
بخشید شاد را همه بست و کشاد ملک

ای نو بهار زلف عروس چمن بساز چرخ بریں بکام شه دادگر به تاز
شاهان و بهر را به در او بر نیار ملک کن به خدمت شاه دکن بناز

شاه نظام مالک فرسخ نهاد ملک

بخشید شاورا بہت وکشا و ملک

شام دکن ز صبح وطن خوشتر بود
ایجا بلند پایہ زگروں زمین بود
شہر تمام ملک بنیہ رنگیں بود
یارب مدام فسح و ظفر ہمہ صری بود

شاہ نظام مالک فرخ نہاد ملک

بخشید شاورا بہت وکشا و ملک

اے ای ملک خار غم از دل برو کنید
بہر سحر و پیش خدام سرنگوں کنید
شکر و سپاس خالق بیچوں کنید
انچیکہ کرد نیت خدارا کنوں کنید

شاہ نظام مالک فرخ نہاد ملک

بخشید شاورا بہت وکشا و ملک

اراسر د کہ چو نیاکان خوشتن
قربان کنیم بہتہ شہزادہ جاوہر
بہر حقوق خدمت دیرینہ و کہن
عرضہ دیم پیش وزیر شہ دکن

شاہ نظام مالک فرخ نہاد ملک

بخشید شاورا بہت وکشا و ملک

دانشہ اید کا بچہ پختہ شہ تمام
نئے نئے چنین خیال شہا باطلان و خام
خون گریہا بگوش درندہ بیائے نام
ما یوس مچکھہ نشوید از حصول کام

شاہ نظام مالک فرخ نہاد ملک

بخشید شاورا بہت وکشا و ملک

لے ملک طاعت شہ دیجاہ واجبیت شامیت ہجو روح رعیت چوقالبت
 فطرت بقا و عالم خود را چوطالبت طمع شہ و وزیر سوتے نظم را غلبت

شاہ نظام مالک فسخ نہاد ملک
 بخشید شاد را ہربت و کشاد ملک

باراچہ غم اگرچہ عدد و چرخ چنبت بد فرق با چوسایہ نگین نظر دل داوارست
 آخر فلک بہ خاک ویرا ونگوں سرست دشمن اگر ڈوایت، نگہباں توی است

شاہ نظام مالک فسخ نہاد ملک
 بخشید شاد را ہربت و کشاد ملک

لے شوق شاد شاد لب و عجز و انکسآ دست و عال بلند کن پیش کردگار
 باشد شاد باش و شہزادہ نامدار چندانہ ہست مہر و مہ و چرخ را قرار

شاہ نظام مالک فسخ نہاد ملک
 بخشید شاد را ہربت و کشاد ملک

نقل ترکیب نزد مصنف جناب لوی شہنشاہی صاحب

لے کہ جموعہ صدیاں و تناباست
 لے کہ صد جلوہ گرہاں بہ تاشااست
 شاہستی کہ دلا ویزا و است
 روح از رنگی و صد پیکر زیباست

لے دکن لے کہ جہانرا سر و سودا با
 لے کہ صد نقش ز سر پر وہ برانچختہ
 زاہد استی کہ سر صدق و صفایست ترا
 سازینرنگی و صد فیض رنگیں واری

یادگارِ خشم و یلم و سلجوق استی
 داتا نہاٹے عزیزیاں ہمارے برداری
 آں پراگندہ نژادِ عرب و نسلِ عجم
 گرچہ شیرازہ امت ہمارے تہ شدہ است
 گرچہ زان میکدہ اکنوں اثرے نیت بجا
 گرچہ آں تازہ چمن رفت تبارِ خیزا

مایہ دولت بغداد و بخارا باہت
 خیر از قافلہ شرب و بطحا باہت
 یعنی آں دفترِ اسلام مجزا باہت
 آں ورقہاٹے پراگندہ ایک جا باہت
 جرعہ چندا زان شیشہ و مینا باہت
 باز ہم یعنی خوشی زان گلِ غنا باہت

گر مہی صحبت آن میکدہ سرچو بہر تہمت
 مصر و غرناطہ و بغداد و راعوش تہمت

اے بزرگانِ گرانمایہ و ارکانِ دکن
 ہر سر موٹے من امر و زبانی شدہ است
 پائے تاسرِ عمود بند کر ہائے شام است
 باغیے چو من اینجہم الطافِ کرم
 ہم ز گہرائے اخلاق و لاویز بود
 بوجے خلق است کہ بنی بروم و نہ
 یار آں باد کہ این تختگہ دولت و دین
 یہ محبوب علیجان انعامِ آصف جاہ
 تہدیجہ ہر تہ فواید و تقاریر الامراء

اے ہمہ شمع فروزندہ ایوانِ دکن
 بیاس آوری منت اعیانِ دکن
 میتوان خواندیم از جملہ اسیرانِ دکن
 چہ کتم گیشوم بندہ احسانِ دکن
 کہ بود و منی و شامی ہمہ ہما دکن
 تو اند کہ شرمیدہ گل و بیجانِ دکن
 سبزو فرہ بود از فیضِ سلیمانِ دکن
 تاجدارِ دکن و مقیم و خاقانِ دکن
 آنخہ پایہ فرود از شرفش شانِ دکن

وال دگر صدر شیناں و غزاین وطن
که بود از دم شای ز نیت یوان دکن

همه را بنیم طرب با سر و سامان باشد

شبلی خشم بر از حاشیه کوسا دکن

شاید

تکریم بویات کب بند جناب لویی شای لافانی - بیایم از هم صبح الیانی
چک عام کاسا پولین موئل خوانده بودند چنانچه اول نقلش برادرم بلو تو ویر خطا

روح کرده است

لحمه طوره سرخ عید اینها با نیت
از محبت تو آورده و تا نیت
یا دگار و اثر تیرب - بطما با نیت
کشور شام و جشن با سر و سامان نیت
رواق و زینت زربا و نیت
حسرت از نغمه نیش و بر نیت
عنت زنده بر حرمت اشکاب نیت
برگشوده درین حبیب و تمنا نیت
چونکه پیونداران قوم حیا را نیت
وای بر ما که ز ما وعده فردا نیت

ای دکن معجزه حضرت عیسی با نیت
شد ز اقصای سواد تو ظهور آورم
از جنده بیجاں پو تو نباشد دیگر
از تو سر سبز سواد ختن و نه بر وجهم
به تعصب سوتی اغیار نظر با نیت
سر بر آورده با نسوز یک گوشت بند
گر منی آتش زینت سپند سوز نیت
تنگ چشمان بیجا حیا تمید سوز نیت
نتوان گفت عرب که پراگنده شد او
غیر و بیگانه همه از تو بردمند امروز

از چه سو ناطه و بعد دورا خوش یوست
پس او نادر است زینت فراموش یوست

نقشه هند برار و گهر از کان دکن
 کج میا و نیز به چین مهربه خوراز بساط
 پرورش یافته چون ز آب کره با نظام
 نقشب بهر خندا دست ایناں برو آ
 نضرید بگرایس ناز و او آ تو پری
 یار و اغیار ز جو و کرمش زله ریا
 هر مسافر برد از ناک دکن لطف وطن
 شاد باشد ز فضل تو با قبایل نام
 شبلی و عالی و هم داغ و گرامی عمر
 سخت دشوار بود پیش حنیف ال کلال

اشک ما ترکند گوشت و اماں کن
 راست بازند فلک با تو حریفان کن
 سر بلند است اراں شاخ درختان کن
 مست باشند همه با ده فروشان کن
 بخدا و یونگن سبت سلیمان کن
 گوئیا سفره عام است دلاخوان کن
 در وطن نیز عزیز باند مقیمان کن
 شاه و دستور خدا یا همه اعیان کن
 همه مداح شهنشاه و بناخوان کن
 تا بخوانند هر اینز سخندان دکن

در چنین بزم تراشوق چه امر کای باشد
 از کسے درت زنده مثل تو ناواں باشد

قطعه از دستان سحر آمیز

نہیں ستارہ دنیار و اورانی
 جہکے پیر فلک اچھے ہیں جیولیکر
 حقیقت اسکی سب سے خوب چو
 سرنگا اقدف و سجاہ کی گسراکی
 سب سے اچھے قطار دہ صفحہ کی صفحہ کی
 دامونگار میر کار عالی
 حقیقت اسکی سب سے خوب چو
 سرنگا اقدف و سجاہ کی گسراکی
 سب سے اچھے قطار دہ صفحہ کی صفحہ کی
 دامونگار میر کار عالی

مناز بر سخن خویش از سر جدت
 ستارہ کہ بود نام بجم جاروبی
 گہے نہ عہد سلطین ماسلف ایندم
 شنو منجم و ہیئت شناس و شاعر را
 بہ شرنیز تو ز آثار سخن این گوکب
 عجب کہ باز راہ خطا و کج بجی
 با ستارہ فرضی نہادہ نام چنور
 بہ شاہ آصف محبوب خلق ظل خدا
 سرود کہ خیر گالان شاہ خلق پناہ
 از آنکہ خسر و باہت افسر شاہان

اگر تراست نصیبی ز ہم انسانی
 ز مطلقش ہمہ آیات سخن بر خوانی
 نگفتہ است کسش سعد جز پریشانی
 بود ذکر بخش کما ان حیرانی
 بے شمرہ رود ادہ گرانجانی
 کہ برخلاف حقیقت ز خود سخن رانی
 ترانہ بود مناسب باین ہمہ روانی
 بلا لحاظ ادب چہ ان کنی گس رانی
 بخص شاہ ہمالون نہمہ ساطانی
 خوشا کہیم بہ بال ہما گس رانی

شنو راہ محبت ترا گوید عشق

باین طریق مرواقت تو خودانی

اعتراف

بہ صفت قطعاً آرد و در نامہ صفا میں در ذرا کہ کوئی نہایان بقیاس منجور
 بیست و نہ امور شعراء و غیر شناس کہ سخن ترا پاپوشے ہمارے اور نہ لغت ظل شاہ
 سلف و یکجا نہ ظل انالی خلیفہ اللہ ملکہ بہا ملت سے جو نہ سویت ہے کہ ان بے او
 سرت غلطی کی ہے۔ طرہ بیان تو نہ ذکر نہ ایک عبارت شریف نہ رہے۔

مصنف قطعہ کی طبع رسا و اعلیٰ فکر کی تحسین کے بعد بیان کیا ہے کہ اتنا کسی شاعر
 نے ایسے انوکھے مضمون، کوئی نظم نہیں لکھی۔ میں کہتا ہوں کہ ایسے منحوس
 ستارہ کی نسبت فہیم و عاقل شاعر کیونکر ایسے تشبیہ و استعارات سے بادشاہ ہو سکتی جا
 سکتی ہے۔ فافہم

(۲) اس موقع پر کتاب فرہنگ آصفیہ کی جلد اول کے صفحہ (۸۷۶) کو ملاحظہ کیا جاوے
 اور وہیں مدار ستارہ کی معنی صاف لفظ میں (چہار و تارہ) لکھا ہے جس کا ترجمہ
 فارسی میں (نجم چاروبنی) ہے۔ جب عام طور پر چہار و ایک ایسی منحوس چیز ہے جس کا
 نام عام جہلا اور عورتیں بخیاں بدینی رات کی وقت نہیں لیتے ہیں تو پھر بتائے
 ایسی شے کو چور بنا کر بادشاہ ہو سکتی مگر رانی سے منسوب کرنا کہ قدر میوب و ناممؤ
 ہے۔ خود ارباب دقیقہ شناس پر مخفی نہیں ہے۔

(۳) مصنف قتلدار و ولند یہ بتائیں کہ پیر فلک نے کس چیز کا چور بنا کر لیا اور مصنف
 کو چور بنا یا ہے اگر اسی مدار ستارہ کو بنا یا ہے جیسا کہ اسکے قلم سے ثابت ہے
 یہ بالاتفاق مخمیں وغیرہ خس اکبر ہے اور اسکو لغت میں چہار و تارہ کہتے ہیں
 چہار و کا چور بنانا اور اس کے گس رانی کرنا آیا درست و جاڑ ہے؟

(۴) اب میں ان دونوں معنوی اعتراض سے اعراض کر کے خاص لفظ مدار کی بحث
 کو پیش کرتا ہوں اگر یہ ستارہ علی الزعم مصنف قتلدار و ولند غیر محال بالذات منجھ
 نہ مانا جائے تو (دوم) جو سب جانوروں کے اعضا میں سے ایک نہایت ذلیل و مکروہ

چیز ہے..... جسکو نہایت مکروہ و نذل موقع پر مثلاً گدھے کی دم کتے کی دم۔ آلو کی دم وغیرہ استعمال کرتے ہیں کیا ایسی دلیل و مکروہ چیز کو چھوڑنا اور کسی بادشاہ کو کسی گس رانی کرنا زمیندہ و جائز ہو سکتا ہے اگر خود مصنف قطعاً اُردو کیلئے ان چیزوں کا چھوڑنا کر اونٹے سر اور منہ پر بعض گس رانی نہیں تو ایسا وہ گوارا کریں گے۔ اگر نہ کریں تو پھر خود غور کریں کہ شاہان اولوالعزم خصوصاً ہمارے محبوب عالم سلطادین پناہ عالم پرور کے لئے اور سکو منسوب کیا گیا سلطنت اور خواہ ریاست کیلئے تسقدر باعث ہے۔ (۱) اچھے بخود نہ پسندی بردیگراں ہم ہند) اور نیز مطلق گس رانی عموماً بلا ایماء و اشارہ نخل و موقع و جلوس و دربار کے نامیہ ہوئے فلم (۵) خیر اندیشان مملکت و مظہان ذی نہم و قدرت کو توجہ دلاتا ہے کہ ہمارے سر پر وزارت مآب جناب شاد کمید خاض و شیفتہ و جاں فدا اپنے آقا، ولی نعمت حضرت (آصف) خلد اللہ ملکہ کے جسکی کلید عقل سا و ذہن دکانے نہایت ادق و سنگین معاملات انتظامی اس وسیع ریاست ابد مدت کے بت و کشاد کو منفتح کر چینی ہے اور اپنی اعلیٰ طبیعت کی اوج رسا سے آسمان سخن کے وہ قمار سے تورا ہے جس کا اثر کہ رسواد و کم ہوا و ولو کی تائی کی پہلی بھری بھری بجلی چمکا رہی ہے۔ ہمارے ہندو اور وہ سے مقابلہ میں کچھ نہیں فرما سکتے تھے۔ مگر اس نامیہ میں تذکرہ کسی نغمہ و نثر و نسیک و نسوب کرنا مناسب نہ ہوا۔ ہمیں فرمایا اور نہ اس و ہا۔ رہ کی اچھی طرح جاننا ہی فرماتے۔ پس میں بے لحاظ ان وجوہ اور نہ انہم خیر تالیف و سنہ ۱۹۱۰ء میں لکھی گئی تھی۔

تطور اردو کے حکام ذوی الاقدار علاقہ سے امید رکھتا ہوں کہ ان متذکرہ مطبوعہ
 پرچوں کو قبل از مشہر و شائع کر نیکی چاک کر اگر کالعدم کیلے جائیں اور اس کے
 کو کافی ہدایت و تہنیت کی جائے کیونکہ خدا نخواستہ ایسا ہی ہوا وہ و نامیہ پرچہ کہیں ہمارے
 خداوند نعمت حضرت آصف خلد اللہ ملکہ و وزارت پناہ جناب (شاد) کی بازیگری
 و وقتہ میں مبارکظوں گزرنے نہ پاؤ فقط ۱۴ جمادی الثانی ۱۳۲۸ ھ ہجری

قطعات حبیب

قطعه حبیب شاہ حضرت خواجہ خواجگان غریب النواز سلطان الہند خواجہ پیر علی چشتی تبریزی

معین ہیں و غریب النواز با اسرار بہ حال بسکیں و بسکیں نگاہ رحم بکن	فتادہ ام بہ درت خستہ دل جگر او گما تو خواجہ دو جهان و منم غریب دیار
--	--

دیگر

عارض چو بہر تاباں ابرو تو ہلالی بر بندہ کمینہ یک ذرہ لطف فرما	خوشید بی شمالی در صورت مشالی ای خواجہ دو عالم محبوب ذوالجلالی
--	--

دیگر

کیکہ خم ارادت بہ مزرعہ دل کشت خوشا نصیب چلویم کہ شوق او بودہ است	چو گک فتادہ بود روز و شب برگہ دریں جہا بہشت در آن جہا بہشت
---	---

دیگر

<p>کہ دیدہ ایم سے ہمیں نیش و فراز تو دیکھ لے شو خواجہ غریب نواز</p>	<p>ہماچہ ہم زور تو چرخ شکر باز فتاویٰ ہم چو پاؤں شکستگان بدت</p>
دیگر	
<p>باجناب حضرت خواجہ معین الدین چشت یا براندیسے دوزخ یار و اندر بہشت</p>	<p>و اد قدرت خالق دیر و حرم زیادہ شرت ہر کہ راخواہد بخش خود راہ مہر و قبر</p>
دیگر	
<p>ز غیر و آشنا کارے ندارم کہ جز خواجہ مدوگارے ندارم</p>	<p>دریں محنت سرا پارے ندارم سپر دم ہا معین الدین خود را</p>
دیگر	
<p>فخر ہر دو جہاں معین الدین عامی بیکیاں معین الدین</p>	<p>خواجہ بندگان معین الدین جہہ سا بردش امیر و گدا</p>
دیگر	
<p>منزل رسان مقصد و سالار کاروان لے کار ساز خلق بمقصد و دل رسان</p>	<p>سلطان سہد واقف احوال بندگان باراوسیدائیت بجز بارگاہ تو</p>
ان	
<p>قطرہ در شان خواجہ بندگان فخر فقر و افتخار سا لیکن حضرت خواجہ معین الدین صاحب عبادت</p>	
<p>زاں رو نگاہ ادست بخت سورین کن یک نظر بظرف سوختو گتہیں</p>	<p>شرمندہ شہر چرخ ز روئے تو شمن دین تو پر تو تجسلی انوار احمدی</p>

قطعه مدحیه در شان عرش آستان خواجه ابوالکاسم سلطان الهندی غیب قدس الغیر

مگر از معصیت ترسند و خواجه

بیا و نام تو ام زنده خواجه

علام خورش را شرمند و خواجه

ناری پیش اعدا در دو عالم

غزل مشاعره عرس شریف حضرت سیده عبداللہ صافاوری واقف مستطیع علامہ سید

بچشم حق تو بین وقعت منازل ما

بیا بحضرت عبداللہ پیر کامل ما

بگو چگونه شود چرخ پیر حاصل ما

ازاں که بار امانت بسر گراں سنگ

رسیدستی طوفاں کنار ساحل ما

سزد به نوح نوید سکون تو اں گھنٹ

پاس او کہ دم زج خواند قاتل ما

خوشا نصیب ز به نخت بار ما بگیر

بوند باز ملک از چہ رو مائل ما

بچشم حق پے سجدہ چو پیش افتاوند

چہ مایہ ارز گراں شد بنی حاصل ما

ہمہ ز آخزمین فیض تو خوشہ جسم مستم

ماں کہ بازی طفلان بود غل ما

سزد کہ خون جگر لخت دل تو اخور

کزین حساب ہمہ خارج است داخل ما

خیال حکم و الامت رفو بسر باشد

کہ طوق گردن عارف بود حاصل ما

خوشا نصیب ز تاثیر فیض عبداللہ

عجب کہ رستم دوران شود مقابل ما

بگوش حلقہ فرمان مصطفی وایم

صد آفرین بکلام تو مشوق نیک

بیابہ زبم کین جا خورش در دل ما

قطعه مدحیه در شان حضرت خواجه بندہ نواز گیسو دراز حسینی قدس اللہ سرہ

ز شانہ نسخ شاخ مر جاں تو لیلی شب مساز گیسو
ترا شاید کنی پریشاں برو سے بندہ نواز گیسو

عجب مدارے صبا اگر شد سواد سبند و حبش معطر
کشاوہ باشد دم سحر کاں جناب گیسو دراز گیسو

قطعه جشن جلوس حکومت بست و پنجبال امیر المومنین سلطان المنظر محمد عبدالعظیم بن عبدالملک

باد اسعد بہر شہنشاہ داد گر
عبدالحمید جاں بر کابش دو دظفر
کشور کشا و تاج تاں ترک تاجور
دشمن ہمکنند ز حسام تو الخند
جوزا اعلامت کمر بستہ بر کمر
تا عیش اہل بزم قزاق باو بیشتر
در شان دوست آیت فی النار و التقر
شاہ از لطف سوئے من اندازیک نظر
بہر تہا دولت سلطان نامور
تا این دعائے خاصہ بہ از فلک نش

جشن جلوس سلطنت سال بست و پنج
اے شاہ ذی شکوہ خداوندیں پنا
سلطان ما محبت بنی بندہ خدا
انجم سپاہ و خلق پناہ خصم برنگن
میخ میر عسکر فوج و سپاہ تو
ناہید نغمہ سخج بہ بزم طرب ترا
ہر کس کہ طاعت نکند اے شہ زمین
تو ہر سروری و من از دستہ کمتر
اے اہل بزم اندیز بزم طرب قزاق
آمین ما گوئید و من مسکنہ دعا

خواہد ز تو خدا اول امیدوار شو

سلطان را ہمیں کہ بگویم بہ گرو

قطره تهنیت نوا و قمار الامراء دارالمهاجر بیا در سر کجا عالی ابوبکر علیه السلام

شگفت غنچه نخلید گل بید بهار
 بریخت ساقی ایام با ووه عشرت
 ز سوئے قبله چو بر غاست بر قطره نشا
 چو اتفاق همه بر سکت توبه شد
 گزشت ماه صیام و نوید عید آمد
 فلک ناست بدو زمین رشک ارم
 با وج دولت و اقبال سر بلند شده
 شده است برج عالم چو آن مقام رفیع
 وزیر قوت بازوئے بادشاه کن
 خطا نیوشن عطا پاش عادل و باذل
 بمن مهر غیسر و بزور شیر فلکن
 میسر شاه و رعیت نواز و دادگزیں
 توفی که حاسمی دین محمدی زان رو
 مجال نیست کسی را که وصف تو گوید
 نذور عید نظر لطف عز و شرف
 ز شوق ناله نایخیر روح مہر کمال

ایسر و قضیہ من عند لیب نغمه سرا
 درون ساغر گل با بزار ناز و ادا
 ہجوم بر در میخانہ گشت متاں را
 کنوں بہ ترک در میکرہ رویم کجا
 شدہ است شربت دیدار یار روزہ کش
 خوشا و صد دل آرا ہوئے روح فرا
 ز فیض خاک کف پائے اعظم الوزرا
 ازاں کہ بہت مدار المہام جلوہ فرا
 فراخ دست و قوی پنجہ خوشہ د پیرا
 بنیرم جان ارسطو بہ رزم دست قضا
 بعدل نوشیر و ادبجو د بحر عطا
 کفیل نظم مالک معین دین ہدا
 بوند پشت پناہ تو عیسے و موسے
 گرش ہزار زباں از یکے شود پیدا
 قبول باو ز ما ہم ز انسران ما
 بہیں تفاوت رہ از کجاست تا بجا

کنوں بس است سرا با کمال عجز و ادب
 کنزائے تو چوں بندہ از خدائے و ما
 ہر چہ خواستہ باشی خدائے بخشندہ
 بفضل خویش بخشند ترا و تو ما را
 بعمر و دولت و اقبال و درجہاں باشی
 طغیل شاہِ رسل تا قیام ارض سما

قطعہ تقرب عید الفطر منگاہ نواب فتح نواز جنگ بہادر محمد سوم آفس شکر پور

ایجا رسید و آمدہ پایش زیر تنگ
 زان رونق دادہ دولت پائندہ چو علام
 اے شوق کے توان رود از جا شخص تنگ
 بر آستان حضرت فتح نواز جنگ

قطعہ منگامیکہ عالیجناب نواب اقبال الدولہ وقار الامراء معین المہتمم حال شکر پور

ہوم آفس رونق بخش شدہ بودند حسب فرمودہ مولوی محمد عزیز مرزا جہاد سوم بدو
 محکمہ ہوم نامہ در محکمہ گفتہ گزرا نیدہ در شکر پور

رخ تو مطلع صبح سعادت و اقبال
 قدم فیض لزوم تو ہوم آفس را
 ترا کس فتح و ظفر آمد است استقبالی
 فرود حرمت و شان وقار و غر و جلال

قطعہ

انا نخبے شراب خوردند
 نقل و گزک و کباب خوردند

امروز بہ کاش سر شاں
 بنیم کہ طیور آب خوردند

قطعہ دیگر

خوشتر نباشد در جہان یار تنہا یستن
 گرم ہر ابر تار کب چرخ چہارم جا و بند
 خشکیدہ لب با چشم تر مانند دریا ز
 تا ہم نخواہم از خدایہ چون سبب یستن

قطرہ خیر مقدم عالیجناب نواب فتح الملک بہادر کہ برائے معاینہ دفتر معتمدی عدالت پنجاب ۲۲ بربر
 السلامہ بحری رونق بخش شدہ ہووند

شردہ اسے دفتر امور عام
 داد عزت زخیر مقدم خویش

ہم عدالت ترا نوید نظام
 فخر ناک و وزیر صیف عام

قطرہ خیر مقدم عید سعیدہ رمضان المبارک السلامہ بحری بیگاہ عالیجناب
 نواب فتح الملک بہادر معین الملہام و وزیر صیف عدالت و امور عامہ گزارانیدہ شد

نگار و مطرب و جوڑ شہاب نصل
 چمن چمن گل رنگین و باغ باغ چمن
 شمر سر بر شاخ و پائے سرو تدر و
 چہ جلوہ جلوہ گل گل چہ گل گل امید
 جمال شاید مقصود و لطف جلوہ گری
 سوائے سرد و سحر گاہ و عطر نیر نسیم
 خیال وصل تباں لیکہ دل بند کہ خدا
 چہ باک بزم مطرب طبع گر کنیم امروز
 ہلال عید مبارک بروئے تو دیدن
 ندائے کرد مناوی بکوچہ و برزن
 خطیبت کہ مفتی شہر قویے داو

رید موسم گل ساقیا تعال تعالی
 سمن سمن ہمہ برگ است و شاخ شاخ ہوا
 شجر شجر شجر طور جلوہ ر نیز جمال
 امید دل دل امیدوار جاہ و جلال
 کمال حن ہے دلرباے حن کمال
 فضائے صحن چمن شکستہ تان خیال
 شمشو شمو کہ بگوید اذان صبح بلال
 شب گزشتہ سر چرخ دیدہ ایم لال
 بد کہنیم ز دلہائے خویش رخ و طلال
 مہر صیام شد دست غزہ شوال
 بروز عید حرامت صوم و بادہ حلال

نزاع حرمت و حلت بہ منقیاں بگزا
 بدو آروریں بزم جام جمشیدی
 نہیے جلوس گہرہ ذوقار فخر الملک
 امیر ابن امیر و کریم ابن کریم
 امور عامہ و صیغہ عدالت را
 شنیدہ ایم کہ میداد حاتم طائی
 بسیں کرامت مہوج ما کند ایدوں
 دل کریم کہ آئینہ جمال خداست
 فقیر آنخہ سوائے زہم چکیں نکند
 تو بندہ پرور و من بندہ شاخوانم
 بہر دعا کہ کند بندہ از دل مضطر
 الہی باو طفیل علی و آل نبی
 شب بات شب روز روز عید بود
 نظر بر شوق کہ یک کمر بن بندہ

شراب ریزہ بر سائو بجائے آب زلال
 کہ شیشہ بہت فلک شکل جام زلال
 بود بوصف جمیش زبان ناطقہ لال
 گہر پیش عطایش کم از بہ اسفال
 وزیر شاہ و معین المہام خوش اقبال
 در آن زمانہ بایل ہر آنچہ کہ سوال
 بلا سوال بہ مداح خویش مالا مال
 چرا گدا نشا سد کہ صورت سوال
 کریم او کہ بہ نچند کس بغیر سوال
 پس از نشائے تو خواہم دعا کے جاہ جلال
 اجابت از در حق آیدش با استقبال
 دراز عمر گرامیش تا ہزار سال
 شوند شاد و مہمان تو عدو پامال
 نواز شے بکن اے منم خجستہ خصما

قطرہ مدحیہ بر طح غزل نجیب الدین دستی صنعت تو شیخ کہ از ہر حریر ہر ہر نام مہر و ماسک

زنگ طراز رحمت مست بہار خوشے تو
 اسرار اسرار توئی مسکن من کجوشے تو

من بہ نشائے خلق تو مچو ولم بر و تو
 زندہ سردراں توئی برح بیکیاں توئی

<p>فخری سخن مرارفت سخن بسوی تو لب براد ما کتاروشے ہمد بسوی تو لایق دیدہ ہنر گرو و نجار کوشے تو باں سعادت ہمد بہتہ تبار کوشے تو گشت خوشا کہ بخت من راہ نامکوشے تو</p>	<p>طالع طبع من خوشایح سرا نوشدم یوریش عرض مدعا برو قرار دل زجا عقل نخت رائے تو پہلو شاہ جا تو یا بسوی غضب و خشک ترا ز کرم تو کا جو یورعی نصیب من طالع سر نوشت من فاک ویر تو کیمیا لطف تو عام ہر کجا نور چراغ بز میاں صد نشین خلیاں ہمت اہل ذوالکرم دولت جہا شرم</p>
--	---

دست بلند میلند بہر دعا و ارتقا
رامش چرخ روز و شب یاد پر زو

قطرہ در مدح نواب آقا ابان جنگ بناور کثر انعامات سرکار جا بر صفتیں القاب نام

<p>مدام دولت و اقبال با رہا و ترا فقیر دست و کرم پیشہ و غریب نوایز بجنگ فتح قریب و صلح بخت ندیم سز و ترا کہ بگویند بادشاہ عظیم</p>	<p>قطرہ در تہنیت جلسہ ساگرہ مبارک بابت عہد صنیم برصطری</p>
--	--

سپہر فصل و کرم سماں علم و ہنر

<p>چہاں پناہ و جہاں خسرو جہاں داور با من خلق خدا خفتہ نکتہ محشر</p>	<p>فدا بنام تو شاہ و کن چہ محبوب است ہمایوں عہد و مبارک زمان و دورنگو</p>
---	---

سز و قدش لقب بندگای عالی را
 خوش نصیب کن زانکه بر سر لب ده است
 کینم بر تو تصدق به صدق دل شایان
 چون شمع روئے خود افروختی زگر می حسن
 عیاں ز لوح حبیبیت خط مقدر است
 هماندم از اثر فیض تو شود پیدای
 خدائے راست سجود و درود احسان
 بفرق تاج شاهی پاسبان تو بر سر تخت
 وقار و فخر و طهارت افتخار و جاه و خشم
 تمام شهر بر آید که رشک فرود است
 جلوس سالگزه جشن روز میلاد است
 فرود آرزو طاق حرم صراحی سینه
 بجای دیر حرم گفته شد زنده بوشی
 بفرط مستی و جوش طرب ز نغمه
 بیا و بادۀ گلرنگ در گلابی کن
 تو محتب نشین تر شو درین محفل
 بنوش باده که امروز جشن جمیدیت

شیشه که بنده نواز است و هم بی پرورد
 نظام ظل الیه ظل عافیت گستر
 دل و باغ در رسید جسم و جا و جگر
 غرق چشمه تجلیت شدت شمس و قمر
 بحسن رائے درین آینه نکوبنگر
 به نخل خشک گل و غنچه برگ و شاخ و ثمر
 ترا که تاج اولی الامر منکم است بس
 نشان ز دوست کرم گنج گنج لعل و گهر
 ستاده گرد سر ز تو جمله بته کمر
 خوشار و اق و خوشا ساسا با خوشا منظر
 بیاشتاب تو ساقی کتاب میکرده در
 خطا معاف کجا در حرم شراب مگر
 چرا که نیست زاین و از آن مست خمر
 خطا و سهو که واقع شد است ز آب زهر
 بهار آمده اندر چمن بزرگ و گداز
 شراب تند بعد گوزن بزرگ شکر
 مکن ز منفی و قاضی تو بیخ خود نظر

سخن دراز گوشت ختم کن به دعا
 الہی خسرو ملک کن بجاہ و جلال
 طفیل احمد و اصحاب و آل او بجا
 بدوستان تو خدای بود گل امید
 بیخ شوق ز افلاس زانکہ خسرو است

بود قرین اجابت دعائے وقت سحر
 بدہ نور فشاں باد چوں شہ خاور
 تو باش شاہ دکن تا بدور شمس و قمر
 فتد بہ خرمین ہستی و شمنت انگر
 سخن شناس سخن آفرین سخن پرو

رستارہ نعت تو تا با وج کمال

۱۳۲۷

حب قلب

اگر یہ سوئے تو گاہے کند بلطف نظر

قطرہ تقرب غل شریف مر مبارک حضرت پیدنا و مرشدنا جناب شاہ محمد حسن صاحب

تا کجا خواب خیر پاک شیم
 سرور ما جناب شاہ حسن
 خلعت خاص زیب تن فرما
 جلوہ نسرا کہ جملہ منتظریم
 عطر آلودہ کن ردا بردوش
 ہاں موون و بد صد اذان
 تا کجا سیدی بد و شوق
 کشیم را با حل مقصود
 کن زبیر نجات شوق دعا

غسل کن ز آب کوثر و زم زم
 از برائے خدا و شاہ احمد
 پس بروں آگزیں مقام عدم
 تا بیدہ کنیم خاک قدم
 شو خراماں سوئے بیت حرم
 سجدہ در طاق ابروئے تو کنم
 سر کنم آہ و نالہ با کشم
 برساں تا بعد عا برسم
 کہ قفا دست او بہ بحر الم

سرکار

قطعه تهنیت نذرعید سعید ماه شوال المکرم ۱۲۲۱ هجری بمسکاه چهارابهارین السلطنه ابرالمهم

روشن ز نورش تو شمع حال عید	حاصل به مبتلائے محبت کمال عید
قربان بشام وصل کنم روز عید ما	دیدن مبارک است برو بلال عید

قطعه تهنیت عید الفطر

عالمی را شاد و دلور شاد نیکو خوشی تو	تازه گرد و غنچه دلها ز خندان رو تو
لے به خوبی میں خواهم ز فرط شوق دل	پیر کے بند بلال عید من ابرو تو

قطعه مدحیہ در شان عالیجناب نواب فخر الملک تمام معین ابرالمهم

توئی فخر ملک و چراغ عدالت	ز فیض تو شاداب باغ عدالت
کشد منفی و محسب ہم به دورت	شراب مراد از ایاغ عدالت
نذاوه کسے در جہاں جز در تو	انوشیرواں را سراغ عدالت
ننازد بعهد تو چوں عدل باشد	کہ بر چرخ ہفتسم و ملغ عدالت
ز شوید دیگر زیشیناں کس	چنان ز آب اصلاح و اغ عدالت
من خادم صیفہ عساتہ را	کجا حاصل آمد بلاغ عدالت

قومی پنجہ شد شوران ساں بچہ
 بہ شامیں کند صید زاغ عدالت

قطعه مدحیہ در شان نواب فقار الملک بہادر معین المہام و وزیر صیفہ کو تو

دانا وزیر صیفہ پولیس برائے تو	انجام یافته است ہمہ کار و بار ملک
-------------------------------	-----------------------------------

<p>از پاکدستی و صفائی انتظام شد پاک هم عهد تو از دست عس ای محترم معظم و عالی هم توئی یاور ترا علی و مددگار حیدر است بوده است ابعده تو خلق خدا بمن از کوئے فیض بار تو بهر صبح و روز آراستی چنان با بازار و کوئے شهر دیگر غم مباد ترا جز غم حسین اغاز و احترام کند خلق را که است</p>	<p>آخر فرو نشاند و گرد و غبار ملک خاکه این همه حس و خاشاک خار ملک از و در بهت بجهان اعتبار ملک چون ذات تست باعث متفقد ناز و نه چون بنام تو شهر و دیار ملک اندر ریاض و بهر نسیم بهار ملک گو یا عروس آمده اندر کنار ملک نام علی تو بوده بس ننگ ملک باقی ز نام تو بجهان افتخار ملک</p>
--	---

هست این دعا شوق بود تا روز شکر

بر ما و بر تو سایه فکن شهر یار ملک

۱۹۰۲

قطعه تقیر طلبه سالانه طلباء مدرسه دارالعلوم سرکار عالی بابت

<p>طلباء در جهان سفر کنید بهر تحصیل علم چیت کمر در همه کار و دنیا هم تا تو اینده استاد از بزرگان و بزرگان</p>	<p>سعی در علم و هم بهر کنید تا تو اینده خوب تر کنید پیروی پیامبر کنید نوبت است اگر کنید ناز بهر چنین سر کنید</p>	<p>از پی علم و اجبت سفر نیست جز علم مع غرور انقلاب زمانه را معلوم نیست جز خدا از کس همه یکدل شوید در حال بر حد را یکدگر کنید</p>
---	--	---

<p>اگر خطای زعمشین بینید بهر پادشاه کن حضرت ازیل عا و الملک</p>	<p>آرره لطف در گزینید شکر سلطاد او در گزینید هم با لظا او نظر کنید</p>	<p>حد و حد تقصیر کنید قدر او را نواب الملک نقد و این را نوازش کنید</p>	<p>ای خدا از اول بکنید مزد و محنت بد اگر کنید پند سعد بگویند</p>
<p>قطعه در شکر پدید آمدن سلسله خبا نواب علیجان مبارک در جاگیر وار و مدگار نظم جمعیت</p>			
<p>خواجہ مانو اب والا قدر نفر ستاد و صد دعای گفتم</p>	<p>انہ از بہر بندہ آزاد خواجہ گلشن ہمیشہ باد آباد</p>		
<p>قطعه در صفت شخص و تعلیم حکیم مصباح الدین خانبصا و بلوی سلمہ اللہ انوار</p>			
<p>گردید از دست خود یک جرعه آب زلال نقوش پدید بچیرت از دل بہرورد</p>	<p>ہمچو آب خضر ہر دم روح افزائی کند حضرت مصباح دین آیا مسحاتی کند</p>		
<p>قطعه</p>			
<p>فتادگی زمین از شست من پیدا باغ و بہر بان بخت و سنبیل</p>	<p>ہر ف شدن بہ بلا خورد شست من پیدا درستی خط من در شکست من پیدا</p>		
<p>قطعه تمثیل بر بگردن تمناء معطیہ قیصر مندہ عالیجات لوی محمد غریب مرزا معتد عدالت و کو توالی و امور عامہ سرکار عا شہ ۱۳۱۰</p>			
<p>یوسف عزیز مصر و عزیز کونین بے شب خلق حسن خدا داد بوده است</p>	<p>حنت و وبال گشت ز منفک و قیصر شرمندہ پیش رو تو غور شہ خاوری</p>		

<p> بہر چند متصف و گرانند زین صفات بر خود چو کردی خدمت خلق خدا فر سنگین سنگ سدا با معاملات فکر صواب و ذہن رسا در شریقت امیدوار از تو ہمہ اہل احتیاج قاصر بود زبان و قلم و صفات تو </p>	<p> لیکن درین صفت تو از انجملہ برتری خدمت گزار با و ترا سپنج چنبیری طے میکنی بیک نظر و فکر سرسری در راہ نیک قافلہ ہارا تو رہبری باید کہ گاہ گاہ سوئے شاں تو بنگری چند آنکہ وصف تو بکنم زان تو برتری </p>
<p> گوید کہ خلق باو ہمیشہ بہ نسرت تو ظل ابو العلامی و چشمی وقادری </p>	
<p> قطعہ مدحیہ نسبت جلہ علیہ تعالیٰ قیصر مند بعالیٰ جناب لومی محمد عزیز مرزا رضا معتمد سرکار عالی علاقہ عدالت و کو توالی و امور عامہ سرکار عالی </p>	
<p> اے عزیز میرزا ہر دل عزیز لطف تو خاص است چوں بر عالمیا عامل احکام شرع مصطفیٰ عاشق بوبکر و عثمان عمر معتقد با اولیائے ذوالکرام صاف باطن پاک نیت نیکو خسر و دستور و زراء دگر </p>	<p> زید ستاں را قوی افسردنی خاص عبر خالق اکب تونی جان ندائے آل پغیب تونی یگیاں دلدادہ حید تونی بہر سکیں ما ندہ گستر تونی خیر خواہ آصف و قیصر تونی از تو راضی زانکہ فرما بن تونی </p>

مرحبا در محفل عیش و طرب
 از زبان حال گوید روز و شب
 مردم و مور و ملخ آئیند گرد
 واقف از ازل کمال و هر کمال
 رنگ و بوئی غنچه و گل در سپن
 نخلبند و آبیار باغ علم
 راست گویم حق پسند در راستی
 از برائے دوست تاسین سپر
 تو تیم و بیوگان را دستگیر
 هر یک محتاج دامن گیر تو
 واقف حالات جلد ماتحت
 خوب دانی راست و ناراست را
 نکند آن معنی شعر و سخن
 می توان دوزید چشم فلور

ساقی مستان بکف ساغر توئی
 نیز تابان توئی اختر توئی
 چشمه شیرین تراز شکر توئی
 هم هنرمند و مهنر پر توئی
 بحر و کان زالعل و هم گوهر توئی
 تازه دار شاخ برگ و برکت توئی
 طالبان علم را یاور توئی
 بهر اعدا ناک و خنجر توئی
 جانفراکے کهر و مہبت توئی
 چونکہ چارہ ساز و چارہ گر توئی
 از روشہاے ہمہ ماہر توئی
 بہر کجباران شکست سر توئی
 بانتراج شاعر لہ خور توئی
 چون سراپائے کوننظ توئی

سہر اہنیت شاوی میا مولوی محمد علی صاحب نوشاہ صبیہ مولوی غوث محمد الی نقیبا

بخور نوشاہیت چور سر سہرا
 خواند چون سورہ اخلاص خلدی کی

گشت ثابت کہ بود طالع یاد سر سہرا
 جلوہ طور شدہ بر رخ انور سر سہرا

صورت دولت جاوید در بین که بود
 میتوان چید کز و گوهر مقصود که هست
 کس به همزنگ گل و نیز به همزنگ هر
 چون نباشد بخدا راحت جان نوازش
 میتوان گفت سزاوار سرشالانت
 همه شاهان چهار بر سر خود جا دهند
 از دل و جان همه شکر جمال نو
 هر جا صل علی این فلک پیر منور
 نشو مانند گل تازه رشادی گفت

پر تو آئینه بخت سکن در سهر
 معدن سیم و زر و لعل و جواهر سهر
 راست گویم که یقین است سراسر سهر
 هست لاریب قرار دل مضطر سهر
 همچنان تاج فلک مهر منور سهر
 باعث فخر جهان گشت مقرر سهر
 هست رخشان بخش غیرت خاور سهر
 چشم بد و در چنین دیدنه خوشتر سهر
 باغبان دید چو همزنگ گل تر سهر

غزل در حیه در شان عالی جناب فخر الملک بهادر معین المہتمم وزیر صنایع عدالت

ایر عامه سرکار عالی

سے فخر ملک ملک بنا زو بنام تو
 اینست لوح بخت سعادت ترا نصیب
 در حق اہل ملک خدا را باذن تم
 وانا دلائ ز خرمین فیض تو خوشی
 ہستی ز بندگان وفادار شاہ دیں
 بہر رفاه خلق فرس لاس کہ بودہ

پیوہہ ایم بادہ عشرت ز جام تو
 کردہ است آشیانہ ہما زیر بام تو
 گویدم سحر بود خوش کلام تو
 دیوانگان عشق گرفتار دامن تو
 این چرخ پیر نیز بدل شد غلام تو
 ز نہا چرخ پیر بگلد زمام تو

زاد او زور بازو و شکستای خلق
 شاه بخفت ز لطف کلید کتای کار
 خورشید پدید آید که دو دو او تمام روی
 آن رایتی روشن است ترا بس خجل روی
 رضوان دماغ تازه کند را که بوده است
 با شد نکاش جلوه رویت به مهر و ماه
 معلوم شد ز پر تو عارض بگرد زلف
 شاه نظام جان رعیت فدایش با

مفتاح باب فتح و طفر شد حسام تو
 بخشیده است در صله خوش کلام تو
 خوش هم کاتب من گردوی خرام تو
 خورشید نیمروز ز ماه تمام تو
 بجای ولایت آل نبی در شام تو
 گرد و دام گردش گردوی بکام تو
 وابسته است صبح سعادت بشام تو
 شانه قدر کرد فرود احترام تو

از فرط لذت لب فرما و بند شد

شیر تراست تنه ز شکر کلام تو

غزل مدحیه در سائالینجا نوب جانم خان نظام باری جنگ بهاد حسام الملک و ام ابی

نام خدا حسام ملک قاطع جهل و شر توئی
 نکته رس و سخن سرا داده خجوران
 منظر شان حیدری پشت و پناه قیصر
 مورد و لطف سردی زینت بزیم غنی
 کام رو املکیان برگ و نوائی عامیا
 بحر سخا عطا کریم منع بخش اتم

واقف رمز علم و فن ما هر برهنه تویی
 چاشنی کلام را دایقه شکر توئی
 رستم و زال و سام را سین و دل حکم توئی
 ما من ظلم و بیگانا حاکم و او گر توئی
 نازش بموطن توئی ز آورده سفر توئی
 در صدف صفا و فایز نشویش گهر توئی

<p>مطلع صبح عارضت رنگ بودا کاکلت زیند اوج با هم بخت پا کجه بلند و پست و چمن و ریاض و بسز آبده شده کن فوج شه نظام را از آنکه فرود را بجم است</p>	<p>در نظر جهانیاں شام توئی سحر توئی شهره تویشش چیست افسر نام توئی شاخ توایا شجر توئی برگ گل و شمه توئی جلوه نگوین میان او نور و سحر توئی</p>
<p>شاد و گدازے بیند پسر رسد بکام دل بهر کثا و کار او صاحب مقدر توئی</p>	
<p>قطعه در شب و در شان سلطان دکن خلد الله ملكه و سلطنته</p>	
<p>آصف همه عالم شده بر نام تو قریباں یارب بود از فضل تو ما دام سلامت</p>	<p>راں رو که ترا هست همه شان سلیمان سلطان دکن خسرو عثمان علی خا</p>
<p>قطعه تهنیت نذر عید الفطر مبارک گاه خسرو عالم نپاه سلطان دکن</p>	
<p>اصفجاه سابع اعلمت قدر قدر نواب میر عثمان علیخان بهادر خلد الله ملكه و سلطنته</p>	
<p>فیض عمیم شاه دکن روح پرور است دل منتظر نوید صلائے نواز شست</p>	<p>خاک درش چو ز رکف کیمیا گراست چو گوش روزنه دار بر اندک گراست</p>
<p>قطعه تهنیت عید الفطر نذر به پیگاه عالیجناب نواب فخر الملک بهادر معین المهارم وزیر صیغه عدالت و امور عامه بابت ۱۳۲۹</p>	
<p>گذشت ماه صیام است یوم عید سعید دعای عشق است کائنات خدا کریم</p>	<p>بیا بیار توستاقی که منتهی توان کشید کثا و کار براده به فخر ملک کلید</p>

قطعه تهنیت عید الفطر نزد نگاه عالیجناب فیض انساب سرهجامه باوین
دارالمهمام بهادر سرکار عالی بابت

دیدیم دی بلال که امروز عید هست
امیدوار از تو سیاه و سفید هست

شاد خیر جلوه صبح سعید هست
چون زلف و رخ ز کافر و مومن بهر

قطعه مدحیه در شان فیض شان عالیجناب حضرت مولانا مولوی حاجی محمد خیر حسین صاحب
قبله و کعبه واعظ و شیدا نام مجری مظلوم العالی

کز و خوشنود رب العالمین است
شبه نام نگو خیر المبین است

وجودش باعث فخر زمین است
نوید خیر می آید ز اغلاک

قطعه مدحیه در شان قبله و کعبه حضرت حاج محمد شمس الدین نصیحا شمس اوزنگ آبادی

فاده سر آستانیم ما
کرا جز تو که شمس دانیم ما

توئی نواج و سب گانیم ما
منور کن قلب تاریک را

قطعه مدحیه در شان فیض شان عالیجناب حضرت مولانا مولوی سید خیر حسین صاحب
ابوالعلائی قبله و کعبه مظلوم العالی

خورشید پهر انجلائی
خیرات حسین بو العلائی

آن چمبه الفت و لائی
روشن بنمود شمع عرفان

دیگر قطعه مدحیه در شان فیض شان عالیجناب حضرت خواجہ محمد شمس الدین نصیحا
اوزنگ آبادی چشمه دام نوصیانه

تازه نایاباری لطفش نهالم است
روشن چو شمس پیش نظر جمله عالم است

از شمس و یی فروغ چراغ دو عالم است
از بهر مدعا نه بود احتیاج عرض

قطعه تصوفانه

ینز بالائے دوع و هم رو غن
باید اسماء مختلف گفتن
بر سر بحر روز و شب دیدن
در حقیقت نسبت این رفتن

اصل تیر است زبده و جرات
وات را چون صفات و آبست
همچون موج و جناب گردا بے
نیت مطلق جدا ز بحر محیط

وله فرد

بنده گرفت نیست پس خدا هم نیت

بنده چون منظر خدا باشد

وله ایضا

لیک بنده خدا نیگردد

بنده خدا بنده خدا گردد

قطعه دیگر

شد شمر از تخم پیدایا که شد تخم از شمر
تخم پیدایا هم شمر شد بشو از اصل شجر
و ان حقیقت احمدی نخل تقدیر و اثر
این بود راز وجود تخم و نخل و هم شمر

من همه در پیر تم نکشود این عقده گر
نشود در صیرت عبث افاده اخون سر
تخم را پندار کال انلی اراده بوده است
شد به تدریجاً شمر نام ظهور کائنات

قطعه دیگر

چیزی گویت شنو به یقین
تخم ضلع نمی شود بنزین

طفه بر خاک ایم کس چرخ
نیست بجا به خاک غلطیدن

قطعه متعلق به تصفیه قلب

حلال خور بود نام اول لقب بهتر
ترا بود لقب و نام زین نکو خوشتر

کیک غلظت بیت الخلاء بشوید پاک
توگر بشوی نجس خواست نفس در پاک

قطعه موصوفانه

همه پیدا بود ز اصل شجر
گوب و مهر و ماه و شمس و قمر

شاخ و برگ و ثمر گل و غنچه
یک تجلی نور ذات بدان

غزل مدحیه در شان حضرت سید شاه قمر الدین صبا قبله قدس سره العزیز که فرار از ستر
در قصبه کوسگی علاء و جایگه است کفر نایشک از مریدا مخرج

طابق برود سجده گاه عاشقان باصفا
شد عطا از پیشگاه حضرت رب العلا
بر خیابان و درنگ است عشوه انداز و ادا
سالکان را با آنها و صوفیا را پیشوا
میتوان گفتن ترا حشر شد آب بقا
در دو لهارا یقین نماند دست باشد
روضه پاک تو گشته مرجع خلق خدا

شاه قمر الدین صبا کس تو بدر الدجا
گنج اسرار حقیقت مر ترا روز ازل
می رباید از دل آشفنگان صبر و شکیب
راست میگویم بود بکات فیض عالم تو
مروگان را زنده کردی از لب معجز ناما
از میساجات قیامت هم نیگردد علاج
شد زیار نگاه عالم توده خاک لحد

کن نگاه لطف سو ای حق مصطفیٰ	نیست پیشده ز تو احوال با بندگماں
روز مشروح بیانی یا نبی پیش خدا	سعی کن بهر نجات شامت ختم رسل
کے رقم گردوز من والہ روز جزا	باشد اوصاف جمیلت زاید از حدیسا

بس ہیں امید دار و از تو وقت گزرتی
یا دکن روز قیامت روح خوان خوشتر

قطر و دیگر موجدانہ

کجا در بزم عشرت بکنار یار بستنی	خدا را اگر نیانی از ره صدق و صفا ہم
به آسانی چنان آید کہ ہر انگشت برواج بینی	در آچوں شوق سے دروہا کا فرمون مسلم

ایضا

اصل توحید را شمار اینست	جمع و فرق است و نیز جمع الجمع
نقطہ یک صورت ہزار اینست	وحدت و کثرت و وجود و شہود
جبر اینست و اختیار اینست	منع الظہار و خود و جوب ظہور
بجوئیستی و ظہار اینست	بے کم و کیف و سچوں ہمیل

بچوں یہاب خود تپاں بودں
شوق صبر و سکوں تو را اینست

قطعا ترجمہ اشوک ہائے سنکرت متعلقہ ہے چذو حکمت مراد اصل اشوک بالہندی
اصل اشوک

౧ శ్లోకం || చనా వి త మా తో వో హో స ఖా భ వ తి మూ రు చ్ఛ స వి
 త త ద నా కా య త్త్ర శ్లే క పి న్నీ జ్జ సో వ య దం ||

قطر ترنجیبی

شعله آتش اگر برکوه و صحرا سوزند باد تند اندر هواش یاریش و هم بوزند
 ہیں ہیں باد سبک دم کشیم و چراغ کیست در افلاس از بہر تو بال و پرزند

اصل اشوک

౧ శ్లోకం || స. ఆ పిం. ప సి సం పు న్న, ఆ న్నో క య నో నా మూ పి
 స శూ త్ర యో బె న్ను త్రా కార త యో చ తి వ న ఆ ని ప త్ర సి
 ఆ ప్త్ర శ్లే క త్త, త్రిం ఆ. సార్ప గ త మే క్తి, మ ఘ్న్వ ప త ఆం ఆ న్నో క్తి కుం హ
 య త్త రు ల్ల య నో త మ మ ఘ్న్వ మ్మా ఆ. మా త్క ఘ్న్వ వి ధా వ్ణ త, య జ్జ

قطر خلاصہ ترنجیب

گر شود در صدف افتد چو نیاورود فتد بہ نیلوفری نماید کہ داند
 اگر آتش فتد نباشد تا و ہم نام کل ہمیت تا شیر صحبت وں وں شود

اصل اشوک

౧ శ్లోకం || మ్ము ము లో కి ము చ సు మో స ఘ్నో న వ న * * * త తి
 ప న్నో న్నో త్ర త్రిం స్పృ తా ప త్ర తే న వ న తం ప ర తా ప త్ర
 త త న తా * త్క త న త దం ||

قطر خلاصہ بر سر

نرم و نازک پرنگداز از گرسی سوزِ نہاں
ایں گداز و از پئے خودان بہر و یگان

انیکے وانا برسیدم کد امی شے بود
گفت زبہ لیک بہر زودن صلہ بہت

اصل اشعار

ش - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ

کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ - کھنکھ

م از اسپ وہ گز بہ تاخیر باش
ز جاہل گریز نہ چوں تیر باش

تو دور از بہل پنج گز پیر باش
ہاں دور از پیل گز وہ ہزار

قطر و حدیث در شان فیض تو امان
آصف صاحب حضرت نواب میر عثمان علیخان بہادر سلطان کن خلد افد ملکہ سلطنتہ

گشرد و مجاہد بہت سایہ و اماں
شد و ام دل شفیگان کا کل چہاں
لیکن بود از عکس رخت چو مہ تاباں
پروائے نذارم منم از گشتہ ایشان
در محفل عشاق و سبزه جمع خواہاں
ہم چین جبین بہر عدو و خنجر برآں
ہستد برومند ز تو کہر و مسلمان

اے غزل ازلہ بلع فرمان شہریت
اے مطلع خورشید رخت صبح سعادت
گوزلف سیاہ تو سویدائے دل ماہست
گستاخ بگویندا گز اہل زمانہ
صد بار بگویم کہ تویی یوسف ثانی
اعجاز متعجبش لب بہر اجابا
در لطف و کرم جو دو عطا شہرہ آفاق

هم برهن و شیخ و همه میکش و زاهد
 از بهر ثبوت کرمت که شه عالم
 از باش نسیان کرم لطف و نوازش
 آن عهد کجا نیز کجا - حاتم طائی
 زین علم و حیا هر وفا داد و عدالت
 بگردان اعدا ز حد و شب عشرت
 در نظم جهان داری و آسایش عالم
 از ناخن تیر تو هر عقده کشودی
 شد تازه دل خلق ز خوشبختی عدالت
 در شوکت و عظمیت و هم شان و جلالت
 مغفور به چین خوش الطاف چند
 گم کرده ز خود پوش و خرد نیز بلرز و
 رعشه همه بر جسم و تن ز آل بقیه
 هم رستم و سهراب بصدیق و حیرت
 ترک و عرب و هند و عجم چین و خطایم
 اجداد مرا نیز وطن ملک عرب بود
 زان رو که ز اسلاف کجوار قدیم

از مستی عشق تو سر سگیده رقصاں
 حاجت به دلیل است نه از حجت بریاں
 هر کس در مقصود فرورخت به وایاں
 اسبغ فیاض توئی حاتم دوراں
 قرباں شده بر نام تو عالم عشقاں
 سوز و سیر زخم تو چون شمع اشتیاں
 بیشل توئی راست گویم من ایماں
 کردی بنجد اشکل عالم همه آساں
 و اندر شده ملک کن رشک گلستاں
 همه سر تو بهر گزین بود قیصر و خاقاں
 از خرمن فیض تو بهر لحظه و هراں
 از سبب نام تو شهاب سام و نریاں
 بیند چو ترا تیغ کف بر سر میداں
 از فرط تعجب همه انگشت زنداں
 بر مہت و مردانگی محمدی ز آراں
 آخر دکن خاص شده منزل ایشان
 ہستم بنجد این طلب ہر دم و ہراں

<p>با عجز و ادب مختصر از حال پریشان در خدمت سرکار گذشتہ استب آسا یا ہم جو کم از نصف زخواہ شدتیاں و شوار اگر نیت چگونه بود آساں گشتند ز الطاف تو جملہ صلہ یا با ہستم زیکے مدح سر ایان و ثنا خواں</p>	<p>خواہم کہ کم عرض پیش شہ والا آمدت سال چہل و چار ز عمرم انہوں کہ وظیفہ عوض حسن غلامی زیوہد بسر بردن اوقات بجزرت از بسکہ مدجان شہ آصف دیجاہ من نیز طہت بہ عرب شوق تخلص</p>
<p>گر یک نظر لطف بفرمانی بحالم بے شبہ ہمہ مشکل فدوی شو آساں</p>	
<p>قصیدہ در توصیف راجہ سورہی راجہ ونیکٹ لچھار او بہادر والئی قصیدہ کولاپور پر گنہ چٹول دام اقبال</p>	
<p>زنی لیاقت بیج و خوش اقبال بہر شرف چوہہ کمال پیش اسپت و اس گرفتہ دوال بہر رقعات پائے در خلیاں در صف فوج تو شریک الحال تو دلیرانہ صید در ہر سال کس مقابل بہ تو شود چہ مجال</p>	<p>سورہی راجہ ونیکٹ لچھار او سورہی - خاندان لقب دار کے خوشابختہ رستم و سہراب شہ بہ زمت بہ شتری زہر شمس و مریخ ہم کمر بستہ سیکنی بسکہ شیر و شتر زہ را وقت صید افکن تو در صحرا</p>

ہچنماں درید سخاوتِ تو
 بحر عدل تو سینہ ندیلاب
 اے خوشا نام راجہ لچھاراؤ
 جملہ از فیض تو مہاراجہ
 ہم رعیت بہ امن و آمانت
 نے غم زد و نئے غم کاللا
 زانجہ وارند بر سر خود ما
 قصبہ خاص نام کولا پور
 وردکن این نکو مستہانت
 اندرین مہر سب ترا بیستم
 زین مستہاں مر از عہد سلف
 گرچہ بود است این فسانہ داز
 اب و جد تو اے مہاراجہ
 کردہ ہووند فارسی تحصیل
 بہر تقسیم خاندان ما
 بمقام فرود گاہ ہم روز
 ہچنماں بس تراست خلق و آو

سیم و زرنگ و گوہر است سفال
 شیر و بزغالہ سیر ز آب زلال
 سکندریہ حبیبین جو رو نوال
 خوش و خرمم بوند مالامال
 حل شود از تو حسب جملہ امیر محال
 ہمہ فارغ ز فکر اہل و عیال
 سایہ لطف صاحب اقبال
 نخل چٹ پول راست شاخ نہال
 والیش چوں توئی بختہ خصال
 قدر دان قدیم و اہل کمال
 خاص باشد تعلقا ست کمال
 مختصر میکنم بعد اجمال
 از من و والدہم بچندین سال
 با ہزاراں مسرت و خوشگماں
 بے تکلف ز خود بناا ہمال
 آمدندے بغر و شان و جلال
 باو عمر تو با صد و سی سال

<p>روزافزون بود ترا اقبال از عنایات ایزد متعال باو خصم تو خسته و پامال زند مسیح و زده سنج و ملال</p>	<p>از تزلزل همی دعسا دارم خوش و خرسند و ایما باشی هم کاسب تو با دست و طفر هم به اجاب و خیر خواهانت</p>	
	<p>ختم کن بر دعای کلام خویش تا کجا طول کشد و فرخ نوال</p>	
	<p>قطعات تاریخی قصیدت</p>	
<p>قطعه تاریخ بهتیت شادی عزیز میاں حافظ عبدالرزاق صاحب روز راوه لوی</p>		
<p>مطرب بیابنم مطرب نغمه ساز کن اسے دستِ زرب میگرد متانہ باز بر آستین اہل زمانہ طراز کن ساما عیشِ روز و شب بخت ساز کن اسے نخل بند بابِ حمن زود باز کن اول بہ ذوق رنگیاں امتیاز کن ساتی بہ جرعہ نیز مر اسر فر از کن</p>	<p>با چنگ نے رہا باب و دف و شاہ چکل با آتشیں لباس و ادانائے دل اسے چرخ نقش خرمشی و رنگ و نخی شب چوں شبِ برات بود روز و شب آمد بہار غنچہ سہم ہی کسند بزمِ نشاط باوہ بدہ ساقیا دلے ز ان کسی کہ اہل بزم بہت و بنجو بند</p>	

کردیم پاک دامن دل از غبار غم
 واعظ بهوش نیت که در جوش انساب
 نوشته با عزیز تر از جان که بوده است
 گردنده چرخ باد همیشه بکام او
 کردم چون فکر در پی تاریخ عقد او

ناید بیا بدامن پاکان نماز کن
 گوید مرا ز باوه کشتی است ز کن
 یارب چه عمر نوح تو عمر شوق کن
 کارش بفضیل خویش تو بنده لوا کن
 باقی بگفت ^{شوق} - چون نغمه ساز کن

قطعه تاریخ عطا خطا و تمیل تعمیر کما عذر العلماء مولوی قیاس الدین خاں مجبور نواز الدوله بنیاد
 ناظم دارالقضاء بلده

ستین و باوقار و عالم خورش و با شکر
 بیشتر فی صافی بیلت عارف کامل
 اگر پسی گویم راست حق باطل نمی ابر
 بساط عدل اگر سرد او چون بهر او خلق
 چو او بر بسند شرع ستین بهلو بکیزد
 فلک را که بود قابو که گرد آستان او
 بدین وقت با شوکت بسین خلق عجم او
 به عالم آنچنان مشهور شد اخلا و انصاف
 باین غمینی و خوشخونی صفات بکمالش را
 که آنجا شاه ما عالم نواز و در بنیاد باشد

جناب مولوی مفتی قیاس الدین خاں مجبور نواز
 هم او مفتی هم او قاضی هم او دار و بیمار
 که شد دارالقضاء و از ذوالالین شیخ پرشیا
 فرام گشت مردم سخنا بهر رسد بنیاد
 تو گوئی اقبال حکام شرعی را و مید جان
 ز اینوه هجوم داد خوانان زمین بیا
 که لطفش با فقیر و هم تو اگر بوده است
 که از پیر و جوان گشتند کس او زین گویا
 شنیدیم بدیش از فضا و اعضا جری
 خطاب عمده العلماء و بجهت و فرودش

بہ جزو نام خود ہم داد سوئد تو آتش را
 دل احباب زین فنج عطا شاہ حرم
 شب تازے خدا معمور دارد تا جہا باند
 سن تکمیل تعمیر عطا بہ خوان شاہ
 چون کار سال میگردم زانکاف این بنا آمد

برای افزود و ولہ ہم بہا درازندہ احساں
 مگر بر آتش حسرت دل دشمن بشد سوزاں
 بنا فرمودہ با عالی عمارت بس عظیم الشاں
 یکے باشد بگوید عقو ما ریش شتوزین
 بگونی - با فلک پایہ سے تازہ بہارتاں

عزل تاریخی تعمیر باغ کلاں واقع قصبہ پاکپور کہ بہین درم غلام احمد خاں عز جاکم
 نمودند بحسب فرمایش فرزند کلاں برادر موصو بر مصرع عزال حافظ علیہ الرحمہ

صباہ لطف بگواں غزالِ عنارا

چو گشت بیت دست بودن مارا
 ازین تقادیں نیکو امید نام
 مذاق در وقت چاکویت ہم
 سنگ پاش خدا را بزخمہا سے جگر
 غبار کوئے صنم تو تیا کے چشم منست
 وسیع بہت جہان کر مہ سے لیکن
 قسم بنام خدا کے کریم رح کے
 مگر کنواں کہ بفرمایش امین عرب
 مرا نشت بریں طح مصرعہ حافظ

شکت تو بہ زاہد خسار مینارا
 کہ ریخت ساقی ما در پیالہ صہبارا
 گہے طلب کنم نسخہ میجارا
 کہ تا بیا دنہم شور تلخ دنیا را
 سواد سرمد طوار است چشم موسی را
 کشیدہ دست قناعت ابد امن پارا
 گفتمہ ایم و طامح اہل دنیا را
 کہ بچو جان عزیز است او دل مارا
 صباہ لطف بگواں غزالِ عنارا

رقم کم غزے ہم ستارینے
 جزا کج خوف پذیرم دگر گزینے بود
 بیاس خاطرش العبتہ امیں غزل گفتہ
 بدیں ادا کہ چو شطیح من ترانہ لیس
 مہیں برادر من چوں غلام احمد خان
 نیائے من ز عرب نیز او عرب بود
 خلیق و نیک سیر خور و حجب خیال
 بنائے تازہ باغ کلاں کہ مشہور است
 دعاش گفت دل شد بہر طول جان
 سروش سال بنایش بہن چاں فرزند

بہ یک عمارت تازہ کون کون جارا
 مگر قبول منت دیدہ تمنا را
 کہ اوضیائے نظر بہت چشم بینا
 فریفتہ بہ نوا عندلیب شکیارا
 کم نہارا بگرد سرش شیا را
 کنوں نامد بخر نام از عرب مارا
 خدائش تازہ کند گلشن تمنا را
 ساخت همچو زمانہ چواں زلیخارا
 باں زماں کہ قیام است چرخ خضارا
 وزید ہمیشہ بہاراں مہراں سزارا

قطرہ تاریخ تہیت رسم تقریب بر خور و راحت جاں غلام محمد غوث عرب مدائن عمرہ

جگر بوند نور ویدہ من	گل گلزار خوبی جوانی	خوشا چشم و چراغ از رویم	فروغ شمع زہ کاہی
غلام محمد غوث شہار بادا	بخوانند شہر اعانی ادا	خدا روز کندش من	بیالاید نہال زنگار
نخل عمر بر خور و ایش باد	بکام دل نو آید دامانی	خزان آباء او گنام	بہادر رسم عنفوانی
برود بر مرادش حج اخصر	چو خورشید در عہاد وانی	بہر جان و رخک آرد	بفضل و ابر سرنہانی
زمینا فلک و جام عشت	بریزد خوشی از ب غوانی	مردم خدایین فضل از	بخت احویم با شامانی
چہ انی احویم کوچک براد	غلام مصدقہ امیں شہارانی	مرچش کردہا پیر	خدا بخشا داور کامرانی

نگار و شادمانی و وقت	ز شادمانی آسمانی	بدن جسم من از نورش	که تابا شد بر طبع من نشانی
مبارک سال آمد اول شوق	خرابان جوئے جوانی	(بیت خود در دفتر ۴۱)	
قطعه تاریخ تہنیت ولادت خیر خباب ولوی حکیم فصیح الدین خان بلوی			
خجست چشمہ گوشت شویم	زبان پاس تیرا گم	سخت رسول کربارا	بگویم سلام اور ارسانم
لطیف زان پاکش انگیستی	شدر از خدا ایجاد عالم	پہ مقصود لیلی زحما	لطیف سرور آن فرخاوم
وزوہر جانیم لطف جود	بخند و غنچه دلہا دام	خوشایگام او او اسعاد	کہ زہر شتری بودند با ہم
پیشکو فصیح الدین خوشخو	تو گشت دست خرداودام	سخت از قوت سر	پے سا و لاد فکر کردم
بگویم یک از لطف ما ند آمد گل مانہ و خرم			
قطعه تاریخ تہنیت کہانی میرناور علی صاحب لفظت طرحت قلب و گو لکنہ			
جوان خوش لقا ناور علی باغرت و شکست	کہ بخت سازگار از بہر کارش میرسامان شد		
بہر جملوہ عروس بخت آمد در کنار او	زمانہ نسبت اما دیش بر خویش نازان شد		
چگویم خوبی بزوم نشاط کتخت لائی را	دل جباب از فرط خوشی رنگ گلستان شد		
ز بہر دفع چشم بدول شمن بر آن مفضل	کہ همچون ازہ اسپد بر آتش فروز آتش		
ز روئے میں جسم شوق سال عقبنیکویش			
نیم صدم گفتا گل مقصود خنداں شد			
قطعه دیگر			
بود صفی یار و یاور علی مددگار با و اتراہرولی	شہی کتختا سو لایخ	خوشا طو با جاہ ناوری	

قطعه سه تاریخ تهیت حضرت وزارت فتح خجانهها از جناب پیرشاه باور احتیاج شاد

راجه راجگان کشن پش	گوهر شاه باور بجز سما	آفتاب سپهر عزم در شرف	و دیده بخت را فروغ و ضیا
گل تازہ بہار بر نیانی	یون شمن فلک بر نوفا	دنی و قمار و کرم و با	زور بار و دست ایل صفا
بیکساں را ملاز و بلجا	بنده پرور پناه خلق خدا	در دمنده او در رود لہارا	نود و او در گہ تو وار شفا
بارگاہت بروداد طلب	بر کشادہ ز فیض آیجا	سایہ بام کاخ و ایل	ہم تاپوں نظر بلال
پر تو فیض عام تو بہا	واد سپردہ را چو بہر ضیا	در عطا پاشی نہا پو شیا	کہ دستت صد دولت یر
چرخ گرد و بکام تو کہ توئی	خلق را کام بخش و کام روا	خبر لب نوید جابجی	چین ابر و خبر دین قضا
دست افشار زر گل کوئی	حکم اگر خاکے ترا	سید از خاک ساز تو	مرد مارا بر وز ہر گیا
در شبنا عیش و عشرت تو	زہرہ و مشتری بوقت و اوا	کم ز منہ و شدہ آریب	پیش رو تو در مصداق
مہر و مہ در طلایہ نوبت	چرخ آرد سپاہ کیم را	پشکار روزیر شکر شاہ	پیشکار تو با و فضل خدا
دقہ و صف تو بفر فلک	گر نوید سخن رود بال	در شان طبع سخن سخن	سخت نازک خیال و ہم
تازہ مضمون گل خدا	چست بد زبان بندہ	جو بہر عقل نسبت غمگنا	فصیح و بلخ نام خدا
یاقت ان لطف طبع گنت	عزاک ریختہ نومی نوا	کہ ز ندیم بہر ہم بود	زنگ و بشکند حرف ترا
تا کجا شوق و صف تو گوئی	جز خموشی بود نہ جد ثنا	مسکریک بندہ تہیتیم	جز و نا دیگر آورم ز کیا
پس بعد عجز و بانہر آشوب	ختم این نامہ را کم بجا	یا الہی طفیل ختم ریل	با بنائے وجود از حق
شاد باشد وزیر شکر شاہ	با قلم سیفی و تنع طبل و اوا	شہ وزیر سپاہ شاہد	از طفیل رسول فضل خدا
گفت تاریخ شوق از زہرا	اغرموا اندخلون افواجا		

قطعه کتاب تهنیت تقریر نواب عماد جنگ و رولوی محمد صدیق صاحب زاده مستطیر بموم

عماد جنگ که در شرح اشرف خرم و شاد به بوم مستطیر جلوه جلوس بداد
ز طبع خویش سنت حجت فوق زغال بگفت شوکت و اقبال و زلف زون باد

قطعه تاج رسیدن قماری عاقلید محمد سلیمان صاحب از مکه منظره بلده حیدرآباد

چو ز بلده قماری سلیمان پیران نمودن بله تبار بیاد چنین شوق خوانند بود مقدم خرم بلده مدار

لعل و تاج طبع کتابت حبیبه فی شرح قصیده خرمیه مولفید شاه حبیب جوادوی

پاس نیرداں - این نسخه است عیب رساند ان بیار عشق محبوب زلالی را به شفاخانه وصل

زمنوں - و غریبیت غریب چا و وزوگان نگاه ستانه کر شمر ساز معشوق طم نزل را

افسانه واقعات نیریں لبان فرادوش بر آجوشیر است رواں یا فقه از کنار بیستوں

ویلی مزاجا مجوز روش را وادی رشک گلزار است که دامنش پر از اشک خون

باوه کشان تیر شکن - بیک جرمه حقیق این خکده هستی فراموش بکار خود ہشیار و

حریفان شیشہ بنگ لایبوتے کتابت خت و لا این انجمن مست و سرشار - یارب پھر

کرده اند کہ خاتمہ را بک پرچوش و ریں پمانہ فخرتہ در آورده اند و چه افسوں خوانند

کہ و ابا کے دیوانگیاں پر می زودہ زوریں شیشہ بنا کرده - ولی تو کہ اندر می دسگا

آتش بیاز حسن الفاظش نہ ہند - وہاں ہر ایک بی بیات عالم نو شاہ ہر مویش

از جاکے خود نہ جہد - این چراغیت بر کردہ شہ پور موسی و ستارہ است رخ

باہر فخرتہ پر تو لغات ید بہ بنما عیسیٰ نسبت نسبت صحفات بر او امانے این بابی

طوبی قامت سرگرم جاں داون و میریم صفیان عفت سات بہ پاکدانی این جملہ نشین
خلوت آراستہ بے سوگندیا و گردن چون نباشد کہ فرغ این سمع از نصیاح کاشا
عزیز آمانہ است کہ ہمہ عالم پروانہ جمال اوست و جلد موجودات عکس آن تہیکال او
نازم بہ بلند پروازی طائر رسدہ نشین فہم و ادراک مولانا سید شاہ حبیب صاحب دہلی
السطاری ادا م اللہ تعالیٰ فیوض ہم کہ بہ رموز و نکات مطالبہ قصیدہ متبرکہ کہ نمبر پیر
قطب الاقطاب جناب غوث الثقلین قدس اللہ سرہ العزیز کہ بالا از یہ کہتے ہوئے
وارسیدہ کتابے موسوم بہ جذبات حبیبہ در شرح و ترجمہ آن تالیف و بہر افادہ کا
عقیدتمندان مسلک طریقت و منہج شریعت طبع فرمودہ طبعش از قطعہ تاریخ
مرقومہ الذیل تو اس یافت۔ اللہ بس باقی ہوں۔

قطعہ تاریخ

لے رحمت حق بر تو درو بہ جگر سوزا
از جگر بکن شمع جاں بہ تو کس نہ قریباں
آوردہ سہرستی من نیز شومہ رقصاں
بہم کہ در آن بہر دم تا عکس از رخ جاناں
اشکال معاینہا سہل است بر دہاں
مورف قصیدہ ایت خمرے بہ بانڈا ناں

برخیز و بیاساقی لبریز بکن جا بے
بس ششہ جگر بہ تم لب خشک بدل ختم
آن تند و کہن بادہ جامی نظامی را
پر جوش منہی صافی در جام بلورین کن
آن شاہ حبیب سرشار سے الفت
تصنیف کتابے کرد در شرح کلام غوث

وافتد که عجب شجرت تھا کہ مضامینش آن نسخہ سرغوبہ شب طبع بصد زینت شوق از سر سیم گفتم است طبعش	مستان محبت را بنوورہ جانان قربان جمال او گلزار و گلستان جذبات جمیہ محبوب دل پاکان
---	---

قطر تاریخ بہت کئی ذی بحیرہ مولیٰ محی الدین صاحب منظر پشی عالیخان نواب خاں ملک المہاراجہ

عدالت امور عامہ سرکار عالی

درین زمیں آوان سے عروسی انگو سبیا سے گفتا شوق سالش کجدا کلاں و محی الدین صاحب ۱۱ ۱۳	
---	--

ازین شای بود و کہا جا بضروری چو لایہ پیر ابضا شوق سالش صاحب مصطفیٰ افضل امین - باغ شادان ۱۱ ۱۳

و کہ از نام محی الدین صاحب منظر پشی

محمد اسلم خوں باو پایندہ ہمیشہ کو کبکیش بود و روز گفتم شوق سالش صاحب بودہ پہلو خوردن سازندہ ۱۱ ۱۳	
---	--

قطر تاریخ بناء و دلگدازہ عالیخان نواب خاں ملک المہاراجہ

وزیر عدالت امین المہاراجہ بناکرد قصہ کہ برآید ز بہر شمع جاگرد جا رقم کرد سال اینک گفتم	بودن از نام او ملک علو مرتب پاکامش بلند فلک تبتہ باہم گمتی ناما
--	---

آن رمز تاسف قاری کلام اللہ مرقوم بلوچ سید اش نکات قرآن	تا بندہ روز فضل رویش چوں ماه دل با نزل و محی حق بخوانم چه گناہ
---	---

سند و وطن است و یکسکن بعب
 شاداب بود الهی باغ امید
 باشند همیشه دوستان خرم
 صد شکر که اوبحق شاه مرسل
 تاریخ شورش و دل باشد

حاجی حرم مدینش زیارت گاه
 در حفظ خودش مدار با عزت و جاه
 گرد و بجاها عدو سے اوجھال تباہ
 گفتی کہ شیدارت کتھ از فضل ال
 بھیس اگر عروس سیمان شاہ

قطرہ تاریخ تقریر مولوی محمد رضا خان صاحب کمال باغ سکورٹ پور پورہ نظامت اول فوجدار علی

فردی لے ناظم فوجدار	باجلا جند غور و ساعدات	ہم از نور انصاف ساری	فردی ز مشرب ان
حلا و بند و خت از خلق و خور	و مان عدا ناعدا	بگردن حسن را تو پیا	ہر واقف و در و اعدا
سرو و ترا از شرف شاہی	توئی لعل و با قوت کا خدا	رسیدند جہ فیض ندایت	سیرا اہلین ہر و اعدا
بیسے دینہ و دینہ چارہ موم	ستہا کسم گمان عدا	بیسے تنہ میدان ہنڈا	بہ تیر ستم از کمان عدا
بیسے ہار میزند در روز	نہ سارن با سا عدا	نہ آن نعتہ بر پا ندان	رنگ دگر شدہ جہا عدا
بگشتہ از خز و اسات	گرفتار غم سات عدا	ولیر توانا بدارش خدایا	کز بہت تبا و تبا ان عدا
بربانہ کرسی ل نظا	چو بہت کار و اعدا	شش شوق از زمین	بگستا زمان خان جان

قطرہ تاریخ علی کی لڑا عدا و جنگ پور از معتدی عدالت و کو تو الی ہوا مورہ عامہ و تقریر

عما و جنگ جدا شد کار معتدی	مشر بہ مزجی و نوشیروان جی ایجا بہا ہر مذکور
اگرچہ این خبر از ویر چو شخص سقیم	جگر خراش صدائے زما لے بر فاست
	گے نشست و گے خفت و ہو گے بر خاست

بخط ۳۴ مورخہ ۱۲۰۳

دولے بروز ادینہ بزرگ باد خزاں
شمار کن سن این عزل نصیب بر اے عیب

ز گوشتہ آئے گلستان ہر دو بر خاست
بگفت شوق یکے آمد و یکے بر خاست

دوم سحر کہ سر شمشیر روح فزنا
بگفت خیر زمین کا بجم مبارک پے

بمن سر و باں لحن دلہیر بندہ
بپاؤ چشم پے فرخی شتابند

تارہ شمس و قمر آسماں ملک مردم
ز بہر نذر فلک چشم روشنی گویا

بچشم و سر سوئے درگاہ شاہ پونیدہ
ببزم سخن طرب جائے نو شیر جو بندہ

ز دور باش صدا و در دور باشد
مشور حسرت بیماگی تو شرمندہ

مگر تونی کہ ز پستی طالع تکت دیر
کن رنجت شکایت کہ نارسانی کرد

تہم زد و شوی نذر شاہ گزرا بندہ
نار کن گہر نکر صاف و خوشندہ

بغیض شاہ کہ نزدیک و دوریک
اگر چہ نیست ترا دسترس بسیم وزرہ

خجستہ شاہ و کن را خدا بخشندہ
ہزار شکر کہ بخشید نیک فرزندہ

بلکد و فوج و نگین تخت و تاج پائیدہ
ببارت اقیامت خدا شاہ و کن

سند ولادت شہزادہ شوق از سر جاں
گجو۔ ز تاج شہی گو بہر ز سر و زندہ

قطعہ تاریخ خیر مقدم مراجعت مولوی خواجہ صاحب علم فوجاری بازر
خصت

بهار نو و میداند گلستان	صبا آورد و این شرح و ملامت	زمانه آنصفا خلق بود	ز حضرت با زاده شایسته
شکفته شد با گلستان	کزین شایسته و عالی	بفرط خرمی شخص عالی	بگفتا من به خویشتن
دمیده روح تازه تن	نوید آمدن معظم	س این خیر مقدم کن	بدرکن از دل معتمدت

سراعدا بریده سوگواری مبارک یا الهی خیر مقدم

و طبع تاریخ ولادت با سعادت فرزندش زاده ما علاما ک جناب آغا محمد حسن صاحب
 آغالی ابوالعلائی خلف حضرت قدوة السالکین زبدة العارفين جناب قدوسی
 حضرت شاه آغا محمد و او صاحب قبله مظلوم عالی

چاں چاں ز کجاں صبا تو می آبی
 جهان جهاں بچین رنگ گل بفرانی
 درون عینہ ز بالیدگی و پهنائی
 طلوع یافت ستاره ز برج آغالی
 که شد تولد فرزند فخر عثمانی
 که بر کلام تو ناز عشق و صہبائی
 دمیده گل بچین از نبال آغالی

بیا بیا و بگو باز گو شوم تو را
 خوشا خوشا رخ خندان لب بزمین
 چه شروه است که تقادلت نمی گنج
 بگفت شوق تو شوق نوید بر رخ
 هزار شکر به شکوئے شیخ زاده ما
 بگو تو سال ولادت چون نزل بلبل
 ولم چون غنچه شکفت سحر چنین گنم

تاریخ تولد آقا محمد صاحب صدیقی القلم صاحب قلمی صاحب
 انصاف و اظهار حق و مقصد قلب و سره عیار سخن پیشکش نظر گاه و ان
 جوهر شناس شعر و سخن و صیر فیان نظم و نثر بالتفصیل گزایان می آید

نقل فقرہ تاریخ قاضی جہا موعہ عبارت متعلقہ

تاریخ نوکیا ہے مشہور کا اظہار ہے اسکو چشمہ نہر پر کندہ کروادیں تو سزاوار ہے
سہل متنوع تاریخ کا نام ہے ہمارا کلام نہیں یہ لہام ہے

وہو ہذا

آب آمد تیسرے برخواست

مخفی مبادا سے قول سے ہیئت مدخلہ و تخریجہ الب کے عدد کو داخل کر کر تیسیم کے
عدد کو خارج کر دینے سے سنہ مطلوب حاصل ہوتا ہے۔ فہو المراد

اصل قطع تاریخ جوابی مصنفہ افسوں مع عبارت متعلقہ

طبع نور حضرت قاضی	بہر امداد گفتگو برخواست	آبرو نیت ہر تیسیم را	نالہ از دل و نور برخواست
کروا اظہار و خواہم	از جہاں م و آبرو برخواست	بے سرو پا رو تارکے	بخیر کز سمن کدو برخواست
خوبین تاریخ آب لری	چشمہ چشم آبرو برخواست	مدخلہ تخریجہ بلا ایما	برتن سامعین مع برخواست
کن ہا شرمس بلا با	گوئی گوز آمد و نور برخواست		

از اعداد فقرہ (گوز آمد الخ) کہ (۲۱۵۹) باشد اعداد و وضو (۸۱۲) خارج کنی باقی ماند
(۱۳۴۷) باز تاں یہا اعداد لفظ بالی کہ در آخر مصرعہ اول است خارج کنی پس
باقی ماند ۳۱۴ و ہو المراد۔ سبحان اللہ قایل تاریخ اولی نقش بر آئین
میخواہد و تبادار کہ قول نامطبووش بر چشمہ نہر کندہ باید کرد و بخیر از نیکیا اگر صرف
فقرہ قولش کہ بلا ایما مدخلہ و تخریجہ بودہ است بر کندہ چشمہ کتبہ کنند بعینہ را

در لجه چیرت خواهد ماندت و استخراج تاریخ از آن فقره بین شوار خواهد بود. فاجهم
که گویند تاریخ زین طخوانی بری رونق سخندان

نقل قطعه تاریخ علامه محمد صیاع شوقی بگویند تاریخا متذکره

یک بیگ شوق درگاه من	بوالعجب شوق طراز آمد	گفت قاضی شگفت تاریخی	حرف شوق و لگراز آمد
بهر طهارت هر دو این تاریخ	از دو جا سخن برآورد آمد	وم الهام برده قاضی	نیز افسوس بر سر ساز آمد
وان شاخ سخن و آواز	وین الهام خود نیاز آمد	لیکن تاریخ کار بیغزی	پوست بر پوچون نیاز آمد
نیستیم نماند و سخن و صنو	عاقبت کار نیاز آمد	شوق با صبا و پانچ شوق	گفت گیر قضا کار آمد

جناب قاضی صبا در حاشیه بر شستن تمامی نقل قطعه
جاشوق و باز تذکره فقره تاریخ خود بوانم و عمل منحل
تخریب بنام در جواب دین چند سطور عبارتند: شریکین آید و نمانند
در الیون خامه نمودند بکم و کاندیل قوم اما که بر ناظرین
دلف شاری موصوف لیه ظاهرو با هر گردد.

بزرگترین مصنف است که این تاریخ تاریخت نامد که از عالم غیب بجهت
در رسیده اکنون نامش بهر بیغزی و بنیادی فهم بنیادی جوابین شوار بر طرفه اشارت
تذکره تخریب خود انقط (آمد بر خاست) موجوده این ماده "هویا و پیا است
اگر مذهب بجهت چیرت در آن بگوید تاریخ آن نمی بریم دریا و اوانسوتیر و بیگ
افسوس تاریخ قید شوق که لب به بیغزی کشوده قلم برداشت و حذف پاره را از کتاب

نشانت و خود تالیخ و در جواب کتب که طبع کرده از معنی و مناسبت ضروری کاری است معلوم شد که
 یازمان جز نایش معلومات خود از آن مفاوے بخت از آن چه دور بود که انصاف کرد
 و بتالیخ ما و او سخن بدادے چون خبر نکردهاں لفظ بیغری بر قول و فهم او صادق و
 واقع آمد بالذات التوفیق سے شوق تالیخ بچلے گفتے بیغے گیرم قضا تا زمانہ
 مت کلام۔ خوبی شرح من عبارت طبعی قاضی صاحب عالی برناظرین فن کلام پوشیدہ
 نخواهد ماند چون طالع شرخاں نیست نہ معلوم صورت نظم چگونه خواهد بود تا ایندم درین
 یک مشعر ہم از طبع قاضی صاحب آید است حالش مستور است اندیس عبارت چند خط
 آنچه پا خورد است به سبیل شوره رقم مینرم "بر مصف فراج آئینہ است غیر محاورہ
 فارسی است نباید آورد۔ بجائے از عالم غیب از پرده غیب دست بود بنام
 الفاظ فقرہ ز سجدہ... (و ہم درین فقرہ لفظ "بعد لفظ" بہر سخن کلام کہ
 زاید آورده است اگر دریناوردے گنہے نداشت این جملہ ہم کہ (تدخلہ تخریجہ از لفظ
 آمد۔ برخواست موجودہ این مادہ قابل نظر نظرین است لفظ (آمد۔ برخاست
 بالفظ آمدہ حقدر مناسبت تقریبہ وارو۔ و شش علی بنوا

و طبع و نظم جوابی متشرحہ خائمه غبیرین شہانہ ضرغامیہ دستخدا فی سلطنتہ
 سخنوری جناب و ستادی حضرت مولوی تمام محمد صاحب المتخلص بے شوق
 حیدرآبادی صیغہ دار محکم عدالت کو تالی و امور عامہ کار

قطعہ

چه کرد و شوق بگو قاضیا ترا سوگند
 اگر چه یار قدیمش خطا بها کردی
 فنون ز قاضی گردی و تمام فضل و کمال
 عجب که دم زنی از مذاق شعر و سخن
 بی طع صاف مگر کند چو رشک و حسد
 عجب که مغز سیرین به حرف بی مغزی
 شدی ز کوچ انصاف نائے روگردا
 خیال بود و مهذب به نعر خوابی گفت
 نبود چونکه ترا تاب جمله افسون
 بنارسی است به زود تو واجب التعلیم
 کردی حضرت افسون مگر زیر مغزی
 مگر ایشوری غریب و بیچاره
 مگر نبود چنین فرز گنگو جایز
 به بحث تدفیر و تخریج کلام فضول
 وجود تدفیر تخریج به ماده تو
 مگر بخوبیش تواندیش کن بلا اظهار
 هزار و سه صد و سه چارده که حاصل است

چرا بحق چنین یارنا سرا گفستی
 مگر نیسح سخن از سر و وفا گفستی
 هر صواب بود گویم خطا گفستی
 به نظم من گفستی به نثر و گفستی
 ز هر دست تیشتی و زامفا گفستی
 تو خوب مفت بخوردی کنگدا گفستی
 هر آنچه گفستی دانم که نار و گفستی
 غلط طریق بر رفتی و بار یا گفستی
 در از تیرگی و عقل نارسا گفستی
 کز آن نه حرف رنگ نه اجرا گفستی
 پند کردی و بازش نه چون چرا گفستی
 هر آنچه خواست دل خود تو بر ملا گفستی
 ز غیر سخت شنیدی به آشا گفستی
 چه نقش آید به چه پاره به گفستی
 شکست نیست ز تو چنان که گفستی
 فرشته پند به به و همچوین گفستی
 خدای را تو بگو نامش کجا گفستی

بجز شماره عدد بهر نعل بلا ایسا
 شست بر سر الهام دم زوی انبیا
 قسم باو که مگر گفت سنی نبود چنین
 سخن که اثرش نه متر و که ایت اقا
 متاع غیر چگونه بقسمت آوردی
 چگونه داد سخن و اومی به گفته غیر
 زبیر خویش یکی شعرم درین تاریخ
 هزار حیف ز شوخی و طرز گفتارت
 نهی که دشمن انصاف و ظلم و ستم
 میان اهل سخن منع نیست گفت و شنود
 چنین نبود سزاوارشان صد کلام
 سخن زیبا یافتند چون بودند سرباز
 عجب است آنکه بیا و بختی ز من ناحق
 طریق نیک درین داوری ز بگریزی
 تمام نظم مرا حرف حرف کردی نقل
 کلام من که همه صاف و چست بود در
 اگر ز لغزشش یک حرف هم نشانداد

بگو تو باز که تاریخ قاضیا گفتی
 پس صحبت ما در رسید و گفتی
 سخن درین که گفتی تو با خطا گفتی
 چرا مناسخه کردی و با قضا کردی
 ز بهر شبت گواهی چیاں با گفتی
 بگو که فصره تاریخ تو کجا گفتی
 اگر تو گفتی و میگفتی خوشا گفتی
 عجب که باز ز خود خویش را ثنا گفتی
 کلام غیر به نظر خود نه گفتی
 مگر طریق نباشد چنانکه را گفتی
 بشت نبال گرفتگی و کیمیا گفتی
 ز زلفگان به شنیدی و با صبا گفتی
 کلام دور ز حق مرید با خدا گفتی
 کلام طنز بعد شوخی و ادا گفتی
 مگر نه هیچ ارزاں حرف مدعا گفتی
 بلا دلیل بگو مجلس چرا گفتی
 هزار بار همی گفتی بجا گفتی

گفته رسالت انصاف در نمی گذریم
 و نه نیک بود همچو ربط از اغیار
 غلام صاحب انصاف و اهل دن مستقیم
 و سبذ قومی بخو نم سرا قبول بود
 دگر به شوق سیدار بعد ازین قاضی

بقتضای محبت چنین با گفتی
 کشد تنگ ترا او که ناسترا گفتی
 تو نیز بر دل اینها حوازا با گفتی
 ترا پاس گزارم که حق بجای گفتی
 بجای خویش بنیدیش تو چها گفتی

با تمام خواجه محمد اکرام الدین جان عقل سرشته دار عدد دیوانی نامشروع
 تمیز حضرت مدائن طله و اجلاله در مطبع قانونی پرسی روزت طبع پذیر

مصرط و تاریخ طبع دیوان اکبر احمد حسین صاحب المخلص طالعانی ابوالاعلی

گرفتم که قطره افشانی ایر بهار با خاک را بسر سبزی و ابر هزار رنگ خج خج
 واده و پذیرفتم که و نید نسیم صبحگاهی فضا چنتاں دهر را به برگ و نواای گل
 بر محبت بهشت کرده بیارے نواای دل بدر و آور مرغان چمن همیایا
 باختر گاست و انبوهی شعله های آتش گل گلچمن افزونی جگر گداخترگان
 اما پر کاله های باد آور و خرمن سوخترگان برق جهاں سوز هواای عشق به
 دیگر وار و گهر وانه های رایگان ریزه خونی ستر سنان طوفان خیز ناسیدالکنا
 بحر الفت آبی دیگر جنون زرگان از خور میده بیداء وحشت با بیابان
 فراخ ترک وادی امین از خجبت تنگ امنی خویش سر بگریبان فروروده و رنگ
 پریدگان رونق ناکامی را شبستانیت روشن ترک چراغ طور از شرمناکی

پروہ فانوس برنج فرو ہشتہ۔ نازم گبرانماگی مولوی حکیم احمد حسین مایل کہ اوست
 بزور قلاوہ بگردن گرفتگان سلسلہ آغائی ابو العلامی گزین عقیدہ تمدنی و بسلسلہ برادران
 طریقتیں عالی خاندان گراں از روہین برادری۔ آری دل و دماغش و اند
 یا اعجاز و جادو را باہم آمیختہ۔ کمال فن طبابتش بہاں بلب رسیدگان را ہم عیبی
 نکالبد عنصری و رو میدہ و جادو کلامیش گو سالہ برسان سامری کیش را برقص
 در آورده۔ باثبات و عوٹے اولی دیوان شای گوانہ و برتہ و آخری این تھہ دکن
 بنیہ۔ چہ تھہ دکن گنجینہ ایست پر از جواہر پارہ ہائے جگر کاوی آن معدن بخور
 و گل نیت از شگفتگی گلہائے رنگارنگ زمین صفحہ اش رشک سواد مینو۔ آ
 مشوق اگر پارہ حواس جمع کردن نتوانی غم نیت بچو و اذہ تاریخ طبع این نسخہ
 گرانمایہ می باید سرد و فقط

تاریخات طبع تھہ دکن

پس درنوشت پیر فاک دفتر کہن
 پارینہ گشت بچو ورقہ ہائے یاسمن
 بندش خطا بچو کہ بود زلف پر شکن
 ہر حرف عین سلسلہ آہوٹے حسن
 مایل ترا بباد خداوند ذوالمنن
 یارب نگاہدار من الشر والفتن

تازہ کلام حضرت مایل چو طبع شد
 آن گفہ انحالاب و مومن با سیرورد
 مضمون صاف صاف چو خار ہوشا
 ہر مصرعیت غیرت سر و قدان ہر
 فکر سا و طبع دکانطق و دفشاں
 اورا ہم این سفینہ شیر کلام را

تایخ همچو بلبل شیدا سرود شوق
 باشد ز کونینک چمن تحفه دکن

۱۵
 ۱۳

دیگر

چرخ لندور قایل گفت
 می دهد و بدمدم و مرا عجز از
 صفه نامر اس بدشانست
 چمنی در کنار می دارد
 از زین تا فلک منور شد
 حله انطباع پوشانید
 از فلک آمده صدای درود

وہ چه ورائے نظر بایل سفت
 با میجا بیان او و مساز
 لفظ لفظش چو لعل رخسارت
 تحفه او بہار می وارد
 چون چراغ سخن از و بر شد
 جلوہ اش را چو عام گردانید
 شوق چون فکر سال طبع نمود

بلبل سدرہ نمبر زونا گاہ
 گلبن تحفه دکن دلخواہ

۱۵
 ۱۳

قطعه تایخ بہنیت تقریر مولوی محمد عزیز مرزا صاحب بی۔ اے
 اولی دکن بر منصری حدیث کمالت و کوتوالی و امور ہمارے کی تالیف

پر تو شاہ دکن بطل الہ	باد با لاسر مدلل	سر ہزار ہر نمودار خرو	کیاں ہر ہر
گر یہ جید عالین و کما حقہ	ہم زد و ساس گاو	صافی اشرف بنوری	ہست آئینہ تیز اجمل
الحذر از چشم چشم لودہ	دشمن بد گتہ بیدل	عبدالحمید سلطان	رکے اعلا اللہ پشیں

<p>تخت فرود پادشاه آدمی شهنشاه</p>	<p>منصهر برتقدت لیل سخت کوشک و تیر بود</p>	<p>کیست آن مقبول از عزیز داروشناس یار پیکانیا</p>	<p>خلقت با آب روان گل دوستان و دشمن پابل</p>
<p>از سر حق توفیق بخشین منصهر گرد و بزودی مستقل</p>			
<p>رباعی مشتمل بر تاریخ لقمه عالیجناب لوی محمد عزیز مرزا صاحب بی. ۱۳ هجری مستند عدالت و کوتوالی و امور مدینه کار عالی</p>			
<p>از ما گزیر تا که با ما باشی</p>	<p>با گوهر و خرمی آید یابا</p>	<p>اے شمس حق تو بخش</p>	<p>تا تو بجا عزیز و لهما باشی</p>
<p>تاریخ شادی لایق چند خلف را حکم چند ناظم اول عدالت یوانی بلده</p>			
<p>شده نوازش چون را این</p>	<p>صد آهتیتا بدین سو</p>	<p>ز تاریخ عربی شرح حیرت</p>	<p>اگه یار با او بخت بیلو</p>
<p>قطعه تاریخ نئے خواجہ گلشن</p>			
<p>چو شد یار این سانس</p>	<p>ز تازہ سنبل و بیان</p>	<p>سنن با بلبل و گفت</p>	<p>دوئی سو بہار خواجہ گلشن</p>
<p>فقہہ تاریخ عربی بلا بدخند و تخریب</p>			
<p>وفی انہا و نخیل و در حیان</p>			
<p>فر و تاریخ فارسی بتدخلہ (۱) عدد ۱۳</p>			
<p>شوق خوش خوشی از سر</p>	<p>سہ الہ</p>	<p>خواجہ گلشن روح افزا سال گفت</p>	
<p>تاریخ طبع دیوان شاعر نامز گنیاں شیر مقال انصحا الفصحا بلع البلغا عالیجناب</p>			
<p>ید محمد سلطان صاحب عاقل و بلوہی و م</p>			
<p>تاریخ امری استاد کامل</p>	<p>جناب سید سلطان عاقل</p>		

سخن سنج و سخنندان و سخنوز
 ز آل مصطفیٰ اولاد حیدر
 نگو خلق و نگودانش نکورائے
 تا مذا و در جہاں لیکن کلامش
 کنوں چون این سفین گشت تیار
 بگو شو از سر الحمد سالش

شبتان سخن را شمع محفل
 کزین بود از ہم افضل فضایل
 مر اورا بود بس نیکو خصایل
 دل با ما بیاوش کرد و مایل
 رسیدہ کشتی مقصد بسیار
 نغمے مطبوع شد و یوان عامل

قطعه تاریخ تہنیت شادی راکرا او اکشن فرزند جناب رابا بلکنڈ صاحبی
 ناظم فوجداری بلدہ

بفضل خداوند کون مکان
 بہر گوشہ ناز و بزنگ و بہار
 بضرط طرب اندرین فصل گل
 شاد آراتہ بزم فرخندہ طوی
 ترنم سراپا زابد فریب
 ز جویش مسرت و فور سرور
 کزین بزم زینت فراداد و دو
 بیابیں چه فرخندہ بزم امیں
 خدائیش نگہدار از فضل خویش

وزیدہ نسیم خوشی در چسمن
 بنفشہ شقایق سمن نارون
 بہر شاخ بگیل شدہ فومرین
 کہ رقصان شادویت چرخ کمن
 خوش آواز و گلچہرہ غنچہ دمن
 ہمہ خندہ لب خندہ رو خندہ
 مبارک سرو نوید سے بمن
 کہ شد کتھا از رائے راوا اکشن
 ہمیشہ ز آفات و شر سو فتن

<p>ز فیض کرمیات شاه دکن جوان عمر و نو شاہ راویا کبش</p>	<p>بود خرم و سبزی باغ مراد چنین مصرعہ سال بزجوا تو شوق</p>
<p>قطبہ تاریخ تعمیر مکان مولوی محی الدین احمد صاحب نظام مشی علی الخیا نو افخر الملک بہا المہار</p>	
<p>خدا در عز و شان او فریاد بنا کردہ محی الدین احمد ہم عمر و دولت او دیر پاید گے اندوہ گرد او نیاید بکام مقصد دلہا سب نازد خدا در آل و اولادش فریاد خدا بخشا و اورا ہر چہ خواہد کہ تمیل عمارت راسر آمد غارت خوب - تا بخش بر آمد</p>	<p>خلیق و خوش سیر نیکو خصال بجھانند کہ خوش منظر مکانے خدا آبا و دار و تاقیامت در نیخانہ شود ہر روز شادی بفخر و افتخار و عزت و جاہ ہمیشہ عشرت و شادی طرب طفیل مصطفیٰ ہم آل و اصحاب بسال نیک و فصل نو بہاراں بگردم مشورہ شدو از دل خود</p>
<p>قطبہ تاریخ بہتیت سر فراری خدمت وزارت سلطنت دکن بہا علی جناب</p>	
<p>معنی القاب مبارکہ پیشکار کشن پرتا و بہادر او اہم ایہ نام اقبالہ و اجالہ</p>	
<p>کہ مشہور مستی وریں شش حبت وزارت ہم اکتوں شدہ خا و خدیو جہاں مالک سلطنت</p>	<p>مہاراجہ و پیشکار نظام کزیں پیش بد پیشکاری کینز سر سرداراں بادشاہ دکن</p>

گنید او ترا بہر دستور خویش
 دل خلق شاد است و تو شاد و باد
 سنش از سر دل خفت شوق

بفرمود شاہان چون کرامت
 فراید خدا دولت و منزلت
 وزارت بود بندہ در گہمت

قطعہ تاریخ تہیت مراجعت با سعادت شاہ جہاد حضرت سلیمان شوکت
 خدیو گہیاں مخیر سلاطین بسا اعلیٰ حضرت حضور پر نور بندگان عالی مقام خلدان
 و سلطنت از سفر و بار و ملی

ساقیا بخیز و بسکن نہر از مینا و خم
 گل نخبد و مے بجوشد مست ہر یک مشت
 اے نسیم صبح و گلشن خرام ناز کن
 رشک فروس آیارب را باو کن
 شد ز نور معشرش ہرزوہ ذرہ آفتاب
 دیدہ با بارہ شماراں خیر شاہ معشر
 سایہ زواں توئی اے ز ظلمت و دو با
 اے شہ محبوب عالم بکیاں را دیگر
 اسطفا م نظر عالم از انان مذہبت
 روئے پر نور است ز بہر دفعہ تاریکی سخت
 پر تو را بہت رو شستی شمع طور

میں ترسوئے باختر با ابر رحمت آمدہ
 بر زدہ جانے بکف در بزم عشرت آمدہ
 بہر گلگشت چمن آن سر و قامت آمدہ
 از برائے دیدش ز صوار خبت آمدہ
 شہ بدار السلطنت با جاہ و شمت آمدہ
 شاہ دید پرور پناہ ملک ملت آمدہ
 دلیہ و سلجوق و ہمیں زیر حایت آمدہ
 چوں بدست و امن شاہ و لا آمدہ
 ہر دو محبوب نظام دین و دولت آمدہ
 آفتاب طالع صبح سعادت آمدہ
 شربت خشکیدہ لب آب بانہ آمدہ

پیش دست جو تو بہر شکایت آمدہ
 چون کلید قسمت ارباب قسمت آمدہ
 مالک ملک کن جان رعیت آمدہ
 شاہ آصف جاہ از دلی بشوکت آمدہ

اے دنیاں باز کم مانگی خوشیتن
 جہنم آبرو گہرا نذر ترا از دیکند
 عدل گستر پھر پرور حامی دین متین
 شاہ و حرم مصر عہ سال نکو گفہ استوت

قطع تاریخ ولادت با سعادت مولیٰ فرزندار حیدر علی علیہ السلام مولیٰ محمد عبدالقیوم صاحب
 آغا ابوالعلائی کبیر ہائیکورٹ سلیمان پور

نیت دراکے معین
 خاک را برد تا بہ عرش
 ہم را احسا و امان ہم
 گفت بعد از شارب ہم

وعدہ لا شرک الا ہو
 گفت منا از کراخویش
 بفضل ترجم و الطاف
 شوق سال اول مسعود

اوست زان معنی دیدم
 زانکہ شانی مطلق و حکیم
 نیت دراکے ہم
 کرد روشن گریح جرم

احسن الخلقین کن مکار
 می سر و کبر و ہم نمی اورا
 حق و قیوم قادر مطلق
 در شبنا مولی قیوم

داؤد فرزند از سر بخش
 عبدقیوم را خدا کریم

تاریخ انعقاد دربار دہلی تقرب جشن تاجپوشی ملک معظم ایدور و منقہ قیصر مند
 حسب فرمایش دوستے گفشد

ناروزین سبدا از فیضت بہر چرخ ہم
 التجاہا میکند بہر قولے شاہ زمین
 کو بہ تدبیر نکو از پر تو کائے رزم
 بانہراں والیان جہا تاج و گیم

اے شہ والاسم ایدور و منقہ تاجور
 حضرت عیسیٰ سر چرخ چارم از خدا
 یتواں گفتن پاس لار و کزن ہر
 منعقد فرمود جشن قیصری دربارا

چرخ با این کثرت چشم کواکب بید
 جلوه گاه بادشاهان شد بارانجمن
 اندرین بزم کرامت موج خیر لطف و نور
 بقیت گویاں همه در پیش و گرد تخت تو
 میکند شمس و قمر زین انجمن کسب ضیا
 هر که آمد از پی نظاره اشراخ راه دور
 مشورت کردم ز دل گفتا گو تا رخ نیک

بچین حسن عظیم الشان و زیبا و نشین
 میکند رضوان تا شایش هر دم کسین
 بود از بجز شرافت هر کجی در پیش
 مالکان کستور بند و دکن تا نار و صین
 اے ز به انوار و زینت رونق بزم گزین
 گشت جاه و دولت و اقبال با او بفرست
 شد مبارک تا چو شی شاه رازیا گزین

قطعه تاریخ تنبیت و نق افزای عالیجناب بہادر حسین السلطنت

مدار المہتمم سرکار عالی بہ تقسیم طلبہ شادی میاں احمد علیخان صاحب
 مددگار ناظم صبا نظم جمعیت سرکار عالی

۱۰	محمد علیخان پسر احمد حق	بنام محمد بخواند رود	خدا چو تجی غریب النواز	بروی بہا با بادی کشود
	بہ بند کوشاہ فرخندہ	کہ دستور خود را فغانو	میں سلطنت جہ را کجا	بے داروشن و رب الودو
	شادی کہ چو میہا خوا	زیرفت دعو نوازین	سنش گفت اولہ از زو	قدم بچہ فرود و غوغا

قطعه تاریخ تنبیت شادی مہمت آبادی میاں نواب احمد علیخان بہا خلف بہر عالیجناب
 نواب محمد علیخان بہادر آغانی چشتی ابوالعدائی مددگار ناظم نظم جمعیت

۱۱	طفیل بندولی خواجہ	شگفت غنچہ لہا وون	میانہ ہمسر حسن غنچہ در آمد فیض	لطیف
	شام الہیہ نرا خوا سوط	رسید چور در خوا صبح گاہ	صبا ز بار کرم و شش بگشتر	بوانصا چمن شگفت

نہ ہے مکا و نجد نہ ہنسیا گنیر	فلک برقص را مدگ شہر تھم	خوش است بر آب محفل	بیات گریو بگونی جلوہ گاہ کلیم
ہمایا نگوشت و ہم خانہ بند	فرز و دروہم جوہر بر قدیم	بر سر تختی را کرد ز سہرا	بیدار و ہمہ باغ و جاریم
نواہر علیا صاحب اقبال	تراکب طبع علم او نیز تسلیم	جلوس کردی سر نو شوخ خوش	مام با دعویں با توینم

نزدیک ترین شوق آغالی گفت با دروہم شہر نسیم

قطعہ تاریخ استقلال رائے بالکنڈ صاحبی - اے بر نظامت اول فوجدار می

اے خوشا فوجدار می بلد	منت مرخدا غر و بل	حسبان باوشا کن	کوت ما ز جملہ خسروا
خوش سیر نیکائے با	مستقل گشت نامہ اول	شوق گفہ میں سر اس	حاکم نیک نعت پاک گل

قطعہ تاریخ تہنیت خدمت اول تعلقداری ضلع جناب فصیح الدین احمد صاحب

نصیح الدین احمد نصیر کسر	تعلقدار شد از فضل و ادب	دل سہرا چلہ رعایا	شدہ نیک نامہ چو گل
ہوا خواہ تو جملہ از دل جا	تراحق بر ہمہ گردا فر	اب عمت عماد و ز جگہ	بہی خواہا این سر اس
نار شاہ جا خود بگردند	کرد گشت نہر و نام	تراہم چو پیکر باع ہی	برنگ بو شان او او
بود گشت امید بنو شاہ	شوخیں با را اور	بہیم سال فرزند خدمت	سرو گفت گو شرم باا

نحوہ این عصر بر حسب تاریخ ہے حاکم خندان ناز پرور

قطعہ تاریخ تولد مشیر زاوہ نواب حافظ محمد عبدالصمد صاحب التخلص بہ صمد

مسعی محمد مسعود مد عمرہ فرزند محمد محمود صاحب

خداوند اتوی نطلبو مقصود	وجود جملہ عالم از تو موجود	تو دادی جلوہ ایاد و کور	و گرنہ بود سا جہتم نہ سجود
ہمہ پیش خلافت سر گذرہ	نصیر سامر فر عود و نرود	صغی آدم کلیم اللہ و علی	نصیر ما ہمہ از سر و وارزود

<p>محمد مصطفیٰ شریف گزارم صدر اراشکر خا</p>	<p>گروہ شام کفر و سرک که کردا او سمه نابود ابو</p>	<p>محمد منظر ذات الہی مرا فرخ پے یکا کوخت</p>	<p>برو با واد و رو غیر محدود نویس واد انا فر محدود</p>
<p>بہینا شوق پیش بکفر کہ خوش میا مستوا محمد</p>			
<p>قطعہ تاریخ تعمیر دولت اس صد الصدور حکیم الحکماء جناب ابی محمد و بہا نامہ امور</p>			
<p>بہ عہد شاہ محبوب علی محی دولت حامی بہ اوزار و نظام صدر بہ حال سکون حاکم</p>	<p>کہ ناز و برکز بہا پیش فہیم و کتب و قدر اویک فر کاروان شغوق لطف سر ہر</p>	<p>کنار اکیسیر میر عالم حکیم و حکمت آموز حکما سر اندہ الوان نعمت بنا فرمود قصر روح</p>	<p>قربت بہ محمود الزمان نکو ارقیم سر زبان زہیر بہا خوش ہنر کریم الطبع عالی خان</p>
<p>گولے شوق سالن زمین مسر و کش مکان</p>			
<p>قطعہ تاریخ بہت تقر جناب لوی میر قمر الدین صاویل برکیت مجلس عالمی</p>			
<p>لیلی نخت حجتہ دوش باناز واد اے کہ بگراں مہراج سپہر علم و علم ہر یکے از شرط شادی چہرہ برا و خوش لینے قمر الدین خوشخوید و الانب تسو چوں گشتم مراقب بہر اورا سنش</p>	<p>شردہ با مجنون دل از پر وہ محل گفت در زمان سعادت بر سر منزل گفت گشت اساد سعادت بود ہر مشکل گفت عاقبت شکل بہ ہوشد وہ کامل گفت رکن مجلس میر قمر الدین عاقل دل گفت</p>	<p>شردہ با مجنون دل از پر وہ محل گفت در زمان سعادت بر سر منزل گفت گشت اساد سعادت بود ہر مشکل گفت عاقبت شکل بہ ہوشد وہ کامل گفت رکن مجلس میر قمر الدین عاقل دل گفت</p>	<p>شردہ با مجنون دل از پر وہ محل گفت در زمان سعادت بر سر منزل گفت گشت اساد سعادت بود ہر مشکل گفت عاقبت شکل بہ ہوشد وہ کامل گفت رکن مجلس میر قمر الدین عاقل دل گفت</p>
<p>قطعہ تاریخ خیر مقدم و تقر عالیجا موی محمد عزیز زرا صبا اول لعل صبا صلح ہر برکیت عدالت العالمیہ سرکار عالی و شعبہ ۳۲۳ ام ۳ در بان بروز جا</p>			

بیایا که صفا آمدی سرت گریه
 تاده ایم به راست بجلوه افشانی
 سز که جمله جهان خیر خواهد انت
 پس به جنگیای و ترا همی باید
 شه نظام نظا پاش و ظل سجانی
 نثار باد و دل و جان به فرق شاه کن
 برای رکن عدالت زبندگان تویم
 عزیز جهان خلائق امیر اهل دکان
 بحسن خدمت سلطنت فیض پاش نک
 مرا حمشه آصف ترا مبارک باد

بغیر و فخر نبه بر سر فلک پارا
 سرور و نور دل و دیده تمنا را
 کند سجده منت خدایه یکبار
 بدل کنیم دعا شاه فخر دارا را
 کنند ناز به نامش کند و دارا
 بگردش از الطاف خود دل مارا
 که انتخاب بفرمود مردانا را
 که کرده است کسی او علاج دلها را
 همیشه دید بچشم کرم رعایا را
 زبوں کند غضب او نصیب اعدا را

بگفت شوق مبارک من از سر وقت

همیشه شاد و بهینم عزیزم ز نار را

قطعه پنج بنا و مسجد و خواب گلشن ملکی نواب محمدرضا علیخان ملو در جاگیر وار

و مددگار محکم نظم جمعیت سرکار عالی از جامع علم و صواب

کنیز از کنیز سلطان	محل محمدرضا علیخان دانا	بنا مسجد کرد و در گلشن	جزایر شمع بخت خداوند
پیرا که در سینه	بخطمت بنا و ترا خج	و شرم پیش گفت از سر	مگو شوق خلد ایام

قطعه ششم آفتاب و آفتاب و شهر بدر است ملک طبری با تمام نوا حافظ محمد عبدالصمد صاحب

المختصر بقصده موسم به دو خانہ شفا فی

شیدم کہ عبد صمد نیکو	دو خانہ کبشو و فزانه	نہے حافظ و حاجی و کام	کہ و صفحہ سیرت بر روانہ
فہیم سخن سحر و سحر	بسنہ کتہ با حلیانہ	صبا و چمن این نوع بدو	نجدہ چو گل و پیا بگفت
خوش از سیرت باغ تریخ	مبارک نقل دو خانہ		

قطر تاریخ عطاءے خرقہ خلافت پنجم الہی صبا خلیفہ ہدایت علیضا بو العلاء

سوائے آدم خاکی و گزراہن و سما	کے خواست گرانباری امانت را
بفضل خالق کیا طفیل ختم رسل	گزیدہ ایم برائے خود این عنایت را
بفیض سلسلہ بو العلاء سیر بہ جہاں	بیض کر و ہدایت علی ہدایت را
بہ نور مطلع صبح سعادت ابدی	مورد راہ بے مبلاتے شامت را
کے کہ نام شہ بو العلاء بگیر و یارو	ہیں بہانہ کفایت کند شفاعت را
جمال پاک کے دید یک نظر و اللہ	ضیا فرود ہمہ دیدہ بصارت را
پنجم میں ز سر آگہی گوئے شوق	کہ زیب تن کنی۔ جہہ خلافت را

قطر تاریخ تہنیت عطاءے خطابت بواب حضرت علیجان ہدایت کو تو ان صاحب

میر محبوب علیجان خسرو جسم جاہ را	یا خدا جملہ مراد دل عطا کن بجز رنگ
ہست او جان رعایا فیض بخش بندگا	مالک ملک کن یار وفادار فرنگ
چوں چہل سالہ مبارک جشن سال عشا	منقد گردید با زینت و صدق و رنگ
اندریں بزم طرب و دربار و بار شہی	مجمع بودند جملہ اہل رائے صلح و جنگ

لے خوشامخفل چہ مخفل شک گلزارم

نایب میر عیسٰں صفدر علیخان خطاب
از سر دولت بگوئے شوق سلطاد

مطرب ساقی ہمہ موجود با مینا و چنگ

شاہ بخشید و فرودش فخر و عز و نام و رنگ
وہ خطاب و لائق و او صفدیات

قطرہ تاریخ تہنیت جناب سلطان یاور جنگ بہ عالیجناب نواب میروز علیخان

بہادر کووال بلدہ دام اقبالہ

چو شد بخت شاهی شاہ آصف ظن

پشوکت قیصر و دارا بہ رحمت لطف با

بید از گوشت چشم مبارک مہر سلطان

فرود و عزت و شانک شہ لطف و ادانی

دل سلطان یاور جنگ خرم باد بہ بر خوانی

بہ مبارک عہد نیکو خشن جل سنا

نظام الملک محبوب خلائی خسرو عالم

سیر اجلاس سوجاں نثاران بھی خواہ

خطابے داوآں میر عیسٰں کووال بلدہ

سن این مہر خوانی شوق ما از رو بہم

قطرہ تاریخ تہنیت منصرمی خدمت کووالی اندرون بیرون بلدہ

سید بخت و وزیر علی

تشرلت جاہ روز افزوں باد

نیز اصحاب و اہل بیت رسول

یوالعلاقا سیم و شفیع و حسن

از برائے شایس ہر کار

جاں ہدائشہ و وزیر قوی

خان بہادر خطاب کرو نظام

بہ طہیل نبی خیر انام

پے امداد تو جناب امام

شاہ داؤ و حجتہ الاسلام

ہم امانت کنند با تو مدام

دارت شاد رب ذوالاکرام

گشت حاصل مراد خاص و عام
 که دہی کار شختہ را انجام
 منصرم کو تو الی شاد و مدام

از عنایات خسرو و بجاہ
 عز اصدار یافت فرمانے
 شوق بر خواند از سر حضرت

قطعه تاریخ تہیت شادی ہینت با دی میاں مولوی محمد شمس الدین صاحب
 منشی فاضل فرزند مولوی محمد الدین احمد صاحب منظم مشی نواب معین الملہا
 عدالت و امور عامہ کراچی

تقریب یوں عقد نیکو ترقی نامے روز افزون خدا و مصطفیٰ شاہ و لا	شدہ آرا و خزندہ بود نوشتار اہل خطہ حاصل تراشکاش بیگام	تراشکردن ہینت با دی مدارج را بہ فرزند مقام نہا تو چو گل خندہ با دوا	عروس آئینہ رود و در مقام کامل باشدت جو ماہ کا ہمیشہ دشمنانت با دور
--	---	---	--

سر این عقد نیکو و شوق گفت قرآن شریف ہر روزی و

قطعه تاریخ مراجعت مولی علی احمد صاحب شہ دار کو تو الی بلدہ از سفر مدرک
 منجانب مجلس احباب

علی احمد خدا پایندہ دارش بود آراستہ باز یور علم صفات نیک و پاکیزہ خصایل بکار دوستاں ہر خطہ پویاں دلش بزار از شرک و دوی لیک	کز و در نیم اجاب است زینت سر و سینہ دلش نیز اب رحمت بدارد با ہمہ چشم مروت گے چیدنہ سر از راہ الفت شریک دوستاں در رخ و راحت
--	--

همای بخش از بالا پر سیا
 سر هر گام هنگام خرامش
 سخن پیر سخن فهم و سخن گو
 و بد چو لای اگر اسپ کرم را
 شکفته باد هر دم غنچه دل
 بیامد از سفر حوں گل به گلشن
 زیاراں گوش کن سخن طلبیا
 بکن زاندازه زاید نذر مجلس
 نذا باد اسیر این خمیر مقدم
 بگوش از سر امید سالش

نهد منت سعادت بر سعادت
 مبارکبا و میگوید فرست
 سخن سجد به میزان فصاحت
 زحمت طے کند زاید مسافت
 فزوں گردد والهی عمر و دولت
 دل اجباب خنداں از مسرت
 بده چند آنکه باشد دست قدرت
 به توان زند تا ارباب بهمت
 سر اعدا و خصم زشت طینت
 الہی دید گاہ دارش سلامت

قطعه تاریخ تہنیت تقریب خوانی شہزادہ والا تبار سلطان کن
 مدظلہم العالی خلد اللہ ملکہ و سلطنتہ

مژدہ وصل صبا گفت بگوین بلبل
 ز گس از ناز نظر جانب گلشن دارد
 غنچه شکفت به خندید گل بانگ لعل
 سرو بالاشد و بالید نہال امید
 یک تبسم کند ہم در کے خندہ رند

حبذا شاہد مقصود شد جلوه فلک
 می وز و باد بہاری بہ خیابان چین
 عطر بنیر است با طرف چہا بویے
 گشت رنگیں ہمہ از کثرت گل سخن چین
 شاد و شاد است بل پیر و جوہر دوز

من یفتیش چو چشم سبب شادی عالم
مخمل عقد ولی عهد بهادر دیشا
خطبه بر خواند سپس گفت دعا قاضی شهر
از سر جلوه بگو مشوق مبارک تیغ

گفت این تازه خبر قهر کنان حین
گشت آرات از حکم شاه ملک دکن
عیش افزا شده از فرط طرب ملک دکن
عقد شاهزاده دلیند شهنشاه دکن

قطعه تاریخ سنه عیسوی

به فضل خداوند کون بیکان
سن عیسوی چنین گفت مشوق

شده عقد شاهزاده کامنگار
شیا برین عقد باو این شماره

قطعه تاریخ بهمنیت کیمزدانی مولوی سید حمید صاحب فرزند جناب مولوی
خورشید احمد صاحب وکیل در براول

کز بیم شادی فرزند خود آراسته
ای حمید احمد ترا باشد مستی
بارور دار و رضا نخل امید از جهان
جیب دوامان تو باو از رنگها مراد
از سر دل مشوق تیغ باو عقد گفته

مولوی خورشید احمد سید و الا نسب
عیش و عشرت شادمانی دولت علم و آداب
از فضل حضرت ختم سل شاه عرب
دشمنت گردو ای حلقه رخ و لقب
باو روز و شب الهام محفل عیش و طرب

قطعه تاریخ بهمنیت عطاء خان از بارگاه خسروی به عالیجناب نواب
حضور نواز جنگ بهار و دام آقباله

بنده پیر خسرو ملک کن
پیر خوب علی گردین
پر تو فیض نواز شکر کن
نور افشانه سحر کن

<p>بندگان خوشتر از غرور و قاف مصلح الدین شیخ فزانه</p>	<p>میفراید در خور حد سباب گرواز از کار دولت است</p>	<p>هر یک از خیر خوانان کن داو سر اور از لطف خرمی</p>	<p>با خطا و قربت بی کامیاب گناهیه خطا لا جواب</p>
<p>عصر سال به وقت شوق</p>	<p>شده مبارک حاکم الدوله خطا</p>		
<p>قطعه تاریخ تهیت عقد صاحبزاد صاحب حضرت پیر و مشد جناب یار صاحب نبیره قادری قبله و کعبه مظلله العالی</p>			
<p>حمد خالق را سز و زید محمد راشنا سے شہ بغداد عیسی دم سرگت و م بصدق قیصر و دارا سکندر شاه جم قفقوز چین ہر کس از برکات فیض غوث اعظم ہر دور سیدی آل نبی اولاد پیر و سنگیر چوں نباشد در د و عالم خادمانت و قاف توز بہر کامیابی غلامان روز و شب شکر الطاف تو اسے ابر کرم بحر عطا از عفاف بند و لاکے تو یابد افتخار مجلس عقد پایوں صبیہ عفت تاب</p>	<p>بعد از ان شائد پئے غوث الورا مد جگری شده باطل ز اعجاز تو سحر سامری میکنند یا ز کتر بندگانت ہمسری از طفیل احسبید شہ نبیره قادری بر شرفہائے توانا و مہر حنج چنبیری برگزیدہ چوں ترا داد و ز بہر داور می میکنی ہر دم و عا و ر بار گاہ قادری کے اداس از دیکے از صد زبان شامی شوق ہم مانند عرفی و ظہوری انوری منفقہ فرمودہ چوں زیم جشن اکبری</p>		
<p>۲۲</p>	<p>شوق میگوید ز روئے حمد تاریخ سعید برگزیدہ عقد نبوت سید احمد قادری ۱۳</p>		

قطعه تاریخ تهنیت تولد فرزند میان مولوی محمد شمس الدین احمد صاحب خلف
جناب لوی محی الدین احمد صاحب مکتبہ مشی نواب معین المہارم بہادر عدا امور عا سرکار عالی

نکو فرزند رشک بہر انور	تولد شد شمس الدین احمد	انہاں غل میں دو تمنا	الہی وایما سر سبز گردو
سداوت مند بخورد اہلاد	ز عمر و نعت دولت کام	خشتا بندہ چو ماہود	چنیں سان لکلاو سون گویا

شبان و جاگرد روشن زبے شمس ضیاء الدین احمد

قطعه تاریخ تهنیت ولادت با سعادت شاہ محمد طاہر قادری نے عالیجناب سیدنا
مرشدنا حضرت شاہ احمد صاحب قلیہ نے قادیان ظلمہ العالی

شمع بزم خاندان حضرت غوث الورا	لمعہ نور تجلی اسے ذات و اوری
ذریات مصطفیٰ جان علی آل رسول	نیر سراج شرف رشک ضیا قادری
شد تولد طاہر نامی عزیز جان و دل	دلبر خواجہ محی الدین شاہ قادری
یعنی فرزند سعادت مند قاور ایشا	نکتہ واں رزمائے باطنی بوظاہری
چوں منور کرد عالم از سر دل شوق	مہر انور سید شاہ احمد قادری

قطعه تاریخ تهنیت عطا خدمت معتمدی عدالت و کو توالی و امور نامہ از پیشگاہ
اعلیٰ حضرت بندگان عالی و تعالی خلد اللہ ملکہ بہ جناب مولوی محمد عزیز مرزا صابی

بعد حمد خالق حق سما	شوق میگویند شادقی ملا میر محبوب شاہ دکن	عاشق نامہ حبیب کبریا
امطلوع کرد بجز غور و فکر	آباد بخیر و خلوں بند یک بیک ز پیشگاہ خدی	نیک و ناصاد را مہربان
ہر یکے دلشاد شدین تقا	مرجا صد ہزار صدہ حبیب	شوق نیکو سان زینت
		بر عطا آتشا جان خدا

از سر الطاف خداوندی بجزایر بازمزای عزیز بخشید

قطعه تاریخ تهیت شادی مهینت آبادی جناب ولوی مرزا احمد صاحب الصدق

عالیجناب مرزا صاحب منضم مستدرس کار عالی

نیم صبح وزید و گل را بود بر قلم رخ چون چوین	که بهر عقده بیارایم بزم	بمید شاد کن هم زمانیکه
غدا باد ز غم غمناکیش بد آمده بهر دو کار یک	بفضل حسن شاه نیز	مقصودین رکنا چون
و غایب از عقد حضرت قالی بخواند سوره انا انک انبیا	مسما تهیت هم مبارک	ز این بزم مرزا ابوشمخ

بگفت سو مبارک عزیز تر از منی ز عقد شاد چون امید

قطعه تاریخ تهیت عقد سعید جانب امیر عبدالقیوم بیگ صاحب اسرار عالی

خوشا عقد نیکو صفای شده و دو عالم ز بازو مبارک سنش از آرزو سوگند ترا عهد قیوم کرد و مبارک

قطعه تاریخ ولادت با سعادت فرزندان جناب علیخان صاحب جاگیر دار

و مددگان نظم جمعیت سرکار عالی

ترا امیر علیخان خوشتر خدا کرد فرزند چرخ غنا	به صوم کشیم بهر بیت و	سحرگاه پیش از ادا عبادت
به هر گاه شود او اینکو به فضل خدات مبارک	شده امروز نام خوب علیخان	چون جمال استکان طلا

ش شوق از فرخ خوشتر بگو - رونو آفتاب سعادت

قطعه تاریخ ولادت با سعادت و شاعر اوگان بلند اقبال علیتهت بنده گالواست خلد مکرده

تو اما خداوند برنا و پر بود از فرشت پندیا	چو طالع خدات شاه نظام	رعیت آرزو عالم پنا
یکی از خنده با فضل خود عطا کرد و بهره شاه	خوشا اخدات شاه و هزارگان	بمانند داد و ز جود ماه

بمقتضای آن اصحاب باو بود روز افزون شمع غریبانه نصیب بی خواستش بود شود دشمنانش جزو تناسخ

زر و هاپوشش گفت

بکے اقباب دگر شکاه

عزل مدحی مع التاریخ رونق افزونی عالیجناب مہاراجہ بہار اور سرسبز سلطنت مدارالمہام سرکار عالی بہ خواجہ منزل کاشانی شاد محمد علیخان انصا جاگیر دار و مددگار ناظم جمعیت

سر و چہ پیدگی و مید و موسم خوش فرارید
نغمہ سرو و عنذلیب غنچہ بہ خندہ لب کشو
عہد نظام بخور شاد و زیر خوش سر
فیض ساں و فیض بخش بندہ نواز و دادگر
معدن لطف الکریم مخزن خلق ذی ہم
گام زدی بہر کجا بہر کشاد کار خلق
کلبہ بندہ چون چمن ساختی از قدم خود
طبع رسا گہر قشای تاج سر خنوراں
شوق بگویت شنو نام خدا بود یقین

با و صبا ز سو خلد در چمن جہاں آوزاید
شاہد مدعا دل پر وہ زر و خود کشید
شب ہمہ شبیات شد روز ہمہ چور و زعید
گشت میں شمش جملہ چہ از یہ سپید
گشتہ تمام بہرہ مند از تو تریب و ہم پدید
نام خدا کہ پیش پیش مستح و طفر زدی
با و ترا از فضل حق جاہ و چشم فرو مزید
ہاں زریاض خسروی نیز گل مراد چید
شاہین سلطنت باب کلام را کلید

قطعہ تاریخ تہنیت شادی مہینت باوی صبی عالیجناب محمد علیخان انصا جاگیر دار و مددگار ناظم صبا لطم جمعیت کلکتہ

محمد علیخان خدایش گہبا
بروز کو خشنہ مبارک

میںش بوج خواجہ بندہ
بہیاعت و نیرا و او شتر

ہزار و سہ صد و بیس و چہ ہجرت شعبان تاریخ ہندو کو
یار از ہم ہر دوش بند زینت عفت

چہ دختر جگر گوشہ بخشید	سلیقہ پذیرد و نیک اختر	بہ نوشاہ یسین عہد	پہنچیدیم زرد دل گوہر
ہم جمع ہوئے ز بزم شادی	و نفع و شرف ہم ہوا	صد امبار مبارک ملا	بلند آمدہ از بزم سراسر

سنتراں سر بالہ سوسو
 گویہ وایا باد و اما و دود خیر

قطرہ یاج تمیث تقر جناب کے راجا مالک صاحب حضرت کنیت عدالت عالیہ کارا

تہ عہد و مبارک زمان دور سعید	کہ بر زمین کن رشک بر چرخ بلند
دلہ فدا کشہ بندگان ملک دکن	سے نواز و فلک مرتبت نظر مویں د
نذیر ثانی شاہ نظام کس جہاں	حیم و باذل و بندہ نواز و داد پسند
دعائے شوق ہو در روز شب شہ آصف	بزرگ حکم تو با و اتنا مہست و بلند
جہاں پناہ توئی سایہ گستر عالم	ترا ز دور زمانہ مباد ہر سح گزند
ز نور پر تو روئے تو شب بزم خیال	کہ عاشقان جمال تو شمع افزوزند
یہیں سلطنت و جاں نثار شاہ دکن	وزیر اعظم و فرزانے رائے و خلق پسند
قدیم پر روح آفرین و قدر شناس	کہ مستحق ہمہ گشتند از تو بہرہ مند
ز بہر رکن عرضداشتیکہ پیش شدہ	صدور یافتہ فرما شاہ محبت بلند
بہ انتخاب تو عز قبول بخشیدہ	بگوشاد دل بندگان خود صد چند
کمال شوق مبارک سنش ز رو دعا	بگفت رکن مجلس شد است بالکنڈ

فصلی

شور شوق ہمیں مصرعہ فصلی	اگر گفت رکن مجلس شد است بالکنڈ
	۱۳

قطعه تاریخ تهنیت صحت نراج عالیجناب نواب محمد علیخان بہادر جاگیر وارو مددگار

نظم جمعیت سرکار عالی

محمد علیخان فرخند خورا	خدا داد صحت فیض علم	بزرگو امان شوق تاریخ	بہاشی سلا بر بکریم
------------------------	---------------------	----------------------	--------------------

قطعه تاریخ تهنیت ولادت با سعادت نبی جناب نواب محمد علیخان بہادر

جاگیر وارو مددگار با حکمہ نظم جمعیت سرکار عالی

محمد علیخان والا گہرا	عطا کرد حق بطور	بگفتہ پیش آں سہا	زہے رو ابا ان و خرم سہا
-----------------------	-----------------	------------------	-------------------------

قطعه تاریخ تهنیت ولادت با سعادت فرزند محمد یعقوب ابن غلام محمد بن محمد آغا فی ابو العلام

یعقوب ابن غلام حسین	تولد گشت یونظر	سنش شوق غمنا	بہادیر آں عیان و سکر
---------------------	----------------	--------------	----------------------

قطعه تاریخ تهنیت عطا منہ طلانی از سرکار بہ حکیم نواب محمود علیخان صاحب

خلف نواب محمد علیخان بہادر بصلہ نمایان کامیابی امتحان سہ طیبی یونانی

طلانی نمود دستور اعظم	ز دست حاصل روحنا	بمحمود علیخان جو اہل	عطا کردہ بجلد ولیا
-----------------------	------------------	----------------------	--------------------

خداوند این جہ شامی	بباری در ادا ہم سلا	بگفتا شوق سالشان زہے	زہے زہید سواد و سعادت
--------------------	---------------------	----------------------	-----------------------

قطعه تاریخ حکیم نواب محمود علیخان صاحب موصوف بہنیت تقریر اعزازی و گاری افسر الاطباء

یونانی سرکار عالی

بہ طول عمر باشی زیر ظل بزرگان دایم	خوشا محمود و سعود و منت بانجت بر آ
------------------------------------	------------------------------------

بزرگے حق گو اسے شوق محمود علیخان	خدا باد امبارک نیز اعزازی و گاری
----------------------------------	----------------------------------

قطعه تاریخ تهنیت ولادت محمد یعقوب فرزند محمد احمد و اساز ابن محمد یعقوب

شہد یعقوب سدا بصورت چوپو	رخلت بل با او تم شد	بگفتا پیش شوق سال علی	تولد باجمہ چوپو پسر شد
<p>قطعه تاریخ استقلال جناب مولیٰ صفی الدین محمد بخدمت و دم مردو گاری معتمد عدالت کو توالی و امور عامہ سرکار عالی</p>			

ترا آستہر عالم زیر میرزا نامہ	گرامی تر زجان ہی بحسن خلق خوشخونی	انگراں شوق میگوید بنام حضرت باری	کہ ان لہا عالم را رہیں خوشین داری
نباشد حاجتے پیش تو عرض حال خود کرد	بنوشد ہر کسے جام سرا و خوش از دستت	ز احوال نامی ماتحت نیکو خبر داری	بر آتہ گاہاں چشمہ فیضت بود جاری
ترقی روز افزوں باد و اقبال و شان تو	برنگ حق رسی چون سر خرد گشت صفی الدین	کہ شان حق رستا بہر سیرت حق کنڈیاری	بگشت ز دور و از رشک ہر حرج زنگاری
ترا بادا مبارک شد و فرخ سال میگوید		صفی الدین محمد مستقل و دم مردو گاری	

قطعه تاریخ تعمیر بالاخانہ خواجہ مندل

ز دوشے بنا شوق تاریخ بر خواں	رفع البنا از فلک خواجہ مندل
	۲۶ م ۱۳

قطعه تاریخ شادی ہینت آبادی بر خوروار نور العین برادر زاوہ ام میاں
مولوی محمد صدیق حسین عربی کسار جاول

سرور افزا اولہا اقارب	تھی چشم شوق لوالہا	سعید از جنبہ نیک کردار	خوشیہ سوزنا رختی
ادیب عالم و دیندار و ہون	ہوا خواہش فلک طوائف	تر و تازہ کن جان عم	شعخا ہند شانی

چونش مولوی صدیق حسین کز دنازد عروس با سائی ^ن میان بیج و زوجه با الهی بود و ایم طریق لریانی

بگفته شود تاریخ از سر جا که بسعد و نیک با دین ^ن

قطعه تاریخ تهنت گلپوشی تسمیه خوانی و زندان ^{۲۶} مولوی سید عبدالحمید صاحب کمال

ضلع راجپور

عبد غفار پاک و عبیدیم نیکو انبیا میر عبد حمید ^ن بهر شادی کتب هر دو از پدید بزم منتقد گردید

شک بسیار چو رسم گلپوشی داد با و صبا خلق ^ن شوق تاریخ گفت از سر جا با دو ایم خسته بزم سعید

قطعه تاریخ قیام انجمن تجارتی در شهر بهوپال ^{۲۶} سرپرستی جناب عالیہ والیہ

ریاست بهوپال دام اقبالیہ

ستوده شایسته شجاعت ^ن بی خواہ قوه ^ن بکر ساؤ نگاہ عمیق ^ن ز تائید غیبی و رازیں

بهوپال قیام بکرد انجمن ^ن ز بهر تجارت بطور ^ن تجارت کہ قوم ہو پاشد ^ن بحکم جہان بان ^ن زمین

ریک از راه فیض ^ن شد این انجمن ^ن بفرمود در ساه ^ن کنند اقتضائش ^ن سرگزید

از آن کہ خود ہم در ^ن بفر ما ہی گشته ^ن غلام محمد عرب نام او ^ن تخلص بوی و مسو ^ن عجب آرزو

بگفته شد فضل قیام ^ن میان تجارت کہ مہین ^{۱۳۲۶}

قطعه تاریخ شادی مہنت آبادی ^{۲۶} عوشیہ مگر نہت مولوی محمد اسحاق صاحب

میرنشی دفتر دار الضرب سرکار عالی ^ن با دین ^ن لا و غلیضا منصبت

منتقد گشت عوشیہ ^ن با دین ^ن لا و غلیضا ^ن از سرین شوق گفت ^ن شاد و آباد و فرخ حال

قطعه تاریخ تهنت دیوانی و سجادگی عالیجناب ^{۲۶} امام الدین جناب قبلہ ^ن حشری

حسب فرمایش جناب فضل صبا صیغه دار صده مجاہدی کلمه عالی

اندرین عقد پایوں خوشن نامان فستوسید	آن مہربح کرامت تیکر خوب زشت
سالک راه طریقت عارف عرفا حق	محرم بر مہر مہم موقوف سرگشت
جلوہ فرما گشت چون بر بند بہادری	ایردی اب تکل ہم افتخار رنگ زشت
مشوق آفت از رو بسم اللہ ابرہیم کو	شہام الدین سے سجادہ و دیوانہ خشت

قطعہ تاریخ تہنیت ولادت با سعادت شہزادہ محرابیہ مجاہد جمال ظاہر

حسینہ زبان سنا ایزد جان بے غم و ہوا	داد در بند بشکوستہ محمد خورشید جمال
ماویگر مہر شہزادہ دل فرما	خوب و نیکی او ایزد کدا بد و پمال
مشتری بنو دینہ اندھہ استیج میں	بود چون خورشید رخسانا طم و اہر جمال
یا الہی ہو خضر و ایلح نور بہر شہزاد	ہم بود حال بہ او علم و ادب جلیکما
مشوق خوشدل ہیں مبارک خضر تاریخ	چوں منور از چاشد جہا احمد جمال

قطعہ تاریخ تہنیت شادی مہنت باوی میاں عبد الرزاق جہا طو
فرزند محرابی عبدالغفار عرف زبیر شریف بیاسا کرن گورگرم قدیم سا افسرنا

عبد رزاق جہا اقبال نوجوا بجزو کی تو ہم	کسی شہزادہ میں دوست بیدار دیم وینا
نواب شہزادہ بیگم	کفر کفر کفر

قطعہ تاریخ تہنیت شادی نواب حکیم محمود علیخان بہادر صاحبزادہ
نواب محبت علیخان درودگار جہا ناظم نظم جمعیت سرکار عالی

حکیم ذی لیاقت بخت بیدار
خروشد و سعید و پاک طینت
پنخل والد ذی شوکت خود
سبار کبار هم محمود با و ا
بگفته مشوق سالش گشت نوشا

کریم الطبع نیکو خلق و دیشا
رخ زمینده همچو نهر تابان
مانی دایما خرسند و شادان
چو گستی کتخدا از فضل یزدان
بدیع الشان محمود علیخان

قطعه تاریخ تهنیت مستقلی جناب پیرانے صاحب بر خدمت میسرزای
یا گاه آسپانچاد هر دو روز در خیر میباشند

نسخه مجلس یا گاه بیجا ترا بر آسمان است
شیرینی ناله نایم تب بهر صبح گریه ها
زخمی خالک از حکام بیدر دو هم است
کازان شاد و حاکم نیز یوشا شده مجلس فضل خدا

بگفتم شش از پی در پی در این شهر شده تیرا

قطعه تاریخ نو تیر مکان جناب اوی
صنعه ابتدای دیوانی مجلس عالی
مکان صنعه اند منهد ملز و دومی
بجد اندیشه تازه بنایش نیک و زیاده

سال نیزه صد بست شش چهره زلفنا
گر در سال دیگر نیزه صد و هفت
بسال نیزه صد بست شش چهره زلفنا
بسال نیزه صد و هفت چهره زلفنا

قطعه تاریخ تهنیت ولادت با سعادت فرزند بخت بلند عزیزی
مهر عبود الغفور صاحب حق المتخلصین جو منصار کار کا نظام خلد الله لک و سلطنته

بسال بست و هفت سیزده صد
چهارم ماه شوال نکو تر

<p>جوان نخت و جوان سال و ہنرور بود ایم برو انضال و اور رخس تا بندہ بچوں مہر انور الہی باد و ایم نخت یا اور</p>	<p>ہ مشکوئے عزیز خوش لیاقت تخلص جووت و نامش غفورا است تو اگت فسد زہ ہمایوں حنی سال ولادت شوق برگفت</p>	
<p>قطع تاریخ بہیت سرفرازی خدمت محمدی پشی اعلیٰ حضرت بزرگ عالمی متعالی مدظلہ العالی بہ جناب لوی مرزا محمد عبد الرحیم ملک صبا آغا علی ابو العسائی</p>		
<p>از وزید نہاے خوش باد نسیم فیض بخش خلق شد فیض عیم یک بیک گفتہ مرا طبع سلیم اے ترا شاہ دکن عبد رحیم</p>	<p>دل علامان شاہ آغا شگفت دایمانازہ بود باغ تطام شوق چوں بودم بہ فکر سال نیک معتمد کردہ ز روئے اتحاب</p>	
<p>قطع تاریخ تعمیر مسجد و شہر گل بنا کردہ جناب سید بادشاہ حسینی صاحب قادری سلمہ اللہ تعالیٰ</p>		
<p>سید بادشاہ حسینی را بر مصلی پیکانہ نماز</p>	<p>داد تو فیق خالق اکرام پنج نوبت ند بطاحم</p>	<p>در در گل بگردن سجدہ گاہ ملائک آدم شوق بر خواندہ مصرعہ تاریخ قبلہ ما حیم خیر امم</p>
<p>قطع تاریخ تعمیر مکان محبی ملک فخر الدین صبا اہلکار و طیفہ یاب محلہ سرکار عدالت و کو تو الی و امور عامہ سرکار عالی</p>		
<p>شکر اللہ از طیفیل بنی سرکار عدالت و کو تو الی</p>	<p>فنا شد شوق بر سر سرکار عدالت و کو تو الی</p>	

قطع تاریخ طبع دیوان شاعر نامور یادگار خاندان میر و درجہ الشریعہ
 محمد علی صاحب المتخلص بخصطر دیوبلی

ن	ورد اول از سخن آمد بد	از سر جاشوق سال طبع	ست ز ابد یار سائین باو
---	-----------------------	---------------------	------------------------

قطع تاریخ مراجعت با سعادت عالیجناب اب محمد حمید اللہ خان سر بلند جنگ
 بہادر میر علی علیہ السلام عالیہ کاکر عالی بعد فراغ حج و زیارت حرم شریف زام

شرفاً و تعظیماً

خدا شناس حمید اللہ خان نیک شرم	ز دل فدات بنام محمد ویشاں
نگر شستہ ز بہر زیارت حرمین	سوئے حجاز شدہ چون نسیم باغ جناں
بکروج حج و بوسید آستان نبوی	سپس سید وریں ملک حرم و شاداں
گفت شوق سنش سر بلند جنگ نام	طواف کعبہ کن و بر نبی سلام بخواں

قطع تاریخ تہنیت عطا تمغہ زریں از پیشگاہ ملک معظم قیصر ہند بہ عالیجناب
 فیض انساب مولوی محمد عزیز مرزا صاحبی۔ اسے متہد کاکر عالی لنگہ کوا کو والی او مور

اے عزیز میرزا کر حمن اخلاق کرم	خلق و عالم را عزیز خویش کردی برطا
بہر کار یکیں و محتاج بہت بستہ	زای عزیزیت خواندہ خلق خدا و ہم خدا
بس ہمیں شایاں خطا اشرف المخلوق	آفریں صد آفریں ہمہ سر جا صد مر جا
وقت طغیانی موسےٰ بہ بجا برکوبے	فرض خدمت را بحسن سعی آوردی بجا
کرد تحسین حمن خدمات ترا شاہ و وزیر	تا بد گورینت بر دایں مشرودہ را باوصیا

از نوازش توتہ زیریں بتو کردہ عطا
بانتان قیصری افزو و نشان شما

ہم شہشاہ معظم قدر افزائی کر نمود
شوق از فرط خواہی این مخلص تاریخ

و قطع تاریخ بہت شادی مہمت آبادی عزیزا رشد قیصری سیاح و پھیر اللہ بدیا
واقف معظم عدالت دوم قلمدار می ضلع پرستی اورنگ آباد

سویگر و بیخ عالم را بہشت
کہ دلہائے اجباب چون شکر گشت
بنای اہل درگاہاں بہت
گہر گاہے مقصد چو نیاں بہشت
بہجت نگار گشت نوشتا بہجت
سعید ازل نیم لحظہ نہ خفت

ہمس خدا نواب فضل او کرد
خوش بزم شادی رنگ چمن
ز ابرو ہائے دیاسے مین
گل تازہ رضواں بداماں بہجت
عروس مراد آمد اندر کنار
ز بیداری بہجت شام وصال

چو شوق از سر جاں ہمایوں سنش
بہیں مخلص عقد فیض اللہ گشت

تصریح و تاریخ طبع و یوان حافظ محمد محمود صاحب المتخلص بہ محمود

جنوں زندگان شوریدہ سر باد یہ پائے نظم کلام بلا مدنظر اندیشہ گزند خار
خسار ابر مہنوی طبع وحشت فزا گام بر گام می زندنی دانند کہ منزل مقصود
آکجاست۔ و سر زور دگان و رطہ دیائے ناپیدا کنار طوفاں خیر شعور سخن
بلا تلاش ناخدا سے بمقتضا غلبہ فکر نا آشنا آشنائی می گزیندنی شناسند کہ سال

راشانی بکدام دور و است زیرا که ازل مبد و فیاض زوایه و جواهر و چو تخمیات
 و قوت افکار بدل و دماغ این طایفه و دیت نهاده آنگه برین مسلک افغان
 و خیزان رگر شدت است - اگر چه نقد سخن چون جنس گل مطلق است مگر بنگ بو که
 بو قلمیست به رنگ طبایع گونا گوست - آفرین بر روان آن دل داده این شاد و لطف
 که نام سعودش مولوی حافظ غلام محمود معتمد علیہ و مشارالیه و محب نواب مختار الملک
 دستور اعظم ریاست نظام دکن خلد الله ملکة بود و در شیرین کلامی فارسی دار و مدار
 داشت مگر توسن سخن بزبان فارسی بمقابلہ اردو از بس گرم جولان بود بیاضی که
 به تسوید کلام سرمایہ زندگی داشت بقید حیات خودش به طبع و شوع آن بهره برداشت
 الحمد للہ ایدون مولوی عبدالقادر محی الدین صاحب قادری که فرزانہ خوشین و شیرین
 آن یگانہ زمانہ است و امن سعادت خود بدرا مقصود آورده گردانید و این دور
 غر را به سلک طبع و را آورد و بهر تقریظ و تاریخ طبع این نسخه سجیه بین کور سو که نام
 نامش غلام محمد عرب التخلص به عرب شوق است اشارت فرمود لهذا بند
 بمصداق لا مرفوق الاواب به تمییش گرائیدم و سر و این تقریظ و تاریخ طبع

و ذیل سر ایدم فقط

وهذا تاریخ طبع

حافظ قرآ محمودین	عاقبت اندیشی و نیک	از نیم طبع او در تاریخ	بکده رنگ گنبد
زینبہ گلجامی الدین	تا نه یک گلده کرده در	شکر حق این نسخه طبع کن	یعنی در سخن و رنگ

<p>شوق از رویش آسان طبع بس کلام خوب محمود گفت</p>	
<p>کلام نیک محمود یک فرمود ز بهر یاد کار طبع کرده</p>	<p>پریشان بود و شیر ز بهر گر همیشه زانوش نام قاف بست آورد بعضی از حکم سینو بیاد صاحبان طوطی محمود ۲۵ هـ ۱۳</p>
<p>ارو</p>	
<p>شکر خالق کانہ ہے قادر نہ بر کوشش پہر کیا طبع اوسے جس کا سن طبع یہ ہے</p>	<p>پایا جو کہ پریشان تھا کلام محمود لو یہ اب چہ چکا دیوان غلام محمود</p>
<p>قطرہ بہتیت مع التایخ کتھا فی صبیہ مولومی غوث محی الدینی صاحب صیغہ وار محکمہ سرکار علاقہ عداالت و کو توالی و امور عامہ سرکار عالی</p>	
<p>بہار موسم و فصل گلست و جوش تیا کشیدہ اند سر اپو وہ ہا مہر نظیر بچار سو ہمارا اتند بزم طرب ترانہ سنج بہر سمت بلبان چین بہ ذرہ فندہ نیور فرغ جلوہ گریت درست گشت بکیم ہمہ سر و سامان بیا بیاد کیش جام سے سیر محفل نزد کنیم لب جو تلاش ساغر مئے ببل خوشیم کہ از آتش حسد یارب</p>	<p>بدور آرتو ساقی شتاب جام شراب زوند خیمہ زریں دریشمی بہ طناب بدل شگفتہ بہر گوشہ مجمع احباب دمید مطرب و لکش ردا بچگان زبا کشیدہ شاید مقصد زر و خوش نقاب بہ ساز گاری لطف سبب لالاب پاپے سر و بست چہ شب و تبا چرا کہ کشتی بادہ رواں بود بہ آب کباب بادول دشمنان فائدہ خراب</p>

جوان پیر سپهر رند و پار سامتند
 ز بهر دیدن ناز تیان این محفل
 سر و قدمه عشرت بگوش گل سون
 بگردنگ ره حسرت دل دشمن
 خوشا بچوش مرست که محتسب امروز
 مشو فرده دل از ناصح غضب آلود
 شو که فاش بگویم ز فضل حق اعطا
 خدائے ماست کریم و رسول پاک کریم
 بخوان و درو با صحاب الی پاک بنی
 کنون ز بهر دعا دستها بلند کنیم
 نگا بدار الهی عروس و نوشت شراب

بر خیت ساقی کم سن پیشه کهنه شراب
 نجاست زر گس بیدار بخت نیز ز خراب
 شکفت غنچه لہر ط خوشی با آن گلاب
 بچوم و کثرت بهماں ز سر ایاب و آ
 کشیده از سر زندان مست در عتاب
 صبح امید تو از رحمت خدائے متاب
 شده است بند بیک روزمانه باب عذاب
 دوائے درد دل با علی فیض آب
 که تا مجلس ایماں بو کمال بصاب
 الهی باد گل و برگ این چمن شاداب
 طیفیل احمد مرسل بحق کمال و صحاب

بگفت نسوسن عقد از سر امید
 شب وصال محمد علیت روزی یاب

تاریخ بہتیت تولد فرزند ارجمند بہ مولوی الفتح حسین صاحب فریادیش

الفتح حسین فضل خدا یافتہ پسر
 نجم سعادت از سراوج جبین او
 زان رو کہ بہت رود رخاں چو بہر

کچھرہ ہر جبین و بیخ ہر انوری
 تا باں چھاں کہ ہر سر خج چھری
 تر باں شدہ اجن و ملک خون ہم پری

چوں نور دیده باشی همه خانهاں بود
دل شاد گشت و پویانانی زینما
دیده خلیل و خضر و ما خواند از خوشی

پس در نگاه جمله بدوست برتری
بے شبہ در جمال تو خورشید خاوری
عمرش دراز باد که تا دور شتری

گفته است شصت و سه سال ہمایو مولدش
این شمس و ماہ وائے کند با تو مہری

قطعه تاریخ بہیت ولادت با سعادت صبیہ نواب نظام یار جنگ بہادر خانانا
حسام الدولہ حاتم الملک معین الہام و وزیر صیغہ نوح سرکار کا

بشکوئے ہمایوں خانانان شکوت
سبارک نام خورشید چہا و طالع یاور
چہ دانی آبرو و وسین بر بروج جہیش را
رخ و رخسار تاباں چشم راعین علی برخوا
نہاں قاتلش از نخل طوبی ہری دارد
الہی باو در گلزار عالم اس گل رعنا
گوید شصت و سه سال این ولاد از بہر بہیت

تولدیافت از فضل خدارخت مہر
فرو و از لفظ سلیم صد ہزار ازین ہم ز
دوبیت مطلع خوبی رقم زد کاتب قدرت
کشاید فاطمہ زہرا بر ولش معیدہ رحمت
شمر نیکو تو اں آرد ز بہر عزت و دولت
تر و تازہ بحق بختین سلطان نی قدرت
ہمایوں با دیارب نامہ نیکو تا ابدت

قطعه تاریخ ولادت صبیہ محمد احمد شاہ سردوید یونانی

تولد شد با حمد و ثنا کو در حمد و پستاق سنہم
سن از زود عا سادہا حمیدہ دختر احمد کہتم

قطعه تاریخ بہیت ولادت با سعادت فرزندار حمیدہ بشکوئے جناب

معتمد صاحب تعمیرات عامه و صفائی سرکار عالی

بفضل خدا و طفیل نبی عطا شد چو نرنگ کرمج بود از سر سخت مو این سر الهی جانیون فالج

قطعه تاریخ تهنیت و آداب سعادت نبی جناب میر اصغر علی صبا وکیل بانگ کورث کارگاه

میر اصغر علی وکیل کی شکر زدا که ازین لطفی و خورشید عطا چو خورشید شکر

در خورشید کنیز فاطمه خویش از محبت نامی هم حسین علی بنام صغیر و ده چایه بود علونسی

ده رجب باورد روز شنبه سیزده پست و بجزی شد با او و مادر مسعود شوق خوانده است و بجزی

شاد شد گویم از سر ایام خلقی از نام حسین علی

قطعه تاریخ فیوز عالیجناب حاکم الدوله بهادر رکن محکم عدالت عالی سرکار عالی

از سر ویاحت و لاندن قسطنطنیه و غیره

ز بجزی بنر و صد پست و پست از فضل و دے و ذیقده بعنه شانزده هم روز یکشنبه

جناب حاکم الدوله کو بخت و قوی طالع فزوں باوش الهی جاہ و حشمت هم و دور

شده رونق فرائد مستقر باخیر و عافیت دل ابل وطن از خرنی شد هم چو گل خنده

بگفته شوق تاریخ مبارک از سر صحبت بیاید از سفر بازی و حشمت حاکم الدوله

قطعه تاریخ تصنیف رساله منظوم به (ایجاد مجدد و بارشاد و مرشد) معصومه

جناب پادشاه ابوالقاسم صاحب التخلص به کامل نصیبتی سلامه اللہ تعالی

شیر ابوالقاسم و کامل تخلص که است او در طریقت نیز کامل

بیمه تصنیف کرد او یک رساله
به ذکر و شغل و اشادات مرشد
طریق نقشبندی راست باوری

پایجاد مجدد بهر شاغل
بود این نسخه منطوم کامل
رساند کشتی عرفان پیاپی

بگو آنکه شوگون این نسخه عارف

خدا را در گلو عقد حایل

سهم آمده قطعه تاریخ تهنیت شادوی همیشه باوری میا غلام محمد بن
خلف عالیجناب فیضی نواب محمد علیخان صاحب غلام خواجه المتخلص به عارف
آغانی ابوالعلانی حشمتی جاگیر دار و دروگانا طر صاحبان جمعیت سرکار

بیابنگ چشم حور سهر
بود بر تار او تار شاعی
سز زلفیه خشنه باشد
نشانید بر سر سوزنا
بپا گل خا خلیفه بود

سز نوشته سر ابا نور سهر
بچشم ناظر منظر سهر
چو در اندر شب بگو سهر
به عالم شد از مشهور سهر
بیا موز و عنین سهر

خاکست رنگین غانا به رخ
بجو باده را افزای
ببزم مجمع اخبارت
سز شادان چو جاگیا
معین الدین خا انقونان

نخورد نانا دهم مغز سهر
نسیب مشا و مخور سهر
مست بختی هم سهر
بود محبوب جمهور سهر
سر عالم قرین دور سهر

سز شاه بود آنسو بنگر تجلی فروغ طور سهر

قطعه تاریخی

خوش شاه نو عمر و جوان
بپا در جبین سادت

که بادش از گلزار جوان
لبش زیند چو پهلوان

نگویست بر طلعت قوی
بزرگش چو پهلوان

معین الدین خا فرزند
چو گل خندا شیر خورانی

بگو شوق از سر زان دایم معین الہیجا باشا و ہانی
 قطع تاریخ تہنیت سیاوی ابادی میاں ابوالخیر غلام دستگیر صاحب فرزند مولوی
 محمد صدیق حسین جاہراورزادہ مولوی غوث محی الدین صاحب صیدہ دار طباطبائی ہوم سرگرمی

قطع

ابوالخیر نوشاہ فیروز بخت بعبدہ ہمایوں شاہ نظام بہ شاہ دکن عمر و اقبال جا بہ فیض شہماشو دستگیر	بہ ظل نیاکاں برومند باد شدی کتھا سعد و خرسند باد ز اسکندر و خضر و چمند باد جبین ولبت چون ہوتہ تہذیباً
--	--

سنش شوق گفتہ است نوشاہ ما
 کہ - دایم بدل شاہ و خورسند باد
 ۲۹ ہ ۱۳

قطع مدحیں مع التاریخ تہنیت سند آراک خسرو عالم پناہ سلطان و کن
 نظام الملک آصفجاہ سابع اعلیٰ حضرت قلم قدرت بندگان عالی متعالی
 نواب میر عثمان علیخان بہادر مدظلہ الاعلیٰ خلد اللہ ملکہ و سلطنتہ

آصف رشک سلیمان السی ملک دکن مسند آراک حکومت تاجدار سلطنت جانفدائے احمد عاشق اصحاب و	میر عثمان علیخان صاحب تہذیب و لغو حامی دین محمد بخور و سحرمانند مورد لطف الہی اندر شوق سند
---	--

بر مگر مکیں رعایا مهربان ترا ز پدر
 ثانی نوشیروان حاتم دور زمان
 مهر و الطاف و کرم جو و سخا ناز و بد
 باعث فخر کند ز نازش دارا و جم
 ما بر زمینا فلاکت را میجاد تم
 سیغه سیاره معین آصف سباع بوند
 اے بسین حمن خدا دادش که ماه چاره
 پر تو رخسار تابان نور آفر اجاں
 زینت ایوان شاهی و نوق زرم طرب
 باد از لطف خداوند و طفیل مصطفی
 از برائے عمر و اقبال شه و شانزادگان

در کنار عاطفت می پرورد این مجله را
 عدل پرورد او گستر خسرو کشور گشا
 خلق و عالم را بود مشکلت حاجت روا
 نیر بر بروج عدالت مطلع صدق و صفا
 و در مندان بود خاک و درت خاک شفا
 شد چنین فنوار پیش مالک رض و سما
 از ضیاء روئے انور می کند کسب ضیا
 از لب معجز نالیش می چکد آب بقا
 معدن خلق و سرور و قلزم جو و عطا
 دوستانت سر بلند و دشمنانت زیر پا
 شوق مکیں میکند شام سحر از حق

از سر جاں شوق سال مندارانی گفت
 جلوه افکن دایما باد این شه عثمان ما
 ۲۹ هـ ۱۳

قطعه تاریخ فوری تنظیم سنگامه و قسا و پلنگ به حسن توجه عالیجناب
 محمد اکبر نذر علی حیدری معتمد صاحب عالی و کو تو والی و امیر عامر میر کمالی
 بدستگال و دلگذاشته خلق عالم خود و جز
 یک بیک کردند چون غوغای ایچا پلنگ

<p>باد مشر حدیری بر تو هزاران آنزیر حمد الله از نکو تدبیر و حسن رائے تو خاک می ریزند جلد بر سر خود با کنوں نام علی از سر تو شکل آن بادی گرفت خسرو ما شاد ماں شد هم رعایا من</p>	<p>نفع از حسن عمل کردی تو اوستا و پیک بالیقین بر کنده گرد و بیخ و بنیاد پیک آنکه می کردند سعی بهر اعدا و پیک زانچه ویران گشته بود از ظلم تو پیک بر زبان نار و کون کس ناله منا شاد پیک</p>
---	---

شوق از روی بقا بر گفت ای اتمام
 محو کن تو کز دل ما یا خدا یا و پیک
 ۲۹ هـ ۱۳

قطعه تاریخ تهنیت سیمیه خوانی شهرزاده عالمیا و الاما جناب نواب میرزا علی محمد خان
 صاحبزاده سلطان کن خلد الله ملکه

<p>خوشایرم طرب شاه جهانی مبارک بخت آرات شد پایوں شاه و هم شهرزاده را بایوان شہی یارب همیشه</p>	<p>خلیل و خضر شد میسرمانی پے تهنیت بسم الله خوانی بود و ایم الہی شادمانی فرزراں باد شمع گام ابی</p>
---	--

گفتا مشوق تاریخ مبارک
 بکوشاں جلب بسم الله خوانی

قطعه تاریخ تهنیت لادبا سواد چہارمی شهرزاده خسرو عالم نیا سلاما و کن خلد الله ملکہ

حکوم عظمت و شان و وقار شاه گھمرا
توی آن بارشاه حامی دین بیستی
نیرایان شکر خالق که طعیل اچیر سل
خیر ساری اادت اندسرول شوق گوی

که باشد برورش فغور و قیصر و ایام شاه
که در دست کلید فتح و نصرت هم خدایا
که شہ را چارمی شہزادہ از فضل و کرم
جناب و آصف را مبارک باد شہزادہ

قطب تاریخ خیر مقدم مراجعت جناب حکیم مصباح الدین خان رضا دہلوی از دہلی
بلدہ حیدرآباد و کن صاحبنا اللہ تعالیٰ عنہ الشرفین

اے کہ مصباح دین حکیم زماں
گفت تاریخ شہ از سر دل

چوں بہار آمد می سوئے گلشن
دل با شاد و چشم مار و شن

قطب تاریخ تصنیف طبع ترجیع بند حیمہ مصنفہ جناب مولیٰ میر عبد الصمد صاحب
قادری در شان حضرت علی مرتضیٰ رضی اللہ تعالیٰ عنہ

اے کہ فرزانہ سید عبد صمد
بح گستر سخن سراے لطیف

بے ریایکجوسے و صاف دلی
خوش بیا و آفتاب خفی و جلی

بگلستان دہنم بح سراے
سہ جا بانیر عجز و ادب

پڑیاشمع و رنگ و بوے گل
منقبت گفت بہ شان علی

از سر امن مشوق کرد و دعا
گفت - آمین ذوالفقار علی

قطب تاریخ بہت عطا خدمت کو تو الی بلدہ و بیرون بلدہ بنجا خان بہادر

محمد عبدالکریم خان صاحب دایم القاب لکھنؤ

ذی خلق و خوش لیاقت و جانناز و جان
 زین انتظام گشت دل خلق را قرار
 شکست مهر از لب مینا کش خوشگوار
 در کام و در گلوئی غلامان جانناز
 با داریں نگاه فدا جان صد نیز
 شکر خدا نتیجه نیکو شد آشکار
 گفت آفرین سرش برین شهر هزار
 چون شبه نظام جوان بخت و پخته کار

عبدالکریم خان بہادر کو خصال
 از تو رعایا خوشدل و تو مہر بار
 عالم پناہ آصف سباع شد و کن
 شاہ از ریخت باوہ جوہ و نوال
 باشد نگاہ خاص سوسندگان عالم
 از رسم خسروی چو ترا کرد کونال
 فرماں بان آید رحمت صدور کرد
 دانشید پیر فلک با نیز از چرخ

گفته است شہسوار بہاؤن زہد و صفا

عبدالکریم خان کہ بود یک زہد و ہزار

محمد علی خان بہار علی گنج بہار
 بر خدمت صدارت نظامت امور مذہبی سہ کار عالی

راں صدر صدر و مولوی انوار اللہ
 سلطان کن شہ حقیقت آگاہ
 شایستہ جزا و نود و دیگر دانند
 پرورد ہمذ فیض انوار اللہ

شد زیب و ساوہ امور مذہب
 بود است نوید بہر مومن کافر
 سپرد چنین سترگ خدمت اورا
 ترک و عجم و خطا و ہم چین و عرب

توحید کسیت بهر کفر و ایمان
گر سجده کنی به طاق بخت مست
گر با بگ به سجده مؤذن گوید
در کعبه گراوست کسیت در دیر بگو
بینی تو بهر کجا ظهور کثرت
لیکن بخلاف شرع راهی که رود

شرط است که تمیز ندیب و الله
آداب کلیانین و داری به نگاه
ناقوس زنده به دیر راهب ناگاه
گویی تو بهر مقام الله الله
دانی همه یک حقیقت است سبحان الله
اورا تو بدان که هست بیشک گراه

بین از سر دل گفت شور ناچیز
صوفی به تجلیات انوار الله

قطعه تاریخ تهتیت تولد فرزندان حمید حکیم میر مومن علیه السلام
زاد الله تعالی عمر و اقبالها حبیب پیش مولوی سید عبدالحمید حسینی چهار سوره وارده ای

خواجده علی دراز بود عمر تو چو نوح
تو ز بر فرزند پدر را تولد است
بیم سعادت تو به اوج فلک رسد
خادم زمانه با در ترا بنده روزگار
اقبال یار باشد و هم نخت سازگار
علم و کمال و موش و خرد دولت و حیات
تاریخ گفت از سر دل شوق شد اولادش

باشی تو زیر سایه مومن علی بدام
گشتند جمله خویش و قریب تو شاد کام
بیم شتری و زبهره عطار و بود غلام
گردش شبانه روز زنده هم فلک کام
افتد با فضل الهی ترا بدام
بخشد ز لطف خویش خدا دوی الکرام
مولود شاد و خنده کند چون گل بدام

قطعه تاریخ تهنیت عقد حافظ حکیم مولوی محمد عبدالصمد صاحب اہلکار محکمہ سوم سرکاری
سلا اللہ تعالیٰ

<p>شد میان ناکح و مسکوح عقد و عہد شرعی بہر اخلاص و محبت و ریشیا عاقدین تا قیامت باو این پیمان یاری مستقیم بار و گردا الہی نخل امید و مراد باغبان دل ازین گلزار حیندازہ گل چون صد تہنیت می آید از ہر گوشہ سال اس عقد تا یوں وقت سو با مقصود</p>	<p>حرف حق نعت نبی گو بشمار و بی عدد سورہ اخلاص بر خوان نخل نوا احد ہم نسیم الفت و رافت درین گلشن شاخ بالہ گل بہ خند ہم شرنیک و رو دار خرم یا الہی این چمن سانا ابد یا خدا معمور با دا خانہ عبدالصمد گور سید عبدالصمد شکر اللہ الصمد</p>
--	---

قطعه تاریخ تهنیت سرفرازی عہدہ وزارت اعظم مملکت دکن لیا لجناب
فیض آباد سیر یوسف علیجاں سالار جنگ اور دام اقبالہ

<p>پنجشنبہ ست و پنجم از رجب ماہ سعید جاں فدا بر شاہ آصف از رگ لطف شد وزیر شاہ آصف خسرو ملک کن رشد یوسف نام ہم سالار جنگ باشد خلیا از سلف جداد او دستور اعظم بودہ اند خاطر جلد رعایا خوش شدہ میں ان نظام</p>	<p>ہم ہزار و سہ صد و سی سال بحری درگاہ کرد برار ش حقیقی انتخاب خوشگوار سیر یوسف نیاں کامگار و جتیار ہوشمند و نوجوان داد میں حاجت برار از عہد السلطنتہ باشد میں یک یادگار میکند سیر یک عا در بار گاہ کہ گاہ</p>
---	--

<p>روز افزوں باوشان فخر و عزت و افتخار بر سر شہزادگان نبی محمد عالی وقار</p>	<p>یا الہی تا ابد باشد سلطان و پیر باو ایم سایہ گستر آصف حجابہ ما</p>
<p>از طفیل سخن سال ہمایون ق گفت باو از سالار جنگ حسن وزارت با ایدار</p>	<p></p>
<p>قطع تاریخ بہت مراجعت و رود مسعود بہ دار الخلافت سلطان بن شاہ قدرد قوی شوکت اعلیٰ حضرت بندگان عالی حضور پر نور خسرو حجابہ نواب میر عثمان علیخان بہار آصف جامع مظاہر عالی از سفر شملہ</p>	
<p>کہ سلطان دکن با صد ہزار ان کوش فر آمد طفیل احمد مرسل بصد فتح و ظفر آمد سوی دار الخلافت آن شہ والا گہر آمد بفضل حضرت داور نظام داد گرا آمد</p>	<p>نیم از شملہ می آرد نوید خیر مقدم شاہ الہی میر عثمان علیخان آصف جامع نگہداریش خدایا و اما از رفتہ دوران وان از فرط خوشی در سینہ با ما نیکنجد</p>
<p>گوید شوق تاریخ ہمایون از سر میں بہ صد شان مبارک آصف ما از سفر آمد</p>	
<p>قطع تاریخ بہت تقرر جناب مولوی سید عبد المجید صاحب برہہ و گاری حکم معتبر عدالت و کوتوالی و امور عامہ سرکار عالی</p>	
<p>صاف دل حق شناس و دیندار کام جوہر حمول نکو کارے</p>	<p>سید عبد المجید نیک صفات کوردان ہوشمند و خیر طلب</p>

<p>بہر ہر دور و مسند نغوار سے کار سرکار کروہ ام آر سے ویدہ ام انقلاب بیار سے رونق افزا شد ندگو بار سے چوں تو نیکو متیں مددگار سے</p>	<p>متاثر زور و حسد و لاں تا چہل سال من دریں دفتر کا ندیں مدت قدامت خود معتد ہم سے مددگاراں شوق گوید گے نیامد کس</p>
<p>تاریخ تولد فرزند سعادت مند بہ جناب مولانا حضرت شاق احمد صاحب صوفی امرتسر</p>	
<p>ترا اے حضرت شاق احمد گل خنداں لب اشفاق احمد</p>	<p>تولد شد چو فرزند نکو رو گفتا شوق سال از روئے حید</p>
<p>قطرہ تاریخ بہت عطا خدمت کو تو الی بلدہ از پیشگاہ اعلیٰ حضرت قوی قدرت بہ عالیجا نوب علیہ جنگ باورستانی</p>	
<p>ہست لاریب عہدہ اعلیٰ شد بتولے عما و جنگ عطا میتواں کرد جاں بہ شاہ فدا باو و ایم بہ تحت جلوہ فزا</p>	<p>خدمت کو تو الی بلدہ حب فرمان اصف سابع زین عطا کے جلیلہ شاہی ہست سلطان ما قدیم نواز</p>
<p>شوق تاریخ گفت ہم دار و شاد دل رب عما و جنگ ترا</p>	
<p>قطرہ تاریخ بہت تقرر نواب عالم الدولہ بہادر دام قبالہ بہ پیر علی بن علی</p>	

<p>میر مجلیس حاکم الدوله بعبدنیک شد شوق تاریخ بایوان از سر الحیر گرفت</p>	<p>حسب فرمان مبارک خسرو ملک کن حاکم الدوله نسیم وزیب فخر انجمن</p>
<p>قطعه تاریخ شادوی سیمت آبادی میاں شایده محی الدین خلف لصدق قالیجناب سید احمد چه انمیره قادی نطله العالی</p>	<p>سید احمد شاه کند خلق خا بار ربه ری سلاک عقد شمس محی الدین نسیره قادری</p>
<p>آفتاب مطلع صبح طریقت و به برت شادوی فرزند کر و دست و آیش</p>	<p>سید احمد شاه کند خلق خا بار ربه ری سلاک عقد شمس محی الدین نسیره قادری</p>
<p>قطعه تاریخ سیمت شادوی میاں سید سعید حسن صاحب خلص بن مسعود سلام اللہ تعالی</p>	<p>سید احمد شاه کند خلق خا بار ربه ری سلاک عقد شمس محی الدین نسیره قادری</p>
<p>شکر زیواں اگاندرین عهد کوشد کتدا شوق گوید از سر الحیر تاریخش خوا</p>	<p>میر مسعود حسن از لطف سلطاعرب عقد مسعود حسن رضوان آوا ان طرز</p>
<p>قطعه تاریخ سیمت شادوی میاں سید سعید حسن صاحب خلص بن مسعود</p>	<p>سید احمد شاه کند خلق خا بار ربه ری سلاک عقد شمس محی الدین نسیره قادری</p>
<p>زیبا بنایے خان سید احمد بنیظ خان باغ و شان صاحبین خیر نی اکرم بہر دعا و آرزو اور کہ بود است بر بام و گوشه گوشه ملاقات و نظر سر و قدان و نیچہ لبازہ از زہر پند رخشہ باو بخیر سعادت چو بہر زہر</p>	<p>بالا بلند تا بفلک سر کشیدہ باد جام شرب عیش ہیشہ چشیدہ باد کامر و ان فضل تو یارب رسیدہ باد فرزند و اہل آل ہمہ نور دیدہ باد بر صحن این چین ہمہ خندان چشیدہ باد باو بہار تازہ زہر سو و زیدہ باد</p>

<p>یار بزرور باز و ویر و نیر و نیر و نیر و نیر خداں چو گل بوند همه دستان او</p>	<p>پشت فلک در ام پیشتر خمیده باد خارجہ بدیدہ دشمن خلیدہ باد</p>
<p>دشاد شوق سال بنا مکان بگفت بر کامر خود مکین و وانا رسیدہ باد</p>	
<p>قطعه تاریخ تہنیت تقریر جناب مولوی محمد مسعود علی صاحب بر حضرت شیخ حسن حجتی عدالتہائے سرکار عالی</p>	
<p>مسعود علی سعید دوان حق بین و خدا شناس و عاقل انصاف گنہین و عدل گستر قربان نوازشات آصف تفویض زراہ لطف اورا خوش گوہر اس سندانچہ شوق از سر جا بگفت دایم</p>	<p>خوش خلق و فہیم و ذمی لیاقت دلدادہ شیوہ دیانت ہم جان رعیت و ریاست دارد بہ نظر حق قدامت فرمود چو خدمت نظامت چون بود بہ جمع من امانت خداں باد این گل عدالت</p>
<p>قطعه تاریخ تہنیت تقریر ماہوار منصب انہ شگاہ اعلیٰ حضرت قوی قدرت خسر و دکن مذطلہ العالی بہ مولوی حکیم محمد امیرا رحمان جگر گوشہ و ولید جناب مولوی حکیم صباح از بخارا رضا دلی سلاطین</p>	
<p>بجنور ہوش گنیں طالب علم و حکمت</p>	<p>دایم از فضل خدا باد امیرا رحمان</p>

<p>ملک ملک کن خسرو ظل جهان سایه واسن الطاف تو ای شاهان باوصدقی و عمر نیر علی و عثمان</p>	<p>لله الحمد لله او کرد معین منصب باو تا خسرو ملک و رعایا و کن هم دروگار و معین تر المفضل احمد</p>
--	--

<p>مصرغه سال گویید مبارک باد منصیب خدایا بنیال لریزان</p>	
---	--

قطعه تاریخ طبع کتاب مسوده

<p>خوش لذیذ خوان همسان عمر جدا عبد الحزیز رفردان یعنی آن احکام و ارشاد و عمر بعد این مجموع را مطبوع کرد از سر جاں شوق سال طبع گفت</p>	<p>هست پراز میوه باک معرفت گستر آئینه ز راه طافت کرد یکجا بر سر او ما بیت مرحبا آن مرد نیکو عاقبت این بود و الله ز او آخرت</p>
---	--

قطعه تاریخ تهنیت ولادت با سعاد فرزند ارجمند نواب صادق جنگ با ورام

<p>مبارک با و صادق جنگ را ییاب گو شوق از لب الله سالش</p>	<p>تو که بجز فرزند خوشتر لبش شیرین قدر لاجو بلال برو</p>
---	--

قطعه تاریخ تهنیت کتباتی مولوی عیث جانا زنگد مولوی سید عبدالرحمن

<p>شده و شاه سید غوث نیکو نبت و جو نحو</p>	<p>مفضل احمد مرسل بفضل خلق یکتا</p>
--	-------------------------------------

بگفتا از سر جان گفتو تارخ سهاپوش

درین کاشانه یارب باد و احم شاه و انانی

تارخ طبع دیوان جناب لوی حکیم امتیاز حسین

جبار ابوالعلاء خلدیوار

جاں فدائے بوالعلاء و بنده شاهن

ست و بخود باد آیزنگی پیر معالی

امتیاز فصل گلزار بهار معرفت

سالک راه طریقت اوقف ارباب

زنگ بوئے بوستان حیفن غارن

پرتو انوار شمس آستان عروشان

کرد او طبع کلام طبع زاو خوشستن

ور زمان و عهد نیکو شاه عثمان خان

شوق خوش تر سال طبع این نکو دیواناقت

طبع شد و الا کلام واقف شیرین زبان

قطعه بهنیت عید رمضان المبارک ۱۳۳۱ هـ حسب فرمایشین خورد امیریا

مولوی صدیق حسین جبار وکیل رجب اول ۱۳۳۱ هـ شکرین دن شیکاه نواب

یوسف علیخان بهادر سالار جنگ انوار کمالی

یوسف مصر و عالم توفی سالار جنگ

صدر ترائس عید بهنیت

هم ترا ادا مبارک عید و بایه حساب

دانا باشی تو زیر سایه شاه و کن

قطعه تارخ بهنیت عقد خوانی سید پانوی صاحب نور اللہ حسین بنیاد قادیان

چستی عید روسی محمد اندلسی

اوست نور اللہ حسین دافع شرک و ظلم

واقف ریز تو حد موت راکار بود

ره شانس قادری چستی طریق عید روسی

سید و انان سرفرو بهنیت بود

گنج مفصلی را بکشید ففتح باب انکشاف قیسند یاب از پر تو انوار خواجه شمس	نکتہ دان وحدت و کثرت سب و شکر شود برگزیده نپده آزاد از جایدیود
--	---

کنداشد مصر و سالش چنین گفت است
عقد نورالد حسین عقدہ کا برکشود

بیت و لادت با سعادت میان ^{۳۱} محمد عبدالرحیم الطال المد عمر
شریف و ابی حکیم محمد عبدالرحیم ^{۳۲} صاحب انکار حکم معتبر عدالت کو توالی
وامور عامہ سرکار عالی

برای عبدالصمد و امامتین نیک خو بیت باطن سخن سخن بخود روز و شب مبارکت و دوم شهر صوم خوش سپرد را تولد شد هزار اسکر حق	صاحب علم و لیاقت درو مندا را حکم شد عطا از حق بر او دهن سا طبع سلیم بود سال سیزده صدی یک شتو ندیم از تفضیل مصطفی و ز فضل نیر دان گیم
--	---

از باب گوید شش سال مولدش
یا الہی و ایما خرم بود عبدالرحیم

قطر تاریخ ہیبت و لادت با سعادت میان ^{۳۳} محمد بن الدین حسین عرب
مد المد عمر فرزند ارجمند بر اور زاده ام میا مولوی محمد صدیق حسین عرب
سلہ المد قلعے وکیل باینگورٹ سرکار عالی

می سر و حمد و سپاس معید و اوراک	خالق صن و ساد حکمران خافقین
---------------------------------	-----------------------------

در زمان نیت یارک شانه مصطفی
اندین هنگام نیکو فصل گل عید سعید
یعنی او بات بر او زیاده ام نه خنده

یافت است از پر تو هر شرف عالم زینت
صدت بر آن شکر و مشکوی عین
شد تولد بخور فرزند خوشرو نور عین

تسوی با جوش مست گفت سال مولدش

شمع کاشانه بود الحق معین الدین حسین

قطعه تاریخ تهنیت ولادت با سعادت فرزند حکیم محمد انیس الرحمان صاحب
خلف جناب حکیم مصباح الدین جان صاحب دلبوی

بر روز شنبه و بیست و چهار ذی قعدة
پسر شده است تولد انیس جان را
از آنخواست به مصباح بر صفا
گفت از لب الله من تولد شد

سور از چهارم بر او بر دست مسعود
باز شکر خداوند پاک رستگار بود
بدر روز شنبه و بیست و چهار ذی قعدة
بدر روز شنبه و بیست و چهار ذی قعدة

قطعه تاریخ تو تمیز مکان مولوی محمد
صیغه انتظامی مجلس

بعد حمد خدا و نعت نبی
صیغه الله صاحب اخلاص
با دایا و دایما یار
شرق کفایت

بدر روز شنبه و بیست و چهار ذی قعدة
بدر روز شنبه و بیست و چهار ذی قعدة
بدر روز شنبه و بیست و چهار ذی قعدة
بدر روز شنبه و بیست و چهار ذی قعدة

قطعه تاریخ تہنیت عقد ہاپوں میاں شیدہ غلام غوث صاحب آوری
نیرہ جناب شاہ زر و علی شاہ صاحب رحمت اللہ علیہ

طویل احمد مرسل بحق شاہ جلالی	نہے آراشہ بزم ہاپوں عقد زیبا
زر وے جوش شادی قبا	خوشایید غلام غوث صاحب کتخداشہ

قطعه تاریخ تہنیت عطا خدمت معین المہارمی مورثہ میاں بجا پنجاب
فاضل و کامل حضرت مولانا مولوی علی بیگ در محمد انوار اللہ صاحب از پیشگاہ خوشرو
آصف سابع خلد اللہ ملکہ و سلطنتہ

زست رونق اسلام و دین عماد	قوی بہ عہد تو شد سنت رسول اللہ
صد آفریں کہ پے نظر زہد ملت	بجال خستہ ما کردہ بغور نگاہ
گزیدی بہر معین المہارمی اندیب	بہ عالمی کہ بود حق شناس و حق آگاہ
خوشد جلد مسلمان بہ این تقرر خا	چہ مایہ بہت قدر داشتہ جہاہ

بگفت از سطلت کہ شوق شد روشن
جبین جلد جہا از ضیائے نور الہ

قطعه تاریخ تہنیت عطا خدمت نظامت چہارمی عدا دیوانی بلدہ
از پیشگاہ بجا مولوی محمد عبد السلام صاحب کل سرکار

جبذا عہد ہاپوں شاہ عثمان کن	آصف سابع مطیع سنت خیر الامام
بفدت و طرز نظم با اصحاب رسول	خوش بنائے نیک گشتہ امین نظام

<p>حجرت در هر وفات از ان نیکو ناظم چارم به دیوانی بلده منصرم</p>	<p>منتخب ماموری باشد هر جا نیک نام شد نمکخوار قدیم و خیر خواه خاص و عام</p>
<p>شوق تاریخ پایون از سر محبت بگفت لایق شان عدالت مولوی عبدالسلام</p>	
<p>قطعه تاریخ تهنیت ولادت با سعادت صاحبزاده بلند اقبال مبارک کشن پرتا و شاد و همین السلطنته مشکا بهار و در دام اقبال</p>	
<p>به شاد گشت عطا بخور نکو فرزندان و عا بگرو و بگفتاسن ولادت شوق</p>	<p>خوشی فرود به و لعل سخن و شاد در از ما و خدا عمر او طویل بنی</p>
<p>قطعه تاریخ تهنیت آنجا جناب مولوی محمد اکبر علی صاحب بر کینت مجلس صفائی بلده</p>	
<p>خدا شناس جناب محمد اکبر علی زکی فهیم و دقیقه شناس و خیر طلب شاد است ارکن ازین مجلس صفائی را</p>	<p>پایون مهتم بر چه صحیفه که هست کذب غور نظر جانب بلند و پست کزین نوید شده شوق از سر تا است</p>
<p>بگفت سال پایون بحالت مستی بلطف آرد دل زار و در و مند پست ۳۶ هر ۱۳</p>	

تاریخ کبیر

قطعه تاریخ و قاضی کبیر شمس الامیر مرحوم مغفور

یعنی که ای کبیر من از خواب جانم خوابت
فرودت و از اطله شمس الامیر تاریخ بگفت

آن زینت بزم آدکنان با فخر زان
کبیر کجا بجز خاب از قطع - جان سوخا

قطعه تاریخ وفات پسر ابوالحسن لاریجک مختار الملک اول مرحوم مغفور

بود اندر اختیارش جمله کار خوب زشت
ناگهان آمد نظر از دور یک پدینه خشت

کرد رحمت حسرتا سالار جنگ تناریک
شست سال فوت چون حتم ز خاک مدفنش

قطعه تاریخ طغیانی رودکن واقع زیر فصل قلعه پاکور تعلقه عالم پور صلح راجه پور

روز یکشنبه چو پنجم از مه سوال بود
هر یکی از موج طوفان پادشاهان بود
بایش جد علما این پریشان حال بود
هوش پرا بد جواس و غرق اصمخاں بود
زار و نالان سر کسے باشتی اعمال بود
سپهر ایک امیر سو مسکن نجسته جا بود
چشم و دید یکی از این صوحت احوال بود
۹۹ ۱۲

سال هجری یک هزار و دو صد و نهم و نهم
یک بیک طغیانی کشا سر طوفان بود
قلعه باشد کنار رود نامش پاکور
خان باگراشته هر یک سو صحر ابرفت
مضطرب آفت زده با صد مریخ و الم
بعد کیفیت چو این طوفان جانگاه شد
شوق ببردیده سرنال خیر تاریخ گفت

توضیح از اعداد تمامی مصره و اخیر که ۱۳۱۹ است عدد ۵۰ که سر حرف تا اول
باشد حذف کرده شود ۱۲۶۹ عدد که تاریخ مکتوبه باقی میماند

تاریخ وفات ملاکات آیات جناب مولی حلی و قطب محمد عبدالحکیم مرحوم و منقور ناظم اول
عزالت دیوانی بلده

عالم و فاعل خود بیدار	حافظ قرآن خود منور بنم	بود او از لطف بجلال	دل قوی نیکو نوشتند
حشمت و عدالت با کمال	بوز و ترش شیطانی	مقتدر حاکم در حکام نظام	خواندندش مولی حلی
چون نزار و زردی کشید	بود قلبش ذی الحی و دینم	کره حلت زینت آن بیابان	منزل او گشت فرودینم
پس آه قطع کرد و سوگفت خلد شد مندرگه عبدالحکیم			

قطعه تاریخ سال عیسوی تقال بر طلال علیا حضرت ملاک منظره قصیر میسند

آن قصیر بند هر پرورد	بر و بر که بودی افکن	آن نیت تحت بلج پر	سرایه باز روی چون
در ظل حاکمیتش جهان	روشن چون چراغ زرد	بسوی او هر ساری او	هر ذره بسا ماه روشن
در عهد حکومت و عیش	بودند جهانیان با این	آباد و رفیع عدل و اوست	سپه بود کن بلاد کند
ناگه ز فر از چرخ آید	بالارین صدای سو	اورفتند زین حاکمانی	خود کرده تی سر کنند

شفا از سر جا گفت تاریخ شد ناله پاننان بیستون

قطعه تاریخ وفات ملاکات آیات شیخ احمد صدیقی مرحوم منقور منصب دار کتاب
پدر بزرگوار میاں محمد عبدالغفور صاحب صدیقی منصب دار کتاب المتخلص

شیخ احمد صاحب صدوق صفا	بود صدیقی زب و اللاتبار	باشا از ز صد دل بر	عاشق امر رسد لایق
------------------------	-------------------------	--------------------	-------------------

بر علی بو بکر و عثمان عمر بود قرآن و ان جان کرد رحلت زین علی و احسن از زوایا بود در و صد هزار

مصر سال فاش شوق آرمیده شد چنت کنگ

قطعه تاریخ وفات مہاراجہ نرندر پشاور شکار ریاست حیدر آباد کن

پیکاری کہ دریں ملک کن بود مگر عاقبت رفت ہم او کرد عدم را آباد

شوق با حسرت اسوس الم سا وفات گفت دل آہ مہاراجہ نرندر پشاور

قطعه تاریخ وفات میر لایق علیخان وال السلطنہ مدار المہام ریاست حیدر آباد کن

وزیر سلطنت نیکو خصایل رواں آخر سوئے ملک عدم شد

سربد را بریدہ شوق گوید عباد السلطنت ساز ارم شد

قطعه تاریخ وفات میر سعادت علیخان منیر الملک ریاست حیدر آباد کن

منیر الملک ہے بے بادہ مرگ بخورد و گشت بخود مت و مدہوش

منش گفت است شوق شاہ خیر بکش از لطف خود او را بہ آغوش

قطعه تاریخ وفات امیر اکبر بشیر الدولہ اسما نجا وزیر اعظم ریاست حیدر آباد کن

آساں جاہ و امیر اکبر وزیر معتقد از خاندان شاہ چشت

بود نازل در جہاں از نام او آب آتش خاک باد و سنگ چشت

حیف از حکم قضا دست اجل چون با طعم اور اور نوشت

مصر سال فاش شوق گفت جائیہا کرد آساں جاہ در بہشت

۱۳ ۱۴

قطعه تاریخ وفات نواب قارا الامرا مدارالمهام ریاست حیدرآباد و کن
دولت آصفیہ سرکار عالی

در خواب اجل ماتے وقار الامرا	راں پیش کہ بیدار شد فتنہ محشر
اول بسو خلد وقار الامرا - گفت	پس عشق میں معشر اس کے رواں شد

تاریخ وفات نواب سرخوش جاہ ۱۹ مرہوم و منظور ۱۳

فلک مرتبت ارشک خورشید و ماہ	نہے ہر گردون عز و شرف
امیر علوشان و عالم سناہ	خرد پرورداد و دانش قزا
کہ فردوس شد مرترا پایگاہ	فرس رائدہ سوئے دارالبقا
بہ نیویا سود خورشید جاہ	چیں عشق گفتہ است سال وفات

تاریخ وفات نواب ظفر جنگ مرہوم ۱۳

ایں راہ رو ملک عدم جاہا بود	گر میر نوو سالہ بمیرد عجیبیت
پڑمردہ شد و گریہ کنان پیر خوا بود	افسوس گل تازہ گلستان جوانی
آن رشک قمرائے تہ خاک نہاں بو	دیدیم صدیاس و الم حسرت و حراں
ہے ہے فلک میر ظفر جنگ خوا بود	تاریخ بگفتہ است بصدوخ و الم شوق

تاریخ وفات نواب فصیح الملک مرہوم داغ دہلوی ۱۴

در غمت دل گشت پرخوں داغ ہم	اے فصیح الملک داغ دہلوی
دار و اندر سینہ اموں داغ ہم	یک بیک گل شد چراغ شاعری

رفته سوخته جنان در روز عید
می نمود از فرط غم بر یک جباب
چون قلم نوشت لفظ آه آه
گلرخاں را نیز از رخ و الم
باغبان گریه کنان باشو گفت

نگاشته بود گشت همچون داغ هم
حسرتا بالائے حیوں داغ هم
صفت و طایب شد چون داغ هم
گشت بر رخ خالی شبگون داغ هم
نگار کجا بینی نه امیدوں داغ هم

قطعه تاریخ وفات اکبر الملک

در غمت آرد آرزوی	رفته لیکه محنتا مانده است	قصه کوتاه قصه بازی
کار و کار دادا پیر و پیر	خدمت کرده ز بهرین	سپاس کشد ز نفس
تکیه گاه باو خلد پیر	بر زانو آفرین باو	کرده تحسین بر کعبه
یار و یاریم عهد قرین	هر که را گزینج و الم	دیده داشت ز دولت
رخسار از فتنه با پیر	خوشی و خشمی کنگار	حشر خیزد کز آن چو پیر

سیر باریده سو گفت شخه در خواورد با کعبه

قطعه تاریخ درونک واقعه جانگاہ وفات مرحومه و منظور خضر نظام النسا

انوس بعد عید رخ با	دیچه شهر و ز جمله وقت جا	بر کمال همین و کن	عناطه گلشن چو گریز
تا که بنید باغ خزانید چمن	این گل بدینضا انجانگ	بارید رخ با رخ صبر	خودم به هم زین بکا
یار بجا ز شوق نشو و سینه قام	طغرا غم بوج بین جها لگا	بهر بریده بطنا ختام	بر ماتی لوا که یار بر فر

برخواه شوق معشران که از لایحه جلد و بی نیل فلک در شوق

قطعه تاریخ رحلت پرملات مولوی محمد محمود علی وکیل در حب ابد

محمود علی سفر چو ازین دار به نبات واشد زاده ز عکلهای خوب نیک چو در سید برود فردوس حج حجاب هم گفت جرم و نیز خطای تو خدا هم قطع کرد شوق سر و سوره گفت	در یاد حق بجانب دار السلام کرد پیش از سفر توبه ایضا ایستام کرد رضوان باد سلام ایضا احترام کرد جمله معاف بهر رسول انام کرد محمود علی بخدر که دایم مقام کرد
---	---

قطعه تاریخ وصال سر ایاطال حضرت قدوة السالکین زبدة العارفين

سیدنا و مرشدنا جناب آغا داود صاحب کعبه قدس سره العزیز

پانزده از شهر میلاد نبی یوم الحسین حسرتا صد حیف آنکس شد داود ما روز دین درون که مسجد بعد عصر بعد از آن پائین در گاشته حضرت حسن بزم را ببردید دل تاریخ رحلت شو گفت	بود چیزے زاید از پاس روز آخرین راهی ملک بقاشد رهنماے راه دین خوانده شد فرض کفایه با جمیع المسلمین کرده شد در خاک وقت شام این شمس عبر ریح بوالعلاء نهان شد فرزندین
---	---

قطعه تاریخ وفات زینب بی مرحومہ کیلین برادر زادی مصنف خانہ مجرب

المختلص من شوق

کس لک جو اہنت برادر بگفتہ شو مخروان سید	پس از قطع رگہ الام سید کینز زینب خاتون پرمینو
--	--

قطب تاریخ وفات پاکیزہ صفات محل مولوی حکیم محمد ولی صاحب قاسم صاحب گلبرگہ

کشیدہ بود بہ عقد خودش چودرتین

ہزار حیف کہ کردش قضا نیریز میں

بگرد ترک خورد خواب گشتہ گوشہ نشین

بیاورفت بیکدم ہزار خانہ چنیں

نہیہ قیام کہ اورا بود نجلدہ بیں

۲۹

۱۳

عقیقہ کہ محمد ولی حکیم وادیب

فلک بہ الفت ہر دو سیر و رشک حسد

نماند تاب جدائی بشوئے نیک سیر

زالہ تاب بجا سوز عشق خانہ خراب

بگفت شوق سن حلقش زرد و یقین

قطب تاریخ وصا حضرت آغا محمد حسن صاحب قبلہ مرحوم و منفور خلف و خلیفہ مرشد

حضرت شاہ آغا داؤد صاحب قبلہ قدس سرہ العزیز

بناز و دو عالم بنام حسن

بخواندند خود را غلام حسن

حدیث محمد کلام حسن

سحر بود پیدا ز شام حسن

فتاوند یکدم بدام حسن

بسے جوش می زد ز جام حسن

ببغز و دحق احترام حسن

کہ رضواں ز بہر سلام حسن

بہ پہلوئے آغا قیام حسن

نہیہ فخر خور و ملک جن و انس

شہان جہاں با ہزاراں شکوہ

جواں عمرو پیر رہ حق نسا

بیا و خداوند شب زندہ دار

ہرہ طائران مقدس مقام

شراب طریق شہ بو العلا

بشد جلوہ گرد رحیم جباں

بایست تابا صد ہزاراں ادب

بگوشہ سال وصالش کہ شد

قطعہ تاریخ رحلت شیخ غلام حسین مرحوم و منفور آغا فی ابوالعلائی

دوشنبہ شانزدہم بود از مدینہ جان	ہزار و سترہ صد و ہجرت شش ہجرتی
بوقت ساعت نہد نیم روز قبل بود	نبقت روئے خود آن دلفروز شیخ مصی
زہے نصیب خرامید او بیایغ جہاں	کہ بود شقیۃ جانفراشے زد نبی
گفت شوق رحلت غلام حسین	سحر و بادہ بوصل محمد عربی

شمار دوماہی

غم حسین - محمد کو جو کہ تھا بچہ دا	ترا غلام محمد کو ہے - غلام حسین
نظم ماتم فزاکے رحلت جناب شاہ آغا محمد حسن صاحب قبلہ خلف	
و خلیفہ حضرت شاہ آغا محمد داؤد صاحب قبلہ قدس العزیز شیخ غلام حسین	

آغا فی ابوالعلائی مرحومین و منفورین موسوم باہم تاریخی (سیلاب غم حسین)

جنوں پابند بجز سب نیت	فہاں از درد اہمت طلب نیت
ازل آورد غم ہمراہ دارم	بیل ناسور و برب آہ دارم
چہ آہے برق خرمین سوز ہستی	تو بالا کین بالا و پستی
خراب آباد دل معمور باوا	بہ منزل از راحت دور باوا
جگر خواہم خلیدہ نوک سو فار	دلے خواہم زجان خویش ہزار
سر پر شور و سودا جوش خواہم	تہی از راشے و عقل و ہوش خواہم
بلا اگیز و پرورد و جنوں خیز	جاہں آشوب و آفت ناشر ریز

چراغ طور مسیبه اند دم سرد
 به غم خوردن دل من لا اوبالی
 و در آنم ریشۀ غم در رگ ابر
 بود آسای گریبان چاک کردن
 چه باشد قیس اگر این کار ما کرد
 همیشه مشق این اطفال دارند
 بیا بندر جگر صد پاره کردن
 خراشیدن جگر از نوک خنجر
 فتنه دنیا چون گل آتش رسیده
 به خون آغشته رود چاک سینه
 روان از عم بدل صد قافله
 ز شور ناله ما بانگ جرس خنجر
 سراپا داغ چون سرد چراغان
 رمزه شعله از تاب در و نم
 فلک گر یا بر احوال زبونم
 نه تنها چرخ با من کینه تو ز
 دل یرخ از من خون گرفتم

ز دریای برآرد آه من گرد
 فلک را از ستم ما کیسه خالی
 که تا شبنون توان زو بر صبر
 نه و شواراست بر سر خاک کردن
 و گرفتار این را بار ما کرد
 به بار بچه چنین اشغال دارند
 نه از عیسی تلاش چاره کردن
 تراشیدن دله چون میوه تر
 تقیدنها چون مرغ سر بریده
 شکسته در جگر صد آنگین
 تن از سوز درون پر آبله ما
 چراغ کاروان آه شرر ریز
 گورد در سرن مو شعله پنجه
 جبهده برق از آه بر و نم
 زمین سوزان زگر میرها خونم
 شعاع هر جان و دل بسوزد
 کمر بسته به خون من نشسته

ناید زبهر اندازد او او
 به پاکوبی نه طرز جنگ دارد
 خلاف مشتری شد آشکارا
 عطار و شد عدوئے جان زارم
 ز آثار زحل روزم شب تار
 شنیدی قصه افلاکیاں را
 فلک از غصه خون من بیفشرد
 شکاف خاک باشد گوشه من
 از ایاں و بچه که من دل بند اویم
 چون خاکم بر سر و من بر سر خاک
 تلاطم خیر چشم اشکبارم
 سرم پر جوش و طوفان جنونها
 صبا هر دم چو دمساز زمین است
 گلستان در نگاهم خار زاری
 ندانم از چه رویم زرد رنگ است
 ریثانی فزاید جعد سبیل
 شکست رنگ گل بندگرا نم

مگر در پرده با من صد جناح
 سر و دونه همه آهنگ دارد
 روا دارد به من جور قضا را
 قلم شکست بر حرف قرارم
 قمر در سر و بهری گرم بازار
 شمار اکنون جاشے خاکیاں را
 زمین چون آب در یکدم فرو برد
 بجاشے موئے روید سپهر برتن
 هم از پیش اجل پیوند اویم
 ز آب دیده جمله خاک نناک
 محیط موجزن نقش عبارم
 دلم پانند زنجیر فسو نهبا
 زبهر خاک پیزی در کبیر است
 خزاں در باغ من تازه بهار
 دل زارم چرا چرا غنچه بلبلی است
 دل و جانم بسوزد آتش کس
 نواشے بایدهاں شور و آواز

نہالم میوہ جز عشم نیارو
 گل خنداں بہ گلزارم چین سوز
 چہ میدانی چرا این انقلابت
 شوقاب شنیدں گر بداری
 حسن آقا حسین آرام جاں بود
 کنوں یارے مددگارے نماںداست
 حسن اول رواں سوئے جاں شد
 میان ہر دو فصل این جگر روز
 زمانہ شد بچشم تیرہ و تار
 مرا کنوں رفیق و ہم یار است
 خمیدہ پشت و بازو خستہ گرید
 گریبانم بود بچوں سحر چاک
 رخ انور جمال رشک مہتاب
 چگونہ این تمنایم بر آید
 نیاید در نظر صبح نکورو
 کند از بہر خوردن بس کفایت
 چہ کار اور از خواب و ہم خوردنوش

سحابم غیر خوں دیگر نیارو
 سر خارالم برگ سمن دوز
 چرا ملک دلم زیناں خراب است
 بگویم فاش راز خود بہ زاری
 مرا حاصل مراد دو جہاں بود
 رفیق رہ خبر دارے نماںداست
 سپں را ہی حسین دلتاں شد
 نمی باشد گر زاید نہ سگ روز
 سیہ بچشم یہ روز و یہ کار
 جہاں راز وجودم ننگ عار است
 کمر شکست و خونم بستہ گرید
 مہ و خورشید را کردم تہ خاک
 نمی بینم ہزار افسوس در خواب
 کہ خود خوابم بہ دیدہ در نیاید
 ز غلطیدوں بہ شب پہلو بہ پہلو
 غم حنین تار روز قیامت
 کہ باشد مضطرب از خود فراموش

وراں بزیک شمش چون شود گل
 تراودخوں بجائے گل ز ساغر
 بہ گلد تار و پود ساز خوبی
 ز بہر وجود و حال اہل محفل
 چہ رقصیدن بہ خاک و جو طپیدن
 گئے فریاد گونا گہ کشیدن
 الہی چوں نمی شنوند فریاد
 خطائے حیت از من ویدہ باشد
 چہ باشد با بہر لطف و عنایات
 منم شوریدہ سر صحر اچھا
 تمنائے کہ بیم روی زیا
 شود این دعا حاصل شکل
 من آنجا خویشتن را چوں سام
 دریں وادی چگونہ پافشردن
 شدم زین زندگانی سخت مجبور
 مرا یاد است قول بدیل استاد
 صبا بر خواں سلام شوق ہر دم

چہ حاصل از سرود و ساغر و گل
 شود نغمہ بصوت نوحہ ظاہر
 و گل آمادہ بہر سینہ کو بی
 دل عجزیدہ سازد رقص بہل
 ز حسرت سوتے مرقدائے دیدن
 بہ یاد رفتگان از خوردہ مین
 چرا خاک مرا سازند بر باد
 تعافل با چنین ورزیدہ باشد
 کزین بیچارہ شد ترک ملاقات
 مگر در سینہ و دل صد تمنائے
 کہ تا گرد و دل مضطر شکیبا
 از اں وجہ کہ ہستم بے در گل
 کہ باشد زندگی سبک گرانم
 نمی شاید کہ پیش از مرگ مردن
 اگر چہ زندہ لیکن زندہ در گور
 بہ باید زیتیں ہم شاد و ناشاد
 بروح پاک حضرات مکرّم

پے محبتیں دریا کے کرامت

بہق مصطفیٰ شاہ رسالت

در رحمت کتا ویدار نبی

بفضل خویش یارب روز فرود

قطر تاریخ طوفان محشر خیر طغیانی رود موسیٰ در بلدہ حیدرآباد و مکن
صاہبا اللہ تعالیٰ عن الشرور والفتن۔

روز دوشنبہ غزہ ماہ صیام بود
کیں روز تیرہ کم نہ زیوم القیام بود
ہر موج رود موسیٰ اجل را پیام بود
شد منہدم خرابی ہر خاص و عام بود
افطار صوم غمزدگان را حرام بود
ہر موج گویا نیچہ بے نیام بود
از فرط اضطراب ہر یک پختہ خام بود
آغاز صبح مطلع انجام شام بود

جبری دست صد و ہم بت شمش شاہ
نجات سیاہ شامت اعمال باہی
شور شور خاست زیر چار سو شہر
بیرون درون بلدہ عمارات بیجا
جاں صد ہزار مردم بچارہ تلف
افتاد پستہ پستہ ہر جا زنگار
گم کردہ ہوش پیرو جاں بسلام
مذوق چاہ نخب و لرزندہ افتاد

تاریخ واقعہ سردل را بریدہ شوق

گفتا کہ کار عالم ہستی تمام بود

قطر تاریخ وفات طالت ایات فریدالدین گویا فریدالدین جان الحجاب
پہ شہباز خنک بہ آغائی ابوالعلانی

فرزیرا نگو خلق و راک	خز امید سو جان بیدنگ	ز دل بی ما دنیا دیو	شت که میما او بایین و شنگ
پے رقتن پیش آغائے	نمی بود او را پائے رنگ	شاپارواں شد بگزار خلد	در آید بگل بچا پوئے
بریده سر آرزو گفت که اسوده در خلد شہباز			

قطعه تاریخ وفات تاسف سات جناب مولوی عنایت علی صاحب مرحوم

عنایت علی صاحب نامدار	زبے عالم و فاضل نکتہ و ادا
فقیر زمانہ عدیم المثال	نظیرش نمی بود اندر جہاں
ز رفیض کمالات آن زیوقار	برومند بودند خرد و کلاں
وضع و شریف و ذکی و خلیق	مغز کرم کرامت نشان
زیست حیات علی دہوی	کرامت علی بود مخزنیاں
ازیں روحنا ب حیات علی	بود جد مرحوم حنبت نشان
صد افسوس برست رخت سفر	کزیں دار فانی سوئے انجہاں
بہ نجاتے اورا توب کرم	عطا صبر فرما پس ماندگان
بگفت از سر آہ تاریخ شوق	عنایت علی شد بہ سیر جناب

قطعه تاریخ وفات مولوی سعید الدین صاحب مرحوم وکیل ایٹیکورٹ شہر کراچی

حسب فرمایش مولوی سعید الدین صاحب ایٹیکورٹ شہر کراچی	آن معین الدین غلام خواجہ پروچہا
کہ در حلت یک بیک و احسنا و احسن	یاں بجلد آمد معین الدین وکیل ازداں
مصرعہ سالش دریل قطع کردہ شوق	۲۶

قطعه تاریخ رحلت پرملالت حضرت جناب من علی شاه مجدد و قدس سره العزیز

گزین بندگان را مقایست برتر بهر حال و هر وقت این طایفه را از آنجمله مجذوب ضامن شاه بنظا هر مبرو است لیکن بیاس	نباشد دور از خداوند بگستا بدل ورد و نغمه بسیر است سووا که بود او امام همه زنده و زبها بقرب خدا برگزید است او جا
---	--

کرامت بی شوق سالک صاحب

شد از نام - ضامن علی شاه تیبیا

قطعه تاریخ وصال عارفه مجذوبه حضرت اللہ والی بی ضائقین سرنا

واصل حق زابده مجذوبه یکهزار و نود و صد و هفت و هفت زین جهان بر بست اورخت سفر شوق سالک از لب اللہ گفت	بود نام اللہ والی با صفا سال بجزی پنجم شعبان و لا حسرتا و احسرتا و احسرتا آیت قرآن بود - بقصر لها
---	--

قطعه تاریخ انتقال پر ملال حاجی مولوی اعظم علی مرحوم و منظور

مفتی اول بلده حیدرآباد و کن المتخلص به شائق مفتی شهر حاجی اعظم علی شائق شد در سن گذشته سوئے عرب روان لیکن بگشت یاور تقدیر است پای	بود او جوان خوشخو ذی خلق و ذی لیا تا بعد حج کعبه حاصل کند زیارت بعد از ادائے حج لاحق شده علالت
--	--

<p>مایوس از زیارت مجبور از مقدر کالکدوخانی چون در مقام و آری غریب مسافر راه عدم گزیده قالب تپتی نموده دوش نیم طیب با و طفیل احمد فردوس بی لگا ہش</p>	<p>واپس شمع وطن شد ہے ہے بخت حالت دم برگرفت چندے ہر گاہ حیات بسر و جاں قضا را با منت و سما آخر سبک رواں شد و شرح زیارت یارب بہ بخش اورا بہر شہ رسالت</p>
<p>زیناں نہ وفاتش گفتات قی خود دایم طواف کعبہ کن ناز تا قیامت</p>	
<p>قطع تاریخ وفات ہاجرہ بیگز نو عروس</p>	
<p>عروسیکہ ناویدہ لطف شباب ندادہ اجل ایقدر فرستش زمرگ تو ہستند نوحہ کنان بہ بخش خدا بر تو رحمت کند</p>	<p>شد سوک جنت بجزرت تمام کہ بر نوشتہ خود گوید سلام عزیز واقارب ہمہ صبح و شام طفیل محمد علیہ السلام</p>
<p>بہ قطع سر دل بگوشوق سال بہ خلد ہاجرہ نیز کردہ مقام</p>	
<p>تاریخ وفات نومولود جگر گوشہ میاں محمد عبدالغفور صاحب مدنی جو در ہجرت</p>	
<p>الحذر کے پیر حنفی خیریند صد ہزاراں طفل گل و گلن</p>	<p>بکہ خون دل دست خوردہ شد واسفا زیر زمین سپردہ شد</p>

در کنار قبر بی برده شد
از دم باو این فسرده شد

حسرت و یاس و تمنای آرزو
تغییب فرزند چو دستهاست با

شوق غمگین مصرعه تاریخ گفت
آزه گل بحد و مے پرموده شد

قطعه تاریخ ملالت آیات ۲۸
سرکار فیض آثار عالیجناب خانان نظام
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

زود است یا شیر خدا خیز و بشتاب
از بهر ناپوسی در بان بوترا ب
بخت غنوه اشخه بیدار پرستار

کند از غیب بشارت حسین
بر حکم مع و مده زرد و دوان سر
شد مستفیض از شرف و نعت و سر

گفته است به سال ۱۱۲۰
جان را فدا بگردانم بر بوترا ب

۱۱۲۰
۱۱۲۱
۱۱۲۲
۱۱۲۳
۱۱۲۴
۱۱۲۵
۱۱۲۶
۱۱۲۷
۱۱۲۸
۱۱۲۹
۱۱۳۰
۱۱۳۱
۱۱۳۲
۱۱۳۳
۱۱۳۴
۱۱۳۵
۱۱۳۶
۱۱۳۷
۱۱۳۸
۱۱۳۹
۱۱۴۰
۱۱۴۱
۱۱۴۲
۱۱۴۳
۱۱۴۴
۱۱۴۵
۱۱۴۶
۱۱۴۷
۱۱۴۸
۱۱۴۹
۱۱۵۰
۱۱۵۱
۱۱۵۲
۱۱۵۳
۱۱۵۴
۱۱۵۵
۱۱۵۶
۱۱۵۷
۱۱۵۸
۱۱۵۹
۱۱۶۰
۱۱۶۱
۱۱۶۲
۱۱۶۳
۱۱۶۴
۱۱۶۵
۱۱۶۶
۱۱۶۷
۱۱۶۸
۱۱۶۹
۱۱۷۰
۱۱۷۱
۱۱۷۲
۱۱۷۳
۱۱۷۴
۱۱۷۵
۱۱۷۶
۱۱۷۷
۱۱۷۸
۱۱۷۹
۱۱۸۰
۱۱۸۱
۱۱۸۲
۱۱۸۳
۱۱۸۴
۱۱۸۵
۱۱۸۶
۱۱۸۷
۱۱۸۸
۱۱۸۹
۱۱۹۰
۱۱۹۱
۱۱۹۲
۱۱۹۳
۱۱۹۴
۱۱۹۵
۱۱۹۶
۱۱۹۷
۱۱۹۸
۱۱۹۹
۱۲۰۰

۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

۱۱۲۰
۱۱۲۱
۱۱۲۲
۱۱۲۳
۱۱۲۴
۱۱۲۵
۱۱۲۶
۱۱۲۷
۱۱۲۸
۱۱۲۹
۱۱۳۰
۱۱۳۱
۱۱۳۲
۱۱۳۳
۱۱۳۴
۱۱۳۵
۱۱۳۶
۱۱۳۷
۱۱۳۸
۱۱۳۹
۱۱۴۰
۱۱۴۱
۱۱۴۲
۱۱۴۳
۱۱۴۴
۱۱۴۵
۱۱۴۶
۱۱۴۷
۱۱۴۸
۱۱۴۹
۱۱۵۰
۱۱۵۱
۱۱۵۲
۱۱۵۳
۱۱۵۴
۱۱۵۵
۱۱۵۶
۱۱۵۷
۱۱۵۸
۱۱۵۹
۱۱۶۰
۱۱۶۱
۱۱۶۲
۱۱۶۳
۱۱۶۴
۱۱۶۵
۱۱۶۶
۱۱۶۷
۱۱۶۸
۱۱۶۹
۱۱۷۰
۱۱۷۱
۱۱۷۲
۱۱۷۳
۱۱۷۴
۱۱۷۵
۱۱۷۶
۱۱۷۷
۱۱۷۸
۱۱۷۹
۱۱۸۰
۱۱۸۱
۱۱۸۲
۱۱۸۳
۱۱۸۴
۱۱۸۵
۱۱۸۶
۱۱۸۷
۱۱۸۸
۱۱۸۹
۱۱۹۰
۱۱۹۱
۱۱۹۲
۱۱۹۳
۱۱۹۴
۱۱۹۵
۱۱۹۶
۱۱۹۷
۱۱۹۸
۱۱۹۹
۱۲۰۰

در عربت و سال بود آن جان شوی
تسوخین بگنارد واک سال حلت

۱۱۲۰
۱۱۲۱
۱۱۲۲
۱۱۲۳
۱۱۲۴
۱۱۲۵
۱۱۲۶
۱۱۲۷
۱۱۲۸
۱۱۲۹
۱۱۳۰
۱۱۳۱
۱۱۳۲
۱۱۳۳
۱۱۳۴
۱۱۳۵
۱۱۳۶
۱۱۳۷
۱۱۳۸
۱۱۳۹
۱۱۴۰
۱۱۴۱
۱۱۴۲
۱۱۴۳
۱۱۴۴
۱۱۴۵
۱۱۴۶
۱۱۴۷
۱۱۴۸
۱۱۴۹
۱۱۵۰
۱۱۵۱
۱۱۵۲
۱۱۵۳
۱۱۵۴
۱۱۵۵
۱۱۵۶
۱۱۵۷
۱۱۵۸
۱۱۵۹
۱۱۶۰
۱۱۶۱
۱۱۶۲
۱۱۶۳
۱۱۶۴
۱۱۶۵
۱۱۶۶
۱۱۶۷
۱۱۶۸
۱۱۶۹
۱۱۷۰
۱۱۷۱
۱۱۷۲
۱۱۷۳
۱۱۷۴
۱۱۷۵
۱۱۷۶
۱۱۷۷
۱۱۷۸
۱۱۷۹
۱۱۸۰
۱۱۸۱
۱۱۸۲
۱۱۸۳
۱۱۸۴
۱۱۸۵
۱۱۸۶
۱۱۸۷
۱۱۸۸
۱۱۸۹
۱۱۹۰
۱۱۹۱
۱۱۹۲
۱۱۹۳
۱۱۹۴
۱۱۹۵
۱۱۹۶
۱۱۹۷
۱۱۹۸
۱۱۹۹
۱۲۰۰

۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

<p>ہزار حیف کہ محبوبِ خلق شاہِ دکن کنوں چہ دیدن خطا ز بندگاں یار خدائے راتوازیں ماجرا صحیح میرس</p>	<p>کہ بہر امنِ خلاق بجاں سہمی کوشید کہ چشم بہر و کریم یک بیکت ما پوشید ز چار سو بہ دکن بحرِ رخ و غم پوشید</p>
<p>بہ قطع فرق اہل شوق گفت کاں محبوب مئے طہور بدست حبیب رب نوشید</p>	
<p>قطرہ تاریخ رحلت حضرت سید شاہ قمر الدین صاحب قبلہ شازلی قادری صاحب فرمائش یکے از مردانِ حشر موصوف</p>	
<p>نہے آں شازلی و قادری شیخ بگفتا سہو تاریخ از سہر آہ</p>	<p>بگزار جاں چوں کرد منزل وفات شاہ قمر الدین کاں</p>
<p>شعر تاریخی وفات مولوی نور الحسن بر اکتید بر لوح منار</p>	
<p>شوق بیدہ سیرید گفت سالِ حلتش شدارم زیبا سرتے مولوی نور الحسن</p>	
<p>قطرہ تاریخ وصال پر طلال سالک مسلک طریقت عارف موز معرفت جناب سید محمد اسد اللہ صاحب عرف سید میا ابوالعلائی ہر حوم و منصور رحمۃ اللہ علیہ</p>	
<p>اسد اللہ اسد میاں معروف صاحب وجد و حال و رقت جانشین جناب شمس الدین</p>	<p>بود بر نام بوانعلا چو فنا در طریقت بہ خلق راہ کا ہم زول بود سببہ آغا</p>

عاقبت شد رواں پسو جنان	بچھیں بود چونکہ حکم قضا
------------------------	-------------------------

سائل حلت گفت سو کہ بود	اسد اللہ و سیم شہ خندا
	۳۶ ۱۳

رباعیات

لے آنکہ بعد خوبی و صدی بانی	کز پرتو حسن خود جہاں آرائی
من در ہمہ حیرتم کہ عالم بہ تن	شیدا است بتو تو بخود شیدائی

دیکھو

تا چند بہ گرد مال زور خواهد بود	آخر ہمہ جزو خاک گور خواهد بود
ایں تن کہ نیاز سالہا شرح و رسم	روزی باشد کہ رزق مور خواهد بود

دیکھو

افسوس کہ عمر با بخلت اندر گزشت	طفلی و شباب بچوں صرصر گزشت
ہنگام سفر چہ سود از میل و شکر	لے رحمت حق مدد کہ البتہ گزشت

دیکھو

از منت حلق احتر از باید کرد	خود را از نیاز بے نیاز باید کرد
لے سو ہمہ کارات جزوی گئی	تفویض بدست کار ساز باید کرد

دیگر

تا چند اسیر دام سودا باشی	آشفته جمع مال دنیا باشی
اے شوق شنیده ام کہ پند میدانی	زامرود دلا بفکر فسردا باشی

رباعی در مدح نواب سرور الملک بہار و محمد پیشی علی حضرت بہدگان عالی مقام علیہ السلام

عاشق بہ وفائے جور دلبر نازد	دلبر بہ جفائے کینہ پرور نازد
زینہا بگریز تو شوق بشوار من	این ملک دکن بنام سرور نازد

رباعی در شان پیدنا و مرشدنا جناب امیر ابو العلاء صاحب بوقت مشرف

زیارت عرس شریف ^۲ سالہ

انداز وادائے دلربائی اینست	واللہ کہ شان کبر بانی اینست
انداز ادب نگاہ داری اقصا	در بار امیر ابو العلاء اینست

رباعی در شان حضرت خواجہ غریب اللہ از سلطان المنہد قدس سرہ

بوقت مشرف زیارت شریف

کردی ہمہ کار کار سازی اینست	منت زہنی کہ بے نیازی اینست
در ویش ورت لقب شاهی دارد	قراب شومنت گردانوازی اینست

رباعی در شان حضرت پیر دیکہ محبوب سبحانی قدس سرہ العزیز

دل حیف چہ دل کہ پر زجران ارم	کس خشک بسی کہ چشم گریان ارم
ہر چند مرغیوں در مندم باغوث	صد شکر خدا کہ چون تو درمان ارم

رباعی در شان حضرت سلطان الہند عزیز مجاز خواجہ خواجگان
قدس سرہ العزیزہ

وریا بلبغاں و آبے وارم	دل خون شدہ جسم چوکا ہے وارم
باختہ ولی کجا روم بفرمانی	ایے خواجہ بجزورت نہ رائے وارم

کلیں

اے رونق روئے مہر و ماہ توئی	زیندہ تخت عز و جاہ توئی
جز بارگاہت کجا رویم اے خواجہ	ما جملہ گداہیم و شہنشاہ توئی

رباعی در صفت سر جو پارا پر کشن پر شاد پیران سلطنتہ در المہام سر کار

اے شاد علاج در دمنداں باشی	چوں گل ز نسیم شاہ خدا باشی
شاہ و اصف است تو وزیر اصف	چندانکہ بود جہا از ان خدا باشی

ایضا قطعہ در حیدر شاہ حضرت سیدہ موسیٰ صبا قادری قدس سرہ

بگرا ز دیدہ حق جلوہ طور است اینجا	شور موسیٰ ار سنی بہر ظہور است اینجا
اے بی بی شوگر این صدموی با	دزدہ ذرہ ہمہ رخشندہ نور است اینجا

رباعی

اے شاہ و کن ترا نگہباں واد	اقبال غلام و فتح و نصرت یاد
تیغ تو خورد شوق خون اعدا	در روز و غاچو دو الفقار حیدر

ضمیمہ غزلیات

پس ماندہ بلا کا طار و نفاطار

غزل مشاعرہ عرس شریف حضرت شاہ عبداللہ صاحب قادیان مقام مستند پورہ

بچہ حق تو بین وقت منازل ما
 بگو جلوزہ شکوہ و چرخ سپید حاصل ما
 رسید کشتی طوفان کنا بہ ساحل ما
 پس او کہ دم فوج خواند قائل ما
 بوند باز ملک از چه حال ما
 چه مایہ اہل گراں شد بدین حاصل ما
 مراں کہ بازی طفلان بچہ غل ما
 کہ زینجا بچہ خارج آوا گل ما
 کہ طوق گردن طارف بود حلال ما
 عجب کہ رستم و دران شود مقابل ما
 بیا بنم کن جائے خویش و دل ما

بیا بہ حضرت عبداللہ پیر کامل ما
 از آنجا بار امانت بسر گراں سنگ
 سز و بہ نوح نوید سکون تو ان گفتن
 خوش نصیب زبے بخت بار تا بگیر
 حکم حق پے سجدہ پوش از قیادند
 ہمہ ز خون فیض تو خوشی جس مسم
 سز و کہ خون جگر بخت دل تو حق ان رود
 خیال حکم و کلامت شہد بسر باشد
 خوش نصیب از تاثیر فیض عبد اللہ
 بگوش حلقہ فرمان مصطفی واریم
 صد دفتر بکلام تو سوزت نیک سیر

نعل بشاعره ساگره مبارک اعلمت قوی قدرت آصف باغ خلد الله ملكه وسلطته

چنگ کور باب و باوه و پیا نه جام است
 فکر صلوة و صوم نباشد باه و سله
 رندانه مشرب بیم نه با ناپا پیرس
 ساقی بگو که حکم چه باشد بر روز عید
 ای شیخ از رکوع و سجود تو بحث غیبت
 لازم بود عیادت بیمار ایح
 افتاده دل بعلت دریا گو گو
 زان رو که بر فرود بدن وق گفتگو
 و الله زباں حلاوت تازه چو یافته است
 بی مثل گرترا نگر نیم بخلق و مهر
 دانی تو جمله رسم و رده بنده پروری
 و الله سخن را می و تدبیر بعد از دا
 حجاز فیض چشمه جود و عطا تو
 خواهی بهر طریق برانی سمند نظم

بنگر به زبم ما همه شرب مدام است
 ای شرب باوه مشغله و صبح و شب است
 تو خود بگو که باوه چگونه حرام است
 روزه بود حرام که باوه حرام است
 بارانظر بطیر فتود و قیام است
 این سنت رسول علیه السلام است
 داری اگر کرد سنت لا کلام است
 بر لب مدام روح و شائے نظام است
 بر لب مدام روح و شائے نظام است
 بنمادریں زمانه نظیرت کدام است
 ز نیوج چه چرخ پیر ترا هم غلام است
 نارای بنام ملک کن مر و شام است
 سیرب و تازه روح هر یک تشنه کام است
 در دست پاک توشه عثمان ز ما است

اشفته شوق از تریل سلیند وفا
 باشی تو تا که ارض و سما را قیام است

غزل مشاعرہ عرس شریف حضرت سید حسین شاہ ولی صاحب قدس سرہ

نگین مہر کرامت حسین شاہ ولی
 کفیل بار امانت حسین شاہ ولی
 سہیل برج شرافت حسین شاہ ولی
 ضیائے مہر لطافت حسین شاہ ولی
 فروغ شمع ولایت حسین شاہ ولی
 کہ رہنمائے ہدایت حسین شاہ ولی
 ستارہ ایم براہت حسین شاہ ولی
 فرود ذوقِ حلاوت حسین شاہ ولی
 بیابانِ قیامت حسین شاہ ولی
 غریب بحرِ مامت حسین شاہ ولی
 نگاہ لطف رعایت حسین شاہ ولی

خدا کے شاہ رسالت حسین شاہ ولی
 امین تقدویات حسین شاہ ولی
 طلوع صبح سعادت حسین شاہ ولی
 نسیم بلغمات حسین شاہ ولی
 بود ز کفیف تو تا خسر اندریں محفل
 ندیدہ ایم دگر جز تو اندریں عالم
 بکن ز جلوہ دیدار چشم ما روشن
 لب و زبان سخن سنج و مدح خوانا را
 پیش شافع امت تو از پے امداد
 بہ فرط مصیبت و جرم حسرتا شدہ ایم
 خدائے را بسوئے سوختہ حال بکن

غزل مشاعرہ نقیہ خلیفہ پورہ ۲۶۵ درجہ ۳۲۲ ہجری ۱۳۲۲

بجدا نامہ خدا نورِ خدا می بینم
 جلوہ سوزے محمد ہمد جامی بینم
 بس ہمیں شیوہ مدوانِ خاتم
 چہرہ بہر تو نورِ انوارِ بینم

در حجابِ شبِ مہراجِ چہا می بینم
 کہ در جبریلِ ندا بر سرِ شہدائیم
 یا محمد دل و جان بر تو قرار دے
 چقدر بہت ترا عظمت دے

آنکه در روز شنبه چو اگشت نصیب
 زین بند فوی برود با شکر برسم
 چون میزدم بر چمن شاد و گلستان
 صد عقده فتنه در دل از شکرین
 نشکر گریه لعل عفو خطا گشته بپول
 مرغ دل گشت اران صید کند زلفت
 عشق را که بوی و فخر رضوا باشد

بر سر اوج ترا بخت رسامی بنم
 زانکه در دیا بسیر باد صبا می بینم
 گه به شیشه پندگی بند قیامی بینم
 چون پریشان رخت زلف تو ای بینم
 ز دریا که در آب با شیره نامی بینم
 در با یار چون ساز و آوازی بینم
 دلکش و نغمه محبوب خدای بینم

عزل بابت شاعر حسن سالگره مبارک اعلی حضرت جنوری پر نور منقده
 و ای دلبر شهید الملک مرحوم ۱۰۴۰ هجری قمری

آنکه در روز شنبه چو اگشت نصیب
 زین بند فوی برود با شکر برسم
 چون میزدم بر چمن شاد و گلستان
 صد عقده فتنه در دل از شکرین
 نشکر گریه لعل عفو خطا گشته بپول
 مرغ دل گشت اران صید کند زلفت
 عشق را که بوی و فخر رضوا باشد

بر سر اوج ترا بخت رسامی بنم
 زانکه در دیا بسیر باد صبا می بینم
 گه به شیشه پندگی بند قیامی بینم
 چون پریشان رخت زلف تو ای بینم
 ز دریا که در آب با شیره نامی بینم
 در با یار چون ساز و آوازی بینم
 دلکش و نغمه محبوب خدای بینم

در بزم بیاشاد کیش باد و گلگون
این سخن بجا یوں گره سال شه با
ای شوق کیش باد و زین بزم بجا یوں

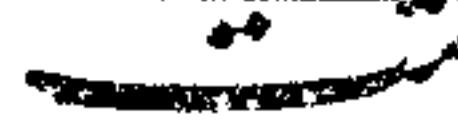
در فصل بهار آمد و هم چو پیش شایسته
بوده است کز آن جا هر باد و ناله
گواز سریش تو یمنان در کوه تهنان

عزل مشاعره نقیبه مقدمه منظمه در بر کاف نواب به علامه محمد عظیمی اصفهانی

جایگزین و ارتجاع ۲۶ شعبان ۱۳۳۲ هجری بمصر مصری

خلق و عالم گرچه خواهد شد و شاد و آید
از نیندگی نور ایمان در روان قادی
اوتاد و بر و پاک و اس غوث کور
بهر و در اجالت بکرمه و دیده آید
در نگارش نقش پاست و نای زندگی
دولت و دنیا شاید فاشان خوش
بے نوا یان را نباشد حاجت برگ نوا
غم خور از آه و شکم گر بود طوفان
این بهار باغ عالم نیست مگر چمن
دلفن می باید بزیر سایه دیار غوث
راست گویم وقت شد که نذرین بر نما

کے سوز دایب به بحر شاد جنان آید
آفرین عشاق را چون شمع نورانی
آزاد و دل بود همچون غلامان زمین
تا کجا یا غوث با حال پیشان زمین
می سوزد آوار و در دشت بیو با زمین
خوش بود اندر به چوں به یان زمین
سخن و شکل بود بار از و سار زمین
سوز دل خواهد بین به زمین زمین
سودگی نیست چو گل به زمین زمین
من بخوابم به با هم در زمین زمین
نیک باشد به زمین زمین زمین

تاریخ طبع دیوان کلیات فارسی شوق

قطعه تاریخ طبع از خاکسار مصنف

حیف کئے دانت بود شوق از جوش حیوان
 گو بے خواستم چون تیر گزم از کماں
 طبع من چون بود از قعر سخن نا آشنا
 چونکه غارت شد متاع بیوش ز فکر سخن
 سال طبع فارسی دیوان شوق بے کما

تازند شجوب سیرین میر افواج سخن
 این لب با کاره آخر گشت آواج سخن
 غوطه خورد هم عاقبت ز بحر امواج سخن
 زان بنی خواست بخدا را از کس بل سخن
 گفت زانت از سر به او وہ در تاریخ سخن

قطعه تاریخ فارسی میر طبیب از حکیم ذیاب محمد اکر امام الدین خاں عقیل
 تلمیذ حضرت میر تقی میر صاحب غزالی

فارسی دیوان کامل شاعر ساد مشوق
 از هر دو گفت تاریخ با پیش عقیل

اشک طبع گشت از فضل سخن
 و از هر دو گفت تاریخ با پیش عقیل

تاریخ فارسی طبیب از علامه میر تقی میر صاحب غزالی

تاریخ فارسی طبیب از علامه میر تقی میر صاحب غزالی

کلیات فارسی ساد مشوق
 مشرف سال نگو گفتا عریب

تاریخ فارسی ساد مشوق
 کلید باب گلزار و چین

دیگر فارسی

شد ندب طبع چو این طبع آزمایش شوق	دلیم بگر سنش بود از کشاکش ذوق
سروش غیب نداد داد گو غریب سنش	شد ندب طبع همه - پاره با آتش شوق

ایضا ارو

دیوان فارسی مرے استاد شوق کا	مطبوع ہو چکا ہے یہ اب نسخہ عجیب
تاریخ سر سے زین کے لکھی غریب نے	ای چشم دلے دیکھو یہ ہے نسخہ عجیب

قطبہ تاریخ دیوان حضرت استاد صاحب قبلہ المتخلص بشوق از طبیب ارو
سید نور الحق عرف فخر و میاں تخلص انور شاگرد حضرت شوق در ظلہ

نشدت کامل فارسی دیوان شوق	فکر سالش شد مرا از جان ذوق
واد با آفتاب این ندا انور گو	طبع شد سحر و فسون دیوان شوق

قطبہ تاریخ طبع کلیات فارسی حضرت شوق بطلان از خاکسار و تہ بہ مقدار
ابوالوفا غلام محمد انصاری و فانی طبرستان

ورد کن آمد بہاراں سر زہ کی ارد	بشدند گلستانے زین چرخ غنچہ دیدن
طبع شد دیوان شوق از لہذا و فانی	گفت تا بخش سر و زلفہ ما و نصیب

تاریخ طبع دیوان فارسی تک الشعر فریدی نے اس حدیث سے لایا ہے
عرب المتخلص بشوق قادیانی آغازی ابو العبدانی حیدر آبادی
از نتیجہ فکر کمترین ہیچ سداں محمد مسکن چنان تخلص مسکن غفر

بجرا اللہ نکل آئی بہ آساں	بہت تاریخ کی تھی فکر محسوس
مبارک ہو تمہیں استاد دیوان	یہ کہہ تاریخ مسکین از سرین

قائد

چا آفریں کا ہر اک سمت سے نکل	کلام حضرت شوق کا نکلے مسکین
ہوے جمع اور اق دیوان کج کل	لگی محنت استاد کی اب ہر کانے
و کہا یا ہے یہ دن خدا از تفضل	چمن میں بہا آئی اے عندیو
کہیں یا من ہے کہیں تازہ سنبل	کہیں نشتر ہے کہیں ہے نقش
میں ہوں تشنہ مدت کے لاسا نکل	کہ ہر ہے قوسا قی کہاں ہے صراحی
نکلتی صدائیں صراحی سے قافل	درمیکدہ پر یہ سن لو ہنسی کی
چمکتی چمن میں خوشی سے ہے نکل	خوشی کا سا ہے نرالی ہیں بائیں

لکہ مسکین تاریخ از رد جلدی
 صباغ میں آج دی ہر وہ نکل
 ۱۳۰ ف ۲۳

قطرہ شوق طبع دیوان فارسی حضرت شوق آغا ابوالعلائی حیدرآبادی
 از نیوہ فکر محمد صدیق خاں رعد جو نوری تکیہ حضرت علی القدر جلیل

واہ کیا پر لطف دیوان ہے کہ جسکو دیکھ کر	آنکھ میں دل میں کیجے میں ہوا کہ شوق کا
مصغ تاریخ سال طبع کیا اچھا ہے	بے بجا التدریہ دیوان دفتر شوق کا